De bezoeker uit de West

W. van Mancius

bron
W. van Mancius, *De bezoeker uit de West*. Arbeiderspers, Amsterdam 1964

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/manc006bezo01_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

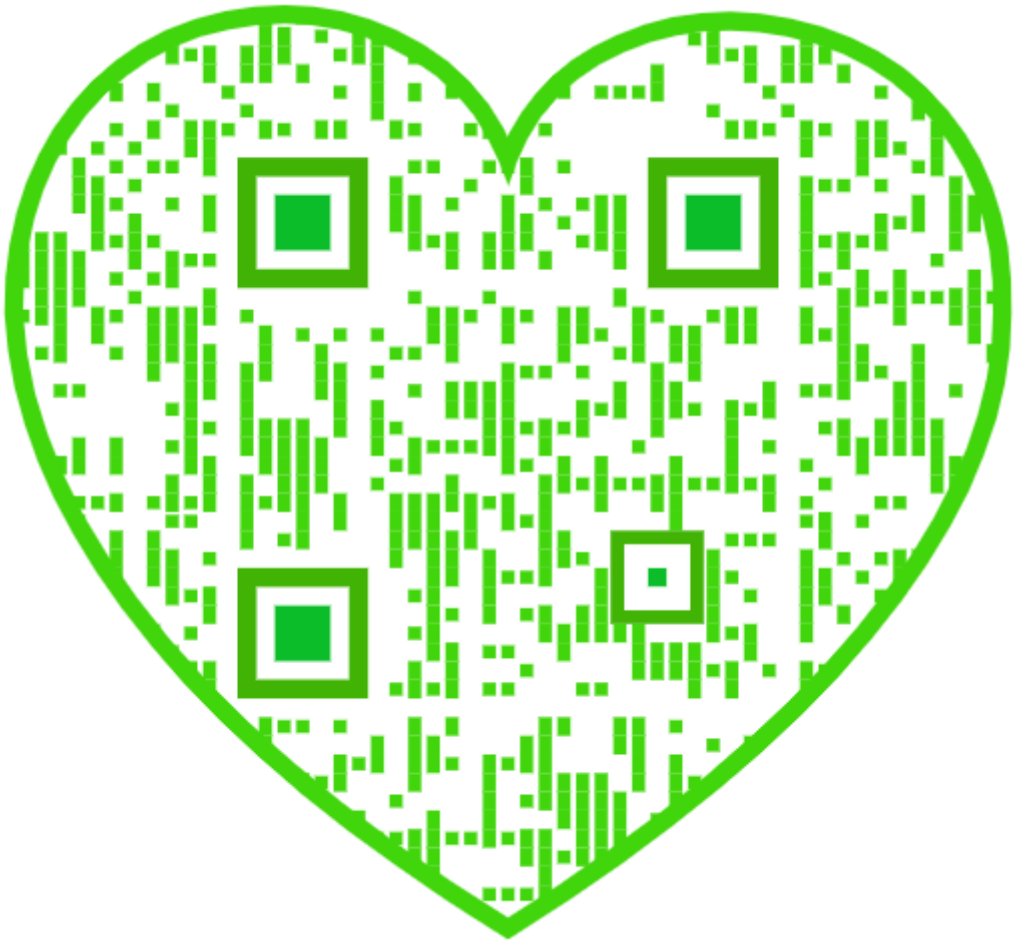

Hoofdstuk 1

Een gierende stormvlaag deed de ramen rammelen, ergens in huis sloeg, met een klap, een deur dicht. Direct na de wind kwam de regen, kletterend tegen de ramen.

‘Er staat een man op de stoep,’ zei Annelies, terwijl ze onopvallend het gordijn liet terugvallen.

George, bezig met het uitkrabben van zijn pijp, trachtte het schraapsel in de kolenkit te doen belanden, iets, waarin hij slechts gedeeltelijk slaagde.

‘Zou je dan niet...’ stelde hij vaag voor, met zijn zakmes in de ene en de pijp in de andere hand, terwijl hij met zijn voet probeerde de gemorste as weg te schuiven, waardoor er een grijze plek op de vloerbedekking ontstond.

‘Ik ken hem niet,’ zei Annelies weifelend en bleef achter het gordijn staan. ‘Maak jij de deur even open, George, ik heb er zo'n hekel aan, die mensen af te schepen. Vooral met zulk weer.’

‘Welke mensen?’ vroeg George. Hij maakte geen aanstalten om op te staan.

‘Nou, zo maar,’ zei Annelies. ‘Mensen, die wat te verkopen hebben, stofzuigers of verzekering of zo.’

‘Ik ook,’ zei George en ging door met het mes in de pijpekop rond te draaien, wat een snerpend en niet bepaald aangenaam geluid veroorzaakte.

‘Wat jij ook?’ vroeg Annelies verbaasd.

‘Ik heb er ook een hekel aan,’ zei George. ‘Je komt van zulke mensen gewoon niet af, vooral als het een verzekering betreft. Maar gelukkig heb ik daar van Sanders een goede raad voor gekregen.’

‘Wie is Sanders?’

‘Vent op de zaak.’

‘O. Wat voor raad?’

‘Je zegt gewoon, dat je al eens voor een levensverzekering gekeurd bent en afgekeurd. Dan zie je ze nooit meer terug.’

‘Nee...’ zei Annelies langzaam. ‘Je hebt as gemorst...’

George blies op de grijze vlek, waarop deze zich verspreidde.

De bel rinkelde weer.

‘Hij geeft het niet op,’ zei George met een zucht. Hij legde zijn pijp behoedzaam op de tafel en stond op. Bij de kamerdeur keek hij even om. ‘Ik ga het in praktijk brengen.’ Met zijn hand op de deurknop weifelde hij even. ‘Maar als het nu toch stofzuigers zijn?’

‘Die hebben we toch al?’ zei Annelies.

George knikte. ‘Ja, misschien gelooft hij dat,’ zei hij en ging de kamer uit.

Annelies, die toch wel een beetje nieuwsgierig geworden was, liep hem achterna en bleef voor de gesloten deur staan luisteren. Ze hoorde hoe George de voordeur opende en toen opeens zijn stem op een heel andere toon, dan ze verwachtte. Ze opende de deur op een kier om te kunnen horen, wat er gezegd werd.

‘Kom binnen, kerel, blijf niet in dat beestenweer buiten staan. Neem me niet kwalijk, dat ik je even moest laten wachten, maar ik was juist Annelies aan het helpen en daarom kon ik niet direct komen. Wat een verrassing.’

Annelies trok verbaasd om die vlotte leugen haar wenkbrauwen omhoog. Ze herkende de stem niet, toen de man George antwoordde. Maar de woorden verstond ze duidelijk.

‘Wie stond er achter het gordijn?’ en ze kon zich George's beteuterde gezicht voorstellen, toen hij niet direct antwoordde.

Ze hoorde hem lachen. ‘Ha, ha,’ maar het klonk niet overtuigend. ‘Dat was Annelies.’

Meer hoorde ze niet, omdat ze geruisloos de kamerdeur sloot. Ze hoefde verder niets te horen. Natuurlijk kwam er weer bezoek, nu ze de kamer niet opgeruimd had. Ze keek snel rond, raapte een krant van de grond en vouwde die haastig weer in zijn oorspronkelijke vorm. Ze greep George's pijp en zakmes en stopte die vlug in een la van zijn bureau, maar meer tijd had ze niet. De deur van de huiskamer ging open en een voor haar totaal onbekende man kwam binnen, met daarachter George.

Ze trok haar gelegenheidsgezicht, je kon immers nooit weten en dan nam je het zekere maar voor het onzekere.

‘Dag mevrouw Berger,’ zei de vreemde en Annelies wist niets beters te doen, dan op haar beurt ‘dag meneer’ te zeggen, wat ze nogal onbenullig vond klinken. Inwendig kookte ze en flitsten gedachten door haar hoofd - waarom zei George nou niks - wie was die man - wat moest ze hem te drinken aanbieden - ze hadden niets in huis - Maar George schoot te hulp.

‘Dit is Bob Heuveling,’ zei hij en toen hij de hulpeloze blik in haar ogen zag voegde hij er met een zekere nadruk aan toe: ‘Je weet wel, waar ik vroeger, voordat ik jou kende, bevriend mee was. We hebben toch samen gestudeerd.’

Annelies, die zich totaal niet herinnerde, dat George ooit over een vriend, genaamd Bob, gesproken zou hebben, zei toch maar: ‘O, ja natuurlijk, neem me niet kwalijk, ik kon het een met het ander niet zo gauw combineren. Hoe maakt u het, meneer Heuveling?’ en ze stak een hand uit, terwijl ze een vlugge blik op George wierp en de bewondering in zijn ogen zag.

Even later zaten ze met hun drieën voor de haard. De wind loeide in de schoorsteen. Heuveling staarde een ogenblik naar de oplaaiende vlammen en zei: ‘Wat gaat het te keer, he? Het is eigenlijk geen weer om er op uit te trekken.’

‘Maar je hebt het toch gedaan,’ stelde George vast.

‘Ja,’ zei Bob. ‘Ik had er een speciale reden voor.’ Hij zweeg even en vervolgde toen: ‘Hoe lang is het geleden, George, dat wij elkaar

het laatst ontmoetten? Een jaar of tien, geloof ik. Tien jaar, het is niet zo lang voor jou misschien, maar voor mij lijkt het haast een onafzienbare tijd. Dat een mens in zoveel jaren zo weinig veranderen kan. Het verbaast me, dat je mij direct herkende George.'

'Maar dat deed jij mij toch ook?'

'Maar jij bent ook haast niet veranderd. Alleen, dat je nu getrouwd bent, maar ook dat is niet aan je te zien. Wat u als een compliment op zoudt kunnen vatten, mevrouw Berger.'

Hij keek glimlachend naar Annelies. 'Wie dacht u, dat er op de stoep stond?'

'O, een man met stofzuigers of zo,' zei Annelies.

'Wat vreemd, dat het jou zo lang geleden lijkt,' zei George. 'Ik herinner me nog als de dag van gisteren, dat ik je aan boord bracht. Hoe heette het schip ook weer? Caribbean of zo iets.'

'Caribia,' zei Bob. 'In de oorlog in de grond geboord.'

'En daarna heb ik nog een keer een brief van je gehad, maar mijn volgende brieven bleven onbeantwoord. Je had zeker wel wat beters te doen,' zei George lachend om de toon van verwijt wat te verzachten. Maar Bob begreep de bedoeling.

'Ik herinner het me,' zei hij. 'Ik herinner me, dat ik dikwijls dacht, nou moet ik George toch weer eens schrijven, maar ik kwam er niet toe. Toch keek ik wel naar je brieven uit George, maar van een paar dagen uitstel werd het een paar weken en dan blijft het daar bij. Ik kan me voorstellen, dat je het schrijven opgaf. Maar het betekent niet, dat ik je vergeten was George. Daar zijn we te lang vrienden voor geweest.'

'Ik kan het me wel voorstellen,' zei Annelies. 'Een nieuwe omgeving, een heleboel mensen waarmee je kennis maakt. Waar bent u geweest?'

'De laatste jaren in Venezuela.'

'Maar ik dacht, dat je naar Curaçao ging?' zei George.

'Dat was oorspronkelijk ook het plan,' zei Bob. Het leek, alsof hij moeilijkheden had met het vinden van de juiste woorden. Ten slotte zei hij: 'Het is allemaal anders gelopen, dan ik het had ver-

wacht. Ik ben inderdaad een tijd lang op Curaçao geweest, maar na een paar jaar werd ik overgeplaatst naar Venezuela.'

'Ben je dan nu met verlof?'

'Nee, ik ben niet met verlof. Ik blijf waarschijnlijk voorgoed in Holland.'

'Waarom? Kon u daar niet wennen?'

'Wennen? Ja, wat dat betreft waren er geen moeilijkheden. Nee, dat was de kwestie niet. Zelfs de warmte is wel te verdragen als je over de eerste moeilijkheden heen bent. Ik heb me daar tenminste nooit erg druk over gemaakt.'

'Je bent niet getrouwd, he?' vroeg George, die ongemerkt naar Bobs handen gekeken had, maar daar geen trouwring aan had ontdekt.

Het leek, alsof deze eenvoudige vraag Bob in verwarring bracht. Toen zei hij langzaam: 'Herinner je je Suzy Benting nog?'

Verrast keek George hem aan. 'Natuurlijk herinner ik me Suzy. Waarom vraag je dat?'

'Suzy en ik zijn twee maanden, nadat ik op Curaçao aangekomen was getrouwd.'

'Wat? Hoe kan dat? Ik dacht, dat jij niets om Suzy gaf?'

'Dan vergis je je daarin,' zei Bob op zachte toon. 'Ik heb altijd van haar gehouden, maar...' Hij zweeg en keek Annelies aan.

'Je kunt gerust verder vertellen, Bob. Ik zal maar Bob zeggen, he? Ik weet alles van Suzy Benting af,' zei Annelies.

'Goed. Toen ik indertijd dacht, dat Suzy alleen oog voor jou had, heb ik me teruggetrokken.'

George begon te lachen. 'En naar het blijkt voor niets dus. Ik heb dat nooit geweten, of zelfs maar vermoed Bob. Je hebt dat wel bijzonder goed voor me verborgen kunnen houden. Wat lijkt dat allemaal alweer lang geleden. Ja, er is toch wel heel wat gebeurd in die tussentijd. Kort voordat jij naar Curaçao ging is het tussen Suzy en mij uitgegaan. We pasten toch niet erg goed bij elkaar. Gek, dat ik je dat nooit verteld heb.'

'Dat heb je wel. Maar ik wist het al allemaal van Suzy, voordat ik jouw brief kreeg.'

‘Was ze dan al op Curaçao toen jij daar aankwam?’

‘Nee, ze was gelijk met mij aan boord.’

George begon te lachen. ‘Een uitstekende plaats voor romantiek, heb ik me altijd laten vertellen en dat schijnt in dit geval dan ook wel uitgekomen te zijn.’

‘Wil iemand nog koffie?’ vroeg Annelies. Ze vroeg zich af, wat er achter de kennelijke terughoudendheid van Bob schuil ging. Op de een of andere manier scheen hij zijn hart te willen luchten, maar aan de andere kant gaf hij duidelijk blijk van aarzeling.

‘Nee, dank je,’ zei Bob en stak een sigaret op, die George hem voorhield.

‘En dus,’ zei George, die Annelies zijn lege kop toeschoof, ‘dus neem ik aan, dat je onder de gegeven omstandigheden meer succes had.’

Het duurde een ogenblik, voordat Bob antwoordde. Hij haalde de rook van de sigaret diep in zijn longen. Toen zei hij: ‘Je zoudt het zo kunnen noemen.’

‘En waar is Suzy nu?’ vroeg Annelies. ‘Waarom is ze niet met je meegekomen? Of heb je haar in Venezuela gelaten?’

‘Ja,’ zei Bob. ‘Ik heb haar daar gelaten. Want zie je, Suzy is een jaar geleden gestorven.’

Hoofdstuk 2

Een ogenblik heerste er stilte in het vertrek.

Noch George, noch Annelies wist zo direct een antwoord op die woorden te vinden. Ze keken Bob een beetje onthutst aan. En toen scheen Bob zich de schok, die zijn woorden veroorzaakt moesten hebben te realiseren.

'Neem me niet kwalijk,' zei hij. 'Ik had het jullie natuurlijk al direct moeten vertellen, maar ik spreek er nooit over. Het komt omdat jij haar gekend hebt George. Dat is dan ook de reden, dat ik je vanavond ben komen opzoeken. Het is nog zo kort geleden dat ik zelf nog zo dikwijls moeite heb het te verwerken. Die eindeloze nachten, vol herinneringen, die je blijven volgen. Ik was al van plan eerder naar je toe te komen George, maar ik wist niet goed hoe er met je over te beginnen en eerlijk gezegd weet ik het nu nog niet. Avond aan avond heb ik zitten overwegen, hoe het je te vertellen. Het ene plan na het andere verwierp ik. Die eenzaamheid van een pensionkamer. Ik kon het vanavond niet meer uithouden, die wind, dat stormweer, het lijkt alsof dat de eenzaamheid dubbel zwaar maakt. Begrijpen jullie dat?'

George knikte. 'Ja, ik kan het me wel voorstellen'. Misschien helpt het je als je erover spreekt. Misschien is het beter om alles eens te vertellen, vooral als je er nooit tevoren over gesproken hebt.'

Een ogenblik bleef Bob voor zich uit zitten staren, alsof hij in tweestrijd was. Hij draaide zijn sigaret zenuwachtig in zijn vingers rond, morste as.

‘Neem me niet kwalijk. Ik vind het erg vriendelijk van je dat je zoveel geduld met me hebben wilt, maar je moet niet denken, dat ik hier gekomen ben om jullie mijn moeilijkheden op te dringen.’

‘Och kom Bob, zo moet je daar niet over denken. We begrijpen er wel niet veel van tot dusver, maar toch wel zoveel dat ik denk dat er eens rustig over praten je misschien toch wel zal helpen.’

Een windstoot deed de ramen rammelen. Bob huiverde. George boog zich voorover naar de haard, die opeens even oplaaide.

Toen zei Bob: ‘Goed dan. Ik waarschuw je alleen dat het geen prettig verhaal is dat je te horen zult krijgen en misschien is het ook wel erg lang. Te lang misschien...’ Hij keek George vlug aan. ‘Toen ik Suzy aan boord ontmoette wist ik nog niet dat het tussen jullie uit was. We waren nog maar een paar uur uit IJmuiden vertrokken en het was stormachtig weer. Net zulk weer als nu.’

Hij zweeg even en luisterde naar de wind. Toen vervolgde hij: ‘Er stond een hoge zee en de wolken joegen laag over de schuimende koppen van de golven. Er was bijna geen zicht, echt weer om alle passagiers de veilige beschutting van hun hutten op te laten zoeken. Er was dan ook bijna niemand aan dek. Ik had de luwte van het dekhuis opgezocht en stond een sigaret te roken, uitkijkend over het achterdek. Er is iets fascinerends in het telkens omhooggaan en weer dalen van het achterschip. Je verwacht zo iets niet van zo'n grote schuit, je denkt niet anders dan een klein beetje op en neer te zullen gaan, maar niet aan de geweldige zwaaien, die een groot schip kan nemen. Maar misschien weet je daar alles van af?’

‘Nee,’ zei George. ‘Het lijkt me inderdaad een indrukwekkende belevenis.’

‘Ja. Het houdt je aandacht gevangen voor een lange tijd. Ik zal daar zowat een kwartier gestaan hebben, toen ik opeens merkte, dat ik niet meer alleen aan dek was. Niet ver van mij vandaan stond een meisje in een lange regenjas. Ik herkende haar niet direct,

omdat haar gezicht gedeeltelijk verborgen was in een sjaaltje, dat ze om haar hoofd geknoopt had. Maar toch kwam ze me op de een of andere manier bekend voor. Plotseling zag ik waarom. Het meisje, daar aan dek, droeg een hoofddoekje met een opvallend patroon in rood en wit. Precies zo'n sjaaltje had Suzy gedragen, die dag, toen ze me vertelde, dat ze met jou verloofd was, George. Het wás Suzy. Ze keek op toen ik naderbij kwam.

'Hallo Bob.' Ze scheen niet verwonderd te zijn mij daar te zien.

'Suzy!' Ik aarzelde een ogenblik. Het was zo onverwacht, zo onbegrijpelijk, dat ik een paar seconden lang sprakeloos was. Toen zei ik: 'Suzy, wat een verrassing. Van alle mensen, die ik hier op de boot verwacht had te ontmoeten, ben jij toch wel de laatste.'

Ze lachte. 'Dat klinkt niet alsof het een prettige verrassing is.'

'Zo bedoel ik het natuurlijk niet. Maar ik wou je waarschuwen, dat je op een gevaarlijke plek staat. Als je met een onverwachte beweging van het schip je evenwicht verliest...'

'Ach kom toch.'

'Nee, ik overdrijf niet. Kom liever mee, een beetje naar achteren, dan sta je toch ook uit de wind. Misschien kan ik een paar stoelen bemachtigen. Als je tenminste aan dek wilt blijven.'

'Het is zonde om naar binnen te gaan. Het is hier zo heerlijk in die storm. Het is toch een storm, he Bob? Al die mensen, die je met doodsbleke gezichten aan zitten te staren, alsof ze het je kwalijk nemen, dat je je niet net zo beroerd voelt, maken het binnen gewoon niet om uit te houden.'

'Het is nog geen storm, Suzy, maar volgens mij scheelt het toch niet veel.'

We liepen weg van de reling en naar de plek, waar ik eerder gestaan had. Ik opende de deur van het dekhuis, juist toen een steward in de daarachter lopende gang verscheen.

'O, steward, kun je ons een paar stoelen bezorgen?'

'Wilt u aan dek blijven meneer? Bet is bijna donker en het weer wordt er niet beter op.'

‘Ja, misschien heb je wel gelijk.’

‘Er staat een vaste bank, daar aan stuurboord meneer, ziet u wel?’

‘Och ja, natuurlijk, dat kan net zo goed.’

‘Het is bijna tijd voor het diner meneer.’

‘Goed. Er zullen wel niet veel mensen aan tafel komen denk ik.’

‘Nee, dat zal wel niet.’

Ik ging naar Suzy toe. ‘Laten we daar maar gaan zitten Suzy. Ik had die bank zo gauw niet gezien.’ En toen we naast elkaar op de harde houten bank zaten: ‘Vertel me nou eens, wat je hier aan boord doet. Ik wist niet dat je van plan was op reis te gaan. Wat zegt George daarvan?’

Ze haalde haar schouders op en trok met een vlugge beweging haar mantel over haar knieën. ‘George heeft er niets meer mee te maken, Bob. Dat is afgelopen. We pasten toch niet zo goed bij elkaar, het werd een beetje een sleur en ik geloof, dat we allebei blij waren, dat we er een streep onder konden zetten. Geen ruzie hoor, we zijn als de beste vrienden gescheiden en het was net of we toen heel wat prettiger tegenover elkaar stonden. Heeft George het je dan niet verteld?’

‘Hij heeft er met geen woord over gerept. Misschien wilde hij er niet over spreken, dat zou ik me wel kunnen voorstellen. Nee, het is volkomen een verrassing voor me,’ en een prettige verrassing voegde ik er in gedachten aan toe.

Suzy begon opeens te lachen, terwijl ze naar de deur wees, waar een oudere vrouw verschenen was, net zo dik en warm ingepakt als Suzy.

‘Daar is moeder,’ zei Suzy, ‘zeg er niets van Bob, maar moeder is zeeziek. Ze wil het niet toegeven en misschien blijft ze daarom op de been. Hallo moeder, hier ben ik,’ riep ze.

Ik stond op toen mevrouw Benting, een beetje onzeker op haar benen, op ons toekwam.

‘Wel Suzy,’ zei ze op een toon, die een licht verwijt inhield, ‘hoe kun je nou aan dek gaan met dit weer?’ Ze gaf mij een knikje, even een vragende blik in haar ogen.

‘Dit is Bob Heuveling,’ zei Suzy vlug, ‘we kennen elkaar al een hele tijd. Hij is een vriend van George.’

‘Werkelijk?’ zei mevrouw Benting met een glimlach. ‘Dat is dan wel heel toevallig. Gaat u ook naar Curaçao, meneer Heuveling?’

Een onverwachte duik van het schip deed ons bijna ons evenwicht verliezen en maakte gelijk een einde aan wat een formele conversatie dreigde te worden. Opeens zaten we alle drie op de bank.

‘Wilt u niet liever naar binnen gaan moeder?’ vroeg Suzy bezorgd. Maar mevrouw Benting beheerste zich met grote wilskracht. Het was mogelijk, dat ze aan dit ellendige gevoel zou moeten toegeven, maar dat ogenblik was nog niet gekomen. Dat kwam in de bijna lege eetzaal, waar we met slechts enkele andere passagiers het diner gebruikten. Ik kon hen van mijn tafeltje gadeslaan, want ze zaten niet ver van mij af. Ik bewonderde het doorzettingsvermogen van de oude dame, die doodsbleek maar moedig, de maaltijd trotseerde. Ik zag Suzy's vader zich telkens bezorgd naar haar overbuigen en Suzy, die nu en dan een blik in mijn richting wierp en dan glimlachte.

‘Ik zie, dat u ook in de gaten hebt, wat daar plaatsvindt.’ zei opeens een stem aan mijn tafeltje. Ik wendde mijn ogen van Suzy af en keek mijn tafelgenoot aan. Bremer was zijn naam, herinnerde ik me, een forse, nogal ruwe kerel, met een tengere kleine vrouw, die niet veel zei, in tegenstelling tot haar nogal bespraakte echtgenoot.

Ik moest glimlachen. ‘Het is altijd voor een buitenstaander grappig, die laatste pogingen van een slachtoffer gade te slaan,’ zei ik. ‘Hoewel het natuurlijk niet erg vriendelijk is.’

‘Nee, maar het is een raar geval. Ik begrijp niet, hoe mensen zo stom kunnen zijn zich aan tafel te wagen, als ze als het ware op de rand van de afgrond leven. Een golfje te veel en je hebt de poppen aan het dansen. Waarvoor blijft zo'n mens ook niet in haar kooi, vraag ik me af. Voor ons is zo'n worsteling toch ook niet zo lollig om aan te zien. Wat zei je Marie?’

‘Ik ben zo naar,’ zei Marie.

Ik wierp haar vlug een blik toe en schrok. Dat is je straf vader, dacht ik en keek Bremer aan. Die zag lijkwit, maar probeerde met een grap over zijn komende nederlaag te zegevieren.

‘Ik geloof heus, dat jij er ook aan toe bent, Marie. Nou zie je,’ zei hij veelbetekenend tegen mij en begon langzaam op te staan. Ik kon met moeite me zelf beheersen om niet in lachen uit te barsten. De volgende seconden speelde het drama zich al heel snel af. Zowel mevrouw Benting als mevrouw Bremer verhieven zich als op commando uit hun zetels en wankelden naar de deur.

‘As je me nou...’ zei Bremer verbaasd, kwam ook overeind, grijnsde: ‘Neem me niet kwalijk, ik moet even kijken hoe Marie...’ verder kwam hij niet, hij stak met grote passen de eetsalon over. Een steward kwam met een stoicijns gezicht de nog halfvolle borden wegnemen en ik zei tegen hem: ‘Ik denk, dat meneer Bremer direct wel terug zal komen.’

‘Nee meneer. Die komt niet terug.’ De steward stond een ogenblik stil met de borden nog in zijn hand. ‘De wind steekt nog meer op meneer, merkt u het niet?’

Hij had gelijk zag ik nu. Het was bijna onmerkbaar gebeurd, maar het schip ging heviger tekeer, dan toen wij aan tafel gingen. Door de ramen van de eetzaal zag ik de horizon razend snel naar boven schuiven, tot de evenwichtstoestand bereikt was, dan kwam de donkergrauwe afscheiding van zee en wolken met dezelfde snelheid omlaag. Ja, het was zeker harder gaan waaien.

‘Krijgen we storm?’ vroeg ik aan de steward, die met een dienblad bezig was.

‘Ik denk het niet meneer, maar het waait er toch wel hard genoeg voor.’

Waar ligt de grens? dacht ik. Ik keek naar Suzy en zag hoe zij de enige overgeblevene aan haar tafeltje was. Hoewel het schip volgeboekt was, was dat aan de eetzaal niet te zien. De meeste tafeltjes waren onbezet, het maakte een ongezellige indruk, die nog versterkt werd door het telkens opstaan van nieuwe slachtoffers. Ik

werkte mij snel door de maaltijd heen, wachtte niet op koffie en stond op om nog een paar woorden met Suzy te wisselen.

'Ik had het wel verwacht,' zei ze, 'maar ze heeft zich toch kranig gehouden. Het beroerde is dat je niets doen kunt. Ze is maar het beste in haar kooi en dan maar slapen tot het voorbij is. Denk je dat het lang zal duren?'

'Ik weet het net zo min,' zei ik. 'Wat ga je doen? Zullen we nog wat in de rooksalon gaan zitten? Aan dek kunnen we niet.'

'Nee,' zei Suzy. 'Ik geloof dat ik maar vroeg naar bed ga. Nog even een kop koffie en een sigaret. Heb jij al koffie gedronken? Waarom doe je het dan hier niet even bij mij aan tafel, ik geloof niet dat ze daar bezwaar tegen zullen maken.'

Suzy vertelde toen, hoe het kwam, dat zij met haar ouders aan boord van de Caribia was. Haar vader, die zijn praktijk als dokter in Haarlem al neergelegd had, had het verzoek gekregen voor zes maanden de praktijk waar te nemen van een collega, die met verlof naar Holland wilde komen. Ofschoon hij even geweifeld had om op zijn leeftijd nog naar de tropen te gaan, waren er geen werkelijke bezwaren geweest, want zowel hij al mevrouw Benting waren goed gezond en het klimaat op Curaçao is niet van die aard, dat een verblijf van zes maanden schadelijk voor de gezondheid zou kunnen zijn. 'Het is niet hetzelfde alsof we er voor lange tijd naar toegingen, het is maar een vakantie als je het goed beschouwt, althans voor mij. We komen in een ingericht huis met twee dienstboden en dokter Kerman laat zijn auto achter, die we kunnen gebruiken. Om zo te zeggen komen we op een gespreid bedje.'

De koffie was te heet om direct te drinken en we trachtten de kopjes zo te balanceren, dat we niet op de schoteltjes morsten, wat met de schommelingen, die het schip maakte nog niet zo eenvoudig was.

'En wat ga jij doen Bob?' vroeg Suzy.

'Ik heb een baan bij de olie gekregen,' zei ik.

'Maar ik dacht dat je geoloog was.'

'Dat ben ik ook. Mogelijk komt dat nog wel eens in de praktijk te pas.'

‘Maar op Curaçao wordt toch alleen olie geraffineerd?’

‘Misschien blijf ik daar wel niet altijd.’

We dronken onze koffie en toen stond Suzy op. ‘Ik ga eens kijken hoe het met moeder gaat,’ zei ze. ‘Morgen zien we elkaar weer, Bob.’

‘Je bedenkt je dus niet, he? Ik zou het prettig vinden nog wat met je te praten.’

‘Ik ben echt erg moe. Morgen is er weer een dag. Wel te rusten, Bob.’

‘Tot morgen dan,’ zei ik een beetje spijtig, wat haar aan het lachen maakte.

Toen Suzy vertrokken was, besloot ik toch nog maar wat in de rooksalon te gaan zitten, maar ook daar leek het wel uitgestorven. De reis was nog maar pas begonnen, er was nog geen tijd geweest met anderen kennis te maken en ik had weinig zin om aan de bar met een paar wildvreemden over het weer te gaan praten. Ten slotte stond ik toch op en besloot dan ook maar naar bed te gaan.

Toen ik mijn hut binnenkwam, hut nummer eenendertig op het B-dek, zag ik dat mijn plan, vroeg naar kooi te gaan, niet origineel was. De hut, die voor vier personen bestemd was, bleek er reeds drie te bevatten. Ook mijn medebewoners hadden de veiligheid van hun bed opgezocht. Uit een van de kooien klonk een luid gesnurk. Ik keek op mijn horloge, het was bij halfnegen, nog wel erg vroeg om al te gaan slapen. En toch was het het enige wat erop zat. Hier in deze volle hut nog wat te gaan zitten lokte mij ook niet aan. Ik had even moeite mijn evenwicht te bewaren, toen het schip zwaar overhelde. Uit een kooi klonk een gekreun, die kerel had het ook al te pakken, dacht ik. Ik kleedde mij snel uit en trachtte mijn bagage zo op te stapelen dat ik er de volgende morgen gemakkelijk bij zou kunnen. De lamp gaf niet veel licht en ik moest zoeken in het halfdonker, met aan de ene kant de snurkende man, die met diepe uithalen, onafgebroken doorzaagde, aan de andere kant het kreunen van de zieke. Het ene geluid overstemde het andere maar opeens viel het mij op dat er uit de derde kooi geen geluid geklonken had. Ik wierp vlug een blik op de passagier,

die daar lag en zag, dat deze mij lag gade te slaan. Toen hij zag dat ik hem aankeek, zei hij zacht: ‘U bent dus ook zo verstandig om naar bed te gaan.’

Ik knikte. ‘Bent u ziek?’

‘Nee,’ zei de man, ‘ik ben niet ziek. Mijn naam is Rutgers.’

Ik stapte juist met één been in mijn pyjamabroek en zei: ‘Ik heet Heuveling. Prettig dat we elkaar nu kennen.’

Ik hoorde Rutgers zachtjes grinniken, maar hij zei niets.

De kreuner maakte een ander geluid, om mijn aandacht te trekken en ik keek in de benedenste kooi, waar ik vaag de gelaatstrekken van een oudere man kon zien.

‘Kan ik iets voor u doen?’ vroeg ik.

‘Wat water alstublieft,’ fluisterde de man.

Nadat ik het hem gegeven had, klom ik tegen het laddertje op, dat naar het bed boven de snurker voerde en lag even later in de lage ruimte van mijn kooi. Het gesnurk had opgehouden, de geluiden van het schip overstemden de ademhaling van mijn medehutbewoners. Ik lag op mijn rug naar de zoldering te kijken, ik had het licht in de hut laten branden, meer per vergissing dan bij opzet. Tenzij ik het laddertje afging, zou het blijven branden. Misschien nog niet eens zo'n gek idee, het stelde mogelijk de zieke op zijn gemak. Nu in de beslotenheid van mijn kooi keerden mijn gedachten weer terug naar Suzy. Ik dacht in die ogenblikken ook aan jou George. Ik vroeg me af wat er tussen jullie gebeurd kon zijn en waarom je me dat niet had verteld. Maar ik was ook blij dat Suzy zich er blijkbaar niet zo erg veel van aantrok.’

George knikte. ‘Dat klopt. We zijn als goede vrienden gescheiden Bob. Ik heb het je bij je vertrek alleen niet verteld omdat het op dat ogenblik niet bij me opkwam hoe belangrijk het voor jou was. Er waren zoveel andere dingen en we hadden zo weinig tijd. Zeg, luister eens. Ik veronderstel dat je verhaal wel een poosje in beslag zal nemen. Het loopt tegen etenstijd. Wil je misschien hier blijven eten?’ Hij keek Annelies aan en die voegde er aan toe: ‘Natuurlijk blijft hij hier eten. Tenminste, als je daar zin in hebt

Bob. Ik moet er maar eens voor gaan zorgen. Gewoon hoor, meeeten wat de pot schaft.' Ze stond op.

'O, maar dat was helemaal niet de bedoeling,' zei Bob, 'ik heb me misschien laten verleiden wat uitvoerig te vertellen, maar zie je, de herinneringen aan die eerste nacht staan me nog zo helder voor de geest alsof het gisteren gebeurd is. En het heeft allemaal zoveel te maken met wat er volgde.' Hij zweeg en keek hen beiden even aan. 'Maar misschien verveel ik jullie met dit verhaal en dat is dan eigenlijk jullie eigen schuld. Het is hier zo gezellig, zo rustig, zou ik haast zeggen, dat ik er wel toe kom mijn hart eens uit te storten.'

'Je verveelt ons helemaal niet,' zei George.

'Maar wacht met doorgaan tot ik er ook bij kan zijn,' zei Annelies. 'Het zal niet zo lang duren. Je blijft dus, he?'

'Graag,' zei Bob. Het leek George dat het een opluchting voor hem betekende. Hoewel Bob al zoveel jaren uit zijn gezichtskring was verdwenen, stelde hij toch belang in wat er in die jaren gebeurd kon zijn, dat zo onmiskenbaar een stempel op zijn leven gedrukt had. Nu Annelies de kamer verlaten had, heerste er een ogenblik stilte. Hij keek Bob eens aan en zag dat er in diens ogen een blik stond, alsof hij alles wat hij had meegemaakt nogmaals door maakte. Het gaf George een onplezierig gevoel. Hij begreep, dat hij iets moest zeggen om de stilte te beëindigen. Maar ook zijn gedachten waren gevangen in de ban van het verhaal en het was moeilijk die te doorbreken. Opeens zei Bob: 'Wat voer je nu uit hier George?'

'Ik verkoop auto's. Prozaïsch, he? Dat is wel wat anders dan geologie. Het is soms wonderlijk, hoe iemand terecht kan komen.'

'Och,' zei Bob, 'het zal toch ook wel zijn aardige kant hebben. Je komt tenminste met een heleboel mensen in aanraking.'

'Ja, maar toch wel op een bijzondere manier.' George dacht een ogenblik aan de mislukte pogingen, die hij zo dikwijls aangewend had om een verkoop tot stand te brengen.

'Heb je er nooit aan gedacht je studie in praktijk te brengen? In het buitenland bedoel ik?'

‘Om je de waarheid te zeggen, dikwijls genoeg. Alleen de kans ertoe heeft me altijd ontbroken.’

‘Misschien dat je die kans nog wel eens krijgt. Het zou toch jammer zijn als je die hele studie voor niets gemaakt had.’

George begon te lachen. ‘Je blijft natuurlijk altijd hopen en altijd uitkijken naar een mogelijkheid. Ik geloof niet meer in wonderen Bob, nee, ik denk niet dat ik nu nog uit ons landje weg zal kunnen.’

‘Waarom niet? Toch niet om je gezondheid?’

‘Nee, dat niet gelukkig. Maar toch om zoveel andere redenen. Nee, ik geloof niet dat het er ooit van zal komen. Ik heb me er tenminste maar bij neergelegd.’

‘Maar je zou er toch wel voor voelen als je de kans kreeg.’

George begon te lachen. ‘Waar dient het voor ons daarin te verdiepen?’

‘Ja,’ zei Bob, ‘misschien heb je gelijk. Voor zover ik kan zien heb je het hier wel naar je zin, he? Een comfortabel huis, een baantje waar je wel plezier in hebt. Nee, ik kan het me wel indenken, dat je de kans om naar het buitenland te gaan niet direct met beide handen aangrijpt. Maar als ik dan denk aan dit vreselijke klimaat, kan ik het me weer minder goed indenken.’

‘Zeg luister eens Bob, je spreekt hier net over alsof je me iets wilt voorstellen.’

‘Misschien doe ik dat nog wel, George,’ zei Bob een beetje vaag, ‘maar laten we daar nu niet over spreken. Ik wilde alleen weten hoe je er eventueel over dacht. En Annelies?’

‘Ik geloof niet dat het haar zoveel zou spijten.’

‘Wat zou me niet spijten?’ vroeg Annelies, die juist de kamer weer binnenkwam.

‘Ik vroeg George of je erover zoudt denken naar het buitenland te gaan als je de kans kreeg,’ zei Bob.

‘Nou, dat zou toch in de eerste plaats afhangen van het land. Ik zou er niets voor voelen naar een land te gaan, waar het net zo'n beroerd weer is als hier. Moet je toch eens horen hoe de wind tekeer gaat. En daar moet jij vanavond nog door Bob.’

‘Ja, geen prettig vooruitzicht. Maar stel nou eens dat het naar een land was met veel zonneschijn, een tropisch land?’

‘Nou ja, dat verandert het wel. Hoezo? Waarom vraag je dat?’

‘Zo maar,’ zei Bob weer.

Annelies begon de tafel te dekken. ‘Ja, soms denk ik daar wel eens aan,’ zei ze, terwijl ze het tafellaken uitspreidde, ‘als het winter is en het huis zo kil en je eigenlijk de hele dag loopt te rillen, dan moet het wel heerlijk zijn als je daar nooit meer mee te maken hebt. Maar jij kunt erover oordelen Bob. Weegt het op tegen andere dingen, het voorjaar bij voorbeeld? Als het jonge groen begint uit te lopen, de bomen in bloei raken, als de voorjaarslucht zo heerlijk fris na die akelige winter alles weer tot leven brengt. Weegt het daar tegenop Bob?’

‘Nee, dat doet het niet,’ zei Bob. ‘Dat mis je natuurlijk, vooral de eerste tijd.’

‘Je kunt niet alles hebben,’ vond George.

‘Gaan jullie aan tafel?’ vroeg Annelies. ‘Het eten is klaar.’ Ze had gedurende de tijd dat ze in de keuken bezig was haar gedachten steeds bij haar gast gehad. Wat was het doel van Bobs komst? Was het alleen een kwestie van eenzaamheid? Waarom dan die ontboezeming, want daar kwam het toch op neer. En wat was de reden, dat hij na zoveel jaren juist George uitzocht? Ze was toch wel nieuwsgierig, waartoe dit alles zou leiden en ze haastte zich met het klaarmaken van het eenvoudige maal. Toen ze de kamer weer binnenkwam, merkte ze onmiddellijk, dat, hoewel Bob zijn verhaal klaarblijkelijk niet vervolgd had, er toch een nieuw element naar voren was gekomen. Ze hoorde nog juist George's opmerking, dat het haar niet zou spijten en ze kon zich niet weerhouden op die opmerking door te gaan.

Terwijl ze aan tafel zaten en het onderwerp van gesprek nog steeds hun gezamenlijke belevenissen betrof, uit een tijd waarin ze George nog niet kende, verwonderde Annelies zich erover, dat na een onderbreking van zovele jaren, de vriendschap tussen Bob en George opnieuw scheen op te bloeien. Bob haalde anekdotes op uit de tijd, dat ze samen studeerden, de meeste ervan waren nieuw

voor haar, verhalen die aantoonden, althans zo liet Bob het uitkomen, dat er tussen hen een grotere band bestaan had dan zij vermoedde. Het was alsof zij verplaatst werd in hun gedachtengang en onwillekeurig begon zij zich in de verhalen in te leven met een enthousiasme, dat haar zelf onbegrijpelijk voorkwam. Gezien de interesse, die George nu liet blijken verbaasde het haar weer opnieuw, dat hij haar vroeger nooit over Bob gesproken had en ze besloot hem er later naar te vragen. Zo verliep de maaltijd en langzamerhand begon Annelies ook wel te begrijpen, dat George zo kennelijk blij was Bob terug te zien. Ook zij vond hem sympathiek en beschouwde hem na een heel korte tijd al niet meer als een vreemde, maar als een vriend, die ze al heel lang gekend had en die het goed was terug te zien. Zo heerste er al gauw een heel andere sfeer dan voor de maaltijd. Ook George verwonderde zich over de verandering, die Bob ondergaan had en die hem weer herinnerde aan de soms onbesuisde jongeman, die Bob geweest was, in tegenstelling tot de enigszins sinistere figuur van enkele ogenblikken tevoren. Toch herinnerde George zich dat Bob ook vroeger wel die buien van neerslachtigheid gekend had. ‘Zum Himmel jauchzend und zum Tode betrübt.’ Hij had hem er toen wel eens van verdacht moedwillig te overdrijven, te dramatiseren, zoals hij ook nu misschien wel deed.

Maar opeens besefte hij, dat het op zijn zachtst gezegd onvriendelijk was, iemand, die zich na al die jaren de moeite gaf een afgebroken vriendschapsband te herstellen op die wijze tegemoet te treden. Hij schudde de gedachten van zich af en trachtte zijn fout goed te maken door zich met hernieuwd enthousiasme in het gesprek te mengen. Het was dan ook op een heel andere toon, dat Annelies na het eten te kennen gaf, dat zij voor koffie ging zorgen en hun verzocht bij de haard te gaan zitten. Bob scheen een beetje moeite te hebben met overeind komen en merkte op: ‘We zijn wel heel wat ouder geworden in die tijd, he George? Maar het is prettig eraan terug te denken.’

‘Heb je last van reumatiek?’ vroeg George.

‘Reumatiek? Nee, dat niet, hoezo? O, omdat ik me een beetje

moeilijk beweeg? Dat komt door dit.' Hij klopte op zijn been. 'Kunstbeen, zie je.'

Terwijl zij in de stoelen bij de haard gingen zitten, scheen er op hetzelfde ogenblik iets in de atmosfeer te veranderen. De luchtige, vrolijke toon was verdwenen. Het leek alsof de maaltijd een intermezzo was geweest, dat eigenlijk niet bestaan had.

Nu, terwijl Annelies de kamer uit was en zij, zonder iets te zeggen in hun stoelen bij de haard zaten te roken, kreeg George een vreemde gewaarwording, een vage waarschuwing, dat dit samenzijn niet voortgezet moest worden, omdat het naar iets leidde, dat verderfelijk was. Het was een wonderlijke gedachte, niets concreets, waaraan hij zich kon vastklampen. Ongeduldig trachtte hij het uit zijn hoofd te zetten, begon een verhaal te vertellen over een lastige klant met een heleboel pretenties, maar toen hij tot de pointe kwam, slaagde hij er niet in deze met succes naar voren te brengen, wat het hele verhaal nogal zouteloos en saai maakte. Bob had geduldig en schijnbaar geïnteresseerd geluisterd. Hij vroeg opeens: 'Heb je plezier in je werk, George?'

'Waarom?' vroeg George. 'Och, soms wel, natuurlijk niet altijd, dat zou te mooi zijn, he? Maar om je de waarheid te zeggen, ik heb nogal succes, mogelijk zijn de tijden ook veranderd en is dat de oorzaak. En als je ergens succes mee hebt is het ook wel plezierig werken en heb je er aardigheid in, wat of je ook doet.'

Annelies kwam met de koffie binnen. Zij zaten even zwijgend bij elkaar toen zei Annelies: 'Ga je nu verder met je verhaal, Bob?'

'Ja,' zei Bob. 'Als het jullie interesseert. Het is een lange geschiedenis en het kan wel laat worden. Misschien is het beter het uit te stellen tot een volgende keer. Het schijnt dat de storm bedaard is, ik moest eigenlijk liever naar mijn kamers gaan.'

'Het is nog niet zo laat,' zei George, 'en bovendien gaan we nooit vroeg naar bed.' Annelies knikte instemmend.

'Goed dan,' zei Bob en staarde een ogenblik voor zich uit alsof hij de loop van het verhaal in zijn geheugen trachtte terug te roepen. Opeens zei hij en het was alsof er geen onderbreking was geweest: 'De schuit ging ontzettend te keer. Of het was harder gaan

waaien of het leek alleen maar zo in de benauwde atmosfeer van de hut. Maar de voorspelling van de steward, dat het geen storm zou worden scheen niet bewaarheid te zijn. Nu kan ik heel goed tegen de zee en heb zelfs in het zwaarste weer nooit last van zeeziekte gehad, maar in die hut, die eigenlijk te klein was voor vier personen, waarvan er toch twee kennelijk ziek waren, was het haast niet om uit te houden. Ik slaagde er niet in in slaap te komen. Misschien omdat ik het licht had laten branden, mogelijk ook door het gekreun onder mij en vanuit de kooi aan de overzijde, ik lag wakker en de tijd kroop langzaam voorbij, zo langzaam, da tik eraan wanhoopte of de nacht ooit een einde zou nemen. Toch moet ik in slaap gevallen zijn, want ik schrok opeens wakker en zag een man, gekleed in pyjama in het midden van de hut staan. Hij stond mij strak aan te staren en ik zal nooit de indruk vergeten, die zijn gitzwarte ogen op mij maakten. Ik had het gevoel van dodelijke angst, een onverklaarbare vrees, die mij machteloos scheen te maken. Ik was doodsbang voor die man, hoewel er niet de minste reden voor scheen te zijn. Het duurde maar een ogenblik, toen wendde hij zijn ogen van mij af en op hetzelfde moment viel ook de angst van mij af en schold ik me zelf voor idioot. De man was mijn hutgenoot, die ik eerder had gesproken. Ik had nu tijd hem beter op te nemen en schatte hem op een jaar of veertig. Zijn haar was erg donker, bijna zwart, zijn gezicht was met veel lijnen doorploegd, als van iemand die jaren buiten in de zon gewerkt heeft. Daar wees ook zijn atletische gestalte op, breed in de schouders en smal in de heupen. Rutgers heette hij, herinnerde ik me, een Hollandse naam voor een man, die niets van een Hollander had, meer een Zuidamerikaan, dacht ik, hoewel ik op dat tijdstip nog niet veel met Zuidamerikanen te maken had gehad. Hij keek mij weer aan, maar ditmaal was die angstaanjagende blik niet in zijn ogen en ik vroeg me af, of de verbeelding mij parten had gespeeld, of dat ik een benauwde droom gehad had, die ik me niet kon herinneren. Ik besloot dat het laatste het geval moest zijn.

‘Het spijt me, dat ik u wakker gemaakt heb,’ zei Rutgers. Ik kon niet slapen en wilde iets uit mijn bagage halen om in te

nemen.' Hij hield een flesje omhoog, dat ik niet zo gauw herkende, maar dat waarschijnlijk slaappillen bevatte.

'Het geeft niet,' zei ik en keek op mijn horloge. Het was halfvier. De storm scheen nog niet in kracht geminderd te zijn, het schip slingerde tenminste verschrikkelijk.

'Wel te rusten,' zei Rutgers. 'Zal ik het licht maar niet uitdoen?' Iets deed mij aarzelen om hier direct mee in te stemmen, maar toen zei ik tot me zelf dat het allemaal onzin was en ik zei: 'Natuurlijk misschien heeft dat u wel uit uw slaap gehouden.'

'Misschien wel,' zei Rutgers en hoewel de woorden onschuldig genoeg waren lag er een klank in die mij toch zonderling voorkwam. Het was plotseling aardedonker en ik moest mij weerhouden hem te vragen het licht toch maar weer aan te steken. Ik wilde me zelf niet bespottelijk maken en trachtte de angst, die het duister onwillekeurig bij mij deed terugkeren, te onderdrukken. Ik hoorde hoe Rutgers in zijn kooi kroop en daarna werd het stil. Lang lag ik te luisteren naar de geluiden van het schip, het waren de enige geluiden, want de snurker en de kreuner waren tot rust gekomen en lieten zich niet meer horen. Langzaam trok het angstgevoel weg en werd ik kalmer tot ik insliep. De droom, die volgde, zal ik mijn leven lang niet vergeten. Het was alsof ik zijn schitterende ogen weer op mij gericht zag, alsof zij naar mij toekwamen tot zij vlak bij mijn gezicht waren. Ik kon mijn ogen niet afwenden, ik wilde schreeuwen van angst en ontzetting, maar ik kon geen geluid uitbrengen. De ogen trachtten mij tot iets te dwingen, iets verschrikkelijks, maar dat ik niet begreep. Alleen de angst was er, begrip was er niet meer. En juist toen het leek alsof ik het niet langer meer zou kunnen verdragen, werd ik wakker. Hijgend lag ik een ogenblik achterover op mijn kussen, tot het tot mij doordrong dat het licht was. De nacht was voorbij. Ik was doornat getranspireerd en merkte, dat mijn ademhaling met een vreemde pijn in mijn borst gepaard ging. Opeens hoorde ik een geluid alsof iemand lachte. Ik draaide mijn hoofd om en zag in het midden van de hut de man staan, waarmee ik de vorige avond een paar woorden had

gewisseld. Hij stond mij glimlachend aan te kijken en zei: ‘U ziet er uit alsof u slecht geslapen hebt. Ik heb heel goed nieuws, de storm is voorbij, het is prachtig weer,’ en weer lachte hij. Wat viel er in godsnaam te lachen?’

Hoofdstuk 3

‘Wat eng,’ zei Annelies en schoof huiverend wat dichter naar de haard.

‘Er is natuurlijk een verklaring voor,’ zei George, ‘zo'n kleine hut met alles potdicht en minstens twee zieke mensen, de atmosfeer in die ruimte zal wel de oorzaak geweest zijn van die benauwde droom.’

‘Toen ik wakker werd,’ zei Bob, ‘was het klaarlichte dag, de patrijspoort stond wijd open en van de twee zieken was geen spoor meer te bekennen. Ik keek op mijn horloge, het was acht uur in de morgen.’

‘Misschien had je iets gegeten,’ opperde Annelies.

‘Dat zou ik dan toch ook aan mijn maag gemerkt moeten hebben,’ zei Bob. ‘Ik heb dat alles natuurlijk ook eerst gedacht, maar ik kon er geen verklaring voor vinden. Niet in de eerste ogenblikken na het ontwaken tenminste, toen drong feitelijk alleen maar tot me door, dat ik een gat in de dag geslapen had en dat het hoog tijd werd, dat ik uit mijn kooi kwam. Rutgers, die blijkbaar iets uit zijn koffers gehaald had, zei: ‘Als u vlug bent, kunt u nog juist ontbijten. Dat is tot halfnegen, u moet beslist niet langer in bed blijven, het is zonde van het weer.’

Dat was ik wel met hem eens en ik hoopte dat hij de hut uit zou gaan, zodat ik die even voor me zelf alleen zou hebben. Het leek

alsof Rutgers mijn gedachten geraden had, want hij verdween. Ik haastte me en was nog op tijd in de eetzaal, die nu een heel andere aanblik bood dan de vorige avond. Er stond een lange deining, die echter niet hinderlijk was en de meeste passagiers schenen toch ontbeten te hebben. Er waren er nog tamelijk veel in de zaal aanwezig, die nog een kop koffie dronken en wat zaten na te praten. De steward keek wel een beetje donker, dat ik zo op het laatste moment nog wilde ontbijten, maar daar trok ik me niet veel van aan. Ik keek de zaal eens rond, maar er was niemand die ik kende. Ook het tafeltje van de familie Benting was verlaten en ik veronderstelde, dat zij aan dek zouden zijn.

Even later klom ik zelf de trap naar het promenadedek op. Het was toch niet prettig zo tussen al die vreemden en ik dacht erover een stil plekje op te zoeken om daar wat te gaan lezen, toen ik opeens een stem achter me hoorde. Ik keerde me om en zag een kleine dikke man, gekleed in een sporthemd en broek, een man die mij totaal onbekend was.

'Ik heb al naar u uitgekeken,' zei de vreemdeling. 'Ik ben uw hutgenoot Harmsen, u was zo vriendelijk mij gisteravond een glas water te geven, toen ik er slechter aan toe was dan nu, zou ik zo zeggen.'

Ik had me de man heel anders voorgesteld, de vergissing viel wel in zijn voordeel uit. Harmsen bleef een tijd lang met mij promenadedek rondlopen en ik kwam in die korte tijd heel wat van hem te weten. Ik had natuurlijk al rondgekeken of ik Suzy niet zag en het moet Harmsen opgevallen zijn, want op een gegeven ogenblik vroeg hij: 'Hebt u kennissen aan boord?'

Ik vertelde hem, dat ik alleen de Bentings kende en hij keek mij aan met een zonderlinge uitdrukking in zijn ogen, alsof ik hem wat op de mouw trachtte te spelden. Ik kon niet nalaten te vragen of ik misschien zonder het te weten iets miszegd had en hij zei: 'U moet me niet kwalijk nemen, meneer Heuveling, maar vergeet u niet één persoon?'

'Hoe zo?' vroeg ik verbaasd. 'Behalve de Bentings ken ik

werkelijk niemand. U nu natuurlijk ook,' liet ik er lachend op volgen, denkend dat hij daarop zinspeelde.

De uitdrukking op zijn gezicht was niet mis te verstaan.

'En Rutgers dan?'

'Rutgers? Ja, natuurlijk, met Rutgers heb ik ook een paar woorden gewisseld.'

'Wilt u mij vertellen, dat u Rutgers niet ontmoet hebt voordat u hier aan boord kwam?'

'Is dat dan zo merkwaardig?' Ik begreep niet waar de man naar toe wilde.

'Merkwaardig? Ja, zo zou je het kunnen noemen. Aan de hand van het gesprek, dat u vannacht met hem had, ben ik ervan overtuigd, dat u op heel vertrouwelijke voet met hem staat.'

Ik begon te lachen. 'Dat noem ik schromelijk overdreven. Een paar onnozele opmerkingen over het weer en zo.'

Harmsen bleef bij de verschansing staan.

'Ik was niet zo ziek, dat ik niet bijna woordelijk het gesprek, dat u met hem voerde heb kunnen verstaan. Ik weet ook dat u mij iets tracht wijs te maken, meneer Heuveling. Dat is natuurlijk uw zaak en ik hem me daar niet mee te bemoeien. Maar ik ben er van overtuigd dat u en Rutgers elkaar al veel langer kent dan u voorgeeft. Laten we er niet verder over spreken.' Harmsen deed plotseling heel gereserveerd. Ik begreep er niets van. Als hij de woorden opgevangen had, die ik met Rutgers gewisseld had, kon hij voor zover ik mij herinneren kon daar toch zeker niet de conclusie uit trekken, die hij kennelijk gemaakt had. We stonden niet ver van de rooksalon en toevallig keek ik in die richting en zag opeens dokter Benting zitten. Ik veronderstelde dat Suzy daar ook zou zijn en maakte mij met een verontschuldiging van Harmsen af. Toen ik de deur van de rooksalon opende zag ik dat mijn veronderstelling juist geweest was. Dokter Benting zat met zijn vrouw en Suzy aan een tafeltje, waarop iets uitgespreid was, dat ik veronderstelde een landkaart te zijn. Zij waren echter niet alleen. In de vierde stoel zat de man, die ik als Rutgers had leren kennen.

Een ogenblik bleef ik aarzelend bij de deur staan. Ze hadden mij nog niet opgemerkt maar waren verdiept in de aanwijzingen, die Rutgers op de kaart gaf. Toen keek Suzy op en zag mij. Ze glimlachte en riep: ‘Hallo Bob, langslaper, waar heb je al die tijd gezeten?’ Ze keken allen op. Ik liep op het tafeltje toe, begroette mevrouw Benting en informeerde naar haar zeeziekte.

‘Die is voorbij,’ zei ze met een glimlach. ‘Het weer is ook zo veranderd, het zou belachelijk zijn nu nog ziek in bed te liggen. Kent u meneer Rutgers? O, bent u hutgenoten, wat merkwaardig. Meneer Rutgers was zo vriendelijk ons het een en ander over Curaçao te vertellen.’

‘O, juist,’ zei ik onnozel. Wie was Rutgers? Hoe kwam het, dat hij de Bentings kende? Kenden ze hem al lang, of was het voor het eerst dat ze hem spraken? Die vragen bestormden mij, terwijl ik me, belangstelling veinzend, over de kaart boog.

‘Ik wist niet, dat meneer Rutgers zo goed op Curaçao bekend was,’ zei ik.

‘U hebt er jaren gewoond, he?’ vroeg Suzy en ik stelde vast, dat ze hem dus niet zo goed kende, anders had ze dat niet hoeven vragen.

‘Ja,’ zei Rutgers. ‘Ik ken er wel de weg en ook iets van de spraak. De plek waar u komt te wonen is wel aantrekkelijk. Het huis ligt betrekkelijk hoog boven de zee en vangt veel wind. U zult geen airconditioning nodig hebben.’

‘We kunnen ons er nog niet zo'n goede voorstelling van maken,’ zei dokter Benting. ‘Het is erg vriendelijk van u zich zoveel moeite te geven.’

Ik keek op dat ogenblik naar Suzy en zag hoe zij Rutgers met een blik in haar ogen aankeek, die mij een vreemd gevoel gaf. Ik zou er wat voor gegeven hebben, als ze mij zo had aangekeken. Maar juist op dat ogenblik stond Rutgers op en zei: ‘Als ik u op de een of andere manier van dienst kan zijn, dan met het grootste genoegen.’ Hij knikte mij toe en was even later naar het dek verdwenen.

‘Wat een buitengewoon sympathieke man,’ zei mevrouw Benting. ‘Vindt u ook niet meneer Heuveling?’

Ik keek nog steeds naar Suzy, die met een dromerige blik in haar ogen nog naar de plek zat te turen, waar Rutgers verdwenen was en kon haar oordeel niet voor de volle honderd procent onderschrijven. Maar ik kon dit natuurlijk niet laten blijken.

‘Ik ken hem haast niet,’ zei ik dan ook. ‘We hebben amper een paar woorden gewisseld. Kent u hem dan al langer?’

‘Nee, maar hij zag ons worstelen met die kaart en toen heeft hij ons een hele bod verteld over Curaçao, waar we nog zo weinig van weten.’

‘Gaat hij daar dan ook naar toe?’ vroeg ik met een bang voorgevoel.

‘Nee. Het schijnt, dat hij in Venezuela van boord gaat.’

Bijna had ik me laten ontglippen ‘gelukkig’ maar ik kon het woord nog bijtijds inhouden. Toch kon ik een gevoel van triomf niet onderdrukken. Maar er zou nog heel wat gebeuren, voordat ik van het gezelschap van de heer Rutgers verlost zou zijn. Ik besloot alle gedachten aan hem voorlopig terzijde te stellen en vroeg Suzy, of ze niet aan dek wilde komen, omdat het zulk prachtig weer was.

Mevrouw Benting was het hiermee volkomen eens en onder een dergelijke aandrang moest Suzy wel toegeven, hoewel ik de indruk had, dat ze liever binnen gebleven was. Ik kon me zelf wel wat wijsmaken maar het feit, dat die Rutgers haar belangstelling had gewekt was niet alleen duidelijk, Suzy's gedachten waren te lezen als een open boek en het stemde mij tegenover mijn hutgenoot niet bepaald vriendelijker.

Toch, terwijl we zo over het dek wandelden trachtte ik haar belangstelling te wekken voor een ander onderwerp en gaandeweg veranderde haar stemming en keerde de oude vertrouwelijkheid tussen ons terug. De zee is een dankbaar onderwerp van gesprek, er was een schip in zicht gekomen, dat gelijke koers met ons voor lag en wij speculeerden op zijn snelheid.

‘Hij haalt ons in Bob, kijk maar, hij ligt nu al bijna op gelijke hoogte met ons achterschip.’

‘Zouden ze ook naar ons zitten kijken, zoals wij naar hen?’

‘Ik zie een man op het voordek, kijk hij wuift.’

‘Je hebt gelijk, hij haalt ons in.’

‘Je moet eens op de passagiers letten. Het lijkt alsof ze nog nooit een schip gezien hebben. Als ze langs de kade in Amsterdam lopen hebben ze er geen oog voor over en nu kijken ze hun ogen uit.’

De reling stond vol met mensen, die allen met nieuwsgierige blikken het andere schip bekeken, er was nu geen twijfel meer mogelijk, het haalde de Caribia in.

‘Wat gaat dat schip op en neer. Gaan wij nu net zo erg te keer, Bob?’

‘Nee, het is een kleiner schip. Bovendien gaat het niet zo erg te keer, het is een kalme zee.’

‘Maar toch hoge golven.’

‘We treffen het, meestal staat hier op dit punt wel een andere deining, we zitten nu in de beruchte Golf van Biskaye, waar het bijna altijd stormt. Althans we zitten aan de rand ervan.’

‘Ik ben blij, dat het niet meer zo hard waait,’ zei Suzy, ‘maar het is toch wel fris hier aan dek. Heb jij het niet koud?’

‘Een beetje, laten we wat uit de wind gaan zitten of wil je nog langer naar dat schip kijken?’

Suzy begon te lachen. ‘Wat onnozel eigenlijk he?’

We zochten een beschut plekje op, wat niet zo eenvoudig was, nu het dek vol passagiers was, waarvan er velen eenzelfde plan koesterden, maar eindelijk slaagden we erin een paar dekstoelen te vinden. Suzy vertelde hoe ze zich verheugde op haar verblijf op Curaçao, de zes maanden die ze beschouwde als één grote vakantie en naar wat ik van het eiland gehoord had zou een meisje zoals zij daar ook wel een heerlijke tijd tegemoetgaan.

En toen spraken we over mijn toekomstige baan, die voor me zelf nog een gesloten boek was en de tijd verstreek ongemerkt. Een steward kwam rond met een blad met koppen koffie en opeens was het lunchtijd, zo was de tijd omgevlogen.

We waren die morgen dichter bij elkaar gekomen dan ik voor mogelijk had gehouden en ik was van plan dezelfde tactiek 's middags voort te zetten, maar daar kwam wat tussen.'

Bob zweeg even en keek George en Annelies aan.

'Ik geloof, dat ik mijn verhaal veel te lang maak, maar het lijkt me alsof elk uur aan boord van dat schip doorgebracht in mijn herinnering gegrift staat, alsof elk uur belangrijk was en een rol speelde.'

'Nee, Bob,' zei Annelies. 'Ik ga nog een kop koffie inschenken maar je moet je verhaal vertellen zoals het gebeurd is. Als we merken dat je wat weglaat moeten we daar later toch weer naar vragen.'

Ze stond op en nam de lege koffiekoppen mee naar de keuken. Bob stak een sigaret op. Het duurde niet lang voordat Annelies terugkwam. Bijna direct vervolgde Bob zijn verhaal, alsof de onderbreking hem kostbare minuten gekost had, die hij wilde inhalen.

'Je weet, dat Suzy haar vader dikwijls in zijn praktijk hielp. Gedurende de lunch was er een ongelukje gebeurd. Een van de vrouwelijke passagiers was gevallen en had een been gebroken. Dokter Benting had haar behandeld en Suzy had de verpleging op zich genomen. Het was geen ernstig geval, maar het belette haar aan dek te gaan, zodat ik die middag op een andere manier moest besteden dan ik verwacht had.

Ik ging naar mijn hut en trof daar de vierde bewoner, die ik tot op dat ogenblik nog slechts kende als een kreuner. Ik aarzelde even en verontschuldigde mij voor het geval ik hem in een of andere bezigheid gestoord had. Hij wuifde mijn excuses weg en vroeg me of hij mij de vorige nacht niet uit mijn slaap gehouden had. Het was een gemoedelijke jonge kerel, zijn naam was Donkers en hij was werkzaam bij de aanleg van een pijpleiding op Punta Cardon in Venezuela. Ik mocht hem wel en we praatten een uurtje samen. Toen opeens kwam Harmsen de hut binnen. Verbeeldde ik het mij of aarzelde hij, toen hij mij in de hut ontdekte? Ik herinnerde me zijn koele houding na zijn eerste vrien-

delijke kennismaking en ik wilde daar juist een opmerking over maken om te weten te komen wat de oorzaak was, toen hij zei: ‘Neem me niet kwalijk heren, maar ik kom even mijn bagage halen, ik krijg een andere hut.’

Donkers maakte een opmerking: ‘Is ons gezelschap niet goed genoeg meer, meneer Harmsen?’ waarop deze antwoordde: ‘Ik slaap slecht, het gedreun van de machines in deze hut is erg hinderlijk en er is toevallig een hut vrij, waar dat niet het geval is.’

Het was een verklaring, die mij niet bevredigde en ook Donkers keek verrast op, want de machines waren hier nu niet zo erg te horen, dat het geluid storend te noemen zou zijn. Donkers merkte op: ‘Dan moet u erg gevoelige zenuwen hebben.’

‘Zo iets,’ zei Harmsen koeltjes.

Het was zo'n doorzichtige uitvlucht, dat Donkers mij een knipoog toewierp en me wenkte de hut uit te gaan. Op de gang zei hij tegen me: ‘Wat mankeert die kerel eigenlijk?’

‘Ik begrijp het ook niet,’ zei ik, terwijl wij samen de gang doorliepen. ‘Misschien meent hij het werkelijk. Ik heb het vanmorgen al gemerkt, het lijkt me dat hij iets tegen mij heeft.’

‘Kalm in zijn sop gaar laten koken,’ zei Donkers. ‘Er zijn op dit schip passagiers genoeg, we zullen het door hem niet eenzaam hebben.’

Donkers sloeg de weg naar de rooksalon in en daar vertelde hij mij het een en ander van zijn werk.

Ik zag Suzy niet terug voor de volgende dag. Er was aan boord een soort hospitaaltje en de vrouw met het gebroken been was daar ondergebracht.

Er gebeurde die nacht niets bijzonders. Ik sliep vast, waarschijnlijk een gevolg van de slapeloze nacht daarvoor en toen ik ontwaakte scheen de zon door de patrijspoort en zag ik dat Donkers al opgestaan was. Van Rutgers was geen spoor te bekennen. Aan het ontbijt keek ik naar Suzy uit maar ze was niet in de eetzaal en ook haar ouders ontbraken. Waarschijnlijk waren ze nog in hun hut besloot ik en ging na het ontbijt direct naar het dek. Het was een prachtige morgen. Een wolkenloze lucht en een kalme zee. Ik be-

sloot een ochtendwandeling over het promenadedek te maken, een gewoonte die je aan boord gauw aanneemt en die de spijsvertering moet bevorderen. En toen opeens bleef ik als aan de grond genageld staan.

Bij de reling op een meter of tien van mij vandaan stond Stizy en dicht naar haar toegebogen, terwijl hij onafgebroken tegen haar sprak, stond Rutgers. Suzy keek mij recht aan, maar niets wees erop, dat zij mij herkende. Haar ogen schenen door mij heen te kijken naar een punt achter mij. Het dek was geheel verlaten. Onwillekeurig deed ik een paar stappen naar voren, bang dat ze misschien niet goed geworden was en het geluid van mijn voetstappen deed Rutgers zich met een ruk omdraaien. Hij was doodsbleek en zijn zwarte ogen schenen zich in de mijne te boren en riepen een herinnering wakker aan de eerste nacht. Een ogenblik later was die blik verdwenen en werd zijn gezicht vertrokken door een verschrikkelijke woede-aanval. Hij deed een stap in mijn richting en beet mij toe: ‘Wat doet u hier?’

Het was een belachelijke vraag en ik zou er op een ander ogenblik waarschijnlijk om gelachen hebben, toen mijn blik eensklaps op Suzy viel, die slap en blijkbaar uitgeput tegen de reling leunde.

‘Wat is hier aan de hand?’ vroeg ik. ‘Wat is er tussen u en Suzy gebeurd?’

‘Dat gaat je geen donder aan,’ zei Rutgers grof, zijn woede nog niet meester. ‘Je kunt je beter met je eigen zaken bemoeien, in plaats van de mensen te bespioneren.’

Ik trok mij van zijn woorden niets aan maar liep op Suzy toe.

‘Ben je niet goed geworden Suzy?’ vroeg ik. Ze keek me met grote wij dopen ogen aan en toen sloeg ze opeens haar handen voor haar gezicht en wendde zich af.

‘Wel verdomd,’ vloekte Rutgers achter me en hij legde zijn hand op mijn schouder en rukte me opzij. ‘Bemoei je er toch niet mee. Zie je dan niet dat je hier te veel bent?’

‘Dat zal ik zelf wel beoordelen,’ zei ik. ‘U wilt uw handen wel thuis houden.’

Hij haalde zijn schouders op, stak zijn handen in zijn zakken en draaide zich om. Met grote passen liep hij het dek af, zonder verder nog iets te zeggen en verdween door de deur.

Ik keek weer naar Suzy. Haar gezicht had weer de gewone gezonde kleur aangenomen, haar ogen stonden normaal, er was niet te zien dat zij een ogenblik geleden gehuild zou hebben. Ik begreep het niet. Ik vroeg haar: ‘Wat is er gebeurd Suzy?’

‘Gebeurd?’ vroeg ze verbaasd. ‘Er is toch niets gebeurd? Ik vond het erg onredelijk van je Bob, de manier waarop je tegen John tekeer ging.’

Ik was stomverbaasd. ‘John? Bedoel je Rutgers?’

‘Natuurlijk, wie anders? Er was toch geen enkele reden om zo tegen hem op te treden? Nu is hij natuurlijk kwaad.’

‘Luister eens Suzy, het interesseert mij geen bliksem of meneer Rutgers kwaad is.’

‘Nee, maar mij wel, waarom deed je dat Bob?’

‘Ik dacht dat hij je kwaad wilde doen.’

‘Maar dat was helemaal niet zo. Hij vertelde me zo'n vreselijke geschiedenis Bob, over zijn vrouw en kinderen, die bij een overstroming van een rivier in Venezuela verdronken, terwijl hij zelf machteloos moest toezien. En toen kwam jij en begon hem meteen op een zinloze manier ter verantwoording te roepen.’

Ik had blijkbaar een stommiteit uitgehaald en er bleef me niets anders over dan Rutgers mijn excuses aan te bieden. Ik vond hem in de hut en ik moet zeggen, dat hij het nogal sportief opnam. Tenminste, die indruk kreeg ik en zijn woorden: ‘Ieder mens kan zich vergissen’ maakten een einde aan wat een heel onaangenaam voorval had kunnen zijn. Ik haastte mij terug naar het dek en vond Suzy op dezelfde plaats. Ze had die morgen geen dienst, er bleek zich een verpleegster aan boord te bevinden die haar taak tijdelijk overnam en wij hadden een heel prettige ochtend samen. We kwamen tot de conclusie dat wij beiden voor dezelfde dingen belangstelling hadden en het voorval van die morgen was tegen lunchtijd bijna vergeten.’

Bob zweeg en keek op zijn horloge. Toen glimlachte hij verontschuldigend. ‘Het verhaal neemt langer dan ik gedacht had. Het is al erg laat.’

George stond op. ‘Het kan ons niet zo erg veel schelen of het wat laat wordt. Als je door wilt vertellen kunnen we het best nog wat later maken. Niet, Annelies?’

‘Ik vind het best,’ zei Annelies, ‘maar misschien voor Bob zelf...’

‘Als jullie het goed vindt vertel ik graag op een andere keer verder. Ik ben erg moe, maar ik ben jullie dankbaar, dat je geduldig hebt willen luisteren. Zijn jullie morgenavond thuis?’

‘Dat is goed,’ zei George, ‘maar kom dan weer net als nu, voor het eten, dan rekenen we daar op.’

‘Maar ik wil niet dat jullie iets bijzonders doet. Net als vanavond he?’ Bob kwam een beetje moeilijk uit de stoel overeind en nam afscheid van Annelies.

Toen hij de kamer doorliep zag ze, hoe hij met zijn ene been trok. Even later hoorde ze de voordeur dicht slaan en kwam George binnen. Hij bleef bij het bureau staan en stak een sigaret op. Toen keek hij Annelies aan.

‘Wat denk je ervan?’ vroeg hij.

Hoofdstuk 4

Annelies, die de kamer was gaan opruimen gaf niet direct antwoord.

George ging bij de haard zitten en vervolgde: ‘Ik heb de indruk dat hij ons iets trachtte te vertellen, waarbij we nauw betrokken zullen worden.’

‘Je hebt zover ik me kan herinneren, nooit over Bob gesproken,’ zei Annelies. ‘Waarom niet?’

‘Och, dat weet ik niet,’ zei George en dacht even na. ‘We waren nooit wat je noemt boezemvrinden. We hebben samen gestudeerd, maar daar bleef het dan ook wel bij. Natuurlijk zagen we elkaar later nog wel eens, maar hij werkte toen in den Haag en ik in Amsterdam, totdat hij naar de West vertrok. Toen raakte hij zo'n beetje in het vergeetboek, wat toch altijd gebeurt als je brieven niet meer beantwoord worden. Je denkt nog wel eens aan elkaar en aan de tijd die je samen hebt meegemaakt, maar tot schrijven komt het dan niet meer.’

‘Vind je het dan niet merkwaardig, dat hij nu na zijn terugkeer direct bij jou aankomt om zijn hart uit te storten?’

‘Ja, daarom zei ik al, dat er vast meer achter steekt dan alleen maar een oude vriendschap ophalen.’

‘Vind je hem veranderd bij vroeger?’

‘Natuurlijk verandert iemand in tien jaar tijd. Hij lijkt me niet

meer zo onevenwichtig, een beetje ouwelijk zelfs. Hoe vond jij hem?'

'Gek he? Ik kan daar nauwelijks een antwoord op geven. Af en toe had ik het gevoel, dat ik hem al jaren kende, maar een paar minuten later voelde ik hem als een volkomen vreemde en vroeg ik me af, waar dit alles naar toe zal leiden.'

'Ja, er is iets vreemds. Eerst dacht ik ook alleen maar dat hij in de put zat en bij ons afleiding kwam zoeken. Want waarschijnlijk heeft hij hier in Amsterdam geen andere kennissen. Maar nu ik daar nog eens over nadenk weet ik dat toch zo net niet. Ik geloof, dat er meer achter steekt, maar ik heb er geen flauw idee van wat dat kan zijn.'

'Ja, die indruk heb ik ook, al was het alleen maar dat polsen, hoe of wij er eventueel over zouden denken om naar het buitenland te gaan. Alsof hij je iets aan te bieden zou hebben.'

'Naar het buitenland? Hoe zou jij daarover denken?'

'Ik weet het niet. We hebben het hier niet slecht.'

'Nee,' zei George. 'En dat herinnert me eraan, dat ik morgen om negen uur bij Kempenaars moet zijn en hem moet zien te overtuigen, dat hij voor zijn standing en voor zijn portemonnaie beter een Mercedes dan een Chevrolet kan kopen. Ik ga naar bed.'

Annelies geeuwde. 'Morgen zullen we er meer van horen.'

'Geeuw niet zo, je steekt me aan. Ja, ik hoop, dat we morgen de ontknoping te horen krijgen en zodoende wat meer houvast.'

'George?'

'Ja, wat is er?'

'Neem geen overhaast besluit, als Bob je een voorstel doet.'

'Een voorstel? Denk je dan dat het daar op uit zal draaien?'

'Ik heb een vermoeden, ja.'

'Vertel op.'

'Ach, het is allemaal nonsens en misschien is hij alleen maar eenzaam en wil hij zijn hart eens uitstorten, maar aan de andere kant zou hij je wel eens een voorstel kunnen doen om het een of ander voor hem op te knappen. Iets dat verband houdt met die Rutgers.'

‘Och, kom nou.’

‘Ik zal me wel vergissen, maar pas op met wat je eventueel belooft.’

‘Natuurlijk. Zeg, is het jou ook opgevallen, dat hij zich nogal moeilijk beweegt?’

‘Reumatisch natuurlijk.’

‘Nee, hij heeft een kunstbeen.’

‘Een kunstbeen? Je moet je vergissen, ik heb er niets van gemerkt, behalve dan dat hij een beetje stijf was.’

‘Hij heeft het me zelf gezegd, anders had ik het ook niet geweten.’

‘Ook hoe hij daaraan gekomen is?’

‘Nee, dat zullen we nog wel horen. Ben je haast klaar?’

‘Direct. Ik kan die boel niet tot morgenochtend laten liggen. Ik vind het beroerd om in een onopgeruimde kamer te komen, als je opstaat.’

‘Ik ga maar vast.’

‘Ik kom zo.’

Terwijl George zich uitkleedde gingen zijn gedachten tien jaar terug naar Suzy Benting. Nu Bob er openlijk voor was uitgekomen, moest hij hem wel op zijn woord geloven, maar het verwonderde hem dat hij indertijd niet het flauwste vermoeden gehad had, dat Bob voor Suzy voelde zoals hij nu had laten blijken. Het was haast onvoorstelbaar, dat iemand zo iets zo goed zou kunnen verbergen. Hij zelf moest wel blind geweest zijn, want Bob had zich bloot moeten geven, een woord, een gebaar, een reactie zouden hem hebben moeten verraden. Maar hoe hij zijn geheugen trachtte te doorvorsen, uit niets bleek een bevestiging van Bobs woorden. Zonderling. En waarom wilde Bob hem er nu in betrekken? Was het omdat hij vroeger Suzy goed gekend had? Was het omdat hij de enige vriend was die Bob hier in Holland kende? En als hij, zoals Annelies veronderstelde en wat bij nader inzien nog niet eens zo gek was, als hij werkelijk plannen met hen had? Was het verantwoord tegenover Annelies daar eventueel op in te gaan?

Ze waren nog maar twee jaar getrouwd. Hij had haar ontmoet bij wederzijdse kennissen en hij had zich direct aangetrokken gevoeld tot het frisse meisje, met die geestige blonde krullen, die nooit wilden blijven zitten op de manier, zoals zij wilde, maar die op de meest onverwachte momenten uit de band sprongen en haar dan dwongen door een vluchtig maar aantrekkelijk gebaar, de weerbarstigen tot de orde terug te brengen. Hij herinnerde zich die eerste dag, toen hij haar had gadegeslagen, terwijl zij in druk gesprek was over een onderwerp, dat hij zich niet herinnerde, maar dat blijkbaar haar volle belangstelling had. Ze vergat op haar pose te letten en hij was getroffen door de levendigheid van haar gezichtje, de vlugge haast geïrriteerde gebaren naar haar kapsel, haar slanke figuurtje toen ze plotseling, in het vuur van haar rede opsprong en hij haar geheel kon opnemen en zag dat ze niettegenstaande haar slankheid toch de juiste rondingen op de juiste plaatsen toonde. De goudbruine tint van haar mooie ronde armen, haar slanke goedgevormde benen in de gladde nylons. Hij was hals over kop verliefd op haar geworden, had zich in het gesprek gestort, zijn argumenten naar voren gebracht en gezien hoe haar reactie zich op hem concentreerde.

Ze waren samen weggegaan, zij nog in het vuur van haar betoog, hij haast zwijgzaam. Ze had een prettige stem, een stem, waarnaar je kon luisteren en ze had goede argumenten, zo goed, dat hij ten slotte niet anders kon doen dan haar visie op die kwestie te beamen.

Nu herinnerde hij zich ook weer wat het onderwerp van gesprek was geweest. De rassenscheiding in Amerika in tegenstelling tot de apartheidspolitiek in Zuid-Afrika.

Later hadden ze over andere dingen gesproken. Het was een lange wandeling geworden en toen ze eindelijk voor haar huis stonden, waren ze nog lang niet uitgepraat.

Natuurlijk hadden ze een afspraak gemaakt elkaar weer te ontmoeten. Maar vreemd genoeg was toen vanaf het eerste ogenblik het onderwerp van hun gesprek niet meer algemeen maar betrof het hun beider levens.

Alles zou goed zijn verlopen als niet Annelies' ouders roet in het eten hadden geworpen. Want mevrouw Kolkman, zich veilig wetend in de schaduw van het achtenswaardig beroep van haar echtgenoot, de notaris, had andere plannen voor Annelies. Zeker, op George's familie viel weinig te zeggen, maar de positie, die hij bekleedde was toch niet, zoals zij zich die van haar schoonzoon had voorgesteld.

Dat hij geologie gestudeerd had sprak wel in zijn voordeel, maar het had hem geen titel bezorgd en mevrouw Kolkman koesterde nu eenmaal een heilig respect voor titels. Het had hem, George, het leven niet gemakkelijker gemaakt, het had soms bijna een wanklank in hun verhouding veroorzaakt. Maar het was toch ook een aansporing voor hem geweest te trachten zijn positie te verbeteren.

Dat was niet gelukt. Het had de toestand van gewapende vrede slechts bestendigd, hoewel het hem soms moeite kostte de bedekte hatelijkheden van zijn schoonouders te verwerken. Ten slotte waren zij gezwicht en hadden hem met lede ogen weliswaar, geaccepteerd. Stel je eens voor dat Bob hem nu de kans zou bieden hier onderuit te komen?

Hij hoorde Annelies beneden rondlopen, terwijl hij zich in het bed uitstrekte. Hij hoorde haar de kamerdeur sluiten en de trap opkomen.

Hij glimlachte. Het was allemaal nonsens, hij diende het uit zijn hoofd te zetten. Geen fantasieën, niets dan de nuchtere werkelijkheid. Morgen was er weer een dag.

Annelies kwam de kamer binnen. Onmiddellijk zag George, dat ook zij had gedacht aan wat hem bleef bezighouden. En direct daarop kreeg hij de bevestiging van zijn vermoeden, want haar eerste woorden betroffen Bob.

‘Hoor eens, George,’ zei ze, terwijl ze zich begon uit te kleden, ‘ik weet niet hoe jij erover denkt, maar geloof je, dat we verstandig doen ons zo in zijn zaken te mengen?’

‘Dat doen we niet,’ zei George. ‘We luisteren eenvoudig naar wat hij te vertellen heeft en verder niets.’

‘Ja,’ zei Annelies. ‘Ik ken jou.’

‘Zal ik hem zeggen niet meer te komen? Ik kan hem wel opbellen als je dat wilt. Er is wel een uitvlucht op te verzinnen.’

‘Dat kun je niet doen George.’

‘Nou, zie je wel. Je wilt er ook meer van weten.’

Annelies zuchtte. ‘Heb je veel van Suzy gehouden?’ vroeg ze opeens.

‘Wat?’ George zat opeens rechtop in bed. ‘Ik heb je geloof ik alles over haar verteld, wat je weten wilde. Moeten we daar nu weer over beginnen?’

‘Je hebt me nooit iets over Bob verteld.’

‘Het is niet bij me opgekomen. Ik heb meer vrienden gehad, waarvan je de namen niet kent. Als ik Bobs naam nooit genoemd heb, dan komt dat omdat ik het eenvoudig vergeten heb. Waar wil je toch naar toe?’

‘Ik weet het niet lieverd. Ik veronderstel, dat ik me allerlei dingen in mijn hoofd haal, die niet bestaan.’

George trok haar naar zich toe.

‘Luister lieveling. Er is niemand behalve jij, ik heb nooit echt van iemand gehouden zoals ik van jou houd. Is het nu goed?’

‘Ook niet van Suzy?’

‘Ook niet van Suzy.’ Hij sloeg zijn armen om Annelies heen en voor een ogenblik kon ze niet spreken, omdat ze het te druk had, zijn kussen te beantwoorden. Zijn handen streelden haar en deden opwindende dingen. Ze vergat algauw wat haar zo belangrijk geleken had voor de meer aandacht vragende opwinding, die zich van haar meester maakte.

Ergens sloeg een klok tweemaal.

Hoofdstuk 5

‘Het is kwart voor acht,’ zei Annelies en schudde George aan zijn schouder. ‘Hee, word eens wakker.’

‘Huhh,’ zei George en opende zijn ogen tot kleine spleetjes om ze direct daarop weer te sluiten.

‘Kwart voor achten,’ zei Annelies weer, ‘en om negen uur...’

‘Bah,’ zei George uit de grond van zijn hart en keerde zijn gezicht naar de muur.

Een ogenblik stond Annelies besluiteloos. Toen greep ze de dekens en trok die met één ruk van mijn bed. George vloog overeind, greep en miste. ‘Opstaan,’ zei Annelies.

‘Het is nog nacht,’ protesteerde George onduidelijk. ‘Je klok loopt verkeerd.’

‘De radio niet,’ zei Annelies.

‘En om negen uur...’ zei George en was met een sprong uit het bed. ‘Huu, wat een rottige kou. Wat voor weer is het?’

‘Regen,’ zei Annelies, ‘en een koude wind.’

‘Nou vooruit maar,’ bibberde George. ‘Een goeie dag om een auto te verkopen. Kijk eens meneer, hij lekt niet, ziet u wel? Nee, dat wordt niks.’

Het werd niks.

Hij was met de tram van hun huis aan de P.C. Hooftstraat naar de zaak van Aberson aan de Overtoom gegaan en de korte afstand,

die hij te lopen had, was genoeg geweest om hem doornat te maken. Aberson keek zuinig. ‘Zou je het niet liever uitstellen tot het beter weer is?’

‘En dan die ouwe geldwolf in een nieuwe Chevrolet tegenkomen.’

‘Tja, maar met zulk weer...’ en toen zag ook Aberson wel in, dat het moest gebeuren. ‘Succes dan maar,’ zei hij terneergeslagen.

De nieuwe Mercedes voerde George snel door de stad. Om tien voor negen stapte hij de hal binnen van het kantoor van Kempenaars aan de Keizersgracht. In de hal van het gebouw zag hij de portier, die hem argwanend vanuit zijn hokje zat gade te slaan. Hij wist wie George was, hij had hem al eerder bij Kempenaars aangediend.

‘U treft het niet,’ zei hij.

‘Hoezo?’ vroeg George en zette een opgewekt verkoopgezicht.

‘Isterniet,’ zei de portier.

‘Maar ik heb om negen uur een afspraak,’ zei George.

De portier grijnsde en haalde zijn schouders op. In de hal stond een tafeltje met een tijdschrift erop en een paar stoelen, die voor een heel kort gebruik bestemd leken. George nam het drukwerk op om het direct weer neer te leggen. Hij wist genoeg van Kempenaars' financiën, zonder ook het jaarverslag van zijn zaak te bestuderen. Hij haalde een pakje sigaretten te voorschijn en stak er een op. Een blik op zijn horloge bevestigde, dat het vijf over negenen was. Van zijn zitplaats had hij het oog op de straat en hij hield zich een tijd lang bezig met het verkeer gade te slaan. Er gingen tien minuten voorbij, toen stond hij op en liep naar de portiersloge.

‘Wilt u even vragen of meneer Kempenaars vandaag misschien niet komt?’ De man kon op het laatste ogenblik ziek geworden zijn, door zich in zijn kadetje te verslikken, dacht George. De portier draaide een nummer en sprak een tijd lang, zonder dat George kon verstaan waarover het ging. Toen legde hij de hoorn op de haak en keek George aan.

‘Er is niets aan de hand. Hij komt wel eens meer wat later.’

‘Bedankt,’ zei George en keerde naar zijn tafeltje terug.

Om half tien stopte er een auto voor de deur. Hij zag Kempenaars uitstappen en even later ook een jonge man, die hij opeens herkende als Muller van de Centrumgarage. En Muller was vertegenwoordiger voor Chevrolet. George sprong overeind. Nu zou het vechten worden tussen Muller en hem en Kempenaars als doelwit.

Wat echter niet gebeurde. Kempenaars stapte de hal binnen, zag, George en zijn gezicht betrok. Hij zei vaag: ‘O, bent u daar, meneer... eh..., ik was het vergeten, maar het is niet meer nodig, ik heb mijn keus al gemaakt.’ Hij wuifde vaag naar de deur, waar zojuist een stralende Muller door binnenkwam, George een knipoog gaf en tegen Kempenaars zei: ‘Zullen we gelijk de papieren maar in orde maken, meneer Kempenaars?’ Er was voor George hoegenaamd geen kans zijn woordje in het midden te brengen.

‘Maar meneer Kempenaars...’ begon hij, want hij wilde zich niet zo gemakkelijk gewonnen geven.

‘Het heeft geen zin meneer,’ zei Kempenaars, die naar de trap toeliep, ‘het spijt me voor u, maar ik heb al een besluit genomen. Komt u meneer Muller?’ en hij begon de trap te beklimmen.

‘Sorry Berger, maar zaken zijn zaken, he?’ zei Muller en volgde Kempenaars.

De portier in zijn hokje grijnsde meewarig.

‘Pech gehad,’ stelde hij vast, toen George zonder te groeten langs hem liep.

Pech gehad, dacht George toen hij buiten op straat liep naar de glanzende Mercedes, die nu het eigendom van Kempenaars had moeten zijn.

Het was geen gelukkige dag. Gauw liet hij zich niet ontmoedigen, maar na Kempenaars volgden er die dag nog twee teleurstellingen en dat was genoeg.

Het lukt vandaag niet, dacht George, ik schei ermee uit. Hij trok zijn jas aan, zette zijn hoed op en verliet het kantoor, waar hij Aberson in geen bijster goed humeur achterliet.

Aberson, die hem peinzend nakeek en die zich afvroeg of het

salaris, dat hij George betaalde wel goed besteed was. Een dag als vandaag...

George was zich die gedachten natuurlijk niet bewust. Een dag waarop niets scheen te lukken kwam wel eens meer voor. Het betekende niets. De wind blies de landerige stemming uit zijn hoofd. Hij floot zachtjes voor zich heen toen hij naar de tramhalte liep. Verdraaid, dacht hij opeens, straks komt Bob, ik mag wel zorgen dat ik iets in huis heb, je kunt iemand toch niet een hele avond op een droogje laten zitten.

Een paar haltes voor zijn huis sprong hij van de tram, daar was een drankzaak en er naast een sigarenwinkel. Het kostte hem zijn laatste zakgeld.

Het salaris, dat Aberson betaalde was geen slecht salaris en met de provisie zorgde het voor een bestaan. Maar het zorgde niet voor dergelijke uitgaven, dacht George grimmig, zeker niet na een dag als vandaag. Hij trachtte met de pakjes in zijn hand de huissleutel in zijn broekzak te bemachtigen, maar op hetzelfde ogenblik ging de deur open en stond Annelies voor hem.

'Blaaa,' zei George.

'Wat nou weer?' vroeg Annelies lachend. 'Heb je een cadeautje van Aberson gekregen?

'Blaaa,' zei George. 'Als ik een cadeautje van Aberson krijg, is het de zak.'

'Geen succes gehad?' vroeg ze de pakjes overnemend. 'Wat zit hier in?'

'Drank en tabak.'

'O, wat duur.'

'Je moet toch iets in huis hebben. Je kunt iemand niet ontvangen op een kop koffie, niet de hele avond tenminste.'

'Ja, dat weet ik, maar Bob wilde het toch zelf liever zo.'

'Hij hoeft niet te weten, dat we dat niet elke dag doen.'

'En hoe is het gegaan?'

'Rot. In een woord rot.' Ze waren de huiskamer binnengegaan. George haalde zijn neus op. 'Wat ruik ik?'

'Ik heb iets gebakken.'

‘Hm. Dat wilde Bob toch niet.’

‘Je kunt toch niet...’

George begon te lachen. ‘Maak mij er dan ook geen verwijt van.’

‘Dat doe ik ook niet.’

‘Hoe laat is het?’

‘Bij vijven.’

‘Goed, hij zal direct wel hier zijn.’ Als om zijn woorden te bevestigen ging de deurbel over.

‘Zal ik...’ zei Annelies besluiteloos.

‘Nee, ik ga al. Zeker een man met stofzuigers...’

‘Of met verzekering,’ zei Annelies lachend.

George opende de deur. Hij wilde juist een uitroep slaken om Bob te verwelkomen, toen iets in diens gezicht hem plotseling een stap naar voren deed doen. ‘Bob, kerel, ben je niet goed?’

Bob glimlachte. Zijn gezicht was asgrauw.

‘Het is niets,’ zei hij, ‘een oude kwaal. Het gaat direct weer over.’

‘Kom toch binnen,’ zei George geschrokken, en ziende hoe Bob wankelend een pas naar voren deed: ‘Wacht, laat me je helpen.’

Hoofdstuk 6

Toen Bob in een stoel bij de haard zat begon er langzaam wat meer kleur in zijn gezicht te komen. Na een paar minuten keek hij op en zei: ‘Het spijt me, dat ik jullie zo heb laten schrikken. Het komt af en toe, onverwachts, maar het gaat meestal ook snel voorbij.’

‘Voel je je nu beter? Wil je iets drinken?’ vroeg Annelies bezorgd.

‘Een glas water,’ zei Bob. ‘Graag een glas water. Het is nu voorbij, het was gelukkig maar een korte aanval.’ Hij dronk het glas in één teug leeg. ‘Zo, dank je, het gaat al veel beter. Een pracht manier om bij iemand op bezoek te komen.’ Hij zat even voor zich uit te staren, toen keek hij glimlachend op. ‘Ik ben wel benieuwd hoe jullie gisteren over mij gesproken hebt. Ik moet nogal een vreemde indruk gemaakt hebben, iemand, die je in geen jaren hebt gezien, zo opeens zijn levensgeschiedenis voor je te horen uitstorten.’

‘Welnee, Bob,’ zei Annelies. ‘We veronderstelden, dat je je erg alleen hier in Amsterdam moest voelen en omdat jullie toch vroeger met elkaar bevriend was, is het niet meer dan normaal dat je je oude vriend weer opzoekt als je in het land terug bent.’

‘Maar ik moet jullie geduld toch wel op de proef gesteld hebben,’ zei Bob als stelde hij een feit vast.

‘Het is een interessant verhaal tot dusver,’ zei George. ‘We zijn benieuwd het vervolg te horen.’

‘Zo. Daar ben ik blij om. Ik was al bang, dat ik te breedsprakig geweest was.’

‘Helemaal niet. Voel je je nu beter?’

‘Het is weer voorbij. Een kleine attentie, die ik uit de tropen heb overgehouden.’

‘Heb je er dikwijls last van?’

‘Nee, het blijft soms maanden weg en dan opeens overvalt het me zonder enige voorafgaande waarschuwing.’

‘Wil je roken? Of liever niet?’

‘Graag, ik heb daar geen last van.’

‘En een drankje?’

‘Nee, dank je. Geen sterke drank.’

Annelies keek George aan en hij kon nauwelijks een glimlach onderdrukken. Ze dachten allebei hetzelfde. Het leek alsof Bob hun gedachten raadde, want hij zei: ‘Maar als jullie iets drinken willen, ga dan gerust je gang, ik mag het niet, dokters voorschrift.’

‘Thee dan?’ vroeg Annelies.

‘Ja, graag thee,’ zei Bob.

George schonk zich een glas whisky in maar Annelies nam ook thee. Zoals de vorige avond spraken zij voor en gedurende het eten over allerlei dingen, die niets met Bobs geschiedenis te maken hadden en pas toen ze weer bij de haard zaten, met een kop koffie voor zich, zei Bob: ‘Nu zal ik dan verder gaan als jullie het tenminste wilt horen.’

Annelies knikte en George zei: ‘We zijn een en al oor.’

‘Ik had dus kennis gemaakt met mijn vierde hutgenoot of eigenlijk de derde, omdat Harmsen toch verdwenen was. Wanneer ik hem na die dag nog eens aan dek tegenkwam, deed hij alsof ik lucht was. Ik kon goed met Donkers overweg, ofschoon de man te veel dronk, als gevolg waarvan hij 's nachts nogal zwaar snurkte. Er was echter één ding, waar ik me bezorgd over maakte. Suzy had nu weer de hele dag voor zich zelf, omdat de vrouw met het gebroken been bijna geen verzorging meer nodig had. En Rutgers

maakte daar gebruik van. Het was onvermijdelijk, dat hij en Suzy elkaar zo nu en dan spraken zonder dat er anderen bij waren. Wanneer ik dat ontdekte gaf het me altijd een onbehaaglijk gevoel maar het was me onmogelijk op zo'n ogenblik hun gezelschap te zoeken. Mijn afkeer van Rutgers was zo groot, dat ik zoveel mogelijk vermeed een gesprek met hem te voeren, in de hut trachtte ik zijn aanwezigheid te negeren, bijna op het onbeschofte af. Hij moet dit gemerkt hebben, maar hij maakte er nooit een opmerking over. Hij scheen grote invloed op Suzy te hebben en telkens wanneer ik haar ontmoette kort nadat zij een gesprek met Rutgers gehad had, viel het mij op, dat haar antwoorden vaag en dikwijls onjuist waren. Ik maakte me er bezorgd over en overwoog of het niet verstandig zou zijn er eens met haar ouders over te spreken. Ik liet dat plan varen, toen ik bedacht hoe mevrouw Benting op Rutgers gesteld was, een opmerking van mij in die richting zou al gauw verkeerd uitgelegd worden.

En tegen Suzy kon ik er helemaal niet over beginnen. Op een morgen stond ik aan de reling en staarde een beetje mistroostig over de blauwe zee, waar de golven met witte schuimkoppen over voortjoegen. Niet ver van mij vandaan zaten Suzy en Rutgers op dekstoelen dicht naast elkaar, veel te dicht naar mijn zin en ik ving een opmerking op van een van de passagiers, die op een paar pas afstand van mij stonden.

'Tropische zoutwaterliefde,' klonk een mannenstem.

'En een te sterke dosis,' antwoordde een vrouw.

Het ergerde me, maar ik kon natuurlijk niet laten blijken, dat ik het gehoord had. Plotseling zag ik dat Rutgers opstond, de tijdschriften, die hij als camouflage had meegebracht onder zijn arm nam, zich even naar Suzy overboog en nog iets zei. Toen zag ik hem het dek aflopen. Ik wachtte even om niet te veel op te vallen en keerde mij toen van de reling af en liep langzaam over het dek naar Suzy. Ze zat voor zich uit te staren over de zee, maar ik geloof niet, dat ze die zag.

Ze keek niet op voordat ik vlak voor haar stond en het duurde een ogenblik voordat ze zich realiseerde, wie ik was.

‘O, Bob,’ zei ze toen afwezig.

‘Mag ik bij je komen zitten?’ vroeg ik.

Ze gaf geen antwoord, dus nam ik de stoel, waar zoëven Rutgers nog gezeten had. Ik kon niet nalaten even te kijken naar de man en de vrouw, die de opmerkingen gemaakt hadden, toen hij op deze stoel zat en ik zag dat ze naar ons keken en de vrouw een opmerking maakte, die de man in lachen deed uitbarsten. Ik had de woorden niet gehoord, maar ik had de lippen van de vrouw zien bewegen en ik was er zeker van dat ze tot haar metgezel zei: ‘Aflossing van de wacht.’

‘Suzy,’ zei ik en keek haar aan. Zoals al meer gebeurd was, scheen ze het niet te horen, het was alsof ze luisterde naar een stem, die nog tegen haar sprak en dat was niet mijn stem.

‘Suzy,’ zei ik en iets moet mij tot wanhoop gebracht hebben om toen met mijn gewoonte niets over Rutgers te zeggen, te breken, maar de vage nietsziende blik in haar ogen, haar kennelijke afwezigheid, alsof ze in een andere wereld verkeerde, dreef me ertoe... ‘Over een paar dagen zijn we in La Guaira, dan gaat hij van boord en zul je hem nooit terug zien. Kom tot je zelf Suzy, laat hij niet zo'n invloed op je hebben, het is niet goed.’

Ze keek me aan en het was alsof het leven langzaam in haar terugvloeide, alsof ze uit een verdoving ontwaakte en zich niet meer herinnerde, wat er in die tussentijd, dat ze weg geweest was, gebeurd was.

‘Bob,’ zei ze en ik schrok van de vertwijfelde klank in haar stem, ‘Bob, ik ben bang.’

Ik trok me niets aan van eventuele blikken van passagiers. Er was in mij nog slechts één gedachte, één wens, Suzy te helpen. Ik nam haar handen in de mijne en dwong haar mij aan te kijken, langzaam zag ik de angst uit haar ogen verdwijnen.

Wat had Rutgers, die vervloekeling, met haar gedaan? Wat was hij van plan? Ik kon het haar niet vragen, omdat ik begreep, dat ze het zelf niet wist.

‘Bob,’ zei ze zacht, ‘wil je met me trouwen?’

Het gaf me een schok, ik kon een paar seconden lang niets zeg-

gen, alleen maar kijken in haar ogen die mijn hulp zochten, hulp waartegen? Waar was ze bang voor?

'Ja, Suzy,' zei ik, 'ik ga met je trouwen. Dat ben ik altijd van plan geweest.'

'Zodra we op Curaçao zijn?'

'Zo gauw je maar wilt.'

Het was een vreemd ogenblik daar op het dek in de vroege morgenzon, die toch al heet schroeide, te midden van tientallen passagiers door het meisje, dat je dacht kwijt te raken aan een ander ten huwelijk gevraagd te worden.

Maar ik trok me op dat ogenblik weinig van die passagiers aan, al waren het er duizend geweest, dan nog had ik me om hun aanwezigheid niet bekommerd. Ik sloeg mijn armen om Suzy heen en hield haar dicht tegen mij aan en luisterde naar wat zij zei, woorden, die uiting gaven aan haar opgekropte angst. 'Ik voel me zo veilig Bob, als jij er bent, je moet me niet meer alleen laten met John. Nooit meer Bob, beloof me dat.'

'Ik laat je geen moment meer alleen, kind,' zei ik, 'niet tot we veilig en wel getrouwd zijn,' en toen keek ik op en zag bij de reling Rutgers staan. Hij was doodsbleek en zijn donkere ogen waren op mij gericht. Er sprak zulle een haat uit, dat ik onwillekeurig huiverde.

Toen keerde hij zich om en liep met grote stappen weg.

Er was opeens een drukte van belang aan dek. Er werd uitbundig gelachen, passagiers, waarvan we zelfs de namen niet kenden, kwamen ons feliciteren, Suzy werd door vele vrouwen omhelsd en mij totaal vreemde mannen drukten mij de hand en sloegen op mijn schouders. Iemand was op het idee gekomen om champagne te bestellen en wij waren zo overrompeld, dat we ons op een gegeven moment het middelpunt vonden van een groepje luid toastende feestgangers, terwijl we zelf ook met een glas champagne in de hand stonden. Het duurde een hele poos voordat we aan ons lot overgelaten werden, niet voordat een dikke rode man een lange blijkbaar zeer humoristische speech had gehouden, waarin natuur-

lijk veel voorkwam over de zoutwaterliefde en dergelijk afgezaagd fraais, maar wat veel bijval en luidruchtigheid oogstte. Totdat ik zelf met een paar min of meer toepasselijke woorden gezegd had hoe ik hun medeleven op prijs stelde.

Eindelijk lieten ze ons alleen. Ik keek naar Suzy en ik zag, dat door het gebeurde zij de aanleiding ertoe blijkbaar vergeten was. Als er ooit sprake was van een stralende bruid, dan was Suzy dat wel. Het speet me, dat ik haar tot deze wereld moest terug brengen, maar er was iets dat noodzakelijk geregeld moest worden.

'Luister eens Suzy, we moeten nu direct je ouders opzoeken, het zou te gek zijn als ze het van anderen moeten horen.'

Ze knikte. 'Ik geloof wel dat dat in orde komt, ga maar mee.'

We vonden haar ouders in de rooksalon, beiden in een boek verdiept. Ze keken verbaasd op, toen wij binnen kwamen en ik heel vormelijk zei: 'Ik kom u de hand van uw dochter vragen. Ze heeft erin toegestemd mijn vrouw te worden.'

Een ogenblik werd er niets gezegd. Toen zei mevrouw Benting: 'Suzy, maar ik dacht...' ze sprak de woorden gelukkig niet uit, maar ze hadden wel doel getroffen. Benting schudde langzaam zijn hoofd en zei: 'Ik geloof, dat we daar toch nog even mee moeten wachten Heuveling. We moeten eens met elkaar praten.'

'Maar er valt niets meer te praten; vader,' zei Suzy en ik hoorde aan haar stem, dat ze op deze tegenstand niet gerekend had. Ik echter wel, in aanmerking nemend, dat mevrouw Bentings opinie over Rutgers waarschijnlijk beter was dan over mij. Hoe dokter Benting daar echter over dacht was een vraagteken, maar ik veronderstelde dat ik wel wist waarover hij mij spreken wilde en ik zei dan ook tegen Suzy: 'Je vader heeft gelijk, het spijt me, dat we u ermee moesten overvallen, maar we wilden het zelf vertellen voordat u het van een van de passagiers zou horen. Het is namelijk aan dek al bekend en wij zijn direct naar u toegekomen.'

Benting zei: 'Ik apprecieer dat Heuveling, maar ik zou het nog meer op prijs gesteld hebben, als je er eerst eens met ons over gesproken had. Gedane zaken nemen echter geen keer. Ik geloof dat

we het beste in mijn hut kunnen gaan, daar worden we tenminste op dit overvolle schip niet gestoord.'

Ik zei tegen Suzy: 'Blijf jij hier bij je moeder Suzy. Ik kom gauw terug.'

Ze begreep de wenk, zag ik. Ik wilde onder alle omstandigheden voorkomen, dat ze nog in contact met Rutgers kwam, voordat die in La Guaira van boord ging.

Dokter Benting was opgestaan en ging mij voor naar zijn hut. Daar namen we plaats aan een tafeltje dat er stond met een paar stoelen ernaast en Benting bood mij een sigaret aan. Hij kuchte eens en zei toen: 'Ik vind dit hoogst onaangenaam Heuveling, ik zou graag een verklaring van je willen hebben. Je weet natuurlijk wel hoe die scheepsromances eindigen. Mijn dochter is al eens verloofd geweest, het zou haar naam geen goed doen, als iets dergelijks nu weer gebeurde. Je moet dat toch geweten hebben...' Hij keek mij vragend aan.

Benting was zo'n nuchtere Hollander, dat hij me voor gek versleten zou hebben, als ik hem mijn vermoedens verteld had. Er bleef mij niets anders over dan hem de andere waarheid te vertellen, namelijk dat ik al van Suzy hield toen ze nog met jou verloofd was, George. Tot mijn verbazing aanvaardde Benting deze uitleg, hij informeerde naar de toekomstmogelijkheden die ik bij de olie had. Nu, wat dat betrof was er geen vuiltje aan de lucht en nu het bleek, dat het toch wel wat anders was, althans van mijn kant, dan zoutwaterliefde, scheen hij er vrede mee te hebben. Ten slotte zei hij iets dat ik vermoed had. 'Het is wel een klap voor mijn vrouw, Heuveling, tussen ons gezegd en gezwegen had zij haar hoop op die Rutgers gesteld, maar om je de waarheid te zeggen, ben ik om deze oplossing niet rouwig. Ik ben niet zo erg gesteld op die Rutgers, er is iets sinisters aan de vent. Maar dat moet tussen ons blijven.'

Ik was in een heel andere stemming toen we naar de rooksalon terugkeerden, nadat we besloten hadden dat de officiële verloving pas na aankomst op Curaçao gevierd zou worden.

Zelfs mevrouw Benting scheen zich over haar teleurstelling

heen te zetten en we hadden met z'n vieren een heel genoeglijke avond. Nadat ik bij haar hut afscheid voor de nacht van Suzy had genomen liep ik naar de andere zijde van het schip waar mijn hut was.

Ik opende de deur en zag dat mijn hutgenoten al naar bed gegaan moesten zijn, het was er stikdonker. Zacht ging ik naar binnen; ik hoorde Donkers' gesnurk en dacht, die is weer aan de drank geweest en toen vond ik op de tast het knopje van het licht. Ik drukte het naar omlaag en het licht flitste aan.

Ik slaakte onwillekeurig een kreet van schrik. Recht tegenover mij zat, geheel gekleed, in een stoel, Rutgers. Hij keek mij strak aan, de pupillen van zijn ogen waren onnatuurlijk vergroot.

‘Kom binnen Heuveling,’ zei hij, ‘ik heb op je gewacht.’

Hoofdstuk 7

Ik stond een ogenblik als met stomheid geslagen, want ik kon in de verste verte niet vermoeden wat de man van mij verwachtte. Ik sloot de deur achter mij en ik merkte op: ‘U houdt er eigenaardige gewoontes op na.’

Hij glimlachte. ‘Vindt u?’ vroeg hij op een toon dermate beledigend, dat ik mij moest beheersen.

‘Als u mij spreken wilde had u toch al eerder daar iets van kunnen zeggen. Daar hoeft u toch niet deze plaats en tijd voor te bepalen?’

‘Ik achtte deze plaats en tijd de beste, vriend Heuveling.’ Ik gaf hem geen antwoord. Uit de kooi klonk luid het gesnurk van de beschonkene. Als Rutgers de bedoeling gehad had ongestoord met mij te spreken, dan had hij geen betere plek kunnen uitzoeken, maar daar mij de manier waarop hij tot dit gesprek wenste te komen allerminst beviel liet ik hem dat ook duidelijk merken, toen ik antwoordde: ‘Ik geloof niet dat ik op deze toon prijs kan stellen. Ik heb niets met u te bespreken.’

‘Maar ik wel,’ zei Rutgers en in zijn stem klonk een dodelijke bedreiging. Ik geloof dat ik toen voor het eerst een gevoel van angst kreeg, niet voor fysiek gevaar, maar voor iets anders, iets onbestemds, dat van de man uiting. Hij wees op de andere stoel, die de hut rijk was en zei: ‘Ga zitten.’

Er bleef mij weinig anders over te doen. Ik was woedend maar ik moest er rekening mee houden, dat ik nog enkele dagen met deze man de hut zou moeten delen. Ik ging dan ook op de aangewezen stoel zitten en hij merkte op: ‘Zo, dat is beter.’

Ik zei niets, maar wachtte af.

‘Vertel me eens hoe u zo tot die plotselinge liefdesverklaring aan dek kwam?’ zei Rutgers mij strak aanziende.

‘Ik geloof niet, dat het iets is waar u zich mee hebt te bemoeien.’

‘Denkt u dat? En als ik nu zelf plannen had ten aanzien van de persoon tegenover wie u zo opdringerig moest doen?’

Ik kon niet nalaten te glimlachen. ‘Maar dat is toch te belachelijk.’

‘Dat is heel betrekkelijk. Misschien denkt u daar nog wel eens anders over.’

‘Overmorgen verlaat u dit schip. Ik hoop u nooit weer te zien.’

‘Dat kan ik me voorstellen. Maar het is nogal naïef. U bent geoloog. Op Curaçao valt er niet veel geologie te bedrijven, althans niet in verband met de olie. Het zou met niet verwonderen als we elkaar nog eens ontmoeten. Ja, ik ben er haast zeker van.’

‘Ik betwijfel het.’

‘Ja, maar het brengt ons van het onderwerp af. U hebt getracht mij het gras voor de voeten weg te maaien.’

‘Ik heb zelfs geen seconde aan u gedacht. Hoe weet u overigens wat mijn beroep is?’

‘Dat herinnert u zich niet? U hebt het me zelf verteld.’

Ik begon de overtuiging te krijgen met een gek te doen te hebben. Ik was er namelijk zeker van dat ik het hem niet verteld had.

‘U hebt me geen antwoord gegeven.’ De ogen waren strak op mij gericht, ik kon niet nalaten hem aan te kijken, ik kon mijn ogen niet afwenden.

‘U bent ziek,’ zei Rutgers. ‘waarom hebt u me niet gezegd dat u ziek was?’

Inderdaad voelde ik me ellendig, ik wilde me aan die blik uit zijn ogen onttrekken, maar ik was machteloos. Hoe langer ik hem aankeek hoe zieker ik mij voelde. Ik was doodmoe, ik kon niet

goed meer denken. Ik fluisterde: ‘Ja, ik ben ziek.’ Het begon om mij heen te draaien, cirkels, steeds grotere cirkels.

‘Nonsens,’ zei opeens een zware stem achter me. Het drong flauw tot me door, dat ik die stem kende, dat die stem hulp betekende, hulp, die ik zo dringend nodig had. Ik wist niet wat er om mij heen gebeurde, ik hoorde het geluid, zware bonzen, brekend glas en woedende mannenstemmen. Het was alsof ik uit een nachtmerrie ontwaakte, maar een nachtmerrie, die zich voortzette terwijl ik wakker was.

Ik lag opeens op de grond en iets lag er boven op mij, ik trachtte me vrij te worstelen, tot ik opeens besefte, dat wat er op mij lag een mens was. Een mens, die niet bewoog. Het was heel stil in de hut, het licht was uitgegaan of iemand had het uitgedraaid. Een ontzettende angst greep mij aan voor wat er gebeurd was. Ik probeerde onder het lichaam, dat loodzwaar was, vandaan te kruipen maar het duurde een ontzettend lange tijd voordat ik daar in slaagde. Althans het leek mij verschrikkelijk lang. Er moest licht zijn, ik moest kunnen zien wat er gebeurd was. Ik probeerde op te staan, maar mijn knieën begaven het en ik vroeg me af of ik gewond was.

Opeens flitste het licht aan. Een ogenblik was ik verblind, maar dat duurde niet lang. In de deuropening van de hut stond een man in uniform, achter hem zag ik het bleke gezicht van de hutsteward en daarachter, met een triomfantelijke grijns om zijn mond, Rutgers.

‘Wat is hier gebeurd?’ vroeg de man in uniform. Ik zag nu, dat het de kapitein was, maar ik kon niet antwoorden. Zijn blik volgend zag ik op de grond het lichaam van Donkers. Ik kreeg het vreselijk vermoeden, dat de man dood was.

De kapitein knielde naast hem en keek een ogenblik later op. ‘Hoe is dit gekomen?’ vroeg hij. ‘Hebt u gevochten?’

‘Ik weet niet wat er gebeurd is,’ zei ik. ‘Gevochten? Nee, waarom zou ik met hem vechten? Er was niet de minste reden toe. Is hij dood?’

‘Nee, hij is niet dood,’ zei de kapitein. ‘Er is een dokter aan boord, dokter Benting geloof ik, ga hem halen, steward.’

Ik had op het ogenblik, dat ik de vraag stelde niet naar kapitein Fuchs maar naar Rutgers gekeken en verbeeldde ik het mij of verstrakte de grijns, die nog steeds op zijn gezicht lag toen hij hoorde, dat Donkers nog leefde? Langzaam begon er iets bij mij te dagen. Mijn onverklaarbaar gevoel van ziek zijn, de moeheid, alles wees er op, dat Rutgers getracht had mij te hypnotiseren. Was hij daarin geslaagd, had hij mij gedwongen met Donkers te vechten en had ik toen getracht deze te doden? Ik wist niet veel van hypnose, maar ik herinnerde mij, dat men de gehypnotiseerde geen daden kon laten doen tegen zijn wil. Of vergiste ik mij daarin? Ik wist het niet, ik wist helemaal niet wat er gebeurd was, ik herinnerde mij niets, maar ik besefte wel degelijk in wat voor een onmogelijke positie ik verkeerde, ik doorzag de bedoeling die Rutgers had, mij op de een of andere manier uit de weg te werken, zodat hij vrij spel zou hebben. En als Donkers zou sterven zonder iets te kunnen vertellen, hoe zou ik dan ooit aan kunnen tonen, dat ik het niet geweest was, die hem gedood had? Als ik het tenminste niet had gedaan?

In de paar minuten, die wij moesten wachten tot dokter Benting k wam, trachtte ik een oplossing te vinden, een verklaring die voor de anderen aannemelijk zou zijn, maar het leek, alsof ik mijn gedachten niet kon concentreren.'

Bob zweeg en staarde in het vuur.

'Als Rutgers met Donkers gevochten had,' zei Annelies, 'was er dan aan hem niets te zien, daar daarop wees?'

'Nee.'

'Wou je beweren, dat hij een vechtpartij op leven en dood gevoerd had zonder zelf maar één kreukje te krijgen?' vroeg George ongelovig.

'Er was niets aan hem te zien.'

'Wat een ellendige situatie,' zei Annelies huiverend. 'Ik zou niet weten wat ik doen moest.'

'Precies, dat wist ik ook niet,' vervolgde Bob. 'Toen dokter Benting eindelijk kwam was ik nog net even ver. Hij keek mij

even verbaasd aan, maar bepaalde toen zijn aandacht op Donkers. Hij zei een hele tijd niets, maar toen hij zich eindelijk oprichtte stond zijn gezicht weinig hoopvol.

'Hij moet direct naar het hospitaaltje gebracht worden,' zei hij. 'Ik zal operatief moeten ingrijpen.'

'Is er kans, dat hij dood gaat?' vroeg ik. Dokter Benting keek mij even aan en toen naar de kapitein. Die knikte.

'Hij heeft een kleine kans,' zei Benting en haalde zijn schouders op. 'Wat is er in godsnaam gebeurd Bob?'

Het was voor het eerst, dat hij mij bij mijn voornaam noemde.

'Ik weet het niet,' herhaalde ik voor de zoveelste keer. En al die tijd zei Rutgers niets. Hij stond daar als een regisseur die de spelers volgens de script laat optreden. Ik was ervan overtuigd dat de mededeling dat Donkers leefde hem van zijn oorspronkelijk plan had afgebracht, maar nu had hij een nieuw idee, daar was ik van overtuigd. En dat wij het spel speelden, zoals hij dat wilde, daar was ik ook zeker van.

De gewonde werd op een matras gelegd en weggedragen. We bleven slechts met ons drieën in de hut achter, de kapitein, Rutgers en ik. En om Rutgers spel geheel volgens de regels te spelen zei kapitein Fuchs: 'U gaat met mij mee naar mijn hut, meneer Heuveling, we moeten deze kwestie eens nader bespreken. U meneer Rutgers, pakt u uw bagage en zet die klaar, u krijgt een andere hut.'

'Uitstekend, kapitein,' zei Rutgers. Zijn gezicht stond nu zo ernstig, dat het leek alsof hij medelijden met mij had, maar ik bedacht dat het nog twee dagen zou duren voordat we in La Guaira zouden zijn, twee dagen waarin Rutgers vrij spel zou hebben tenzij ik erin slaagde mij zelf vrij te pleiten, of Donkers bij tijds zou bijkomen om opheldering te geven. Maar van het laatste was ik wel overtuigd, dat dat niet zou gebeuren.

Hoofdstuk 8

Ik volgde de kapitein naar zijn hut. Ik was altijd benieuwd geweest hoe het verblijf van een man die een groot gedeelte van zijn leven aan boord doorbracht eruit zou zien en op elk ander ogenblik zou ik de gelegenheid, die ik er nu toe kreeg met beide handen hebben aangegrepen. Zelfs onder deze omstandigheden viel het het mij op dat de kapiteinshut een aangenaam verblijf was, ruim en goed gemeubileerd had het wel iets weg van de woonkamer van een klein landhuis, als niet een heleboel voorwerpen het beroep van de bewoner verraden hadden. Kapitein Fuchs beduidde mij in een fauteuil plaats te nemen en ging zelf achter een zwaar gebeeldhouwd bureau zitten. Een ogenblik zat hij zo naar mij te kijken een diepe rimpel tussen zijn wenkbrauwen.

‘Meneer Heuveling,’ zei hij ten slotte, ‘vertelt u mij nu eens precies wat er in uw hut is gebeurd.’

‘Maar ik heb u toch al gezegd dat ik dat niet weet.’

‘Ja, zo bedoel ik het ook niet, ik zou graag een relaas van u horen dat een beschrijving geeft van wat er vanavond in uw hut plaatsvond voor zover u zich dat wel kunt herinneren.’

Ik deed mijn best mijn gewaarwordingen zo goed mogelijk onder woorden te brengen en kapitein Fuchs viel mij niet een keer in de rede.

Toen ik op het punt gekomen was waarop ik het woord ‘Non-

sens' gehoord had, zei hij: 'Is het mogelijk dat Donkers dat woord gesproken heeft?'

'Het kan zijn, maar ik dacht dat Donkers dronken in zijn kooi lag. Toen ik binnenkwam viel zijn gesnurk mij al op.'

'Waarom dronken?'

'Hij dronk veel.'

'Had u hem daarvoor dan al eens dronken gezien?'

'Nee, maar ik had hem al eerder horen snurken.'

'Dat is geen bewijs dat hij te veel gedronken had.' Kapitein Fuchs dacht even na en zei toen: 'Gaat u verder.'

Er was niet ved meer te vertellen en toen ik uitgesproken was zei de kapitein: 'Ik kan uw verhaal niet zo maar voetstoots voor waarheid aannemen. We moeten eerst Donkers' versie van het gebeurde horen, voordat ik u vrijuit kan laten gaan.'

Ik knikte. 'Er is één ding, kapitein.'

'En dat is?'

'Ik ben bang. Als het is zoals ik vermoed, zal Rutgers zijn gelegenheid waarnemen om zijn invloed, noem het hypnose op mijn verloofde toe te passen, nu ik niet in de gelegenheid ben haar daartegen in bescherming te nemen.'

'Ik geloof niet, dat de kans daar groot voor is. Dit schip heeft een groot aantal passagiers aan boord en nu in de tropen is bijna iedereen aan dek. Er zal weinig kans voor Rutgers bestaan aan zo'n plan gevolg te geven.' Hij glimlachte. 'Waaruit u zoudt kunnen opmaken, dat ik aan uw verhaal geloof schenk.'

'Doet u dat dan niet?'

'Het is een fantastisch verhaal.'

'Het is de waarheid.'

'Ik hoop het en ik hoop, dat de waarheid gauw aan het licht zal komen. Tot dat tijdstip moet ik u verzoeken uw hut niet te verlaten.'

'Ben ik dan onder arrest?'

'Ja, zo kunt u het opvatten. Ik heb mijn plicht te doen, meneer Heuveling. Er is uw verhaal maar ook dat van Rutgers.'

'Mag ik weten hoe dat luidt?'

Even dacht Fuchs na, toen zuchtte hij en zei: ‘Misschien is het wel verstandig dat u zijn zijde van het gebeurde ook kent. Hij was op weg naar zijn hut, dus ook naar de uwe. Toen hij voor de deur stond, klonk hem het geluid van een heftige woordenwisseling tegemoet. Hij aarzelde en bleef even voor de deur wachten, daar hij er niets voor voelde in een onenigheid gemengd te worden. Plotseling hoorde hij dat het tot een handgemeen moest zijn gekomen, maar toch aarzelde hij nog even met de deur te openen, er was het geluid van een vechtpartij, stoelen werden omgeworpen en er klonk een zware dreun, alsof iemand viel. Toen wierp hij de deur open en zag Donkers op de grond liggen, terwijl u ernaast geknield lag. Hij zag dat Donkers óf dood óf zwaar gewond moest zijn en riep de steward om mij te waarschuwen. De rest weet u.’

‘En dat gelooft u?’

‘Bijna,’ zei de kapitein en glimlachte. ‘De hele situatie zoals ik die in de hut aantrof bevestigde het verhaal van Rutgers op één ding na.’

‘Wat was dat dan?’ vroeg ik nieuwsgierig.

‘U toont zelf geen enkel spoor van een vechtpartij,’ zei Fuchs.

Ik besefte opeens, dat dat juist was.

‘Maar zover ik heb kunnen zien was dat ook het geval met Rutgers,’ zei ik.

‘Ja, natuurlijk. Maar het zou er dus op kunnen wijzen, dat er misschien wel géén vechtpartij heeft plaatsgevonden, maar dat de toedracht heel anders is,’ vervolgde de kapitein. ‘U kunt geluk gehad hebben en met één klap uw tegenstander tegen de grond geslagen hebben. Hij is zijn in val ongelukkig terecht gekomen. Maar aan de andere kant,’ hij haalde zijn schouders op. ‘Hetzelfde is natuurlijk ook toepasselijk op Rutgers, met dat verschil, dat hij beweert te weten wat er gebeurd is en u daar niet het minste idee van hebt.’ Hij keek mij even doordringend aan.

‘Herinnert u zich nog werkelijk niets? Het zou kunnen dat u het tijdelijk vergeten was?’

‘Nee, het spijt me, ik weet het niet.’

‘Dat sterkt mij in mijn overtuiging dat u de waarheid spreekt.

In dat geval moeten we vriend Rutgers scherp observeren en ook een oogje op uw verloofde houden. Ik zal maatregelen nemen meneer Heuveling, maar houdt u zich dan ook aan mijn orders uw hut niet te verlaten, voordat ik u daartoe verlof geef.'

Ik moest wel mijn belofte geven, hoewel de angst dat Suzy in die tussentijd iets zou overkomen elke seconde toenam. Rutgers zou zijn kans niet voorbij laten gaan, maar wat wilde hij bereiken? Het was een ellendige toestand.

'Hebt u er bezwaar tegen dat ik even met mijn verloofde spreek?' vroeg ik nog. Ik wilde voor alles trachten Suzy te waarschuwen. Kapitein Fuchs gaf hiervoor zijn toestemming. Hij drukte op een bel en toen een steward verscheen vroeg hij hem Suzy te roepen. Het was wel niet wat ik me had voorgesteld, maar onder de gegeven omstandigheden moest ik voor elke concessie dankbaar zijn.

Toen Suzy verscheen was ze vergezeld van haar moeder. Het zou dus vrijwel onmogelijk zijn haar mijn waarschuwing te geven, gezien de opinie die mevrouw Benting over Rutgers had, maar het was mijn enige kans en ik moest hem gebruiken.

Mevrouw Benting stak haar mening niet onder stoelen of banken en ze zei tegen kapitein Fuchs: 'Ik begrijp niet waarom mijn dochter hier moest komen. Ik was het al helemaal niet eens met die verloving en nu is toch wel gebleken, dat ik gelijk had.'

'Ik begrijp uw standpunt,' zei kapitein Fuchs en ik zag, dat hij moeite had een glimlach te onderdrukken, 'maar bent u niet een beetje voorbarig?'

Suzy was naar mij toegekomen en stond een beetje hulpeloos naar haar moeder te kijken. Het was duidelijk dat er tussen hen al een woordje over mij gewisseld was. Het maakte het allemaal veel moeilijker.

Mevrouw Benting vroeg wat of de bedoeling van dit onderhoud was, zij wisten toch niets en zouden geen opheldering kunnen geven.

'Dat is ook niet de bedoeling mevrouw,' zei Fuchs. 'Wat denkt u, zullen wij hen tweeën nu maar niet even alleen laten?

Meneer Heuveling wil het een en ander met uw dochter bespreken.'

'Ik denk er niet aan,' zei mevrouw Benting. 'Ik laat mijn dochter niet met een moordenaar alleen.'

'Moeder,' zei Suzy heftig, maar Fuchs hief bezwerend zijn hand op. 'Er is geen sprake van moord,' zei hij kalm, 'en bovendien is het nog helemaal de vraag in hoeverre meneer Heuveling hierin betrokken is. Zolang dat niet vast staat, zou ik niet tot voorbarige conclusies komen, mevrouw.'

'Ik heb daar zo mijn eigen mening over.' Ze moest wel een gruwelijke hekel aan mij hebben want ze week geen centimeter en stond erop bij het onderhoud aanwezig te zijn.

'Goed dan,' zei ik ten einde raad. 'In dat geval zal ik doen alsof u er niet bij was. Suzy, Rutgers is een heel gevaarlijk mens, gevaarlijker dan we tot nu toe gevreesd hadden. Ik wil niet dat je hem meer ontmoet, mocht hij naar je toe komen of op een andere manier trachten je te spreken te krijgen, waarschuw dan een steward. Overmorgen zal hij van boord gaan, het moet mogelijk zijn hem tot dan te ontwijken.'

'Belachelijk,' zei mevrouw Benting. 'Je bent natuurlijk jaloers en geen wonder, maar ik vind het onnodig Suzy daarin te betrekken en meneer Rutgers in haar ogen zwart te maken.'

'Dat is niet meer nodig,' zei Suzy. 'Natuurlijk zal ik doen wat je vraagt Bob.'

'Ik heb er m'n reden voor u te waarschuwen, mevrouw Benting. Het zou u kunnen berouwen als u mijn verzoek in de wind slaat.'

'Is het nodig dat we deze komedie verder voortzetten, kapitein?' vroeg mevrouw Benting. 'Als het doel van dit onderhoud geweest is om meneer Heuveling de kans te geven meneer Rutgers verdacht te maken, dan heeft hij die kans nu wel gehad. Ik stel er geen prijs op dit gesprek langer te rekken.'

Suzy keek mij met een glimlach aan. 'Maak je maar niet ongerust Bob, alles komt wel in orde. Vader is alles klaar aan het maken voor de operatie en ik moet hem nu gaan helpen. Ik hoop dat we erin zullen slagen hem gauw weer zover te hebben, dat hij zal

kunnen vertellen wat er gebeurd is. Ik hoorde dat je je hut niet uit mag?'

'Dat is juist juffrouw Benting,' zei Fuchs. 'Meneer Heuveling heeft zich hierin geschikt. Hij ziet zelf in, dat ik niet anders kan.'

'Het zal wel niet voor lang zijn,' zei Suzy.

'Dat hoop ik,' zei ik. 'Ik zal niet gerust zijn voordat die kerel van boord is.'

'U kunt dat gerust aan ons overlaten,' zei kapitein Fuchs kalm.

'Ik vind het allemaal grote nonsens,' zei mevrouw Benting kwaad, 'Kom nu Suzy, ik blijf hier niet langer.'

Maar zo gedwee volgde Suzy haar toch niet. Ze kwam dicht bij mij staan en hief haar armen op en ik kuste haar, niet lettend op de kreten van protest, die mevrouw Benting liet horen. Kapitein Fuchs lachte nu openlijk.

'Het is geen afscheid voor het leven,' zei hij.

Even later waren wij alleen.

'En nu meneer Heuveling, moet ik u verzoeken naar uw hut te gaan, ik heb mijn werk te doen en heb al te veel tijd verloren. Maar het was de moeite waard,' liet hij er glimlachend op volgen.

'U belooft me...' begon ik.

'Ik beloof u, dat ik, zodra ik ook maar iets meer weet aan uw kamerarrest een einde zal maken. Hebt u iets te lezen bij u?'

'Ja, dat heb ik. Ik dank u kapitein, voor de buitengewoon prettige manier waarop u deze onaangename geschiedenis behandelt.'

Hij wuifde het compliment weg en zei: 'Ik kan natuurlijk niet zeggen, dat ik het met genoegen doe. Dat kan pas als ik weet dat Donkers buiten gevaar is. En misschien gebeurt dat heel gauw.'

Maar ondanks zijn vriendelijke woorden was kapitein Fuchs een zeer plichtsgetrouw man.

Toen ik mijn hut binnengegaan was en op een stoel was gaan zitten om nog eens rustig na te denken of er ergens in mijn onderbewustzijn geen herinnering verborgen was aan de nachtelijke episode die mij ontgaan was, hoorde ik buiten de hut regelmatige voetstappen van een man, die heen en weer op de gang liep. Kapitein Fuchs liet niets aan het toeval over, zoals hij gezegd had.'

Hoofdstuk 9

Toen Bob plotseling zweeg keek Annelies verwonderd op. Zowel zij als George hadden zonder Bob in de rede te vallen, stil geluis terd naar het verhaal terwijl zij langzamerhand begonnen te vermoeden dat deze lange inleiding noodzakelijk moest zijn om de gebeurtenissen met elkaar in verband te kunnen brengen. Het was alsof zij zelf in de ontwikkeling van deze geschiedenis deel hadden. Maar nu Bob plotseling zweeg scheen de draad, die hen verbond, te breken.

Ook George keek op van zijn staren in het zacht gloeiende haardvuur. Hij keek Bob oplettend aan. Iets in diens houding, de bleekheid van zijn gezicht, verontrustte hem.

'Ben je niet goed, Bob?' vroeg hij zacht.

'Het is niets,' zei Bob. 'Het komt doordat ik dat alles, nu ik het vertel weer meemaak, alsof het gisteren gebeurd is.'

'Wil je misschien nog iets drinken?' vroeg Annelies. 'Je moet wel een droge keel van dat vele praten krijgen.'

'Ik wil graag nog een kop koffie,' zei Bob.

Annelies stond op, nam de lege koffiekoppen weg en liet de mannen alleen.

'Je bent ziek, Bob,' zei George, toen ze de kamer verlaten had. 'Je hoeft me niets wijs te maken. Waarom stel je dit niet uit tot je je wat beter voelt? Er is toch geen haast bij?'

Bob zuchtte. ‘Er is wel haast bij George. Ik weet, dat ik ziek ben, maar maak je niet ongerust, het is geen besmettelijke ziekte. Ik ben alleen erg moe, heel erg moe, maar daar is nu eenmaal niets aan te doen. Ik moet met mijn verhaal doorgaan George, ik kan het niet meer uitstellen, vanavond heb ik een waarschuwing gehad.’

‘Dus wat wij veronderstelden is toch juist? Er steekt een bedoeling achter,’ zei George.

Bob antwoordde niet. Hij zat doodstil voor zich uit te kijken, het leek alsof hij overwoog of hij hierop een antwoord zou geven. Na een kort zwijgen zei hij: ‘Ja, George, er is een doel voor dit verhaal, maar dat kan ik je nu nog niet zeggen, niet voordat ik het helemaal uitverteld heb. Het is nog niet laat, he? Nog niet zo laat als gisterenavond?’

‘Nee, het is niet laat.’

‘Goed.’ Hij haalde een paar keer diep adem. Annelies kwam binnen en keek even bezorgd naar Bob, maar die glimlachte en zei luchtig: ‘Je hoeft je niet ongerust te maken, Annelies, ik ben weer helemaal in orde.’ Ze reikte hem de kop koffie aan. ‘Dank je, je zet heerlijke koffie, dat kun je als een compliment beschouwen van iemand, die denkt dat hij koffiekenner is.’

‘Dank je Bob, van George hoor ik dat niet dikwijls.’

‘Dat komt omdat hij al verwend is.’

De luchtige toon misleidde George niet. Er was iets niet in orde met Bob en het was niet iets waar je luchtig overheen kon lopen, 't was iets ernstigs, maar Bob wilde er klaarblijkelijk niet over spreken. Een bedoeling had hij dus met dit verhaal. Iets, dat hen direct aanging, waarin zij betrokken zouden worden. Was dat verstandig? Gemengd te worden in een geschiedenis, die zoveel vreemde en verontrustende aspecten had? Maar per slot van rekening was toch de beslissing of zij erin betrokken zouden worden aan hem en aan Annelies en niet aan Bob. Een ogenblik speelde hij met de gedachte Bob te vragen niet met het verhaal door te gaan. Waarom moest hun eenvoudig en rustig bestaan bedreigd worden door de complicaties waar hij de draagwijdte nog zelfs niet gissen kon?

Hij keek weifelend naar Annelies, maar in haar ogen zag hij dat ze niet tevreden zou zijn met het verhaal hier een einde te laten nemen. Ze had dezelfde houding aangenomen, waarin ze gezeten had, wachtend tot Bob zijn koffie gedronken zou hebben en met vertellen zou voortgaan. Nee, Annelies zou daar geen genoegen mee nemen. Bob zette zijn koffiekop neer en nam een sigaret. Het was doodstil in de kamer, de geluiden van de straat klonken vaag, een tram gierde door een bocht, een bromfiets knetterde voorbij, maar het klonk ver weg.

'Die nacht en de dag daarop schenen geen einde te nemen,' zei Bob, 'Het was warm, ik had de patrijspoort geopend, maar er kwam geen zuchtje binnen. Ik trachtte te lezen, een tijd lang ging dat, maar je kunt geen acht uur achter elkaar je gedachten bij het verhaal uit een boek houden, als de werkelijkheid zoveel onopgeloste vragen naar voren brengt. Uur na uur wachtte ik, rookte ontelbare sigaretten, begon de hut op en neer te lopen, steeds maar heen en weer, drie passen naar bakboord, drie naar stuurboord. Er was niets dan het monotone gedreun van de machines, de wacht buiten de deur had zijn heen en weer lopen ook gestaakt. Ik maakte mij de meest vreemde voorstellingen van wat er plaatsvond, hoe dokter Benting de operatie verknoeide en Donkers stierf onder zijn handen en ik beschuldigd werd zijn dood veroorzaakt te hebben en telkens keek ik op mijn horloge en verwonderde me erover, dat de tijd zo langzaam ging.

Toen er op de deur geklopt werd kon ik een ogenblik van schrik en angst geen adem halen, ik kon geen geluid uitbrengen, wetend dat in een paar seconden mijn hele toekomst en die van Suzy beslist zouden worden. Toen ging de deur open en kapitein Fuchs kwam binnen.

'Ik ben zelf maar even gekomen, meneer Heuveling. Dokter Benting heeft geopereerd en we hebben alle hoop, dat Donkers in leven zal blijven. Ik wilde het u persoonlijk even komen zeggen.'

Langzaam voelde ik het bloed naar mijn gezicht terugkeren, het was een vreemd gevoel, alsof je op het punt staat te verdrinken en plotseling weer adem kunt halen.

‘Heeft hij...’ vroeg ik gespannen.

‘Nee, het spijt me, maar hij zal de eerste vierentwintig uur niet mogen spreken. Dokter Benting is bang voor complicaties en wil alles doen om die te vermijden. In elk geval is er echter een goede kans, dat wij morgen om deze tijd iets meer weten. Ik zou zeggen, gaat u rustig slapen, meneer Heuveling, alles zal nu wel in orde komen.’

‘Maar het betekent, dat ik morgen de hele dag hier nog opgesloten zal zitten.’

‘Dat wel, maar dan toch met een geruster gevoel dan tot nu toe, hoop ik. Ik zal u op de hoogte houden hoe het met de patiënt gaat.’

‘En dat andere? Hoe is het met Rutgers?’

‘Rutgers is naar bed gegaan. Hij heeft geen woord met uw verloofde gewisseld, daar kunt u van overtuigd zijn.’

‘Goed. Ik dank u, kapitein, voor alles wat u voor ons doet.’

Hij glimlachte. ‘Ik geloof niet, dat ik kan zeggen, dat het mij een genoegen is.’

Met die woorden verliet hij de hut.

Ik was nu veel kalmer. Het was een grote geruststelling te weten, dat Donkers er waarschijnlijk bovenop zou komen en een paar woorden zouden een groot verschil maken. Mogelijk ook een groot verschil voor Rutgers, die als hij het nieuws hoorde wel een deel van zijn zelfvertrouwen zou verliezen. En Suzy? Zou zij even verlangend zijn naar het einde van deze gedwongen scheiding als ik dat was?

Tot mijn verwondering sliep ik nadat ik mijn kooi opgezocht had bijna onmiddellijk in. In tegenstelling tot de vorige nachten aan boord had ik een droomloze slaap en toen ik de volgende morgen ontwaakte voelde ik me volkomen uitgerust en weer in staat de dingen onder het oog te zien. Het werd algauw weer erg warm in de hut, maar de kapitein had de vriendelijkheid mij een ventilator te laten brengen. Ik bracht de ochtend door met lezen, de steward die om tien uur koffie bracht, had niet veel nieuws, maar de patiënt had een rustige nacht gehad en alles wees erop, dat zijn herstel slechts een kwestie van tijd zou zijn. Ik vond echter, dat hij er al

lang genoeg over gedaan had, want de middag duurde erg lang. Het zal tegen zes uur geweest zijn, de schemering, die in de tropen nogal vroeg invalt had mij het licht in de hut al doen opsteken, toen ik merkte dat we langzamer begonnen te varen. Ik ging naar de patrijspoort vanwaar ik een uitzicht had naar bakboord en ik kon op niet grote afstand de kust zien, een machtig berglandschap van geplooide bergketens, die recht uit zee leken op te rijzen. We hadden de kust van Venezuela bereikt en over een paar uur zou Rutgers van boord zijn. Ik verheugde me erop, maar ik keek tegelijk vol spanning uit naar bericht van de kapitein betreffende Donkers. Ik wachtte een half uur, staande voor de patrijspoort zag ik de kust voorbijglijden, enkele lichtjes wezen op bewoonde plekken. Een uur ging voorbij, toen zag ik opeens vele lichtjes,' terwijl tegelijkertijd de machines stopten. We hadden La Guaira bereikt.

Het betekende echter niet het einde van mijn wachttijd. Blijkbaar konden we niet gelijk aan de kade meren en ging het schip voor anker op de rede. Het was nu helemaal donker geworden en ik bleef een tijd lang naar de lichtjes van de kade kijken, maar ik kreeg daar al gauw genoeg van.

Nu de machines zwegen was het doodstil in de hut geworden. Ik ging in een stoel zitten en nam voor de zoveelste keer mijn boek op. Maar ik kon mijn gedachten niet tot het verhaal bepalen, ik merkte dat ik ingespannen zat te luisteren naar enig gerucht, dat de verlossing uit mijn isolement zou betekenen. Er gebeurde niets. Een uur verstreek, toen kwam de steward met het eten en met hem de kapitein.

'Het spijt me meneer Heuveling,' zei hij, 'maar dokter Benting wil vanavond de patiënt niet meer storen. Hij slaapt rustig en zal morgenochtend naar alle verwachting veel beter zijn. U zult tot dan geduld moeten hebben, maar u mist niet veel. We blijven vannacht voor anker liggen en gaan heel vroeg morgenochtend pas aan de kade. Ik zou u raden maar weer vroeg naar bed te gaan.'

Ik knikte. Er zat niet veel anders op, maar het was wel een te-

leurstelling na mijn hooggespannen verwachtingen. Ik bedankte Fuchs voor zijn attentie in verband met de ventilator. Zonder dat instrument zou het verblijf in de hut nog onaangenamer zijn geweest. Ik sliep die nacht slecht. Elk ogenblik schrok ik wakker en als ik dan op mijn horloge keek, merkte ik dat er pas een heel korte tijd voorbijgegaan was.

Het was nog donker toen de machines begonnen te werken. Ik sprong uit bed en liep naar de patrijspoort. Langzaam naderde het schip de kust maar het duurde nog lang voordat we eindelijk gemeerd lagen. Het was halfvier, dus waren we wel erg vroeg binnengevaren. Niettemin scheen het schip te ontwaken, allerlei geluiden drongen tot de hut door, vreemde stemmen schreeuwden bevelen, die ik niet verstond.

Ik kleedde mij aan. Het zou nog wel een paar uur duren voordat ik nieuws zou krijgen, maar ik wilde geen ogenblik verliezen, als het eenmaal zover was. Het doodde tegelijkertijd de tijd, die steeds langzamer scheen te verstrijken. Eindelijk toch begon het wat lichter te worden. Ik ging voor de patrijspoort staan en keek naar buiten. In de schemering zag ik op de kade enkele mensen lopen, een auto, die daar moest hebben staan wachten reed plotseling weg.

De lichten in de bolvormige lantaarns langs de kade doofden. Ik wachtte, ik wachtte een eindeloze tijd. Ik dacht dat ze mij vergeten hadden en ik besloot ten slotte de steward te bellen om te weten hoe de zaken stonden. Het was zeven uur.

Toen werd opeens de deur van de hut opengeworpen. Kapitein Fuchs kwam de hut binnen en zei: ‘Meneer Heuveling, het heeft wel erg lang geduurd, maar zojuist heeft Donkers verklaard, dat u aan zijn verwonding geen schuld draagt. De juiste toedracht van het ongeluk want dat was het, moet aan een veel ingewikkelder oorzaak worden toegeschreven. Ik moet hierover nog een woordje met de heer Rutgers wisselen.’

‘Dat betekent dus dat ik vrij ben om te gaan waar ik wil?’

‘Vanzelfsprekend, meneer Heuveling, ik hoop dat u mij geen wrok toedraagt, dat ik mijn plicht heb moeten doen.’

‘Welnee, kapitein, hoewel het een heel onaangename tijd is geweest.’

‘U kunt nu uw schade inhalen. Wij liggen voor de wal zoals u misschien al gemerkt hebt en u kunt als u wilt straks gaan passagieren. We blijven hier tot vannacht twaalf uur.’

‘Ik zou graag juffrouw Benting spreken. Is zij bij de patiënt?’

‘Nee...’ zei kapitein Fuchs, ‘nu u het zegt, zij was daar niet, alleen dokter Benting en ik zelf. Wacht, ik zal even een boodschap afgeven om haar te roepen. Een ogenblik.’ Hij belde en bijna gelijktijdig kwam de steward aan de deur.

‘Vraag of juffrouw Benting even hier wil komen,’ zei de kapitein. ‘Ze is waarschijnlijk in de eetzaal of anders in haar hut.’

‘Goed kapitein.’

‘En nu, meneer Heuveling, nu we nog een ogenblik hebben, wilde ik u wat vragen. Hebt u ooit opgemerkt dat de heer Rutgers zich ten opzichte van u op een bijzondere manier gedroeg?’

‘Ik heb inderdaad het gevoel gehad, dat hij op de een of andere manier trachtte iets van mij gedaan te krijgen. En wel in verband met juffrouw Benting. Mijn verloving, u moet weten, dat wij sinds eergisteren onofficieel verloofd zijn, viel bij hem niet in goede aarde. Ik herinner mij, dat hij er mij over aansprak en toen bekende zelf plannen met juffrouw Benting te hebben.’

‘Hij trachtte u tot iets te bewegen, zijn invloed op u uit te oefenen?’

‘Ja, dat veronderstel ik. Ik weet ook dat hij hetzelfde op juffrouw Benting trachtte toe te passen. Ze was dodelijk bang van hem.’

‘Bedoelt u daar mee dat hij trachtte u en haar te hypnotiseren?’

‘Die indruk heb ik, ja.’

‘Het is hetzelfde wat Donkers vertelde. Rutgers trachtte u die avond onder hypnose te brengen, meneer Heuveling en Donkers, die dat zag wilde tussenbeide komen. Hij struikelde door een onverwachte beweging van het schip en viel. Hij sloeg met zijn hoofd op een scherpe rand. Tot zover zijn herinnering, ik heb getracht de rest te reconstrueren.’

‘Denkt u...’

‘Dat Rutgers gebruik maakte van de gelegenheid u uit de weg te ruimen, toen hij de kans daarvoor kreeg? Ja, dat denk ik.’

‘Dus Rutgers heeft gelogen.’

Voordat Fuchs gelegenheid had te antwoorden, verscheen de steward.

‘Kapitein, juffrouw Benting is niet aan boord.’

Hoofdstuk 10

Een ogenblik stond zowel Fuchs als ik sprakeloos. Toen barstte de kapitein los: ‘Niet aan boord, man, dat bestaat niet.’

‘Mevrouw Benting heeft het me gezegd, kapitein, ze is een uur geleden aan wal gegaan.’

‘Waar is mevrouw Benting?’

‘Ze is in haar hut, kapitein.’

Fuchs keek mij aan. ‘Gaat u mee meneer Heuveling.’ Hij liep snel de gang in en ik volgde hem op de hielen. Er was geen gelegenheid nog een woord te wisselen voordat we bij mevrouw Benting aanklopten. Kapitein Fuchs wachtte niet op antwoord op zijn kloppen, maar wierp de deur open. Mevrouw Benting stond in negligé voor de spiegel en greep haastig een ochtendjas.

‘Maar kapitein...’ begon ze verontwaardigd, maar Fuchs liet haar niet uitspreken.

‘Uw dochter, waar is uw dochter?’

‘Dat vroeg de steward ook al. Wat is er toch aan de hand?’

‘Waar is Suzy, mevrouw Benting?’ vroeg ik nu ook. ‘Vlug, er is geen tijd te verliezen.’

‘Ik begrijp er niets van. Suzy is toch aan land gegaan. Het is wel erg vroeg maar...’

‘Met wie?’

‘Met wie? Wel, met meneer Rutgers natuurlijk. Wat is daar

voor bijzonders aan? Meneer Rutgers was zo vriendelijk haar gisterenavond uit te nodigen voor een tochtje naar Caracas, ze wilden vroeg vertrekken. Het zou me gespeten hebben als ze dat had moeten missen. Ik was dan ook heel büj met die oplossing.'

Kapitein Fuchs keek mij aan, toen zei hij tegen mevrouw Benting: 'Maar u wist toch, dat we moesten trachten te vermijden dat uw dochter nog met Rutgers in contact zou komen? Hoe kon u daar dan toch toestemming voor geven?'

Mevrouw Benting snoof verontwaardigd. 'Ik weet dat door de belachelijke jaloezie van deze jongeman mijn dochter meneer Rutgers moest vermijden, maar ik heb zo mijn eigen opinie over meneer Rutgers en die strookt niet met die van meneer Heuveling.'

'Zo. Ik hoop niet dat u spijt van uw oordeel zult hebben. Is u niets bijzonders opgevallen in het gedrag van uw dochter toen zij vertrok?'

'Nee. Ze was wat stil.'

'Naar Caracas zei u?'

'Dat was het plan.'

'Kom mee,' zei Fuchs tegen mij en het een verblufte mevrouw Benting sprakeloos achter, terwijl hij voor mij de gang doorholde naar de balie van de purser.

Die bevestigde slechts wat wij reeds wisten. Suzy en Rutgers hadden een uur tevoren het schip verlaten. Meer wist hij ook niet want hij had alleen de landingskaarten aan Rutgers overhandigd en was direct daarop in beslag genomen door andere passagiers. Ik begreep dat we geen moment verloren konden laten gaan.

'Geeft u mij een landingskaart,' zei ik tegen de purser. Fuchs keek mij aan. 'Ik zou graag met u meegaan maar ik kan nu het schip niet verlaten. Spreekt u Spaans?'

Dat was een handicap, die ik niet had overwogen. 'Nee,' zei ik weifelend, begrijpend, dat ik zonder de taal te spreken niet ver zou komen.

'Ik zal u helpen,' zei Fuchs en tegen de purser: 'Laat u Breitner even roepen.'

'De telegrafist?' vroeg de purser. 'Ik weet niet of hij al vrij is.'

‘Het geeft niet,’ zei Fuchs. ‘Laat hem direct hier komen,’ en tegen mij: ‘Breitner kan met u meegaan, hij spreekt vloeiend Spaans.’

Het duurde een paar minuten, die eeuwigheden leken, voordat Breitner verscheen. Maar toen hij er eenmaal was had kapitein Fuchs hem in een paar minuten op de hoogte gebracht.

We hadden geluk. Juist toen wij de scheepstrap afgegaan waren reed er een huurauto voor, waaruit twee mannen stapten, elk met een handkoffer. Klaarblijkelijk passagiers voor de Caribia. Het was de enige huurauto op de verlaten kade en al veroorzaakte het uitladen van de bagage, die in de kofferruimte geborgen was, een onvermijdelijk oponthoud, de chauffeur bleek direct bereid ons naar Caracas te rijden.

‘Het zal zoeken in een hooiberg zijn,’ zei Breitner, die naast mij achterin de auto zat, die zich snel door de stad spoedde. ‘Kent u Caracas?’

‘Nee,’ zei ik. ‘Dit is de eerste keer, dat ik in deze omgeving kom.’

‘We zullen op ons geluk moeten vertrouwen,’ zei hij. ‘Misschien ontmoeten we andere passagiers, die hen gezien kunnen hebben.’

‘Als ze tenminste alleen maar zijn gaan passagieren,’ zei ik, inwendig de stommiteit van mevrouw Benting verwensend, die uit haar sympathie voor Rutgers, de waarschuwing in de wind had geslagen. Dat haar antipathie tegen mij daarbij ook een rol gespeeld had, daar was ik ook wel van overtuigd. Om de een of andere reden mocht ze mij niet.

De auto reed heel snel, de chauffeur moest deze weg ontelbare malen gereden hebben en elke bocht kennen, want dikwijls suisden wij langs adembenemende diepten, zonder vaart te minderen. De afstand naar Caracas was ongeveer vijftig kilometer. De weg was lang geleden door dwangarbeiders aangelegd en uit dit oogpunt gezien een wonder van constructie. We waren zowat halfweg toen de chauffeur plotseling hevig remde en de wagen slingerend tot stilstand kwam. Voor ons op de weg bevond zich een

groepje mensen, die hevig gesticulerend om elkaar heen draaiden en plotseling weer met zijn allen naar de zijkant van de weg liepen waar een laag stenen muurtje de afscheiding vormde met de peilloze afgrond erachter.

En op één plaats was het muurtje gebroken en gaapte een enkele meters brede opening.

De chauffeur was uit de auto gesprongen en op het groepje toegelopen, we zagen hoe hij neerkeek in de afgrond.

'Er moet hier een ongeluk gebeurd zijn,' zei Breitner. 'Laten wij ook maar even uitstappen.'

Toen wij ons bij de mensen gevoegd hadden en Breitner enkele woorden met een van de mannen gewisseld had, zei hij: 'Er is een auto door het muurtje gereden en in het ravijn gestort. Het moet nog maar kort geleden gebeurd zijn.'

We liepen naar het muurtje en keken eroverheen. Heel diep beneden ons glinsterde het water van een riviertje. Ik kon de verongelukte auto op ongeveer de helft van de afstand naar de bodem van het ravijn zien liggen. Iets moest hem in zijn val gestuit hebben. Hij lag met de wielen omhoog, op een uitstekend gedeelte. Nog even verder en hij zou naar de bodem van de afgrond gevallen zijn, honderden meters lager. Zoals het nu was, schatte ik de afstand op een zestig meter, maar dat bleek later niet juist te zijn, je misrekent je in die afstanden algauw.

De wagen had een breed spoor getrokken in het doornachtige struikgewas, dat de helling bedekte. Het was duidelijk dat geen van de omstanders er een ogenblik over dacht de helling af te klauteren om een onderzoek te gaan instellen en toch moest dat gebeuren. Er zouden zich gewonden in het wrak kunnen bevinden, doden misschien. Ik maakte er een opmerking over tegen Breitner en hij was het volkomen met mij eens. 'Maar het is een riskant werkje. Natuurlijk kunnen we niet zo maar doorrijden. Iemand moet helpen.'

Ik keek weer langs de berghelling omlaag. De enige manier om de auto te bereiken, was langs het spoor dat deze getrokken had. Het struikgewas was te dicht om in door te dringen. Ik keek

Breitner eens aan en waarschijnlijk dachten we op dat ogenblik hetzelfde. Het zou ons uren van onze kostbare tijd kosten, als we reddingspogingen zouden ondernemen en toch konden we ons niet aan deze plicht onttrekken. De hoop dat er iemand langs zou komen, die deze onaangename taak van ons zou willen overnemen leek al heel klein. En er was nog een mogelijkheid, die ik liever niet onder het oog wilde zien...

Ik zei tegen Breitner wat ik van plan was en hij scheen hetzelfde idee gehad te hebben, want hij was het direct met mij eens. Hoewel de struiken op de berghelling onder ons door de neerstortende auto weggerukt waren, zou de afdaling toch uiterst moeilijk zijn. Ik zei tegen Breitner: ‘Vraag de chauffeur of hij een touw bij zich heeft.’

De vraag had een stroom van woorden tot gevolg en Breitner keerde zich om en zei: ‘Hij heeft wel een touw, maar hij wil, dat we hem voor de verloren tijd betalen.’

Ik wuifde dit ongeduldig weg. ‘Laat hem het touw geven, natuurlijk zal ik het oponthoud betalen.’

Nu was de chauffeur opeens een en al bereidwilligheid. Het touw was een sleeptros en niet bepaald geschikt voor bergbeklimming, omdat het vrij zwaar was. Gelukkig was het lang genoeg om er een verbinding tussen ons mee mogelijk te maken. We bonden elk een uiteinde om ons middel. Toen begon de afdaling. Wat ik gevreesd had werd bewaarheid, de helling was glad en bood weinig houvast voor handen en voeten, algauw begon ik te glijden tot het touw strak stond en Breitner mij ophield. Met mijn schoenen hakte ik een steunpunt in de betrekkelijk zachte grond en riep Breitner toe op zijn beurt omlaag te glijden. Ik had al mijn aandacht nodig om mij aan de steile wand vast te klemmen om zo de schok op te vangen van zijn lichaam, maar die kwam niet. Breitner riep mij toe dat hij op vaster grond aangekomen was en even later stond ik naast hem. Het was zo warm, dat mijn kleren doorweekt waren van transpiratie. Het bleek maar een kleine plek vaste grond te zijn; zodra we weer begonnen te dalen, begon ook het glijden weer en moesten we dezelfde tactiek toepassen door om

beurten de lengte van het touw af te dalen. Het was inspannend werk want hoe voorzichtig wij ook waren, geen enkele keer kon een van ons de lengte van het touw bereiken zonder eenmaal uitgegleden te zijn, zo de krachten van degeen die op moest vangen op de proef stellend. Takken van losgewoelde struiken sloegen ons met hun scherpe doorns en veroorzaakten bloedende schrammen. Het leek alsof aan die afdaling geen eind kwam. Uitgeput en overdekt met schrammen en bulten, terwijl onze kleren op vele plaatsen waren gescheurd, bereikten we het wrak van de auto. Het lag op een gedeelte van de bergwand dat als een platform uitstak en dat bijna niet helde. Een enorm steenblok had de wagen in zijn val gestuit. Op enkele meters van de verongelukte auto lag een man, waarschijnlijk de chauffeur. Eén blik op het lichaam was genoeg om te zien dat de man dood was. Er was verder geen spoor van inzittenden te ontdekken, ook niet binnen in de auto, waarvan het dak wel ingedrukt was, maar niet verpletterd. Toen ik mijn hoofd door het raam naar binnenstak zag ik iets roods. Ik stak mijn hand uit en raapte het op. Het was een sjaaltje. Ik herkende het. Het was het sjaaltje dat Suzy gedragen had op die eerste avond dat ik haar aan dek ontmoet had. Het patroon was zo in mijn hoofd geprent dat vergissen uitgesloten was. Suzy had in deze auto gezeten. Maar was dat vóór of nadat hij verongelukt was?

Ik zei tegen Breitner wat ik gevonden had en hij bekeek 't sjaaltje.

‘Ze moet het verloren hebben,’ stelde hij vast. ‘Ze zat in ieder geval niet in de auto toen die naar beneden ging anders zouden we haar en die man ook hier gevonden hebben. Niemand kan zo'n tuimeling overleven.’ Hij streek met zijn hand het stof uit zijn gezicht, wat lange zwarte vegen over zijn huid trok. ‘Wat doen we nu met hem,’ vroeg Breitner en knikte in de richting van de dode.

Het was een vraag die mij deed beseffen voor wat voor onoverkomelijke moeilijkheden wij waren komen te staan. Het zou voor ons zelf al uiterst moeilijk zijn die weg terug te gaan, maar met de ballast van een dood lichaam was het onmogelijk.

‘Dat is het werk voor een reddingsploeg,’ zei ik, ‘er is toch niets dat we voor hem doen kunnen.’

Breitner keek omhoog en ik volgde zijn blik. Ik schrok toen ik de afstand zag, die wij zouden moeten afleggen om weer op de weg te komen. We zagen de mensen daarboven als kleine stipjes. Ik zal die terugtocht niet gauw vergeten. De bergwand was verraderlijk als drijfzand en het touw bewees nu groter diensten dan het bij de afdaling bewezen had. De zon stond gloeiend op onze ruggen te branden en we moesten iedere paar meter halt houden om te rusten. Ik geloof niet, dat we de beklimming die dag volbracht zouden hebben als we op een gegeven moment, nadat we ongeveer een derde van de weg afgelegd hadden, niet een man aan een touw gebonden in onze richting zagen af dalen. Eindelijk was er dus hulp gekomen. We wachtten tot de man ons bereikt had en Breitner enkele woorden met hem kon wisselen.

Het was de bedoeling dat de man naar het autowrak zou afdalen waarna we om beurten van het touw gebruik zouden kunnen maken om naar de weg terug te keren. Het duurde niet lang of Breitner begon zich als eerste langs het touw omhoog te werken. Het was een belangrijk hulpmiddel maar het was een hele klim en Breitner was moe van de krachtsinspanning die eraan voorafgegaan was. Ik zelf maakte het me tegen de bergwand zo gemakkelijk mogelijk, we moesten daar op die plek uren geweest zijn, uren waarin Suzy in gevaar verkeerde, uren waarin we geen stap verder gekomen waren om haar hulp te bieden. En terwijl ik daar in de gloeiende zon, die langzaam langere schaduwen begon te werpen, wachtte, kostte het mij grote zelfbeheersing niet een poging te wagen ook het touw dat zo lokkend niet ver van mij af hing te grijpen en de tocht naar boven te beginnen, met het risico dat het touw zou breken onder die dubbele last. Maar eindelijk hoorde ik van boven een kreet en was het mijn beurt. Nu was ik dankbaar dat ik gerust had, want ondanks het touw was het een beproeving, die het uiterste van mijn krachten vergde. Mijn handpalmen schuurden zich rauw aan de ruwe vezels, mijn knieën bloedden van de onzachte aanraking met het gesteente en ik moest meerdere malen rusten, hangend aan het touw, om op adem te komen.

Hoe hoger ik kwam hoe zwaarder de taak werd maar eindelijk

bereikte ik het stenen muurtje en handen grepen mij bij de schouders en trokken mij omhoog. Uitgeput liet ik mij op de grond vallen, niet in staat op mijn benen te staan. Het duurde geruime tijd voordat ik me bewust werd, dat iemand een fles tegen mijn mond drukte en ik automatisch een paar slokken nam van een vloeistof, die in mijn keel brandde, maar die zijn uitwerking niet miste.

Ik ging overeind zitten en keek rond naar Breitner. Hij was al zover hersteld, dat hij in staat was de mensen, die om ons heen stonden, vragen te stellen. Hij kwam naar mij toe en vroeg hoe het met mij was.

De zon was nu achter de bergen verdwenen en schaduwen vulden het dal. Bij het muurtje waren mannen bezig met het inpalmen van het touw en ik veronderstelde, dat nu de dode omhoog gehaald werd. Op de weg stond een file auto's.

'Ik begin alweer op te knappen,' zei ik. 'Probeer eens te weten te komen van welke kant de auto kwam, voordat het ongeluk gebeurde.'

'Dat heb ik al gedaan,' zei Breitner, 'hij kwam uit de richting Caracas.'

'Weet iemand hoe laat het gebeurd is? Heeft iemand het gezien?'

Breitner begon weer vragen te stellen. Ten slotte schudde hij mistroostig zijn hoofd.

'Niemand heeft het zien gebeuren. Er kwamen een paar kerels hier langs, die het gat in het muurtje ontdekten. Ze begrepen, dat er iets gebeurd moest zijn en keken naar beneden, waar ze de auto zagen liggen. Toen kwamen wij.'

Ik trachtte met nadenken de zaak te reconstrueren. Als de chauffeur Suzy en Rutgers naar Caracas gebracht had en met een lege auto terug kwam, betekende dat dat wij hen in Caracas moesten zoeken. Maar waar? Caracas is een grote stad, de kans dat we hen zouden vinden was niet alleen minimaal klein, die kans bestond helemaal niet. Maar had hij tijd genoeg gehad om die afstand af te leggen? We waren hoogstens een uur en een kwartier na hen vertrokken. Het was niet uitgesloten rekende ik snel uit, maar dan zou

ook hun chauffeur zo hard hebben moeten rijden als de onze.

'Wat doen we nu?' vroeg Breitner. 'Doorgaan naar Caracas?'

'Natuurlijk gaan we door,' zei ik.

Hij knikte instemmend. Blijkbaar kon hij zich wel voorstellen wat er in mij omging.

'Waar is onze chauffeur?' vroeg ik en keek naar het groepje, dat bij het muurtje stond te kijken naar het naar boven brengen van de dode.

We zagen hoe er plotseling iets gebeurde, er werd hevig gegesticuleerd en even later werd het lichaam over de rand getild. Opeens hoorde ik een kleine jongen van een jaar of tien een kreet slaken. Hij riep een naam, die ik als 'Manuelo' verstond en ik wenkte Breitner mij te volgen toen ik dichter naar het groepje toeging. Er werd druk gepraat met veel handgebaren en ik vroeg Breitner wat het allemaal te betekenen had.

'Die jongen schijnt de dode te kennen,' zei Breitner. 'Laten we hem ondervragen. Oiga muchacho,' riep hij en liep op de jongen toe, greep hem bij de schouder en begon snel in het Spaans tegen hem, te spreken. De antwoorden schenen hem erg op te winden en opeens keerde hij zich naar mij om.

'Deze jongen kent de chauffeur, hij komt uit hetzelfde dorp, een kilometer of vijf terug. Hij heeft hem vandaag al eerder ontmoet, maar toen had hij een vrachtje.'

'Waar was dat?'

Breitner ging door met de jongen te ondervragen. Met veel handgebaren kwam het antwoord. Breitner slaakte een uitroep van verbazing en zei tegen mij: 'We waren bijna op het verkeerde spoor, ze zijn niet naar Caracas gegaan. Er is een zijweg een paar kilometer hier vandaan, die naar een verwaarloosde hacienda leidt. Hij zag de auto daar naar toe rijden en zag een man en een vrouw uitstappen, maar hij is niet blijven wachten om te zien of zij het huis binnen gingen. Dat is alles.'

'Goed. Laten we gaan. De jongen moet met ons meegaan om ons de weg te wijzen. Waar is de jongen, Breitner? Zo juist was hij hier nog.'

We keken rond maar we konden de jongen nergens meer vinden. Onze chauffeur, die zich over de dode gebogen had zei iets tegen Breitner, die het voor mij vertaalde: ‘Hij zegt dat hij weet waar die hacienda ongeveer is. We hebben de jongen niet nodig.’

‘Kom dan, we hebben geen tijd te verliezen.’

Even later reden we weer snel in de richting Caracas, maar al gauw minderde de chauffeur vaart. Het was nu de tijd tussen schemer en donker, de weg was niet verlicht en de autolampen wierpen hun lichtbundels alleen vooruit en niet op de zijkant, waar de zijweg moest zijn. We misten hem dan ook bijna, maar opeens slaakte de chauffeur een verwensing en trapte op de rem. Hij reed een eindje terug. Ik kon geen zijweg ontdekken, maar toch was dîe er, het was alleen een heel smal pad, dat zich door dichte begroeiing omzoomd voor ons uitstrekte. De wagen slingerde in wagensporen, die in lang niet gebruikt leken. Nu en dan sloegen takken tegen de spatborden en de chauffeur zat onophoudelijk in zich zelf te mopperen, zodat ik verwachtte dat hij plotseling zou weigeren verder te gaan.

Maar dat gebeurde niet. Waarschijnlijk was hij zo nieuwsgierig naar het doel van onze tocht, dat hij het risico, de lak van zijn wagen te krassen, op de koop toenam. Het pad kronkelde en draaide en soms waren de voren zo diep, dat we de onderkant van de auto over de grond hoorden schuren. Het was aardedonker om ons heen. We reden blijkbaar door een bos, dat zo dichtgegroeid was, dat geen enkele lichtschijn er kon door dringen. Plotseling verbreedde de weg zich en liep steil omlaag. De begroeiing werd ijler, de duisternis was niet zo intens meer. Een tijd lang schokten we zo omlaag. De maan kwam boven de bergen op en het werd langzamerhand lichter. We zagen dat we langs een soort afrastering reden van ineengevlochten takken. Na een eind langs deze haag gereden te hebben kwamen we bij een poort of een stenen hek, dat toegang gaf tot een laan met aan weerszijden palmen, koningspalmen die hun slanke witte stammen hoog boven ons verhieven. De chauffeur liet de wagen het hek indraaien, toen Breitner opeens een kort bevel gaf.

‘Wat zei je?’ vroeg ik.

‘Ik vroeg hem de lampen uit te doen. Je kunt nooit weten.

‘Goed idee.’

Het was hierdoor wel moeilijker de auto te besturen, maar we hadden niet ver meer te gaan. De rij palmen eindigde en vóór ons was een open ruimte. Aan de andere zijde rees een wit huis omhoog. We hadden ons doel bereikt.

Er was geen enkel lichtje te bekennen. De chauffeur had de motor afgezet en er heerste een doodse stilte, zelfs geen zuchtje wind was er te bespeuren. Er ritselde plotseling iets in het struikgewas en doordat ik zo gespannen had zitten luisteren klonk het onverwacht luid. Een slang of een ander nachtdier, dat zich uit de voeten maakte.

‘Zijn we wel op de goede plaats?’ vroeg ik fluisterend. Ik hoorde Breitner de vraag in het Spaans herhalen.

‘Ja, het moet hier zijn,’ zei hij toen de chauffeur zijn vraag beantwoord had.

‘Kom mee dan,’ zei ik zacht en opende geruisloos het portier. Een wapen, dacht ik, we moeten een wapen hebben als we plotseling tegenover Rutgers komen te staan. Breitner vroeg het de chauffeur. ‘Un momento’ hij liep terug naar de auto en we hoorden hoe hij iets te voorschijn haalde. Even later duwde hij mij een zware schroefsleutel in mijn hand. Het had als wapen niet veel te betekenen en ik vroeg me af wat ik ervan terecht zou brengen, als ik die sleutel zou moeten gebruiken om me te verdedigen, maar het was een geruststellend gevoel niet helemaal met blote handen het gevaar tegemoet te gaan.

Langzaam naderden we het huis, een stenen stoep gaf toegang tot een betegeld terras. Zoals gebruikelijk in de tropen waren de ramen afgesloten door shutters en ook de deur was op deze wijze gemaakt. Ik legde mijn hand op de kruk, verwachtend, dat de deur op slot zou zijn, maar tot mijn verwondering ging die zonder enige tegenstand open. Erachter heerste volkomen duisternis. Ik deed een stap naar binnen en bleef luisterend in het duister staan, er was geen geluid te horen. Ik begreep dat ik in die donkere hal,

waar ik veronderstelde dat ik in was, grote kans liep om ergens tegen op te lopen en besloot een lucifer aan te steken. Bij het flauwe schijnsel ontdekte ik, dat ik mij inderdaad in een hal bevond, met aan weerszijden deuren, links zag ik een trap, die naar de verdieping leidde, maar meer kon ik niet zien, want het houtje was opgebrand. Op dat ogenblik werd de stilte verscheurd door de kreet van een vrouw, een vrouw in doodsangst.

Hoofdstuk 11

De stilte, die op de kreet volgde was beangstigend. Ik hoorde Breitner zachtjes vloeken, waarschijnlijk vroeg hij zich evenals ik af, waarvandaan het geluid gekomen was. Maar lang weifelde ik niet. Intuïtief voelde ik dat het van ergens boven in het huis geweest was. Ik gunde me de tijd niet nog een lucifer aan te steken maar stortte mij in de richting, waar ik wist dat de trap moest zijn. Gelukkig werd op dat moment achter mij opnieuw een lucifer aangestreken en hoefde ik niet op de tast mijn weg naar boven te zoeken, maar kon ik met twee treden tegelijk de trap oprennen. Ik belandde op een gang, waar in een nis in de muur een klein olielampje brandde. In het flauwe schijnsel zag ik vier deuren, die op de gang uitkwamen. Achter mij hoorde ik Breitner de trap opkomen, ik wachtte niet op hem, maar greep de knop van de deur die het dichtste bij mij was. Ik wierp de deur open, maar hoewel ik op alles voorbereid was, schrok ik toch terug voor de stikdonkere ruimte, die zich voor mij opende. Plotseling merkte ik, dat ik de sleutel, die de chauffeur mij gegeven had, kwijt geraakt was. Ik moest hem neergelegd hebben toen ik de lucifer aanstreek, maar ik kon het me niet herinneren. Ik aarzelde niet lang en deed een stap het vertrek binnen, waar ik opnieuw een lucifer aanstak. Het vertrek was leeg.

In de gang stond Breitner en hij had de sleutel in zijn hand.

De volgende deur. Weer verwachtte ik, dat ik in een donker vertrek zou komen, maar tot mijn verbazing was de deur op slot. Ik luisterde en ik meende in de kamer een geluid te horen. Er was iemand daar binnen! Ik wierp mij met mijn hele gewicht tegen het paneel, dat krakend bezweek. Ik trapte het gat wijder, zodat ik er door kon en stond even later in een slaapkamer. Er brandde, net als op de gang, een klein olielampje en de vlam wapperde in de tocht van een openstaand raam. Midden in de kamer stond een groot tweepersoons bed en op het bed lag Suzy.'

Bob hield op met spreken. Hij haalde een zakdoek uit zijn zak en streek ermee over zijn voorhoofd. Hij nam een sigaret en stak die aan. Hij haalde de rook diep in zijn longen, het was duidelijk, dat de emotie van het vertellen hem diep aangreep. Een nerveus trekken van zijn mondhoeken bewees dat.

George noch Annelies zei iets, ze begrepen, dat dit niet het ogenblik was voor meegevoel, dat Bob door moest vertellen, hoeveel het hem ook kostte. En Bob vertelde verder: 'Eerst dacht ik, dat ze dood was, maar even later ontdekte ik tot mijn vreugde, dat ik me vergist had. Ze was alleen maar bewusteloos. Ik stond bij het bed, niet wetend, wat ik moest doen. Het onmogelijke van de toestand begon langzaam tot mij door te dringen. In een vreemd land, in een blijkbaar onbewoond huis. Maar opeens besefte ik dat dat laatste niet waar kon zijn. Dit was geen onbewoond huis, daar wees de inrichting van de kamer op, daar was een bloeiende plant in een pot het bewijs voor.

Suzy bewoog zich en sloeg haar ogen op. Ze keek mij aan, zonder mij te zien, ze staarde door mij heen, zonder mij te herkennen. Ik hoorde Breitner op de gang in opgewonden gesprek met de chauffeur.

'Suzy,' zei ik zacht. 'Ik ben het, Bob.' Ik nam haar handen in de mijne, ze waren ijskoud. Ik was radeloos, het leek of Suzy haar verstand verloren had. Ik probeerde nog eens haar tot de werkelijkheid terug te roepen en na wat een eeuwigheid leek, zag ik langzaam het besef terugkeren, haar trekken ontspanden zich, ze herkende mij.

‘O, Bob,’ zei ze opeens en toen begon ze te huilen. Het was verschrikkelijk, ik hoop nooit meer zulk huilen te horen, zo hartverscheurend, zo van alles verlaten kan alleen iemand huilen die als enige hoop de dood heeft. Ik liet haar huilen, ik zei niets maar zat daar haar handen vasthoudend op de rand van het bed. Langzamerhand werd ze kalmer en ik begon tegen haar te spreken trachtend dat onnoembare te overwinnen, dat waaraan haar verstand te gronde dreigde te gaan, te verdrijven. Ik weet niet hoe lang we daar zo zaten, ik had alle begrip van tijd verloren.

Ik hield niet op met spreken voordat ik zag, dat haar ogen dichtvielen en ze sliep. Ik legde voorzichtig haar handen op het bed en dekte haar toe met een laken. Het huis was stil, ik wist niet waar Breitner en de chauffeur gebleven waren, waarschijnlijk waren ze de tuin ingegaan om mij niet te storen. Ik keek de kamer eens rond. Elektriciteit was hier blijkbaar niet, behalve het olielampje in de nis was er een staande ouderwetse petroleumlamp op een tafeltje. Weer begreep ik dat dit geen onbewoond huis kon zijn, de kamer maakte de indruk pas kort geleden schoongemaakt te zijn. Ik ging op een stoel naast het bed zitten wachten op de terugkomst van Breitner. Alleen zou ik niets kunnen uitrichten, maar we moesten zo snel mogelijk hier vandaan. Ik vroeg me af, waar Rutgers naar toe gevlucht zou zijn. Hij moest ons hebben horen aankomen en had het niet gewaagd de consequenties van zijn daad onder ogen te zien. Wat voor hem misschien maar gelukkig was, want ik geloof, dat in de gemoedstoestand waar ik toen in verkeerde ik hem een ongeluk had begaan. Misschien was hij hulp gaan halen, in dat geval zou ik alleen tegen een overmacht komen te staan, want de chauffeur kon ik gevoeglijk uitschakelen en mogelijk zou Breitner wel hulp bieden, maar ik kon niet verwachten, dat hij zijn leven zou riskeren om mij bij te staan. Ik wilde op mijn horloge kijken, maar dat moest bij de beklimming van de berg stil zijn blijven staan. Ik wist niet of er een klok in huis was, maar er was er geen in deze kamer. Ik wachtte geduldig, gerustgesteld door het regelmatige ademhalen van Suzy, me verwonderend over de stilte, die er in het huis heerste. Ik was doodop,

de lichamelijke en geestelijke inspanningen van die dag, begonnen hun invloed te doen gelden...

Ik moet in slaap gevallen zijn, opeens hoorde ik stemmen en zag ik Breitner, de chauffeur en nog een derde man, een heel oude, tanige grijsaard, die geleund op een stok naar mij stond te kijken. Breitner liet een stroom van woorden over zijn hoofd gaan, maar natuurlijk verstond ik er geen enkel van. Toen hij zweeg, knikte de oude man en zei een paar woorden. Een ervan begreep ik, het woord 'policia'. Weer sprak Breitner, gesticuleerde heftig en trachtte de oude van iets te overtuigen. Hij slaagde hier na enige tijd blijkbaar in, want de grijsaard zei opeens: 'bueno', keerde zich om en verliet het vertrek.

'Wat gaat er gebeuren?' vroeg ik.

'Die kerel zag ons voor inbrekers aan en wilde de politie erbij halen. Ik geloof, dat het beter is dat we zo gauw mogelijk vertrekken; ik heb hem nu tot andere gedachten gebracht maar misschien duurt dat niet lang. Kunnen we gaan?'

'Ik weet het niet,' zei ik en keek naar Suzy.

Ze had haar ogen opgeslagen en ik kon wel schreeuwen van opluchting, ze leek volkomen normaal.

'Suzy!' riep ik en sprong overeind, wat me een kreet van pijn ontlokte, ik had mijn spieren niet straffeloos tot het uiterste gebruikt.

'Suzy,' zei ik, op de rand van het bed neervallend. 'We zijn in veiligheid, alles is voorbij, we gaan terug naar het schip.'

'Ja, Bob,' zei ze kalm. 'We gaan terug naar het schip.'

Ik keek haar snel aan, maar zag niets verontrustends. De slaap, hoe kort die ook geweest was, scheen haar goed gedaan te hebben. Breitner had het vertrek verlaten, we waren alleen.

'Ik zal even naar de auto gaan kijken,' zei ik, 'dan kun jij intussen opstaan.'

'Je moet niet weggaan Bob,' zei Suzy. Ik zag iets van de angst in haar gezicht terugkeren en ik zei dan ook vlug: 'Best, dan blijf ik hier.' Ik liep naar het raam, dat nog steeds open stond en keek naar buiten. De maan verlichtte de tuin en ik zag, dat achter het

huis op korte afstand een lager, kleiner huis stond met nog enkele bijgebouwen. Natuurlijk, dacht ik, het is een hacienda, een boerderij. In het andere huis zag ik licht, daar zou de oude man wel wonen. Terwijl ik daar over nadacht zag ik een vreemde stoet verschijnen. De oude man, die een stallantaarn droeg, liep voorop, daarachter kwam de chauffeur van onze auto en de stoet werd gesloten door Breitner. De oude man had de chauffeur blijkbaar mee naar zijn huis genomen en Breitner was hem gaan halen.

Ik hoorde Suzy achter mij, ze keek ook naar buiten en ik sloeg mijn arm om haar heen. Ze zei niets, terwijl de drie mannen daar beneden langzaam op het huis toekwamen. Ze vroeg niets en het deed mij inzien hoe weinig belangstelling zij voor wat er met haar gebeurde nog had.

Ze keek mij aan. ‘Gaan we Bob?’ vroeg ze.

Ik knikte. Ze keek de kamer nog eenmaal rond en ik zag dat ze huiverde. Wat was er in die kamer gebeurd? Ze zou het mij nooit kunnen vertellen, ze zou zich die episode uit haar leven nooit meer herinneren.

Ik nam haar arm en leidde haar de gang door naar de trap. Iemand had nu ook in de hal een olielamp geplaatst. Even later stonden wij buiten. Breitner kwam naar mij toe.

‘Dit is juffrouw Benting,’ zei ik en tegen Suzy: ‘Dit is meneer Breitner, telegrafist aan boord van de Caribia. Zonder zijn hulp had ik je nooit gevonden.’ Het was krankzinnig om onder die omstandigheden de conventies in acht te nemen, maar ik wist niets anders te bedenken om Suzy duidelijk te maken, wie Breitner was en wat hij daar deed. Suzy zei niets.

‘We moesten maar gaan,’ zei Breitner. ‘Hoe eerder we hier vandaan zijn des te beter. Ik vertrouw die oude niet. Hij voert iets in zijn schild. Gelukkig is er nog tijd genoeg om het schip te halen, het vertrekt pas om middernacht.’

‘Hoe laat is het nu?’

‘Negen uur,’ zei Breitner.

Ik was stomverbaasd. Het was twaalf uur geleden, dat wij de Caribia verlieten. Ik hielp Suzy achterin de auto en ging zelf naast

haar zitten. De oude man met de lantaarn deed ons uitgeleide tot aan de poort. Ik had geen gelegenheid Breitner vragen te stellen want we zetten ons direct in beweging.

Er werd weinig gesproken. Breitner wisselde af en toe een paar woorden met de chauffeur. We reden langzaam, schokten door kuilen en voren. Toen we de grote weg bereikten ging het beter.

Ik had graag aan Breitner gevraagd, wat hij met de oude man besproken had en of hij iets te weten was gekomen over Rutgers, maar met Suzy erbij was het onmogelijk daarover te beginnen. Breitner rookte sigaretten maar repte met geen woord over het gebeurde. Ik had mijn arm om Suzy heengeslagen en ik wist niet wat ik zeggen moest. Het was me onmogelijk mijn gedachten tot iets anders te bepalen dan tot wat er die avond plaatsgevonden had. Maar ik wilde toch trachten haar uit haar apathie te wekken en ik vroeg haar of ze goed zat en meer van die dingen maar ik kreeg als antwoord alleen maar af en toe een knik van haar hoofd. Nu en dan voelde ik, dat ze huiverde.

Het was niet ver naar La Guaira en al gauw reden we weer door het stadje. Niet lang daarna zag ik de kade en aan de kade als een vertrouwde vriend, de Caribia.

De auto hield stil en dit was het moment voor onze chauffeur om over afrekenen te beginnen. Hij vroeg een exorbitant hoge prijs. Ik had niet genoeg geld bij me om hem die te betalen en ik gaf Breitner een wenk. Hij stortte een vloed woorden over het hoofd van de Venezolaan uit, die alles stoïcijns aanhoorde. Ten slotte werden zij het eens en ik betaalde.

Hoofdstuk 12

Ik ben nooit te weten gekomen wat zich daar in dat eenzame landhuis heeft afgespeeld. Wel dat Rutgers, die twee nationaliteiten bezat, de Nederlandse en de Venezolaanse, doordat hij een Venezolaanse moeder had, eigenaar, niet alleen van de hacienda maar van nog veel meer landgoederen was en dat hij vanaf het schip geseind had aan de oude, die het bedrijf beheerde, hem te verwachten.

Dokter en mevrouw Benting waren natuurlijk dolgelukkig, dat hun dochter heelhuids uit het avontuur terug was en trachtten op alle mogelijke manieren haar de ellendige episode te doen vergeten. Maar Suzy kon niet alles vergeten en hoewel ze ogenschijnlijk de volgende dag vrolijk en opgewekt was kon ik soms in haar ogen een blik van doodsangst zien en een zoeken, alsof ze trachtte iets in haar herinnering terug te roepen, maar daarin telkens faalde. Die onbewuste angst dreef haar dichter naar mij toe, als zocht ze bescherming.

De volgende dag bereikten we Curaçao, maar niet voordat we overeengekomen waren zo gauw mogelijk te trouwen.

Suzy's ouders wachtten zich wel hun toestemming te weigeren. Donkers was inmiddels zo ver opgeknapt dat ik een paar woorden met hem kon wisselen. Wat ik reeds wist werd door hem bevestigd. Rutgers was er bijna in geslaagd mij zijn wil op te leggen,

met welk doel zal wel altijd een raadsel blijven, maar dat het verband hield met Suzy's genegenheid voor mij, daarvan was ik overtuigd. Ik heb me later dikwijls afgevraagd, wat hij mij wilde laten doen en ik kwam daarbij tot de slotsom dat het iets moest zijn waardoor Suzy zich van mij zou afkeren en zich tot hem wenden. Dat het mislukte door de onverwachte tussenkomst van Donkers moet hem zo woedend gemaakt hebben, ook al omdat zijn tweede plan in duigen viel, dat hij uit wraak Suzy ontvoerde.'

Op dit punt van het verhaal gekomen kreeg Bob plotseling een hevige benauwdheid, hij hijgde naar adem en George en Annelies sprongen dodelijk verschrikt overeind.

'Een dokter,' zei George. 'Bel direct Akkerman op.'

Annelies holde naar de telefoon en George die niet wist wat hij moest doen, trachtte Bobs boord los te maken, zodat hij wat gemakkelijker zou kunnen ademen, meer kon hij niet doen, want hij kon zelfs niet gissen, wat de oorzaak van Bobs ziekte was evenmin als hij wist wat voor ziekte deze verschijnselen te voorschijn riep.

Een minuut later kwam Annelies binnen en zei: 'Akkerman was gelukkig thuis, hij komt direct. God, wat scheelt hem George?'

'Ik weet het niet,' zei George, 'maar kijk eens, hij schijnt weer bij te komen.'

Bobs ademhaling was iets rustiger geworden, minder benauwd en de hoogrode kleur begon uit zijn gezicht weg te trekken.

'Kunnen we iets voor je doen Bob?' vroeg Annelies zenuwachtig.

'De dokter komt direct, wil je wat drinken?' zei George.

Bob sloeg zijn ogen neer, wat George als een bevestiging opvatte. Annelies haalde een glas water en ik hield het aan zijn mond. Hij scheen niet bij machte het glas zelf vast te houden. Toen hij gedronken had scheen hij iets te willen zeggen en George boog zich over hem heen.

'Tabletten,' zei Bob, 'rechterzak.'

George stak zijn hand in de rechterzak van Bobs jasje maar vond

niets. Toen begreep, hij dat het waarschijnlijk ook niet de juiste plaats was om tabletten bij zich te dragen en hij keek Bob aan. Die fluisterde weer ‘borstzak’ en opeens begreep George het. Bob droeg een overhemd met borstzakken en in de rechter borstzak vond hij een plat doosje.

‘Hoeveel?’ vroeg hij. ‘Eén of twee?’

‘Twee,’ fluisterde Bob. George schudde twee tabletjes uit een kleine opening in het deksel en stak ze in Bobs mond. Daarna liet hij hem weer wat water drinken.

‘Waar blijft die dokter?’ vroeg Annelies. Het duurde even voordat de tabletjes hun werking deden, maar langzaam herstelde zich de ademhaling en na enige tijd kon Bob zijn handen weer bewegen.

‘Het spijt me zo,’ zei hij met zachte stem. ‘Ik had het moeten weten, er is geen tijd genoeg.’

‘Je moest hier maar op de sofa gaan liggen,’ zei George. Bob knikte en trachtte overeind te komen.

‘Kalm maar,’ zei George, ‘span je maar niet in, leun maar op mij, de dokter komt direct.’

Dokter Akkerman had maar een heel korte tijd nodig voor zijn onderzoek. Na een paar minuten keek hij op, zijn gezicht stond ernstig.

‘Hebt u hier dikwijls last van?’ vroeg hij.

‘Het komt de laatste tijd meer voor,’ zei Bob.

‘U moet direct naar het ziekenhuis,’ zei dokter Akkerman. ‘Kan ik even telefoneren?’

‘Gaat u maar mee,’ zei Annelies.

‘Wat een ellendige toestand,’ zei Bob met een gewone stem. ‘Ik geloof dat er een heleboel drukte gemaakt wordt om niets. Ik heb het toch al eerder gehad.’

‘Je hebt vanavond al twee maal een aanval gehad. Is dat ook al eerder voorgekomen?’

‘Nee.’

‘Je hebt je te veel ingespannen met vertellen, Bob. Ik had het moeten weten en je tegen moeten houden. Is het zo belangrijk?’

‘Ja. Het kan niet wachten George. Hoe moet het nu als ik in het ziekenhuis lig?’

‘We zullen je natuurlijk komen opzoeken in het spreekuur of hoe noem je dat?’

‘Morgen?’

‘Morgen.’

Dokter Akkerman kwam binnen. ‘Het is allemaal geregeld,’ zeihij. ‘U kunt direct opgenomen worden.’

Bob wilde overeind komen, maar dokter Akkerman hield hem tegen. ‘Blijft u maar liggen, ik heb een ziekenauto besteld. Die kan elk ogenblik hier zijn. Misschien kunt u ons intussen zeggen of wij iemand moeten waarschuwen.’

‘Niemand,’ zei Bob.

Het schoot Annelies te binnen, dat ze niet eens wisten waar Bob in Amsterdam woonde.

‘Geef ons je adres,’ zei ze. ‘Je zult toch schoon goed nodig hebben en scheergerei en zo.’

‘Als je het voor me wilt halen, zal ik je heel dankbaar zijn,’ zei Bob en gaf haar het adres van zijn kosthuis.

Buiten klonk de sirene van de ziekenauto en even later werd er gebeld. George maakte open en twee broeders kwamen met een brancard binnen. Ze wilden Bob optillen, toen een van hen opeens zei: ‘Zullen we dat maar niet uitdoen, meneer? Dat is misschien wel makkelijker voor u, he?’ en begon Bobs kunstbeen los te gespen.

Hoofdstuk 13

De volgende morgen, toen George wakker werd, hoorde hij de storm om het huis loeien. De regen kletterde tegen de ramen, het was nog stikdonker. Hij was automatisch op hetzelfde uur van elke dag wakker geworden, zag hij op de verlichte wijzerplaat van zijn horloge. Annelies sliep nog. Hij dacht, ik kan ook best wat later opstaan, er zou op de zaak niets voor hem te doen zijn. Rondhangen, wachten op een klant, die met dit weer zeker niet zou opdagen. Hij geeuwde en grabbelde naar het pakje sigaretten, dat hij op het nachtkastje wist te liggen. Roken in het donker gaf weinig voldoening, maar als hij het lampje aanknipte werd Annelies wakker en het was zo laat geworden, de vorige avond.

Wat een eigenaardige toestand, dacht hij, zo opeens gemengd te worden in het leven van een man, wiens bestaan je eigenlijk vergeten had, want ze hadden er niet buiten kunnen blijven. Al was het nu dan nog maar helemaal de vraag of Bob in staat zou zijn de geschiedenis uit te vertellen om te komen tot het punt, waarin de rol, die hij hun toebedacht had ter sprake zou komen. Maar wilde hij dat dan? Zou het niet gelukkig zijn als Bob hun nooit het vervolg zou vertellen van die vreselijke geschiedenis en hun zo zou besparen het slot mee te maken?

Annelies draaide zich in bed om.

‘Lig je te roken?’

‘Voor jou blijft ook niets verborgen.’

‘Waarom steek je dan het licht niet op?’

‘Ik wou je niet wakker maken,’ zei George en knipte nu toch maar het lampje aan.

‘Hoe laat is het George?’

‘Half acht.’

‘Maar dan moeten we toch nodig opstaan,’ zei Annelies, maar maakte geen aanstalten.

‘Het is zo laat geworden gisteravond,’ zei George.

‘Ja, dat is zo.’

Ze zwegen even, toen zei Annelies, alsof ze zijn gedachten geraden had. ‘Moeten we hiermee doorgaan George?’

Hij liet even op het antwoord wachten, toen zei hij: ‘Datzelfde heb ik me ook al afgevraagd.’

‘Ik kan het niet uit mijn gedachten zetten, ik heb ervan gedroomd, een ellendige droom.’

‘Tja...’

‘Ik heb zo het idee, dat we de helft nog niet gehoord hebben, George.’

‘Dat zou best kunnen. Maar wat dan? Bob is er heel slecht aan toe, als je het mij vraagt. Akkerman zei wel niet veel, maar zo'n spoedopname heeft nooit veel goeds te betekenen. Hij schijnt ten koste van alles ons dat verhaal te willen vertellen, dat is nu wel gebleken. Mogen we hem dat weigeren zonder precies te weten waarom, alleen omdat we zo'n beetje uit ons gewone doen gesleurd worden?’

‘Ik weet het niet.’

‘Het is nu wel duidelijk, dat het voor hem ontzettend veel betekent. Wil jij hem zeggen, als we hem vanavond opzoeken, dat we het niet verder willen horen?’

‘Jij zou dat moeten zeggen.’

‘Wil je dat Annelies?’

Ze dacht een ogenblik na.

‘Nee, George, misschien is 't vrouwelijke nieuwsgierigheid, misschien is het zucht naar avontuur, maar ik moet het einde weten.’

‘Zo denk ik er ook over. Maar nu is het hoog tijd om op te staan. Ik ben natuurlijk laat, te laat. Aberson zal des duivels zijn, hij is de laatste tijd toch ongenietbaar.’ Maar George maakte geen aanstalten om uit bed te komen.

Annelies wist dat George geen voldoening vond in zijn werkkring, maar er was een heel goede reden voor dat hij dit werk gekozen had. Nu was hij het grootste deel van de dag zijn eigen baas. Dat was ook de reden, waarom hij bij de Aramco weggegaan was, hij kon er zich niet bij neerleggen zich precies te moeten houden aan de dagindeling, die een grote maatschappij nu eenmaal voor zijn personeel moest voorschrijven. Zelfs de toekomstmogelijkheden die hem daar geboden waren waren geen voldoende compensatie voor de jaren van in het gareel lopen, die eraan vooraf gingen. Hij had geologie gestudeerd, juist omdat dit beroep hem de vrijheid zou geven, die zijn karakter zocht en toen die vrijheid direct aan banden gelegd werd, had hij er zijn toekomst aan geofferd. Annelies wist dat het onverstandig geweest was, dat het hun toekomst in de waagschaal stelde, maar ze waren beiden nog zo jong, die toekomst lag voor hen nog verborgen in een gouden schemering zonder schaduwen. Alles was nog mogelijk, maar van toekomstdromen konden zij niet bestaan.

Eens zou hij toch wel iets anders kunnen krijgen, dacht ze, terwijl ze zich in bed uitstrekte en besloot dat zij nu het initiatief maar moest nemen en opstaan. Maar juist toen ze daartoe besloten was sprong George uit bed, bibberend en jammerend omdat hij zijn pantoffels niet kon vinden en met zijn blote voeten op de ijskoude grond stond.

‘Ik ga de kachel aanmaken,’ zei hij. ‘Blijf nog maar in bed, het is vreselijk koud,’ en was verdwenen.

Maar Annelies bleef niet in bed. Ze merkte al gauw, dat George gelijk had en ze liep huiverend naar het raam om naar buiten te kijken. Het was november, een van de somberste dagen van de overgang van herfst naar winter, de boomloze straat glansde nat in het koude schemerlicht van de vroege morgen. Wind en regen dreven de enkeling, die zich te voet op straat waagde haastig voort.

Ze liet het gordijn, dat ze opzij geschoven had weer terugvallen, maar iets van de mistroostigheid van de dag had zich in haar genesteld. Ze hoorde George met de haard bezig en wist dat hij overal as aan het morsen was, maar ze bekommerde zich er niet erg om. Ze ging naar de keuken, waar in de gootsteen nog de vuile boel van de vorige avond stond. Er was geen tijd geweest, dat nog te beredderen. Het was hier kil, zo kil, dat ze besloot het elektrische kacheltje aan te zetten, voordat ze aan het werk ging. Maar eerst thee.

Toen ze George een kop wilde brengen, vond ze hem niet in de huiskamer, hij was zich zeker gaan aankleden, dacht ze. De kachel brandde niet. Een koude rooklucht hing in het vertrek, als bewijs van de pogingen die George in het werk gesteld had. Ze maakte de klep van de haard open, zag de halfverbrande proppen papier en zuchtte. Tien minuten later brandde de haard.

Intussen kleedde George zich snel aan. Hij was zich er terdege van bewust dat hij van Aberson het nodige te horen zou krijgen. Het was iets dat hij haatte, de gemaakt vaderlijke toon waarop Aberson hem zijn standje gaf, was onaangenaam beledigend. De patserige kwal, dacht hij en liet het scheerapparaat over zijn kin gonzen, die maar niet glad wilde worden. Aberson, zonder enige ontwikkeling laat staan beschaving, maar die een enorm geluk in zaken gehad had, kon hem zo neerbuigend toespreken, dat zijn handen tintelden om dat sarcastische smoelwerk in elkaar te trommelen. Want het was niet de eerste keer, dat hij te laat op de zaak kwam en het zou ook wel niet de laatste keer zijn. De gedachte aan het onvermijdelijk onderhoud maakte hem zo driftig, dat hij het opeens niet koud meer had. Hij begon grimmig te lachen, wat maakte hij zich eigenlijk druk, de kerel was het niet waard, het hoorde nu eenmaal tot de onaangename dingen die bij het baantje pasten. Maar zoals dat dikwijls gaat, toen hij zich toch nog haastte, wilde de manchetknoop niet in het daarvoor bestemde knoopsgat, zaten zijn veters vast in de knoop, wat, herinnerde hij zich, bij het naar bed gaan al het geval geweest was toen hij de schoenen maar met vastgeknoopte veters van zijn voeten had getrokken. Maar

andersom ging dat niet. Het kostte een paar kostbare minuten. Hij schrokte het ontbijt naar binnen, nam één kop thee, hoewel hij er twee had willen hebben en nam vluchtig afscheid van Annelies.

‘Bel jij het ziekenhuis op of zal ik het doen?’ vroeg ze.

‘Nee ik bel wel,’ zei George zijn jas aanschietend. ‘Ik bel jou dan wel weer. Denk je erom zijn spulletjes op te gaan halen? Hoe laat gaan we vanavond naar hem toe?’

‘Half acht denk ik,’ zei Annelies.

George trok de deur open en een koude windvlaag stormde naar binnen. Ergens in huis sloeg met een klap een deur dicht.

‘Dag,’ zei George en het geluid van zijn stem verwoei in de wind. Hij zag de tram aankomen en begon te hollen. Vergeefs, want de tram reed voor zijn neus weg, afgeladen vol. Wachten.

Hij keek op zijn horloge en schrok. De wind gierde om hem heen, langsrijdende auto's joegen golven drabbig water op, waarvoor hij telkens opzij moest springen. ‘Stomme kaffer,’ schold hij, toen dat mislukte en zijn broekspijp opeens onaangenaam koud aanvoelde. De tram, met druipende mensen, die opeengepakt zich lieten voortzeulen, een uitwaseming van ongewassenheid en oude kleren, die hem deed walgen. En ten slotte Aberson. Hij opende de grote glazen deur die toegang gaf tot de showroom. Er was niemand te zien. De drie wagens stonden glanzend te wachten. Toen zag hij Aberson in het kantoortje, dat tegen de achterwand van de showroom getimmerd was. En Aberson zat daar in het schijnsel van de lamp boven zijn hoofd naar hem te kijken. George liep op het kantoortje toe en opende de deur.

Aberson zei niets, hij keek, hij keek dwars door George heen, alsof hij lucht was.

‘Morgen meneer Aberson, ik ben een beetje laat.’

Nu zag hij dat de man zijn ogen niet op hem gevestigd had, maar op de klok, die boven de deur hing, waardoor hij was binnengekomen.

Toen vouwde Aberson de handen op zijn buik.

‘We zijn een beetje laat,’ zei hij sarcastisch. ‘We denken, die Aberson, och, dat heeft geen haast. Nietwaar meneer?’

George voelde zijn drift weer opkomen.

‘Het spijt me,’ zei hij, zich beheersend.

‘Het spijt hem,’ zei Aberson tegen niemand. ‘Tja, dat is toch wel verdomd beroerd, het spijt hem.’

George wist, dat hij niets moest zeggen, ieder woord zou tegen hem uitgespeeld worden, maar hij kon het niet helpen, hij kon zich niet inhouden.

‘Het is nog niet zo erg laat en met zulk weer komt er toch niemand.’

‘Laten we eens kijken, nee, je hebt waarachtig gelijk. Er komt niemand. Hoe is het mogelijk. Weet u waarvoor ik u een salaris betaal, meneer Berger?’

‘Nee,’ zei George, die nu goed kwaad was.

‘Wel kijk eens aan, dan zal ik het u vertellen. Ik betaal u salaris omdat u hier zult zijn om auto's voor mij te verkopen.’

‘Als er klanten zijn tenminste,’ zei George schamper.

‘Precies.’

‘Nou, die zijn er niet. Ik begrijp niet waarom u zo'n drukte maakt.’

‘U drukt u niet goed uit meneer. U moet zeggen, die zijn er niet méér. Met andere woorden, die hebt u gemist. Als u op tijd op uw werk verschijnt meneer, dan gebeurt zo iets niet. Maar als u denkt dat de klanten wel zullen komen als u daar de tijd voor hebt, dan vergist u zich. Ziet u, het is niet de eerste keer dat zo iets gebeurt.’

‘Wilt u beweren, dat u vanmorgen al klanten gehad hebt. Ja, om te schuilen zeker. Belachelijk.’

‘Belachelijk he? Kijkt u eens even hier, als u tenminste niet iets beters te doen hebt. Weet u wat dat is? Zo iets al es meer gezien? Dat is een contract meneer Berger, een contract dat ik vanmorgen heb afgesloten, toen u nog onder de wol lag en dacht laat die Aberson maar de moord steken.’

‘Maar...’

‘Wel?’

‘Niets, het spijt me.’

‘Het spijt me, het spijt me. Dat hebt u al meer gezegd, meneer,

precies een keer te veel. Gisteren he? Gisteren hebt u de kans gehad om uw geld te verdienen en wat doet u? U laat een klant, die al met z'n portemonnaie in zijn hand stond naar een concurrent gaan. U bent geen autoverkoper meneer, u bent een nietsnut. En donder nou maar op, ik kan je hier niet meer gebruiken.'

'U kunt me niet op staande voet ontslaan.'

'O, nee? Donder op zeg ik, je kunt dat salaris van je bij Sanders incasseren. Twee maanden, ja, ik ken de wet. En nu eruit, je maakt me misselijk.'

Even weifelde George. Hij wist, dat als hij nu zoete broodjes bakte, beloofde zich te beteren Aberson bakzeil zou halen. In de grond van zijn hart was het geen kwade vent. Hij stond op het punt om te trachten Aberson tot andere gedachten te brengen, toen hij plotseling diens ogen zag, waarin zo'n blik van triomf schitterde dat een onbeheerste woede zich van hem meester maakte. Zonder iets te zeggen draaide hij zich om en liep het kantoortje uit. Later in de kille regen, huiverend in zijn regenjas liep hij door de stad, doelloos, niet wetend, waar hij naar toe zou gaan. Zichzelf verwijten makend, dat hij dit baantje had laten schieten door een misplaatst gevoel van zelfrespect. Wat gaf het, of een vent als Aberson tegen je vloekte, alsof je een onmondige jongen was, hij betaalde aan het eind van de maand het salaris.

Nu moest alles weer van voren af aan beginnen, het solliciteren het wachten. Piekerend slenterde hij door de stad, de Reguliersbreestraat, het Rembrandtsplein. Hij liep een restaurant binnen en bestelde koffie. Hier was het warm en behaaglijk. Andere mensen die net als hij niets beters te doen hadden en wachtten. Hij moest het ziekenhuis opbellen, vragen hoe het met Bob was, herinnerde hij zich opeens en daarna moest hij Annelies opbellen en het haar vertellen. Ze zou het begrijpen, natuurlijk zou ze het begrijpen, dacht hij, terwijl hij zich tussen de tafeltjes doorworstelde naar de telefooncel. 'Pardon, neemt u me niet kwalijk.' Woedende blikken natuurlijk, maar hij kon het toch niet helpen, dat hij een duw kreeg, zodat hij tegen een tafeltje botste en koffie over de randen van kopjes golfde.

De deur van de telefooncel sloot het rumoer van het restaurant buiten. Het duurde even, voordat hij verbinding kreeg met de afdeling waar Bob was ondergebracht, maar het nieuws was niet slecht. Bob had goed geslapen en ze zouden hem die avond op kunnen zoeken.

Toen belde hij Annelies.

Hoofdstuk 14

George vertelde Annelies alleen wat hij gehoord had over Bob, over zijn ontslag repte hij niet, daar was nog tijd genoeg voor. Hij moest nadenken, want hij wist precies wat het gevolg van die mededeling zou zijn. Ze konden voorlopig vooruit, hij had twee maanden salaris in zijn zak. Geen kapitaal, maar het betekende toch dat hij even de tijd had om iets anders te zoeken, zonder zich op de hulp van zijn familie te beroepen. Of liever Annelies' familie. Notaris Kolkman, in kleinburgerlijke bekrompenheid had slechts één doel in het leven, zoveel mogelijk geld te verzamelen. Hij had een grondige hekel aan George's vrijgevochten geest, wenste zich niet te verdiepen in een gedachtengang die anders was dan de zijne, bestempelde George's levensopvatting als nozemmanieren en mevrouw Kolkman, heilig overtuigd van de voortreffelijke hoedanigheden van haar muffe echtgenoot, was het roerend met hem eens, Annelies stortte zich door dit huwelijk in het ongeluk.

Hij had zich dikwijls afgevraagd of ze niet zagen dat hun dochter anders was, of ze blind waren in hun stomme zelfingenomenheid om de hunkering naar het leven niet te zien, toen Annelies met twee handen de mogelijkheid aangreep de stoffige folianten te ontvluchten.

Verdomd, dacht hij, terwijl hij nog een kop koffie bestelde, het zou precies in hun kraampje te pas komen als ze wisten dat hij zijn

baantje, waar ze toch al zo hun neus voor opgetrokken hadden, kwijt was. Natuurlijk zouden ze hen als het er op aan kwam financieel helpen, elke cent twee maal omdraaien en dan met een hatelijke opmerking afstaan.

Het moest voorkomen worden, dacht George, maar hoe, dat wist hij op dat ogenblik niet. Was het maar niet beter, het met Annelies te gaan bespreken?

Hij betaalde, plotseling tot een besluit gekomen. Annelies moest het toch weten, dan maar beter ineens, samen zouden ze misschien tot een oplossing van het vraagstuk kunnen komen.

Nu hij de beslissing genomen had duurde de tramrit naar huis hem veel te lang, het leek alsof er geen tijd te verliezen was. Stel je voor dat Annelies uitgegaan was, ze zou toch die kleren voor Bob op gaan halen? Ze verwachtte hem toch niet voor half zes? Maar Annelies was thuis.

'George! Wat doe jij thuis op dit uur van de dag?' Ze had hem de voordeur horen openmaken en was de kamer uitgekomen.

'Ga maar naar binnen,' zei George, terwijl hij zijn jas begon uit te trekken, 'ik heb je wat te vertellen.' Je kon toch niet zo met de deur in huis vallen, dacht hij, terwijl hij de druipnatte regenjas aan de kapstok hing.

Natuurlijk ging Annelies niet naar binnen.

'Laat me raden,' zei ze lachend.

Goeie genade, dacht George, ze maakt er een lolletje van en hij probeerde heel ernstig te kijken, zich zelf voorhoudend, dat het toch wel erg was, dat hij zo iets toch niet als een grap kon opvatten.

'Nee kind.' zei hij en sloeg zijn arm om haar heen en trok haar de kamer binnen. 'Het is geen grapje. Zie je, ik heb zojuist mijn ontslag gekregen.' Hij zag Annelies' gezicht betrekken.

'Ontslag?'

'Ja, ik ben eruit getrapt. Vriend Aberson heeft zich van mij ontdaan.'

'O, maar George, dat is verschrikkelijk.'

'Dat vond hij niet.'

'Nee, wacht nou, je praat zelf net alsof het niet iets vreselijks is.'

‘Eigenlijk is het dat ook niet, ik kots van Aberson.’

‘Maar we moeten toch leven? En je was daar toch betrekkelijk je eigen baas?’

‘Dat dacht je maar, dat was dan ook de reden, dat ik eruit vloog. Niet punctueel genoeg.’

‘Je was wel laat vanmorgen.’

‘Begin jij nu ook al? Natuurlijk was ik laat. Als ik niet laat ben dan komt er de hele dag niemand. En nu op zo'n rotdag waarop je verwacht, dat iedereen achter de kachel kruipt, komt er een of andere gek en koopt een wagen op een uur waarop een fatsoenlijk mens nog in zijn bed ligt.’

‘En Aberson verkocht in jouw plaats?’

‘Ja, en hij was zo met zich zelf ingenomen, dat hij opeens vond dat hij mij niet meer nodig had. En dus fladderde ik eruit.’

‘Maar dat kan hij toch niet zo maar...’

‘Kijk.’ George haalde zijn portefeuille uit zijn zak. ‘Twee maanden salaris, min twee koppen koffie.’

Hij stak haar de portefeuille toe, die ze aannam en openmaakte.

‘Hadden we dat elke maand maar,’ zei ze en begon te lachen. Van de weeromstuit begon George ook te lachen, het was zo maar om niets. Opeens zei Annelies. ‘Maar George, wat doen we nu?’

Hij was opeens ernstig. ‘Dat is iets om rustig onder ogen te zien.’

‘Hoe laat is het?’

‘Wat heeft dat er nou mee te maken? Half een.’

‘Tijd om wat te eten. Toch wel leuk om je nu eens thuis te hebben met koffiedrinken.’

‘Wat je leuk noemt.’

‘Ben je niet blij thuis te zijn? Of zat je liever bij Aberson?’

‘Nonsens Annelies, je moet ernstig zijn.’

‘Weet ik wel.’

‘Nou dan.’

‘Nou dan wat? Wil je koffie?’

‘Wacht even dan haal ik het. Je zou de tafel kunnen dekken.’

‘Nee, nu jij werkloos bent mag jij dat doen.’

‘Annelies ik waarschuw je.’

‘En koffie zet ik wel, dat kun je toch niet. Ik ben zo terug.’

Ze liep de kamer uit en tot zijn verbazing hoorde hij haar in de keuken zingen. Hij stond er een ogenblik verbijsterd naar te luisteren, toen begon hij de tafel af te ruimen en te dekken voor het koffiemaal. Hij glimlachte. Dat was het juist geweest, wat hem zo in Annelies aangetrokken had. Ze wist altijd haar goede humeur te bewaren. Juist toen hij met de tafel klaar was kwam Annelies binnen met twee koppen korffie.

‘Ik heb eens nagedacht,’ zei ze, terwijl ze de koppen neerzette. ‘We moeten ervoor zorgen, dat vader en moeder dit voorlopig niet te weten komen.’

‘Heb ik ook gedacht. Ik ben niet wild op die opmerkingen van je vader. “Zie je wel Annelies, ik heb het je altijd wel gezegd, er deugt geen haar van die man, nou je hebt het aan je zelf te danken.” Nee, dank je, ik hoop, dat we het nooit hoeven te zeggen. Ik vind wel iets voor het zo ver komt.’

‘Natuurlijk vind je iets. Kom nou maar aan tafel.’

‘Annelies?’

‘Ja?’

‘Denk je dat ik iets vind? Ik bedoel voordat...’

‘Ik weet het niet George.’

Hoofdstuk 15

's Middags gingen ze naar de bioscoop. Het was heel lang geleden dat George Annelies mee naar de film genomen had, het stamde nog uit de eerste tijd van hun verloving. Een uitgangetje, want zo beschouwden ze het toen, verloste hen van het gezelschap van Annelies' ouders, het gaf hun gelegenheid een paar uur ongedwongen bij elkaar te zijn. Zo dachten ze er ook nu over, een vlucht naar iets dat noch de radio, noch een boek hun op dat ogenblik kon geven, een vlucht uit het prozaïsch denken over de noodzaak een baan te vinden, een afleiding van de gedachten aan Bob en wat hij met hen voor zou hebben.

Het was alsof er een wonder geschiedde, het was allemaal weer als in die dagen, die nog niet zo heel ver achter hen lagen. De aardige film, het intieme samenzijn in de grote ruimte van de bioscoopzaal deed hen dat alles even vergeten. Toen het afgelopen was wilde George hun feestelijke stemming bekronen met een dinertje.

'O, George,' zei Annelies, na de kip met compote, na de wijn en de icecream, terwijl ze hun miniatuur kopje mokka dronken. 'O, George, het is alsof we iets feestelijks gevierd hebben.'

'Zo is het,' zei George, 'en zo moest het iedere dag zijn.' En toen zagen ze Aberson. Hij zat niet ver van hen af en als ze niet zo opgegaan waren in elkaar en ook op hun omgeving gelet hadden, dan

hadden ze hem moeten zien toen hij binnenkwam en opzettelijk dit tafeltje zo dicht bij hen nam.

En Aberson, die zag dat ze hem eindelijk ontdekt hadden, grijnsde, stond op en kwam naar hen toe. Hij maakte een overdreven buiging voor Annelies en George genoot van de vernietigende blik die ze hem toezond, maar die op Aberson afketste als een steen op een rots. Hij keek grijnslachend George aan.

'Ik zie dat je de bloemetjes maar eens buiten hebt gezet. Dat komt zeker omdat je nou een bom geld in je zak hebt zitten. Luister es Berger, ik maakte vanmorgen maar een grap. Ik heb er nog eens over nagedacht en ik ben misschien wat haastig geweest. Hoewel ik moet zeggen, dat je grote voeten hebt Berger, verdomd grote voeten, als je me begrijpt. Nou, wat zeg je ervan. Morgen kom je eens een keer op tijd en dan zullen we praten. Nietwaar mevrouw? U zult wel geschrokken zijn, toen uw man daar zo maar zonder baantje naar huis kwam?'

Toen deed Annelies iets groots. Ze zei heel zachtjes: 'Mijn man heeft niets meer met u te bespreken, meneer Aberson. U wilt ons wel excuseren?' en keek een andere kant uit, omdat ze op hetzelfde ogenblik spijt had aan de opwelling gehoor gegeven te hebben.

'Wel verdomd,' vloekte Aberson. 'Is dat de dank die ik krijg? Het hoeft niet meer hoor, het is zo veel beter. Dit is toch wel het toppunt.'

George zei niets maar keek Aberson aan.

'Ja, jou bedoel ik,' zei Aberson. 'Je hoeft niet zo onbeschoft te kijken. Ik zou je niet meer aannemen al lag je voor me op je knieën.'

'Donder op Aberson,' zei George koud, 'of moet ik de ober roepen?'

Aberson koos de wijste partij en retireerde. Maar hun stemming was weg. Annelies verweet zich dat ze George's laatste kans om met Aberson tot een akkoord te komen te niet gedaan had. Maar George dacht er anders over.

'Je was fantastisch,' zei hij. 'Als ik Aberson geweest was en ik had zo'n blik gekregen dan was ik op stel en sprong door de grond

gezonken. Zeg, we moeten weg. Het is zeven uur en voordat we aan het ziekenhuis zijn is het half acht.'

'Wat? Goeie genade, daar heb ik helemaal vergeten om aan die dingen voor Bob te denken.'

'Bedoel je dat je ze vanmorgen niet hebt gehaald?'

'Nee, en toen kwam jij thuis en toen heb ik het helemaal vergeten.'

'Waar woont hij?'

'Ik heb het hier.' Ze keek in haar tasje en haalde er een enveloppe uit, waar ze zijn adres op genoteerd had. 'Stadionweg 24.'

'Dat halen we nooit,' zei George. 'We moeten een taxi nemen,'

Het werd een vreemd slot van hun uitgangetje, jagend in een taxi door Amsterdam. De flat, de uitleg die ze geven moesten aan Bobs hospita, die het geval maar verdacht vond en hen argwanend gadesloeg toen zij het allernoodzakelijkste voor Bob bij elkaar pakten, wat ondergoed, pyjama's en zijn scheergerei. En toen weer de rit met de taxi naar het ziekenhuis. Het was allemaal misschien niet nodig geweest, want ze moesten nog een half uur wachten, voordat ze bij Bob binnen gelaten werden.

Hij zag er veel beter uit. Zo goed zelfs, dat ze zich afvroegen of dokter Akkerman niet overdreven had met hem direct naar het ziekenhuis te zenden.

'Ik moet jullie de doodschrik op het lijf gejaagd hebben,' zei hij nadat de begroeting voorbij was. 'Je dacht zeker dat ik het hoekje omging. Zo ver is het nog niet hoor.'

'Je hebt ons wel aan het schrikken gemaakt,' zei Annelies, 'maar gelukkig, dat je nu zoveel beter bent.'

'Ik voel me ook uitstekend. Het is gewoon nonsens, dat ze me hier nog houden willen. Observatie noemen ze dat. Gelukkig dat ze ons tenminste ongestoord met elkaar laten praten, zonder dat er iemand aanwezig hoeft te zijn om mij te observeren.'

'Luister eens Bob,' zei George, 'zou je ons niet willen vertellen, Wat je bedoeling is? We hebben best in de gaten, dat je iets van ons wilt, zou het niet beter zijn ons nu te vertellen, wat dat is?'

Bobs antwoord liet niet op zich wachten.

‘Ik heb natuurlijk geweten, dat je die vraag op een bepaald ogenblik zou stellen. Eerlijk gezegd heeft het langer geduurd, dan ik verwacht had. Ja, je hebt gelijk, maar wat ik van jullie wil is zo ingrijpend, dat ik er niet over wil spreken voordat ik met mijn verhaal klaar ben. Ik zelf ben ervan overtuigd, dat ik in jullie de juiste personen heb gevonden om hetgeen ik verlang tot een goed einde te brengen. Maar ik wil dat jullie met het geven van je toestemming voor mijn verzoek, zult wachten totdat je alles weet, totdat je weet waartegenover je zult komen te staan. Alleen wanneer je zelf overtuigd bent, de taak op je te kunnen nemen kan ik gerust zijn. Daarom wil ik het je nu nog niet zeggen. Je zult uit het verhaal zelf je opinie kunnen vormen.’

‘Maar spant het je niet te veel in Bob?’

‘Nee, en zelfs al deed het dat, dan zou het toch moeten gebeuren.’

‘Zoals je wilt Bob.’

‘Ik zal korter zijn. Ik wil niet dat jullie avond aan avond helemaal hier naar toe moet komen om naar mijn uitweidingen te luisteren.’ Hij zweeg even en nam een teug water uit een glas, dat naast hem op een tafeltje stond. Toen zei hij: ‘Suzy en ik trouwden, toen we twee maanden op Curaçao waren. Het was een erg stille bruiloft, hoewel de chauffeurs van de trouwauto's naar de gewoonte van het land lawaai genoeg maakten met hun claxons. Natuurlijk kreeg ik, omdat ik nog maar zo kort bij de maatschappij was, geen huwelijksverlof. We vertrokken die avond direct naar ons huis op Rio Canario, dat is een soort villawijk met vrijstaande landhuizen, hoewel het geheel toch wel de indruk van een dorp maakt. Het is omgeven door een ijzeren hek tegen de altijd loslopende geiten op het eiland, zelfs de inritten hebben geitenroosters in de weg om dat gedierte te weren. Het is aardig begroeid, bomen en planten hebben daar als ze regelmatig besproeid worden een kans. Maar ik dwaal weer af.

Ik werd op Curaçao te werk gesteld in het laboratorium. Het was geen opwindend werk, zuiver routine, maar toch leerde ik er veel. Ik geloof wel, dat Suzy gelukkig was. Soms kon ze echter erg

afwezig zijn en dikwijls kwam het voor, dat ik een vraag moest herhalen, hoewel ik duidelijk gesproken had, was ze met haar gedachten ergens anders. Haar ouders zagen we niet dikwijls. Hoewel we er niet ver vandaan woonden hadden wij zo weinig aanknopingspunten, dat er nooit een familieband ontstond. Toen zij na zes maanden naar Holland terugkeerden deden wij hen uitgeleide op het vliegveld. Dokter Benting riep mij even apart en vertelde mij dat hij zich ongerust maakte over Suzy. Hij vertelde mij natuurlijk niets nieuws. Ik zelf maakte mij meer dan eens ongerust, hoewel ze het klimaat goed scheen te kunnen verdragen en nooit een klacht liet horen. Het vliegtuig is nooit in Holland aangekomen. Het stortte voor de kust van Portugal in zee. Er waren geen overlevenden. Je kunt je voorstellen wat het bericht voor Suzy betekende, toen ik het haar na herhaaldelijk uitstel toch moest vertellen.

Ons kind werd in augustus geboren. Het was geen sterke baby en de eerste maanden waren wij er niet zeker van dat onze kleine Peggy in leven zou blijven. Plotseling kwam er echter een ommekeer ten goede en toen ze haar eerste verjaardag vierde zou niemand geloofd hebben wat een teer poppetje ze de eerste zes maanden geweest was. We hadden niet veel kennissen, Suzy voelde weinig voor kaartavondjes waar ze de baby onmogelijk mee naar toe kon nemen en ons inkomen was er ook niet naar, zelf deze avondjes te organiseren.

Ik kon er een autootje op na houden en Suzy had een dagmeisje om haar te helpen, maar veel verder strekten onze financiën zich niet uit. 's Zondags maakten we tochtjes over het eiland, ik geloof dat ik er elk plekje van oost- tot westpunt ken.

Het werk beviel mij, ik maakte promotie in een zeer korte tijd, na ons eerste verlof kwam ik zelfs aan het hoofd van een afdeling te staan. Peggy was toen vier jaar, ze was een stevig, ontzaglijk vitaal kindje, met donkere krullen en een goudbruine huid. Ze had heel donkere ogen, waar altijd sterretjes in schenen te flonkeren. Soms had ze last van driftbuien en dan sloeg ze alles kort en klein wat binnen haar bereik kwam, maar even later had ze daar

hevig spijt van en trachtte het op alle mogelijke manieren weer goed te maken. We waren alle twee gek op haar, hoewel ze met haar dolle streken dikwijls het huis op stelten zette.

Ik had verwacht op Curaçao te blijven werken, maar op zekere dag kreeg ik een voorstel om deel te nemen aan de exploratie van een nieuw te ontginnen gebied, waarvoor de maatschappij een concessie van het Venezolaanse gouvernement kon krijgen. Het was aan de overzijde van het meer van Maracaibo voorbij Lagunillas. Het is daar heet en niet zo geciviliseerd als op Curaçao. Maar financieel was het aantrekkelijk en ik stemde toe.

Een maand later verlieten wij Curaçao.'

De deur van de ziekenkamer werd geopend en een verpleegster kwam binnen met een wagentje met theegerei. Ze kwam naar het bed, verschikte iets aan de kussens, zodat Bob gemakkelijker zat om zijn thee te kunnen drinken en zei: 'Spant u zich niet te veel in meneer Heuveling?'

Hij glimlachte naar haar. 'Maakt u zich niet bezorgd zuster. Ik voel me prima.'

'Goed zo. Dan moest u morgen maar aan de dokter vragen of u naar huis mag.'

'Dat zou u wel willen he? Dan was u van een lastige patiënt af.'

Ze lachte. 'U vist naar complimentjes.'

Toen de verpleegster de kamer verlaten had vervolgde Bob: 'Ze zeggen dat Curaçao warm is, maar ik vond Venezuela, althans Maracaibo veel heter. De maatschappij had voor onderdak gezorgd, een huis in de stad, maar ik was blij dat we daar maar voor korte tijd moesten blijven. Mijn werk lag op een nieuw terrein, woest en onontgonnen. We leefden in barakken, die 's nachts gloeiend heet waren, onder de muskietennetten was het haast niet uit te houden. Maar alles went. Er waren een paar gezinnen, die onder dezelfde omstandigheden leef den en er al langer waren. Het was een kleine gemeenschap waarvan, doordat we uitsluitend op elkaar aangewezen waren en elkaar met allerlei kleine dingen, maar ook in ziekte bijstonden, de verstandhouding niet slecht te

noemen was. Eens in de maand namen we een paar dagen vrijaf om bij te komen en die brachten we dan in Maracaibo door.

Het was een zwaar leven vooral in het begin toen we elke comfort misten maar je zou verbaasd staan in hoe'n snel tempo daar verbetering in gebracht werd. Peggy kreeg les met nog een paar andere kinderen van haar leeftijd van een van de vrouwen die vroeger onderwijzeres geweest was, wat het mogelijk maakte dat we haar bij ons hielden. Drie jaar heb ik daar in de wildernis gewerkt, toen gingen we met verlof.

Het mag vreemd klinken maar we voelden ons in Holland niet meer thuis. De drukte, het bekrompene, de razende haast, die er gemaakt werd om de schade van de oorlog in te halen, daar konden we niet meer aan wennen en al heel gauw verlangden we weer terug naar de wildernis met al zijn bezwaren en ongemakken, maar ver weg van de drommen. de massa, ver weg ook van de gure regendagen die we huiverend bij de kachel doorbrachten.

In al die jaren was er nooit meer over Rutgers gerept. Het scheen dat Suzy het incident vergeten was of er niet meer aan wilde terugdenken, laat staan erover spreken. Peggy zorgde ervoor dat er niet veel tijd overbleef om aan iets anders te denken en ook ik dacht zelden of nooit aan de mogelijkheid dat we Rutgers nog eens tegen het lijf zouden kunnen lopen.

We bekortten ons verlof en besloten voordat we naar Venezuela terugkeerden eerst nog een paar weken op Curaçao te blijven. Daar hoorde ik tot mijn schrik, dat we niet naar dezelfde plek zouden teruggaan, maar dat de maatschappij een nieuwe concessie had aangevraagd voor een terrein dat in een heel ander gedeelte van het land gelegen was, namelijk in de staat Anzoategui bij de grens van de staat Guarico. De eigenaar van het terrein dat honderden hectaren groot was heette Castillo en hij zou ons de eerste tijd huisvesten op zijn landgoed, dat niet ver van Caracas af lag. Het verwonderde mij wel want op de kaart gezien is de afstand van Caracas naar de plek waar wij moesten werken enorm.

Het was een grote teleurstelling, we hadden gehoopt terug te keren naar de omgeving die ons zo vertrouwd geraakt was en

zagen ertegen op weer opnieuw in een onbekend gedeelte te beginnen.

'Hoe moet het dan met Peggy?' vroeg Suzy toen we na het gesprek op kantoor van de maatschappij op het terras van ons hotel zaten, uitkijkend over de Annabaai waar juist een tanker uit Venezuela, geladen met ruwe olie, binnendraaide.

'Het zal wel net zo kunnen gaan als in Buena Ventura,' zei ik. Peggy was nu acht jaar, het zou noodzakelijk zijn haar onderwijs te laten geven en we konden niet rekenen evenveel geluk daarmee te hebben als in Buena Ventura.

'Dat geloof ik niet,' zei Suzy. 'Dan zullen we haar óf hier in Curaçao óf in Caracas op een kostschool moeten doen.'

'Dat heeft toch niet zo'n haast,' zei ik, de gedachte Peggy aan vreemden af te staan vond ik verschrikkelijk en ik wist dat Suzy het daarmee volkomen eens was. Als ik gekund had, had ik de baan geweigerd, maar dat zou betekenen dat ik naar Holland terug zou moeten, een vooruitzicht dat ik niet onder ogen wilde zien. Tot mijn verbazing was Suzy het met mij eens. We besloten, dat we Peggy nog wel een jaar bij ons zouden kunnen houden, daarna zouden we verder zien.

De enige, die niet tegen de verandering bezwaar maakte was juist Peggy. Kinderen passen zich sneller aan de omstandigheden aan dan volwassenen, Peggy was daar een voorbeeld van. Niet alleen sprak ze vloeiend Spaans, beter dan Suzy of ik het ooit zouden leren, maar het leek alsof ze met het land vergroeid was en ze onderscheidde zich haast niet van de kinderen van de Venezolanen, met wie ze dag in, dag uit optrok.

De dag van vertrek brak gauwer aan dan we verlangden, de enige die ernaar hunkerde om te zien hoe onze nieuwe woonplaats eruitzag, was Peggy. We namen het vliegtuig naar La Guaira, wat maar een klein uur vliegen van Curaçao is en toen we op het vliegveld Maiquetia uit het toestel stapten leek het even alsof we niet van het eiland vertrokken waren. In het stationsgebouw moesten we wachten, Castillo had bericht gezonden, dat hij ons met een auto zou ophalen, maar blijkbaar had hij zich óf in de afstand ver-

gist of had hij de tijd niet zo nauw genomen. Er was niemand. We bleven in de stationshal waar het warm en niet bepaald gezellig was, wachten. Na een half uur kwam er een kleine Venezolaan haastig het gebouw binnen, keek rond en kwam, toen hij ons ontdekte snel op om toe.

'Señor Heuveling?' vroeg hij en toen ik bevestigend geantwoord had, barstte hij los in een vloed van verontschuldigingen voor zijn laat komen, hij had panne met de auto gehad en dat had hem de aankomst van ons vliegtuig doen missen. Duizend verontschuldigingen die ik hem graag schonk als hij ons nu maar snel in zijn auto wilde stoppen. Hij bleek de chauffeur van Castillo te zijn, maar dat kwam ik pas te weten, nadat ik hem daarnaar gevraagd had, wat een nieuwe stroom verontschuldigingen veroorzaakte. Peggy wilde met alle geweld voorin naast de chauffeur in de wagen.

Het werd een vreemde tocht, ik herinnerde me de laatste keer, dat we hier langs gereden waren en onwillekeurig zocht ik, toen we de plek voorbijreden het gat in het muurtje. Ik kon het niet terug vinden dus veronderstelde ik dat ze het gerepareerd hadden.

Na een goed uur reden wij Caracas binnen. Het was allemaal nieuw voor me en vooral Peggy was enthousiast. Witte villa's te midden van prachtig bloeiende bomen en statige palmen, brede goed geplaveide wegen. We doorkruisten de hele stad tot we op een weg kwamen, die weer door een buitenwijk voerde. Plotseling hield hier het welvarende karakter van de woningbouw op en kwamen er open stukken woeste grond, de weg slingerde zich berg op berg af langs armoedige dorpjes waar varkens rond de huizen scharrelden, geiten en blote bruine kinderen in het stof lagen.

'Hoe ver nog?' vroeg ik de chauffeur.

'Een goed half uur,' zei hij. Het was een heel bekwame chauffeur, hij stuurde de wagen feilloos langs duizelingwekkende afgronden en hoe riskant dat was kon ik uit eigen ervaring vertellen. Soms werd de weg zo smal, dat ik hoopte dat we geen tegenligger zouden tegenkomen, soms ook was het wegdek zo slecht, dat we

niet veel sneller dan stapvoets voortgingen. Maar de chauffeur kende de weg en nauwelijks werd die na een slecht gedeelte weer wat beter of de auto vloog vooruit.

Een half uur was te optimistisch bekeken. Toen we drie kwartier gereden hadden en ik juist weer eens wilde vragen of we ons doel nog niet bereikt hadden, zei de chauffeur met een hoofdknik de richting aanduidend: ‘Mira Señor, La Casa Blanca, a la izquierda.’ Ik keek in de aangegeven richting en zag aan de overkant van een ravijn een groot wit huis omringd door palmen. Het was een fantastisch gezicht, de donkere achtergrond van de bergwand deed het heldere wit van het in Spaanse stijl gebouwde huis prachtig uitkomen, maar het lag aan de andere kant van een dal van vele honderden meters diepte op de bodem waarvan een riviertje stroomde. Ik vroeg me af hoe we daar moesten komen, maar het antwoord liet niet lang op zich wachten. De chauffeur sloeg een zijweg in die angstig steil omlaag voerde. Zelfs Peggy die anders niet voor een klein geruchtje vervaard is klemde zich angstig vast aan de leuning van de voorbank. We hadden geen angst hoeven te hebben, onze chauffeur moest deze weg ontelbare malen gereden hebben en zo steil kon het niet zijn, anders had de wagen de tocht omhoog nooit kunnen volbrengen. Niettemin slaakten we een zucht van verlichting toen we de bodem van het dal bereikt hadden en de chauffeur grijnsde.

‘Bent u bang geweest?’ vroeg hij.

‘Was het dan niet gevaarlijk?’ vroeg ik op mijn beurt.

‘Si, si un poco peligroso.’

Ik moet ronduit toegeven, dat ik me niet schaamde voor mijn angst zelfs al vond mijn chauffeur het maar ‘een beetje gevaarlijk.’

Opeens zagen we boven ons het ‘Witte Huis’. We passeerden een smalle brug over het stroompje en nu liep de weg steil omhoog. Of het kwam dat een afdaling altijd gevaarlijker lijkt dan een beklimming weet ik niet maar we waren dit keer in het geheel niet bang.

Toen we aan de top van de weg kwamen lag het huis niet ver

van ons vandaan. Het was adembenemend van schoonheid, glanzend groene gazons, omrand door borders bloeiende cana's. Het vormde met zijn bogengalerij een decor voor een haast paradijsachtige scène. Groene parkieten vlogen bij onze nadering uit het geboomte schel krijsend weg. Tegen het donkere bergmassief rezen de witte stammen van de koningspalmen statig omhoog, trossen dadels hingen tussen de waaiervormige bladeren van de dadelpalmen aan weerszijden van het terras van rode tegels voor het huis. De chauffeur stopte voor een drietredige stenen trap die naar het terras leidde en wij stapten uit. Er was niemand te zien en we vroegen ons af of we misschien nog niet verwacht werden, toen we plotseling van onder de bogengalerij een man in een smetteloos wit pak zagen verschijnen die langzaam op ons toekwam. Ik kon een ogenblik mijn ogen niet geloven, het was Rutgers.

Hoofdstuk 16

Suzy slaakte een kreet en greep mijn arm. Ik balde mijn vuisten tot mijn nagels diep in mijn handpalmen drongen en bleef doodstil staan. Rutgers leek mij niet geschrokken, hij leek zelfs niet verbaasd ons daar te zien, hij kwam nog steeds naderbij en tot mijn verwondering was er een glimlach om zijn mond. En toen sprak hij: 'Welkom op Casa Blanca.'

De vermetelheid van de man maakte mij sprakeloos. Ik moet nogal een onnozele indruk gemakt hebben toen ik niets anders scheen te kunnen doen dat de man aanstaren.

'Ik hoef niet te vragen hoe u het maakt.' zei Rutgers. Hij nam met nieuwsgierige ogen Peggy op, die met onverholen bewondering naar zijn ontegenzeglijk knappe gezicht staarde. 'En is dit uw dochtertje. Hoe heet je kleine meid?'

'Peggy,' zei de kleine meid, onmiddellijk daarop: 'Wie bent u?'

'Neemt u me niet kwalijk.' zei de man glimlachend, 'u moet me wel erg onhebbelijk vinden. Men kent mij hier als Roberto Castillo. Castillo was mijn moeders naam,' voegde hij eraan toe. 'Het spijt me, dat het onmogelijk was u op het vliegveld te ontvangen. Ik had hier een kleine moeilijkheid, waarbij mijn tegenwoordigheid helaas noodzakelijk was. Ik hoop niet, dat Juan u heeft laten wachten, meneer Heuveling? Maar komt u toch binnen. Juan, zorg jij voor de bagage?'

Ik begreep, dat het ogenblik gekomen was waarop ik diende op te treden. Een blik op Suzy overtuigde mij wat mij te doen stond.

'U kunt Juan opdracht geven de koffers te laten waar zij zijn, meneer Rutgers. U kunt toch niet verwachten, dat wij van uw zogenaamde gastvrijheid gebruik zullen maken?'

'Waarom niet? Bent u niet een beetje overdreven rancuneus, mijn waarde heer Heuveling? Wat destijds gebeurde berust allemaal op een vergissing. Ik ben ervan overtuigd, dat uw vrouw het daarmee volkomen eens zal zijn.'

'He, pap, doe nou niet zo vervelend,' zei Peggy.

'Ik geloof dat meneer Castillo gelijk heeft,' zei Suzy onverwachts. 'Ik geloof dat we zijn gastvrijheid zullen accepteren.' Haar stem klonk vreemd alsof ze in lachen uit zou barsten.

Ik begreep er helemaal niets van, ik vond de hele situatie zo onmogelijk, dat ik niet meer wist wat te zeggen.

'Ziet u wel,' zei Castillo of Rutgers, of hoe de man nog meer mocht heten, maar ik zal hem van nu af aan Castillo noemen, 'ziet u wel, uw vrouw is het met mij eens. Komt u nu binnen, dan kunt u iets drinken en wat uitrusten van die reis. En voor jou heb ik icecream Peggy, frambozenijs, hou je daarvan?'

Ik hoefde me zelf niets wijs te maken. Een blik op die twee was voldoende. Of er ooit een sprekender gelijkenis bestaan heeft betwijfel ik, ik moest al die jaren blind geweest zijn om het niet te zien. Peggy was Rutgers kind.

Het veranderde niets aan mijn gevoelens voor haar. Ik hield van Peggy alsof het mijn eigen kind was, de ontdekking dat dit niet zo was maakte niet het minste verschil, het maakte alleen mijn haatgevoel tegen Castillo dieper. Ik vroeg me af of Suzy het ook opgemerkt had, of dat ze het misschien al wist, maar het mij nooit had durven zeggen.

We volgden Castillo het huis in naar een ruime galerij vol bloeiende planten, waar heerlijke rotanstoelen tot rusten noodden. Castillo liet ons plaats nemen en we zaten nauwelijks toen een bijzonder knap Venezolaans meisje, in een felkleurige jurk een blad met verversingen bracht. Ik moest onwillekeurig denken, dat

Castillo in deze plaats de schoonheid van zijn land verzameld had en zijn schoonheidszin tot in zijn personeel doorvoerde. Hoewel ik hem haatte, voelde ik toch een soort afgunst. Het meisje maakte een bevallig buiginkje en trok zich terug.

Ik vroeg me af of Castillo hier alleen zou wonen, want ik herinnerde me, dat Suzy me eens verteld had, dat Rutgers weduwnaar was en dat zijn vrouw en kinderen bij een overstroming waren verdronken.

'Wat is het hier stil,' zei Suzy.

Castillo knikte. 'Om deze tijd van de dag is het altijd erg stil. Ziet u, u bent juist in het uur van de siesta gearriveerd. Trouwens, u zult die goede gewoonte wel kennen, u bent toch al langer hier in Venezuela werkzaam geweest.'

'Inderdaad, maar aan een siesta hebben we ons nooit gewaagd,' zei Suzy.

'Heel onverstandig. Door onafgebroken een hele dag op de been te zijn, put u onbewust uit uw energiereserve. De siesta geeft u nieuwe kracht. Nu bent u nog jong, maar als u ouder wordt, zult u ondervinden, dat ik gelijk heb. Ah, daar is mijn schoonzuster.'

Ik keek op want ik had niets gehoord en ik kon mijn ogen niet geloven. Een ontzaglijke, wanstaltig dikke vrouw was de veranda binnengekomen. We werden heel vormelijk voorgesteld en ik besefte dat het nu onmogelijk zou zijn Castillo verdere vragen te stellen. Toen de señora zich in een schommelstoel had neergelaten volstond ze met aan de conversatie deel te nemen door een hardnekkig zwijgen. Het was benauwend. Suzy sprak met Castillo over alledaagse dingen en het verbaasde me dat elk spoor van zenuwachtigheid in de klank van haar stem ontbrak. Het was alsof ze met een volkomen vreemde sprak.

Er was in de man nu niets te ontdekken van de sinistere persoonlijkheid, die hij aan boord van de Caribia geweest was. Hij was hoffelijk op het overdrevene af, alsof hij iets goed wilde maken. Ik zelf wist niet goed me een houding te geven, ik wist slechts één ding, ik wilde met Suzy alleen zijn, om te bespreken, wat wij moesten doen. Gelukkig gaf Castillo zelf mij de kans hiertoe.

‘Als u wilt kan ik u nu uw kamer laten zien,’ zei hij op een gegeven ogenblik.

‘He ja,’ zei Peggy. ‘Krijg ik ook een kamer?’

Castillo glimlachte en sloeg zijn arm om haar heen. ‘Ik ben bang dat ik daar geen rekening mee gehouden heb,’ zei hij. ‘We hebben maar één logeerkamer, maar die is nogal ruim. Kom maar eens mee.’ We gingen door een hal met een tegelvloer in kunstig mozaïek, langs een witte, gebeeldhouwde trap omhoog. Een brede gang, die doodliep op een boogvormig glas-in-loodraam. Castillo opende een deur aan de rechterzijde en wij kwamen in een slaapkamer of liever een slaapzaal. Boogvormige ramen gaven uitzicht over het dal, door openslaande deuren liepen wij door naar een breed overdekt balkon, waar klimplanten met grote blauwe bloemen het licht filtreerden. Bloembakken vol bloeiende rozen waren langs twee zijden geplaatst en een balustrade van als kantwerk zo fijn bewerkt hout vormde de afsluiting.

De kamer zelf was eenvoudig gemeubeld, maar ik hoefde er geen tweede blik op te slaan om te zien, dat de meubilering buitengewoon kostbaar was. Fraaie houtsoorten waren hier verwerkt tot een harmonisch geheel, een enkel schilderij sierde de muur. De kamer straalde een verfijnde smaak uit, die ik niet van mijn ‘vriend’ Castillo verwacht had.

‘Is het naar uw zin?’ vroeg hij.

‘Het is bijzonder mooi,’ was alles wat ik zeggen kon en ik zag, dat die woorden hem genoegen deden en dat was iets, dat zeker niet in mijn bedoeling had gelegen.

‘Ik laat u nu alleen,’ zei Castillo. ‘U weet nu wel de weg door het huis. Wij brengen het grootste deel van onze tijd door op de veranda. Ik hoop u daar straks voor de thee te zien.’

Toen waren wij alleen.

Peggy was op haar bed geklommen, dat in een hoek van de kamer stond.

‘Wat een heerlijk huis,’ zei ze. ‘Blijven we hier lang?’

‘Dat zullen we wel zien,’ zei ik. ‘Blijf maar wat liggen dan rust je uit. Ik heb iets met je moeder te bespreken.’ Ik gaf Suzy een

wenk en liep naar het balkon. Even later volgde ze mij. Ik leunde tegen de balustrade en keek in het dal.

‘We kunnen hier natuurlijk niet blijven,’ zei ik.

‘Natuurlijk niet,’ zei Suzy. ‘Maar luister eens Bob, er is iets dat ik je moet vertellen.’

Ik keek op haar neer. ‘Over Peggy, dat hoeft niet.’

‘O, Bob,’ zei ze, verbaasd. ‘Wist je het dan?’

‘Toen ik hen zo naast elkaar zag staan wist ik het. Ik had het al lang vermoed.’

Ik wist niet direct woorden te vinden, die haar niet zouden kwetsen. Het kostte me grote moeite kalm na te denken. Ik zag hoe Suzy mij aanstaarde, als verwachtte zij een woede-uitbarsting van mijn kant. Maar ik wist, hoe weinig haar verweten kon worden en ik sloeg mijn arm om haar heen. Zij boog haar hoofd, maar ik tilde haar kin met mijn hand op en keek haar in haar ogen.

‘Liefste,’ zei ik, ‘het maakt niet het minste verschil. Ik houd van je en ik houd van Peggy. Zelfs al is ze Castillo's kind, dat verandert niets.’

Het scheen, dat mijn woorden hun uitwerking niet misten. Ze glimlachte en zei zacht: ‘Ik ben hier altijd zo bang voor geweest. Ik heb me zo dikwijls afgevraagd, wat er in dat huis gebeurd kon zijn. Toen ik Peggy verwachtte wist ik het, maar ik durfde het je niet te vertellen.’

‘Je had het me kunnen vertellen Suzy. Het zou ook toen geen verschil gemaakt hebben. Ik had toch zelf ondervonden, wat voor middelen Rutgers gebruikte om zijn doel te bereiken.’

‘Maar dat wist ik niet. Ik leefde altijd in angst, dat je het zou ontdekken, want hoe ouder ze werd, hoe meer ze op hem ging lijken. Ik ben zo gelukkig, Bob.’

‘Dat is de hoofdzaak.’ Ze had dus al die jaren in angst geleefd, angst voor mij. Ook dat had Castillo op zijn geweten. Hoe haatte ik de man.

‘En nog iets anders. Heb je niets gemerkt?’ vroeg Suzy.

‘Nee, wat dan?’

‘Ik ben niet meer bang voor hem.’

‘Werkelijk?’ ‘Ja, ik geloof, dat hij zijn macht over mij verloren heeft. Ik ben altijd bang geweest voor deze ontmoeting, ik had er een voorgevoel van dat we hem op de een of andere dag tegen het lijf zouden lopen, nu we in Venezuela waren. Je kunt je niet voorstellen, hoe gelukkig ik me nu voel, Bob.’

Ik zei niets, ik moest toegeven, dat de omstandigheden voor Rutgers niet gunstig waren, de aanwezigheid van zijn schoonzuster was voor hem een rem. Misschien ook had hij zijn interesse in Suzy verloren. Dat zou een verklaring zijn voor het feit, dat hij haar vrij liet. Maar dat hij zijn macht over haar verloren had, betwijfelde ik. Wat was dan de reden, dat hij ons uitgenodigd had bij hem te komen logeren? Hij moest geweten hebben wie zijn gasten zouden zijn. Of was het om Peggy? Wilde hij zekerheid hebben?

‘Waarom zeg je niets?’

‘Ik weet het niet Suzy. Ik weet alleen, dat ik hier zo gauw mogelijk vandaan wil. Er zijn op de concessie vast en zeker barakken. Alles liever, dan hier onder een dak met die man.’

Ze knikte zwijgend.

‘Blijven jullie nog lang daarbuiten?’ riep Peggy.

We keken elkaar glimlachend aan. Peggy was van ons, het was óns kind. Ondanks alles.

Hoofdstuk 17

Ons verblijf bij Castillo werd echter noodgedwongen verlengd. De afstand naar de concessie had ik schromelijk onderschat. De auto vertoonde een mankement, dat ook de reden geweest was, dat Juan zo laat op het vliegveld gekomen was en met een auto, die niet voor honderd procent in orde was, was een dergelijke tocht niet verantwoord. Althans, dat was de uitleg, die Castillo ons de volgende morgen onder veel spijtbetuigingen gaf. De chauffeur Juan zou naar Caracas moeten om een onderdeel te halen, maar, zo verklaarde Castillo, het was een uitstel van hoogstens vierentwintig uur. Was de telefoonverbinding beter geweest, dan zou hij hebben kunnen telefoneren, maar hij kon geen verbinding met Caracas krijgen. Veel verschil zou dat niet gemaakt hebben, want, afgezien van de heen en terugrit naar Caracas, zou het monteren van het onderdeel toch zoveel tijd in beslag genomen hebben, dat we diezelfde dag toch niet meer zouden hebben kunnen vertrekken. De tocht naar Santa Teresa, zoals de concessie genoemd werd nam ruim zeven uur in beslag. Het klonk allemaal erg plausibel, maar ik vertrouwde Castillo niet en ik vroeg me af, of alles misschien gelogen was en deel uitmaakte van een van tevoren beraamd plan. In de loop van de dag ontmoetten wij de kinderen van Castillo's schoonzuster. Ik moet de man nageven, dat hij tegen die kinderen buitengewoon aardig was en dat ze blijkbaar dol op hem

waren, maar dat is een eigenschap, die bij veel Venezolanen voorkomt. Ook tegen Peggy sloof de hij zich uit. Ik vroeg me af, of het hem opgevallen was, hoeveel ze op hem leek en hij er zijn conclusies uit getrokken zou hebben. Hij repte er echter met geen woord over.

Na het ontbijt stelde hij een wandeling voor om de tijd te doden en wij konden niet anders doen dan daarin toestemmen. Het bleek dat in tegenstelling tot andere bewoners van de omgeving, hij erin geslaagd was, door irrigatie vanuit het riviertje, de koffieplantage, die aan de tuin grensde tot een lustoord te maken. Hier was geen sprake van de zich met moeite omhoog worstelende koffiebomen, verzengd door de zon. Hier stonden de schaduwbomen met hun machtige kronen beschermend over de met zorg gesnoeide struiken.

Castillo was kennelijk trots op deze prestatie en met recht.

Nauwelijks echter hadden we de plantage verlaten of de armoedige plantengroei op de berghellingen vormde een schril contrast. Het was zijn bedoeling, dat dit ons op zou vallen en dat stak hij dan ook niet onder stoelen of banken.

Meer dan eens gedurende die wandeling had ik Peggy, die niet van zijn zijde was weg te slaan, een wenk willen geven, maar de gelegenheid daartoe deed zich niet voor. Toen wij tegen lunchtijd bij het witte huis terugkwamen was het duidelijk, dat Castillo haar geheel gewonnen had.

Maar Castillo hield woord. De volgende dag stond de auto klaar en maakten we de lange tocht naar Santa Teresa. Ik zal je geen beschrijving geven van die tocht, ik weet alleen dat we blij waren toen we eindelijk het kamp bereikt hadden. Ik verwachtte tenminste een paar barakken aan te treffen, maar in plaats daarvan stond er slechts één gebouwtje. Er moest een vergissing hebben plaatsgevonden, dacht ik en vroeg Castillo of het de concessie wel was. Hij knikte en ook hij scheen verbaasd, dat er totaal geen accommodatie was. Toen we bij het hutje stopten werd de deur opengeworpen en een man in hemdsmouwen, die tot de elleboog waren opgestroopt en een paar geweldig gespierde armen te zien

gaven, kwam naar buiten. Toen hij Suzy en Peggy in de auto zag zitten bleef hij opeens staan, keerde zich om en riep iets naar binnen. Een tweede man, een Venezolaan verscheen in de deuropening en bleef ons stomverbaasd aanstaren.

Castillo stapte uit en liep op de eerste man toe. Zij schudden elkaar de hand en wisselden een paar woorden, toen kwam Castillo naar de auto terug met de ander naast zich.

'Er is een grote vertraging in de aanvoer van materiaal. Dit is Irving Howard, ingenieur van de maatschappij.'

Howard maakte direct een prettige indruk op mij en toen ik hem aan Suzy en Peggy had voorgesteld, zei hij: 'Het is uitgesloten dat u uw vrouw en dochter hier laat blijven. De mannen zijn in El Tigre om materialen te halen, wat nog wel een paar dagen kan duren. U kunt natuurlijk direct beginnen Mr. Heuveling, uw werk ligt als het ware voor u uitgestald.' Hij wees op de vallei die zich naar het noorden tussen twee bergketens uitstrekte. 'Maar uw vrouw en dochter moeten maar naar het hotel in El Tigre gaan. Mr. Castillo zal ze daar wel naar toe willen brengen.'

Dat was allerminst naar mijn zin. Het stond me al helemaal niet aan dat Peggy zo met Castillo aanpapte en hoewel ik Suzy veilig wist zolang ik haar bij me had, vertrouwde ik Castillo alleen zo ver ik hem zag. Ik zei dan ook: 'Het lijkt me het beste, dat ik dan ook maar mee ga, dan kan ik daar voor hen doen wat nodig is. Ik wil meneer Castillo daar niet mee lastig vallen. Hij heeft al genoeg gedaan.'

Het laatste klonk dubbelzinnig en zo was het ook bedoeld en ik zag dat Castillo de wenk begreep. Iets van zijn oude arrogantie, die ik tot nu toe niet bespeurd had keerde op zijn gezicht terug.

'Ik geloof dat meneer Heuveling gelijk heeft. U zult dan misschien toch wel van mijn auto gebruik willen maken?' Hij grijnsde openlijk en voegde eraan toe: 'Ik moet namelijk zelf ook in El Tigre zijn, dus gaat het in één moeite door.'

Ik troefde die zet door te zeggen: 'We zullen daar heel erkentelijk voor zijn,' wat mij een snelle blik uit zijn zwarte ogen bezorgde.

Hij bracht ons naar het hotel, wat nog een goed half uur van het kamp verwijderd was en nam daar afscheid van ons. Het was een hele opluchting voor mij en waarschijnlijk ook voor Suzy, het laatste van hem te zien, maar ik maakte me ongerust over Peggy's houding. Zo opgewekt als ze geweest was, gedurende de rit, zo stil en afgetrokken was ze nadat Castillo verdwenen was. Zo zelfs dat ik haar vroeg of ze zich niet goed voelde of last van de drukkende hitte had, die hier in het binnenland heerste, maar ze schudde alleen maar zwijgend haar hoofd. Ik was ervan overtuigd dat het iets te maken had met Castillo en ik vervloekte de vent, als hij misbruik had gemaakt van zijn positie als gastheer om te trachten Peggy aan zich te binden. Dat hij daartoe in staat was had hij nogal daadwerkelijk bewezen.'

Bob leunde achterover in de kussens. Er was een diepe rimpel tussen zijn wenkbrauwen alsof hij over iets nadacht. Het verwonderde George dat ze zolang ongestoord bij hem hadden mogen blijven, het bezoekuur moest zowat verstreken zijn. Hij keek Annelies eens aan en zag dat zij ook over iets zat te piekeren. Maar het was niet hetzelfde waarover hij dacht, want opeens vroeg ze: 'Denk je dat Castillo Peggy ook trachtte te hypnotiseren?'

'Nee,' zei Bob, 'dat niet direct, maar wel iets dat er heel na aan verwant is. Hij trachtte haar sympathie te winnen en dat op de enige manier die hij kende en die hij blijkbaar tot in de finesses beoefend had. Peggy met haar natuur, die leefde in alles wat naar romantiek zweemde, was al een heel gemakkelijk slachtoffer.'

'Hij wilde haar dus eigenlijk van jullie aftroggelen?'

'Misschien was dat niet eens zijn bedoeling. Wij telden eenvoudig niet mee. Het ging alleen tussen hem en Peggy.'

'Wat een griezel,' zei Annelies.

'Misschien wel, maar dat zou je toch niet zeggen als je hem ontmoette.'

De deur van de ziekenkamer werd geopend en een verpleegster keek naar binnen. 'Het bezoekuur is afgelopen,' zei ze en verdween.

George stond op.

‘Je verhaal is nog niet uit, Bob.’

‘Nee,’ zei Bob, ‘het is nog niet uit maar morgen zal ik jullie het slot vertellen. Morgen om dezelfde tijd?’

‘Ja, Bob. Heb je nog iets nodig?’ vroeg Annelies.

‘Er is één ding dat ik graag zou willen hebben als je de moeite wilt nemen nog even langs mijn flat te gaan. Dat is een aktentas, die op mijn slaapkamer staat. Hij is op slot en ik heb de sleutel hier dus dat is in orde. Zou je die voor me mee kunnen brengen?’

‘Komt in orde,’ zei George. Ik hoop dat je morgen weer helemaal de oude bent.’

‘Dat zal niet zo lang meer duren,’ zei Bob. ‘Tot morgen dan.’ Hij liet zich weer terugzinken in de kussens en nu zagen zij toch dat het gesprek hem vermoeid moest hebben. Zijn ogen lagen diep in de kassen en de kleur was uit zijn gezicht weggetrokken.

Maar toen Annelies bij de deur omkeek, glimlachte hij.

Hoofdstuk 18

‘Wel,’ zei Annelies toen ze weer op straat stonden, ‘als we eens eerst die tas op gingen halen?’

‘Goed, die vrouw is morgen misschien niet thuis en nu weten we tenminste dat ze er wel is.’

‘Hoe vond je Bob?’

‘Beter zou ik zeggen, maar het vertellen heeft hem wel erg aangepakt.’

‘Het lijkt me ook wel een onmogelijke situatie. Je kunt het je haast niet voorstellen.’

‘Nee, maar Bob wel, toen hij het vertelde, moet het voor hem geweest zijn alsof hij de hele geschiedenis weer meemaakte.’

‘Maar hij had toch wel iets kunnen doen. In een hotel gaan of zo, hij had toch niet daar in huis hoeven blijven.’

George dacht na.

‘Nee, dat kon hij niet of hij had zijn baantje eraan moeten geven. Hij had tegenover zijn maatschappij nooit een verklaring af kunnen leggen, ze zouden het niet geloofd hebben. Dat logeren was door Castillo en de maatschappij geregeld, de concessie was op zijn land. De man moet schatrijk zijn en overal in het land bezittingen hebben. Wat zullen we doen, een taxi nemen of met de tram?’

‘Een taxi? We hebben toch geen haast.’

‘Nee, dat is waar. Kom dan maar.’

Het was een heel eind met de tram naar de Stadionweg. Was Bobs hospita eerder op de avond al onvriendelijk, nu was ze bepaald vijandig.

‘Moet u me daar zo laat op de avond nog mee lastig vallen? U had toch tot morgen kunnen wachten?’ Ze snoof hoorbaar.

‘Maar we wisten niet of u morgen thuis zou zijn,’ zei Annelies.

‘Natuurlijk ben ik thuis, waar zou een weduwe met een mager pensioentje 's avonds moeten zijn?’

‘Ik bedoel overdag.’

‘Ja, overdag heb ik mijn werk. Ik wist niet dat u overdag wilde komen. Niet iedereen heeft daar tijd voor.’

‘Natuurlijk niet en daarom...’

‘Gaat u dan maar uw gang, maar maakt u een beetje voort, ik wou naar m'n bed. Niet iedereen...’ de rest hoorden Annelies en George niet meer, want ze waren haastig de kamer ingelopen. Ze keken rond... de tas was weg. Een ogenblik stonden ze sprakeloos, toen zei Annelies: ‘Misschien heeft hij hem in een kast gezet of zo.’

‘Heb jij hem dan daarstraks gezien, toen we zijn kleren bij elkaar zochten?’

‘Nee...’ zei Annelies. ‘nou je het zegt... Laten we het eens aan dat mens vragen.’

‘Eerst nog even kijken,’ zei George en opende de kastdeur, maar zoals ze verwacht hadden, er was geen tas te bespeuren.

‘Wat zoekt u nou, ik kan niet de hele nacht opblijven,’ zei een stem bij de deur.

‘We zoeken een tas, een aktentas,’ zei Annelies.

‘Waarom zegt u dat dan niet?’ zei het ‘mens’, ‘die heb ik bij mij in de kamer gezet. Je kunt nooit weten, wat er voor waarde in zit en dan heb ik het maar liever veilig.’

Zowel George als Annelies slaakte een zucht van verlichting. Visioenen van diefstal schemerden er voor hun ogen.

‘Geeft u hem dan maar,’ zei George. ‘Dat is alles wat meneer Heuveling nog nodig heeft.’

De vrouw liep de andere kamer in en kwam met de tas in haar hand terug. ‘Hier is hij, hij is knap zwaar.’

‘Dank u,’ zei George, de tas van haar overnemend.

‘Komt meneer Heuveling gauw terug?’

‘Dat denk ik wel. Hij maakt het best.’

‘Dat zou ik denken. Zo vertroeteld te worden zou mij ook best lijken, niet iedereen...’

‘Dag mevrouw,’ zei Annelies.

Toen ze buiten stonden zei George een woord, dat Bobs hospita wel typeerde, maar dat Annelies deed uitroepen: ‘Maar George, waar haal je die taal vandaan?’

‘Dat geeft niet,’ zei George. ‘Kom mee, we gaan naar huis. Ik snak naar koffie. Help, wat gebeurt er nou, die tas vliegt ineens open, hij zat toch op slot, zei Bob.’

‘Laat es kijken.’

Onder het licht van een straatlantaarn bekeken ze het slot. Het was amateurswerk, Bobs hospita had haar nieuwsgierigheid niet kunnen bedwingen en het slot opengepeuterd.

‘Als ze maar niks gegapt heeft,’ zei Annelies en gebruikte op haar beurt George's uitdrukking.

‘Maar Annelies,’ zei George, ‘hoe kun je zo iets zeggen. Waar haal je het vandaan?’

‘Ik weet het niet,’ zei Annelies. ‘Het viel me zo opeens in.’

De volgende morgen sliepen ze lang uit. Wel was George gewoontegetrouw op het vaste uur ontwaakt, maar nadat hij thee gemaakt had was hij de koude keuken ontvlucht en was rillend en de thee uit de koppen morsend bij Annelies terug gekomen, die hem vanuit het warme bed lag uit te lachen.

‘Je bent net gek om zo vroeg op te staan,’ zei ze.

‘Is dat je dank omdat ik je een kop thee breng?’

‘Kom maar gauw in bed. Je hoeft nou toch niet op te staan? Brrr... hou je kouwe voeten bij je alsjeblieft.’

‘Mooie dank.’

Ze sloeg haar armen om hem heen. ‘Zo beter? God wat ben je eng koud.’

‘Allicht.’ Maar niet voor lang.

Om tien uur werd er gebeld, lang en doordringend.

‘George?’ Geen antwoord.

‘George, er wordt gebeld.’

‘Huh?’

‘Er wordt gebeld zeg ik toch.’

‘Man met stofzuigers. Lekker laten bellen.’ George draaide zich om.

Weer rinkelde de bel. Annelies zuchtte en sloeg de dekens terug.

‘Zeg, kalm aan, ik vat zo kou,’ zei George, maar Annelies was het bed al uit. Even later hoorde hij een kreet uit de huiskamer. Hij zat ineens rechtop. ‘Wat gebeurt er, heb je je pijn gedaan?’

Annelies stond in de deur, ademloos.

‘George, moeder.’

‘Wel verdomd.’

‘We kunnen haar niet laten staan. Kom nou George.’

‘Kom nou? Ik kan haar toch niet openmaken in mijn pyjama? Doe de deur dicht, zeg maar dat ik er niet ben, o nee, natuurlijk ben ik er niet, zeg maar niks, maar ga nou.’

‘Ja, ik ga al. O George en net nu,’ maar hij had de slaapkamerdeur al dicht gedaan. Annelies haastte zich naar de voordeur en deed die op een kier open.

‘Wel,’ zei mevrouw Kolkman, ‘dat noem ik nou nog eens hartelijk. Ik sta al een kwartier te bellen. Wat scheelt je? Ben je ziek? Waarom loop je in pyjama?’

‘Komt u binnen moeder, ik zal het u straks wel allemaal vertellen maar komt u eerst binnen.’

‘Een mooie manier van doen, als je niet ziek bent, waarom loop je dan nog in je nachtkleren? Het is hier koud, hebben jullie de haard niet aan?’

‘Die moet uitgegaan zijn.’

‘Lag je soms nog in bed?’

‘Ja, om u de waarheid te zeggen...’

't Is wat moois. Hoe moet je dan je huishouden op orde krijgen? Om tien uur 's morgens nog in je bed. Het toppunt.’

‘Ik zal even het elektrisch kacheltje halen.’

‘En kleed je dan eerst aan. Of was je van plan zo te blijven lopen?’

‘Ja, ziet u... George...’

‘Ja, vertel me dat straks maar. Maak eerst maar een beetje warmte. Het is buiten ook hondeweer.’

‘Ja? Zo, hier is het kacheltje, gaat u nu maar even zitten, ik ben zo klaar, dan maak ik de haard aan.’

Even later probeerde Annelies de slaapkamerdeur maar die zat stijf op slot. ‘George,’ fluisterde ze, ‘maak open.’ Ze hoorde de sleutel in het slot knarsen en de deur ging open. Tegelijk hoorde ze de stem van mevrouw Kolkman: ‘Wat heeft dat te betekenen? Annelies, wie is daar in je slaapkamer?’

‘O, niemand moeder, het is...’

‘Wie draaide dan de sleutel om, he? Kom, vooruit.’

‘George, moeder.’

‘George? Op dit uur van de dag?? Wat is hier aan de hand, dat zou ik wel eens willen weten.’

George opende de deur nu wijd. Hij stond daar in zijn pyjama op blote voeten een beetje te bibberen van de kou.

‘O, dag moeder,’ zei hij bleekjes, ‘bent u daar?’

‘Ja, natuurlijk ben ik hier. Sta daar niet zo imbeciel te gapen, maar doe iets. Wat is dat hier voor een huishouden? Waarom ben je niet aan het werk?’

Maar George had het punt bereikt waarop hij niet langer getergd wilde worden.

‘Dat zal ik u nou es allemaal haarfijn vertellen. Wilt u er niet bij gaan zitten? Het is zo vermoeiend. Wilt u wat drinken? Annelies, haal jij eens een kop koffie.’

‘Dat is het toppunt,’ zei mevrouw Kolkman. ‘Je moest nodig beledigend worden.’

‘Ik wil u er op opmerkzaam maken, dat ik in mijn eigen huis nog steeds doen en laten kan wat ik wil,’ zei George woedend. ‘Daar heb ik uw permissie niet voor nodig. Als ik 's morgens in bed wil liggen dan doe ik dat. Desnoods in twee bedden.’

‘George,’ zei Annelies.

‘Ja, wat is er?’

‘Laten we nou geen ruzie maken. Kom moeder, gaat u nou weer naar de huiskamer dan kunnen we ons even aankleden.’

‘Welja, neem jij het maar voor hem op. Je ouwe moeder beledigen dat kan hij. Een mooie toestand, maar ik ga al.’

Toen George en Annelies alleen waren keken ze elkaar aan en opeens begonnen ze te lachen, zo erg te lachen, dat ze niet meer konden ophouden. Het was goed dat de deur dicht was en mevrouw Kolkman bij het kacheltje zat te kleumen.

Tien minuten later kwamen ze samen de huiskamer binnen.

‘Nu zal ik eerst koffie maken en George, maak jij dan even de haard aan. Maar niet met proppen papier.’

Mevrouw Kolkman zat in mokkend zwijgen.

‘Slecht weer,’ zei George en porde in de as. Het zat stevig vast met een grote sintel, een wolk as stoof de kamer in.

‘Je morst,’ zei mevrouw Kolkman, die niet zwijgen kón.

‘Ja, wat een rommel he? Rotkachel.’

‘Hm,’ zei mevrouw Kolkman. ‘Waarom ben je thuis George? Heb je een snipperdag?’

Hier was een kans om alle gevraag de kop in te drukken. Maar het zou toch alleen maar uitstel van executie betekenen. Beter maar meteen de knoop doorhakken.

‘Nee,’ zei George. ‘Ik heb geen snipperdag. Ik ben ontslagen.’

‘Ontslagen?’ Mevrouw Kolkman was sprakeloos.

‘Ja, ontslagen. Eruit gebonjourd. Nu weet u het.’

‘Maar dat is verschrikkelijk.’

‘Ja, dat kan wel.’

‘Wat moet dat nu in godsnaam? Heb je wat anders?’

‘Nou, niet bepaald.’

‘Wat betekent dat?’

‘Ik heb niets anders. Nog niet.’

Annelies kwam met de koffie binnen.

‘Brandt die haard nu nog niet?’

‘Bijna, als ik maar wat petroleum had.’

‘Annelies, hij is ontslagen,’ zei mevrouw Kolkman verbijsterd, alsof ze Annelies wat nieuws vertelde.

‘Ja, erg he, moeder? Hier is uw koffie.’

‘Je doet alsof je het niet vreselijk vindt.’

‘Ja, nou hoor, ontzettend, maar helaas verandert dat niets aan het feit.’

‘En dat ligt dan maar hele dagen in bed en wij maar...’

‘U niets maar. Ik weet wel wat u bedoelt,’ George gaf een wilde ruk aan het kachelrooster en een wolk as steeg op. ‘Ik weet best waar u op zinspeelt, maar voorlopig hoeft u er nog niet voor te bezuinigen. Hoera, hij doet het. Gauw een stuk papier, Annelies, voordat hij weer bezwijkt.’

‘Het is het toppunt,’ zei mevrouw Kolkman.

‘Dank u voor uw medeleven. We kunnen misschien nu beter over iets anders praten. Wat voert u hierheen op dit onzalige uur?’

‘Dat heeft nu geen zin meer. Ik kwam om jullie te vragen of je zin had vanavond mee te gaan naar een concert. Maar onder de omstandigheden...’

‘Heeft het inderdaad geen zin, maar wel bedankt voor de uitnodiging.’

‘Nog een kop koffie moeder?’

‘Nee, dank je. Ik ga weg. Ik moet dit met vader bespreken Annelies. Had je toch maar naar ons geluisterd.’

‘Dan was ze zeker met een boekhouder van het notariskantoor getrouwd,’ zei George.

‘Wat is daar op tegen? Die zou in ieder geval zijn baantje niet zo maar kwijt raken.’

‘Misschien had Annelies liever geen boekhouder,’ zei George en begon te lachen. ‘Wel een beetje laat om nog over in de put te zitten, vindt u niet?’

‘Er is met jou geen fatsoenlijk woord te praten,’ zei mevrouw Kolkman, die opstond. ‘Ik zal dit met vader bespreken, je hoort nog van ons.’

‘Dat lijkt me interessant. Haast u zich vooral niet. Zo iets moet grondig besproken worden en liefst buiten mij om,’ zei George.

‘Hier is uw mantel moeder,’ zei Annelies. ‘George meent het niet zo erg.’

‘We doen het toch voor je bestwil,’ zei mevrouw Kolkman gebelgd.

Toen waren George en Annelies weer alleen.

Hoofdstuk 19

Toen ze die avond aan het ziekenhuis kwamen wachtte hun slecht nieuws. Bobs gezondheidstoestand was nu slechter, de hoofdverpleegster wilde hen eerst helemaal niet bij Bob toelaten, maar Annelies zei: ‘Hij verwacht ons, misschien is het juist wel goed voor hem ons even te zien. Hij heeft daar de hele dag op liggen wachten.’

De verpleegster keek haar even verbaasd aan. Ze kon zich niet goed voorstellen dat die mogelijkheid bestond.

‘Gelooft u dat?’ vroeg ze twijfelend.

‘Ik ben er wel zeker van,’ zei George.

De verpleegster haalde haar schouders op. ‘Ik zal het hem vragen.’ Ze kwam al heel gauw terug.

‘U hebt gelijk, hij wil u zien. Maar blijft u niet te lang. Een half uurtje hoogstens. Maar hij mag beslist niet meer bezoek hebben. Weet u of hij nog iemand anders verwacht?’

‘Nee, dat geloof ik niet,’ zei Annelies.

Ze waren er op voorbereid, maar toch schrokken ze van Bobs uiterlijk.

‘Maar Bob,’ zei George. ‘Wat is dat nou? Dat is toch niet de manier om beter te worden?’

Bob glimlachte flauwtjes. ‘Ik heb vanmiddag weer een aanval gehad, zo iets mat je af. Het spijt me, maar ik kan er ook niets aan doen. Gaan jullie zitten.’

‘We blijven maar even. Morgen ben je misschien weer beter.’

‘Ja, morgen misschien. Misschien ook niet. Wat ik jullie nog te vertellen heb neemt niet veel tijd in beslag. Ik wil dat liever vanavond doen. Als ik morgen niet beter zou zijn zou het weer uitgesteld worden. Uitstel is een marteling. Nee, ik wil het nu vervolgen.’

‘Goed dan. Maar neem je tijd Bob. Wind je niet op.’

‘Ik zal het proberen. Nu dan, ik had Suzy en Peggy ondergebracht in hotel Tacona in El Tigre. Het was er heel gerieflijk en ze zouden daar kunnen blijven tot de barakken op Santa Teresa gebouwd waren. Ik bleef tot de volgende dag bij hen om eens poolshoogte te nemen en het stadje te verkennen. Ik slaagde erin een tweedehands wagentje op de kop te tikken, zodat ik 's nachts niet in het kamp zou hoeven te slapen maar ook naar het hotel zou kunnen gaan.

Zoals ik verwacht had was Howard een heel sympathieke kerel en kon ik heel goed met hem overweg. Ik kon direct met mijn werk beginnen. De eerste dagen viel dat niet mee, de vallei was omsloten door hoge bergen, die elk zuchtje wind opvingen, het was gloeiend heet en omdat het de droge tijd was, ontbrak bijna elk stukje groen. Enkele bomen die diep geworteld waren, hadden hun blad bewaard, maar het was stoffig en dor. Op een avond kwam ik thuis en wachtte Suzy mij op met verontrustend nieuws. Ik heb me altijd weinig met politiek bezig gehouden dus weet ik niet precies waarom het allemaal ging. Dat weet je trouwens nooit, maar er was ontevredenheid tegen de regering en er schenen in Caracas relletjes te zijn uitgebroken, die hier weerklank vonden. Het anders zo rustige stadje was een broeinest van politieke samenzwering geworden. Ik maakte me niet erg ongerust daarover. Dergelijke voorvallen zijn schering en inslag, maar ik raadde Suzy aan zich de eerstvolgende dagen niet op straat te begeven, voorkomen was beter dan genezen.

Peggy vond het maar half, ze had vriendschap gesloten met een paar meisjes uit de omgeving en het vooruitzicht dagenlang in het hotel te moeten blijven lokte haar natuurlijk niet aan. Maar ik was

op dat punt onverbiddelijk, een paar verkeerde woorden en je had de poppen aan het dansen.

Toen ik de volgende dag weer naar Santa Teresa vertrokken was vergat ik in de drukte die daar plotseling heerste door het arriveren van de mannen met de bouwmaterialen het hele voorval en ik werd er pas weer aan herinnerd toen ik 's avonds het stadje binnenreed. Ik werd bij aankomst op de hoofdstraat plotseling aangehouden door een groepje mannen met geweren en revolvers en ik werd pas nadat ik mij had gelegitimeerd en een aantal vragen had beantwoord schoorvoetend doorgelaten. Op de weg naar het hotel zag ik op de hoeken van de straten groepen gewapende mannen staan, het leek alsof zij ergens op wachtten. Wat dat was zou je het best kunnen vergelijken met het gooien van een lont in een kruitvat. Er was maar een kleine provocatie nodig om de verhitte gemoederen tot ontploffing te brengen.

Tegenover het hotel was een kroegje en hier stond een aantal mannen, die zich blijkbaar tegoed hadden gedaan aan sterke drank. Er werd druk georeerd met veel handgebaren. Ik zag dat zij bijna allen bewapend waren en achteloos met hun geweren omsprongen. Sommigen hadden kennelijk te veel drank gehad. Terwijl ik uit de auto stapte vroeg ik me af, hoe het mogelijk was dat de politie of de militairen niet optraden, het was duidelijk dat hier ongelukken van moesten komen. Maar ik kon ongehinderd het hotel binnengaan. Ik kwam Suzy in de hal tegen. Ze was erg nerveus en ze vertelde me dat er order was gekomen, dat niemand het hotel mocht verlaten. Toen voegde ze eraan toe: ‘Castillo was hier.’

‘Castillo? Wat moest die hier doen?’

‘Hij kwam, zoals hij zei om me gerust te stellen. Er zou ons niets overkomen zolang we ons aan de orders hielden. Het was eeh kwestie van hoogstens twee dagen. Het schijnt dat in Caracas gevochten wordt en hij verwachtte, dat het naar hier kon overslaan.’

‘Mocht hij dan wel vertrekken?’

‘Blijkbaar wel. Ik dacht, dat je hem nog gezien zou hebben, hij is pas een paar minuten weg.’

‘Nee, dan heb ik hem misgelopen. Waar is Peggy?’

‘O, ze heeft vriendschap gesloten met Maria, de kokkin. Ze zit zowat de hele dag in de keuken.’

‘Roep haar dan even en laten we maar naar onze kamer gaan. Over een paar dagen zullen de barakken wel overeind staan, de materialen zijn gekomen.’

‘Gelukkig, ik vind het hier in het hotel best, daarom niet, maar ik wil toch wel graag een plekje voor ons zelf hebben.’

‘Ja, ik heb uitgevonden, dat hier in de stad een school is, waar we Peggy op zouden kunnen doen. Het is maar een half uurtje naar Santa Teresa, dus zullen we haar kunnen halen en brengen.’

‘Ik zal haar even roepen, dat zal ze wel fijn vinden.’

Ik liep door naar de slaapkamer, maar ik had de deur nog niet geopend of ik hoorde ergens in huis een vrouw gillen.

Ik bleef luisterend staan en hoorde iemand de trap ophollen. Het was Suzy. Ademloos riep ze mij toe: ‘Peggy is weg.’

‘Dat kan niet. Ze moet hier zijn.’

‘Nee, Maria zei dat ze uitgegaan was.’

‘Nonsens, niemand mag toch het huis uit. Ze zouden haar niet doorgelaten hebben. Ook al is het een kind.’

‘Ze was met Castillo.’

‘Wát?’

‘Castillo heeft haar gehaald. Maria vertelde het me. Ze dacht dat het wel in orde was, omdat ze elkaar zo goed schenen te kennen.’

‘Is de vent gek geworden? Om nu met Peggy te gaan wandelen. Bovendien ik wil helemaal niet, dat ze met die kerel in aanraking komt. Ondanks alles.’

‘O Bob.’ Suzy had haar handen voor haar ogen geslagen. ‘Ik ben zo bang. Castillo is tot alles in staat en hij weet dat Peggy...’

‘Gekheid, zo iets komt tegenwoordig niet meer voor.’

‘Ik ga haar zoeken.’

‘Kijk eens naar buiten. Je komt er niet uit.’

‘Ik ga toch. Ze zullen me wel doorlaten als ik hun vertel, waar het om gaat.’

‘Wacht ik ga mee.’

We gingen naar de voordeur van het hotel. Er was iets veranderd, er stond nu een wacht bij de deur, twee ongunstig uitziende typen, die blijkbaar strikte orders ontvangen hadden. Ze versperden ons de doortocht. Ik kon langs hen een blik op de straat werpen. Die lag volkomen verlaten. Suzy begon te pleiten ons toch door te laten, maar het scheen niet de minste indruk te maken.

Opeens zag ik aan de overkant van de straat een auto voorrijden bij het kroegje en op hetzelfde ogenblik zag ik Castillo met Peggy aan de hand uit het kroegje komen en snel naar de auto toelopen. Suzy moet het ook gezien hebben, ze slaakte een kreet, duwde de wacht opzij en rende naar buiten. Ik wilde haar tegenhouden, hoorde vaag de uitroepen van de wacht en rende toen achter haar aan. De auto stond er nog steeds. Ik hoorde de schoten, voordat ik Suzy zag vallen, toen werd ik zelf getroffen.'

Bob zweeg en staarde voor zich uit. 'Wat water,' zei hij zacht en Annelies liet hem drinken. George dacht, dat hij niet in staat zou zijn verder te vertellen, want Bob lag doodstil met gesloten ogen in de kussens, maar toch klonk een ogenblik later zacht zijn stem van tussen de haast niet bewegende lippen.

'Ik herinner mij, niets tot ik in het ziekenhuis weer bijkwam. Ik lag op een zaal met vele andere gewonden. Er was niet voldoende medische hulp en misschien verwachtten ze, dat ik toch zou sterven. Maar ik stierf niet.

Ik vroeg naar Suzy en naar Peggy, maar niemand kon mij enig uitsluitsel geven. Het land was in chaos. Voor vreemdelingen had niemand tijd. De marteling van de gedachten niets te kunnen doen om Suzy en Peggy te hulp te komen was erger dan de lichamelijke pijnen. Ondanks de overstelpende drukte in het ziekenhuis trachtte men ten slotte bij het consulaat informaties voor mij in te winnen. Zonder resultaat. Ik lag wekenlang in dat hospitaaltje. Toen hoorde ik, dat ik mijn been zou moeten missen. Ik was op verschillende plaatsen getroffen een kogel was dwars door mijn borstkas gegaan, mijn leven heeft al die tijd aan een zijden draadje gehangen.

Ik had tijd genoeg om na te denken en ik kwam tot de overtui-

ging dat Castillo Peggy ontvoerd had en zij nu in zijn macht moest zijn. Peggy was nu nog het enige waar ik me aan vastklampte want ik was er zeker van dat Suzy dood moest zijn, anders had zij via het consulaat wel contact opgenomen, zelfs al was zij even ernstig gewond als ik. Ik moest in leven blijven voor Peggy en om wraak te nemen op Castillo.

Toen ik eindelijk zover was dat ik uit bed mocht kreeg ik te horen dat ik zo gauw mogelijk het land diende te verlaten. Ik weet niet of Castillo daar achter zat, het is mogelijk. Zijn partij had de macht overgenomen. Maar niet alleen om politieke redenen moest ik verdwijnen, ook lichamelijk was ik ongeschikt om in de tropen te blijven. Het gemis van een been zou nog wel te overkomen zijn geweest maar ik kreeg malaria, dat veel ernstiger was en dat me ten slotte hier in dit ziekenhuis heeft doen belanden.'

'En Peggy?' vroeg Annelies.

'Peggy is ergens in Venezuela. Castillo weet waar zij is, maar ik heb het hem nooit kunnen vragen.' Bob sloeg zijn ogen op en keek hen beurtelings aan.

'Je wilt, dat wij...' vroeg George onzeker.

'Ja,' zei Bob. 'Ik wil, dat jullie Peggy gaan zoeken, ik wil dat je haar uit de klauwen van dat monster bevrijdt en haar naar mij terug brengt.'

'Maar zo iets kost geld, Bob. Een heleboel geld en wij hebben niets, zelfs geen baantje meer sinds gisteren. Ik ben bang dat het niet kan.'

Bob glimlachte. 'Onmogelijk? Niets is onmogelijk George. Geef mij die tas even aan wil je?' Met moeite ging hij in bed overeind zitten. 'Ik ben niet onbemiddeld,' zei hij. 'Suzy heeft altijd een vooruitziende blik gehad en ik had mezelf verzekerd tegen iets dergelijks. We hebben er indertijd hartelijk om gelachen, nu ben ik er dankbaar voor. Er is genoeg geld om het mogelijk te maken nasporingen te doen, de reis en het verblijf voor jullie daar te bekostigen. Maar er is nog iets. Ik heb lang de tijd gehad om over alles na te denken, toen ik daar in dat ziekenhuis lag en ik dacht toen aan jou George. Mijn relaties met de maatschappij zijn zo, dat

ik nog wel enige invloed heb. Ik heb hier een introductiebrief voor je voor een meneer Kemmering in Amsterdam. Hij is het hoofd van de exploratiedienst. Hij is op de hoogte van je komst. Als je met hem tot overeenstemming kunt komen, zul je mijn werk in Santa Teresa kunnen overnemen. Van daar uit kun je dan met je onderzoek beginnen. En als je Peggy vindt, breng haar dan bij mij terug George. Laat haar niet onder de invloed van die man.'

'Hoe zou ik haar het land kunnen uitkrijgen zonder gevaar te lopen van ontvoering beschuldigd te worden?'

'Daar is aan gedacht. Ik heb hier mijn paspoort en een affidavit van de notaris. Peggy is met deze papieren veilig. Ze stellen haar officieel onder jouw hoede.'

'Je moet ervan overtuigd geweest zijn dat wij het zouden accepteren.'

'Dat was ik ook George,' zei Bob zacht. 'Kom als je Kemmering gesproken hebt, me weer opzoeken. We zullen dan verder plannen maken.'

Hoofdstuk 20

‘Gaat u zitten, meneer Berger,’ zei Kemmering.

George liet zich voorzichtig in de diepe fauteuil zakken. Hij had een gruwelijke hekel aan dergelijke bezoeken en speciaal aan dergelijke stoelen, die ervoor gemaakt leken te zijn degeen, die zich erin liet vallen het gevoel te geven een idioot figuur te slaan. Hij kende die stoelen en daarom was hij erop bedacht.

Kemmering keek hem lichtelijk geamuseerd aan.

‘Ik had u verwacht, dat begrijpt u zeker wel. Meneer Heuveling heeft mij geruime tijd geleden hierover gepolst en hoewel hetgeen hij gevraagd heeft heel ongebruikelijk is, zijn er redenen, waarom wij dit verzoek toch wel in overweging willen nemen. U hebt samen met hem gestudeerd, nietwaar? Hoe komt het dat u niet in het door u gekozen beroep werkzaam bent?’

‘De reden daarvoor is, dat ik niet kan wennen aan de kantoor-routine.’

‘U bedoeit dat u niet kon wennen aan geregelde werktijden?’

‘Precies. Ik voelde het als iets benauwends, ik voelde me als een gevangene, die dwangarbeid moet verrichten. Ik liet dat niet zover komen, voor die tijd nam ik mijn ontslag.’

‘U hebt het waarschijnlijk ook niet lang uitgehouden zo te horen.’

‘Nee.’

‘Maar uw carrière, u wist toch dat u om iets te bereiken ook wel een onaangename taak op u zou moeten nemen?’ Kemmering speelde met een pressepapier op zijn bureau. ‘Ik heb begrepen, dat u bereid bent Heuvelings werk over te nemen. U zult u toch moeten inwerken, niet lang, maar u zult dan toch wel een tijdje aan de leiband moeten lopen, vrees ik.’ Hij glimlachte. ‘U zult ook Spaans moeten leren, dat in de allereerste plaats. U bent getrouwd. Wat vindt uw vrouw van uw plannen?’

‘Mijn vrouw is bereid mee te gaan.’

Kemmering vouwde enkele papieren, die voor hem op de lesse naar gelegen hadden samen. ‘U moet nog een medisch onderzoek ondergaan, zoals u weet. Stelt u zich in verbinding met meneer Kramer, onze personeelschef, die kan de details met u bespreken. Als ik de uitslag van dit onderzoek heb, zullen we verder zien, Tot ziens, meneer Berger.’

Na het onderhoud met Kramer hadden ze hem laten gaan. ‘U krijgt bericht.’ Hij was al een schakel in het grote raderwerk van het olieconcern, een heel klein schakeltje, maar toch een schakeltje, dat gesmeerd zou moeten lopen.

Toen hij op straat liep, in het bleke zonlicht van de late herfstdag moest hij aan zijn woorden over Annelies' toestemming om mee te gaan, denken. Het was in die paar woorden zo eenvoudig gezegd, maar in werkelijkheid was het niet zo eenvoudig geweest.

Toen ze het ziekenhuis verlieten was Annelies niet erg spraakzaam, ze antwoordde vaag en afwezig op zijn enthousiaste reactie op Bobs voorstel. Hij had een flauw vermoeden van de waarheid, dat Annelies bang was. Bang voor de gevolgen die Bobs voorstel voor hun leven zou hebben. Bang ook voor het onbekende, het land, dat nog zo ongeciviliseerd, zo rauw scheen. Moesten ze daar in die gloeiende wildernis de beste jaren van hun leven verdoen?

Van de weeromstuit was ook zijn enthousiasme een beetje bekoeld, tot ze ten slotte beiden stil en in zich zelf gekeerd thuis gekomen waren.

En toen ze hun jassen hadden uitgetrokken en George de haard

had opgerakeld, had Annelies gezegd: ‘Ik vind, dat Bob dat niet had moeten vragen.’

‘Ik weet het niet,’ zei George. ‘We kunnen zo moeilijk oordelen. Het is voor hem een obsessie, die hem ondermijnt. Hij zal alles doen om ons over te halen aan zijn verzoek te voldoen. Hij tracht al ons te belonen voor onze moeite, door mij voor die baan voor te dragen.’

‘Het is niet alleen het gaan wonen in dat land, hoewel dat op zich zelf al iets is, waar ik eerst nog eens een nachtje over zou moeten slapen, het is het gevaar, waarmee we direct te maken zullen hebben. Het is een idiote opdracht, geen werk voor een paar jonge mensen, die de taal niet eens spreken. Dat is werk voor de politie.’

‘Die zou tegen Castillo niet optreden in dit geval.’

‘Ik weet het niet. Via de consul misschien.’

‘Dus jij vindt, dat we het moeten weigeren?’ Ze hadden Bob bedenktijd gevraagd.

‘Ja, ik geloof, dat dat het verstandigst zou zijn.’

‘Je hebt misschien gelijk. Dan kan ik je vader over een paar weken vragen ons financieel een beetje te steunen.’

‘Je overdrijft het toch. Je kunt over een paar weken toch wel weer een baantje hebben?’

‘Ja? Och, misschien wel. Laat ik eens kijken wat ik nog niet heb geprobeerd. Boekhouder misschien? Ja, ik ben vast een uitstekend boekhouder. Dat moest ik maar doen, dan kan je moeder ook tevreden zijn.’

‘Je zou het geen week volhouden,’ zei Annelies lachend. ‘Maar er is toch nog wel wat anders?’

‘De kranten wel eens doorgekeken? Elke avond hetzelfde, daar kom ik toch niet voor in aanmerking. Je kunt geen geoloog gebruiken om treinkaartjes te verkopen, ik maak hoogstens als ongeschoold arbeider een kans.’

‘Draaf toch niet zo door George.’

‘Maar helaas is het de waarheid.’

George staarde in de vlammen. Natuurlijk had Annelies gelijk,

dacht hij, het was alleen zo moeilijk het toe te geven. Het was een hachelijke onderneming en afgezien van het risico, dat deze krankzinnige opdracht met zich mee zou brengen, speelde toch ook het gaan leven in de tropen wel een rol. Voor zich zelf was hij ervan overtuigd, dat dit de kans was, waar hij al zo lang op gewacht had en hij zou er niets op tegen hebben morgen dit land voorgoed te verlaten.

Voor Annelies lag het iets anders. Hij was niet alleen voor zich zelf verantwoordelijk. Mocht hij Annelies blootstellen aan het gevaar dat zij zouden lopen? Een man als Castillo, zoveel had hij wel begrepen, beschikte over middelen, die het hem mogelijk zouden maken een lastige tegenstander eenvoudig opzij te schuiven. Was ook Suzy niet spoorloos verdwenen in dat land? Er zou een enorme portie geluk bij te pas moeten komen, wilden ze die onderneming zonder kleerscheuren tot een goed einde brengen. Het was alleen die sterke troef die Bob had uitgespeeld door hem die baan voor ogen te stellen, die hem van standpunt met Annelies deed verschillen.

'Je zou het graag aannemen, he?' Ze ging op de leuning van zijn stoel zitten en hij sloeg zijn arm om haar heen.

'Niet als jij het zo vreselijk vindt. Laten we het dan maar vergeten, Annelies.'

Daar scheen het bij te blijven, maar toch was het Annelies, die er het eerst weer op terugkwam.

'Zouden we in dat kamp moeten wonen, George?' vroeg ze op een morgen, terwijl ze aan het ontbijt zaten.

'Ik denk het wel.' Hij vroeg zelfs niet wat ze bedoelde, dacht ze. Hij moest met zijn gedachten steeds bij het afgeketste plan zijn. Zijn onmiddellijk antwoord wees daar op.

'Het wemelt er natuurlijk van het ongedierte. Wat heb je daar niet allemaal, slangen, schorpioenen en vogelspinnen.'

'Ik denk, dat ze daar toch wel iets tegen zullen doen.' Hij sloeg met zijn mes de kop van zijn ei. 'Ha, goed gekookt Annelies.'

'We moesten het toch maar doen George.'

‘Wat?’ Hij staarde haar stomverbaasd aan, op het punt een hap van het ei te nemen.

‘Eenvoudig dit. Ik geloof dat we toch maar moesten gaan. Ondanks alles.’ Ze lachte kort. ‘Ik weet dat je hoopte, dat ik dat zeggen zou en ik weet ook wat het voor je betekent eindelijk de kans te krijgen te gaan doen, waar je plezier in hebt.’

George knikte. ‘Ik moet zeggen dat ik stomverbaasd ben. Maar goed, aan de ene kant heb je gelijk, ik zou het graag doen. Toch is het zo'n verdomd riskante onderneming, lieverd. Dat weet ik wel. Voor me zelf kan het me niet zoveel schelen en als ik alleen op de wereld stond zou ik geen ogenblik aarzelen. Maar om jou bloot te stellen aan iets, waarvan ik alleen maar een vermoeden heb, dat kan ik niet op mijn verantwoording nemen. Nee, we gaan niet.’

‘Luister nou eens even. Ja, geef me eerst een sigaret. Ik zal je eerlijk zeggen, hoe ik erover denk. Als we hier blijven zul je je zelf en ik me zelf trouwens ook, altijd verwijten, dat we een kans, die misschien maar eens in je leven komt, voorbij hebt laten gaan. Afgezien nog van wat je tegen Bob zou moeten zeggen.’

‘We hebben geen verplichting aan hem.’

‘Weet ik wel, maar toch klinkt het een beetje kinderachtig, niet erg volwassen, als je weigert.’

‘Dat interesseert me minder. Er bestaat geen twijfel aan dat Castillo een gevaarlijk sujet is. Daar heeft Bob genoeg over verteld. Het tegen hem opnemen kunnen we niet. En toch wil Bob dat eigenlijk. En als we het accepteren zijn we daar ook wel toe verplicht.’

‘Ik ben het niet met je eens. Er zal nog wel een andere methode zijn. En per slot van rekening geven we Bob niet de garantie, dat we succes zullen hebben. Het ligt toch ook voor een groot deel aan ons zelf te beoordelen, hoever we kunnen gaan.’

George antwoordde niet maar trok zwijgend aan zijn sigaret.

‘En verder,’ zei Annelies na een ogenblik, ‘geloof ik dat ik blij zal zijn, dat ik ook eens wat meer van de wereld te zien zal krijgen.’

‘Ik weet het niet,’ zei George weifelend.

‘Ik weet het dan wel,’ zei Annelies.

Maar Annelies' ouders dachten er anders over.

‘Wat is dat nou weer voor een krankzinnig idee,’ zei notaris Kolkman. Ze hadden hem niet alles verteld, niet dat van Peggy en Suzy. Zo maar, dat ze de kans hadden een baantje bij de olie te krijgen. Maar dat was toch genoeg geweest om Kolkman te doen opvliegen.

‘Wat moeten jullie daar nou weer doen? Wat ik er van weet is genoeg om een verstandig mens de haren te berge te doen rijzen. Neem toch een normale baan hier in het land aan George, je bent nu toch zo langzamerhand de jaren van wilde haren en kwajongensstreken wel te boven. Je kunt bij mij op kantoor een baan krijgen. Waarom schakel je niet over, je zou nog best voor notaris kunnen gaan leren.’

‘Het zou ons een pak van het hart zijn, als je eens verstandig werd George,’ zei mevrouw Kolkman.

‘We hebben nog geen besluit genomen,’ loog George om van het gezeur af te zijn. Hij zag op dat ogenblik geen kans zijn schoonouders te overtuigen van de voordelen die aan het aannemen van de baan verbonden waren. En hij wenste hun ook niet alles te vertellen. Hun verzet zou nog groter worden, want zo iets zouden zij nooit kunnen verwerken.

‘Dan weet ik het wel,’ zei Kolkman. ‘Dat wordt weer een van de twaalf ambachten en dertien ongelukken. Maar van mij krijg je geen cent.’

‘Dat zal ook niet nodig zijn,’ zei Annelies. ‘Daarom ook al.’

‘Wat bedoel je?’ vroeg mevrouw ijzig.

‘Dat ik wel aan zie komen, dat als we hier zouden blijven, we weer onze hand zouden moeten ophouden.’

‘Wat geeft dat nou kind, het is je van harte gegund.’

‘Maar ik zou het laatste erover niet gehoord hebben.’

‘Het is natuurlijk belachelijk, dat het in deze tijd nodig zou zijn. Iedereen kan werk vinden.’

‘George niet. Maar dat zullen jullie nooit begrijpen.’

‘Dat ligt dan toch aan George.’

‘Ja, dat ligt aan George, moeder.’

‘Ik geloof, dat we hier niet op moeten doorgaan,’ zei George.

‘Er is nog niets geregeld en er kan nog van alles tussenkomen. Ik heb het jullie verteld omdat we er veel voor voelen, dat is alles.’

Mevrouw Kolkman begon te huilen.

Hoofdstuk 21

Het leek allemaal zo eenvoudig; toen ze tegen Bob gezegd hadden, dat ze zijn opdracht aanvaardden, hadden ze toch niet verwacht, dat er zo'n enorme rompslomp aan hun vertrek verbonden zou zijn.

Na die eerste bespreking met Kemmering, het medisch onderzoek, nogmaals naar Kemmering, overleg met Bob.

Op een van de avonden, dat ze in het ziekenhuis op bezoek waren vroeg George: 'Waarom heb je nooit aan Castillo zelf geschreven?'

'Natuurlijk heb ik dat gedaan,' zei Bob. Hij was na zijn instorting weer veel beter, maar mocht het ziekenhuis nog niet verlaten. 'Daar heb ik ook direct aan gedacht, ik heb hem niet eens maar verschillende keren een brief gestuurd en hem gesmeekt me bericht te sturen over Peggy.'

'En?'

'Taal noch teken. Het is onvoorstelbaar dat de brieven hem nooit bereikt zouden hebben. Maar het was mogelijk dat hij Peggy mee naar Caracas genomen had, dus schreef ik ook daarheen. Castillo is niet onvindbaar, daarvoor neemt hij een te belangrijke politieke plaats in dat land in. Maar als hij dat wil is Peggy wel onvindbaar. Toen ik geen contact met Castillo kon krijgen probeerde ik het via de consulaten. Het is mogelijk dat ze me niet geloofden,

ik kreeg beleefde briefjes terug, men zou contact opnemen, informaties inwinnen, maar ik moest begrijpen, dat het land in een overgangsperiode verkeerde, dat het tijd zou kosten.

Daar bleef het bij; op mijn herhaald schrijven kreeg ik bericht dat de zaak in behandeling was, maar dat ik geduld diende te hebben. Enfin je begrijpt het wel.'

Nee, het was allemaal niet zo simpel, dat zag George nu ook wel in.

Voorbereidingen. Meer besprekingen, de eerste Spaanse lessen, paspoorten, inenting.

Weken gingen voorbij. Bob kwam in deze tijd uit het ziekenhuis. Het leek alsof hij geheel hersteld was. Hij maakte plannen om een huis te kopen, maar omdat hij nog geen beslissing had genomen waar dat zou zijn, nam hij zolang zijn intrek bij George en Annelies. Hij had zodoende een dak boven zijn hoofd in een prettiger sfeer dan bij zijn hospita en zou zelfs na hun vertrek nog enige tijd in de flat blijven wonen. Ze namen dan ook nog geen besluit met betrekking tot hun meubelen en Bob beloofde, dat hij ervoor zou zorgen, dat ze werden opgeslagen.

Bob trad op als hun Spaanse leraar. Hij gunde hun geen ogenblik respijt. Het werd een soort stoomcursus, met dit verschil dat hun leraar aan huis woonde en praktisch de hele dag door les gaf. Bob nam deze taak zo grondig op zich dat George hem voorstelde dit werk in de toekomst met andere leerlingen voort te zetten, het zou hem bezigheid geven, die zijn gedachten zou afleiden van het onvermijdelijk wachten.

Een buitenstaander zou een vreemde gewaarwording krijgen als hij de gesprekken in huize Berger had kunnen volgen. Bob had erop aangedrongen dat de woorden die ze geleerd hadden ook regelmatig in praktijk gebracht werden en zodoende werden de gesprekken half in het Hollands, half in het Spaans gevoerd. Het leek een spel maar er was een ondergrond van bittere ernst. Dat begrepen ook Annelies en George en zo intens gingen zij in deze gang van zaken op dat op een morgen na het ontbijt, toen juist de melkboer belde en Annelies besloten had dat twee flessen melk voldoende

voor hun behoeften waren ze de deur opende en tegen de melkboer zei: ‘Dos botellas de leche, por favor,’ en daarna even verbaasd naar zijn gezicht staarde als hij naar het hare.

‘Wablief?’

Maar het had resultaten. Hoe moeilijk het begin geweest was, ja haast een onmogelijke opgave geleken had, naarmate zij vorderingen maakten, ging ook het leren makkelijker.

Maar het kostte hun alle drie veel inspanning en al meer dan eens had George zich afgevraagd of het voor Bob niet te veel werd, na zo'n avond, als hij zich weer eens buitengewoon veel moeite getroost had, hij bleek weggetrokken in zijn stoel lag. Hoewel van een aanval van de gevreesde ziekte toen geen sprake was.

Als ze hem dan voorstelden het wat kalmer aan te doen wilde hij daarvan niet horen.

Hoofdstuk 22

Bobs dood kwam nog geheel onverwachts. Het was een week voor hun vertrek, ze hadden de dag doorgebracht met inkopen doen en na het eten zou Bob als gewoonlijk hun Spaanse les geven, toen hij plotseling een van zijn aanvallen kreeg.

Het was erger dan de eerste keer, dat ze dat meegemaakt hadden en Bob raakte buiten bewustzijn.

Toen dokter Akkerman eindelijk na veel telefoneren verscheen, hadden ze zijn weinig geruststellende woorden niet nodig om in te zien, dat het deze keer zoveel erger was.

Bob kwam niet meer tot bewustzijn. Hij overleed in de ziekenauto op weg naar het ziekenhuis.

Het was een ontzettende schok. Bob was de laatste tijd zo vol geweest van plannen voor de toekomst. Hij had zijn hoop zo op het welslagen van hun onderneming gevestigd en had zo enthousiast deelgenomen aan de voorbereidingen voor hun vertrek, dat ze niet anders verwacht hadden of hij was geheel hersteld.

Het huis zonder hem leek leeg en stil, Annelies en George zaten op de avond van de dag van zijn begrafenis samen voor de haard. George porde gewoonte getrouw het vuur op, Bob was altijd zo kouwelijk.

‘Dat hoeft nu niet meer,’ zei Annelies. ‘Ik heb het tenminste warm genoeg.’

‘Hij had het voorzien,’ zei George. ‘Hij wist, dat hij elk ogenblik kon sterven, maar hij heeft het ons nooit willen vertellen. Gelukkig dat hij de tijd gehad heeft om tenminste alles te doen om wat zijn enig doel in het leven was tot een goed einde te brengen. Hij heeft zijn maatregelen goed genomen, maar het legt ons een grote verantwoordelijkheid op Annelies. Ik weet nu nog niet hoe of dat met Peggy zal moeten gaan, maar als beheerders van zijn nalatenschap hebben wij nu tegenover haar de verantwoording.’

‘Ik denk dat dat papier, dat hij je een tijdje geleden gaf, waarin staat, dat Peggy onder jouw hoede komt te staan nu zoveel betekent, dat jij haar voogd bent.’

‘Ja, daar komt het op neer. Hij heeft dat allemaal al een hele tijd geleden geregeld. Maar ik bedoel eigenlijk, dat we Peggy als we haar ooit vinden niet meer naar hem kunnen terugsturen.’

‘Wat dan?’

‘De opdracht van een dode. We kunnen niet meer op ons woord terugkomen Annelies. Ik geloof niet, dat hij ons alleen maar inschakelde om haar te vinden. Ik geloof dat die voogdij zich verder uitstrekt.’

‘Dat we haar dus moeten adopteren?’

‘Ja, daar komt het wel op neer.’

‘Hij heeft ons daar wel een grote verantwoording gegeven.’

‘Dat zei ik al.’

Annelies stak een sigaret op.

‘Ja,’ zei ze, ‘dat wel, maar je hebt toch ook aan hem te danken, dat je deze baan gekregen hebt. Bovendien zal het ons niets kosten.’

‘Daarom zei ik het niet, maar ik ben nog niet helemaal ingesteld op de gedachte ineens een dochter van een jaar of negen te hebben. Daar zijn we nog wel wat kort voor getrouwd.’

‘Och kom, we hebben Peggy nog niet. Ik denk dat daar nog wel wat aan vooraf zal gaan. We moeten ook werk maken van de verkoop van ons boeltje hier. Nu Bob er niet meer is om ervoor te zorgen, lijkt het me beter om het maar te verkopen.’

George knikte.

‘Het brengt niets op. Ik ken die veilingen. Als we het eens op lieten slaan? Je weet toch niet of we terugkomen?’

‘Och, een paar dingen zou ik wel willen houden. Maar om alles voor jaren op te laten bergen, nee dat geloof ik niet.’

‘We kunnen het wel meenemen...’

‘Nee hoor, geen gesjouw daar in die hitte. Hoe minder we mee te slepen hebben hoe liever het me is.’

Zo besloten ze dus op enkele dingen na, die ze in kisten zouden pakken en op laten slaan, de rest van hun inboedel op de veiling te verkopen. De dag van vertrek naderde steeds meer en hoe nader die kwam hoe meer er te doen scheen. De laatste paar dagen, toen hun huis was leeggehaald, brachten ze door bij Annelies' ouders. Het kwam er bijna nog tot een scène toen notaris Kolkman, George onder vier ogen en over een glas port nog eens wilde wijzen op zijn verplichtingen.

‘Je hebt dat baantje nou wel aangenomen, maar je weet nog helemaal niets van dat land af. Bedenk wel George, dat je nu niet na drie maanden kunt zeggen, ik heb er genoeg van. Je zult nu moeten tonen dat je je wilde haren verloren hebt.’

‘Dat waren geen wilde haren, het was eenvoudig dat ik me niet aan de benauwdheid en de bekrompenheid van de baantjes hier kon wennen. Noem 't claustrofobie, maar geen wilde haren, spaar me.’

‘Nou je hoeft niet zo gauw op je teentjes getrapt te zijn. Je zult me toch moeten toegeven, dat je tot nu toe geen carrière achter de rug hebt om trots op te zijn.’

‘U wel?’

‘Hoe bedoel je dat?’

‘Letterlijk. Bent u trots op uw carrière? Waar bestond die eigenlijk uit? Wat hebt u zelf gepresteerd? Zeker, u hebt een heleboel geld bij elkaar weten te schrapen. Weet u hoe ik dat noem? Stom geluk, anders niet. Misschien heb ik dat geluk nu ook, maar ik zal ervoor moeten werken.’

‘Je bent beledigend, George.’

‘Wie kaatst moet de bal verwachten. Het spijt me als ik u kwaad gemaakt heb. U hebt erom gevraagd.’

‘Maar oudere mensen hebben toch zoveel meer ervaring.’

‘Maar ze zijn ook jong geweest. Ik vraag me af of u altijd naar de wijze raad van oudere mensen hebt geluisterd.’ George wist dat Kolkmans huwelijk niet bepaald op die manier tot stand gekomen was.

‘Kom George, drink je glas eens leeg,’ zei Kolkman onzeker. Het gesprek ging een kant uit die hij wenste te vermijden. ‘We moeten de laatste avond geen ruzie maken, laten we eens gaan kijken of we wat te eten kunnen krijgen.’

Het was de laatste avond in Holland. Het was koud en guur, de temperatuur was maar enkele graden boven het vriespunt.

Toen ze hun slaapkamer kil en vochtig, opzochten, liep George naar het raam en keek naar buiten. Een lantaarn wierp een zwak schijnsel op de verlaten straat. De bomen, naakte glimmende takken, de stammen glanzend van het vocht. Een magere kat sloop door de spijlen van het tuinhekje.

‘Een slecht voorteken,’ zei George.

‘Wat?’ vroeg Annelies die al in bed gekropen was.

‘Een zwarte kat, die je pad kruist...’

‘Kletskoek. Je pad is hier naar het bed en ik zie geen kat.’

‘Morgen om deze tijd...’

‘Dan zijn we hier ver vandaan, George.’

‘Het spijt me niets,’ zei George.

Hoofdstuk 23

‘Over tien minuten landen we op Curaçao. Wilt u uw riemen vastmaken?’

De stewardess liep langzaam door het gangpad, routinecontrole. Er waren altijd van die betweters, die tegen de voorschriften wilden handelen, die de gordel of helemaal niet dichtgespten of die op eigen ingenieuze wijze bevestigden, ofschoon het verlichte waarschuwingssein toch duidelijk voorschreef...

‘Ja, meneer, daar rechts vooruit, dat is het.’

George keek langs Annelies naar buiten. Grote wolken, stukken blauw en de witschuimende zee, niet zo heel diep onder hen en dan plotseling de roodbruine aarde, met hier en daar een huisje, een heuvel. Een klein stukje wereld.

‘Wat smal,’ zei Annelies. Ze hadden nu een mooi overzicht, aan weerszijden de zee, schuimend in het noorden, meer vlak aan de zuidkust. Maar reeds werd het gezoem van de motoren zwakker, gleden ze sneller omlaag, waren ze op de startbaan. Het beton schoot razend snel onder hen door, het duurde maar even, toen kreeg alles gestalte, het stationsgebouw, de loodsen en nu verweg de zee. De motoren zwegen en een lichte schok, verend opgevangen, ging door het toestel. Ze stonden stil. Het was vreemd na die eindeloos schijnende vlucht over de oceaan, die omdat ze hem voor het eerst gemaakt hadden nog niet zo verschrikkelijk lang had ge-

leken door het onbekende, hoewel de lange nacht geen einde scheen te nemen.

Nog was het koel in de machine, maar toen ze de deur uitkwamen, sloeg de hitte hen als een golf tegen, zo dat Annelies even achteruit deinsde.

'God, wat een hitte,' zei ze en George hoorde het nauwelijks, omdat de wind de woorden wegvoerde. Maar omdat hij dezelfde gewaarwording had, was het alsof hij ze verstaan had.

'Kom mee naar de schaduw,' riep hij en ze legden snel lopend de kleine afstand af, die hen van het overdekte terras van het gege bouw scheidde. Daar bleef Annelies even in de wind staan, langzaam wennend aan de toch wel grote overgang. Lang duurde deze verademing niet. Ze werden een wachtkamer binnengeloodst, waar reeds een aantal mensen van een vóór hen aangekomen vliegtuig zat te wachten. De hitte was er verschrikkelijk. Annelies, die een klein koffertje droeg, zette dat op een bank en keerde zich om. 'Moeten we hier lang wachten, George?'

'Ik denk het niet,' zei George. Een straaltje transpiratie liep uit zijn haar in zijn nek, wat een bijzonder onplezierige gewaarwording was.

'Laten we toch nog even op het terrasje gaan, in de wind,' zei Annelies.

'Ik weet niet of dat toegestaan is.'

'Vraag het dan even, hier houd ik het geen vijf minuten uit.'

George keek de kamer rond, maar er was niemand waar hij het aan kon vragen. De meeste mensen zaten gelaten te wachten tot hun beurt gekomen zou zijn voor de inklaring of wat het dan ook mocht zijn dat hen wachtte.

'Kom maar,' zei George. Hij opende de deur en onmiddellijk joeg de wind naar binnen.

'Wat een verademing,' zuchtte Annelies. 'Is het niet vreselijk?'

'We moeten er even aan wennen,' zei George.

'Ik wen er nooit aan.'

'Hoe kun je dat nou weten?' George werd een beetje ongeduldig.

Annelies keek uit over de betonnen startbanen naar het aan-

grenzende dorre landschap. ‘Een droge boel hier,’ zei ze. ‘Het moet in lang niet geregend hebben.’

‘Hoe kan dat nou met al die wolken?’

‘Ja, je zou zeggen, dat daar wel een tropisch buitje in moest zitten.’

‘Komen ze ons afhalen?’

‘Dat zal wel.’

‘Kijk eens, ik geloof dat daarbinnen beweging komt.’

‘Ja, je hebt gelijk, kom mee.’

Toen ze de wachtkamer binnenkwamen, was een gedeelte van de aanwezige reizigers aanstalten aan het maken, het vertrek te verlaten, beladen met jassen en tassen.

‘Je koffertje,’ zei George.

‘Op die bank daar,’ zei Annelies. ‘O, George, kijk nou eens.’

George keek. Op de bank waar Annelies haar koffertje had neergezet, stonden er nu twee. Ze leken op elkaar als twee druppels water. En een man, met een klein meisje naast zich wilde juist een van de koffertjes wegnemen, toen Annelies naar hem toeliep en zei: ‘Pardon meneer, maar u neemt mijn koffertje.’

Ze keek in een paar donkere ogen, die haar zo strak aankeken, dat ze een ogenblik het gevoel had, dat ze onmogelijk haar ogen van die blik zou kunnen afwenden. Toen glimlachte de man en de spanning was verbroken. Ze voelde zich opeens vrij, maar ze wist niet meer waarom ze hier tegenover die vreemdeling stond. Hoelang al? Hoelang had ze die man aan staan staren? Kwam het door de warmte, door de vermoeidheid van de lange reis?

‘Ik geloof, dat u zich vergist,’ zei de man beleefd. ‘Ziet u wel, het mijne heeft mijn initialen erop.’ Hij liet haar de kleine gouden lettertjes zien. ‘R.C.’ las ze. In haar verbouwereerdheid wist ze niets beters te doen, dan te stamelen: ‘Neemt u me niet kwalijk, neemt u me alstublieft niet kwalijk.’

‘Een heel begrijpelijk misverstand,’ zei de man glimlachend. ‘Ik heb me zelf eerst ook moeten overtuigen.’ Hij maakte een buiging, nam het meisje bij de hand en ging de deur van de wachtkamer uit.

‘Wat was dat?’ vroeg George.

‘He, wat? O, die koffertjes, zag je dat dan niet?’

‘Jawel, ze leken erg veel op elkaar niet? Behalve dan dat die vent zijn naam erop had staan.’

Het had dus toch geen eeuwigheid geduurd, dat ze de vreemdeling had aangestaard, een paar seconden misschien, zelfs George had het niet gemerkt.

‘Nu is het onze beurt,’ zei George opeens en haar koffertje opnemend: ‘Ik hoop, dat we gauw afgehandeld worden, want ik begin er nu langzamerhand ook genoeg van te krijgen. Wat een temperatuur.’

Ze kwamen bij een loket, waarachter een tweetal geüniformde mannen paspoorten zat te controleren. George transpireerde nu hevig. Hij zag tot zijn stomme verbazing, dat de twee mannen daar niet de minste last van schenen te hebben.

Ze zagen blijkbaar George's moeilijkheden, want een van hen, die hem zijn paspoort teruggaf zei: ‘Uwent er gauw genoeg aan, meneer. Het is alleen maar de eerste paar uur.’

Ze liepen verder en toen ze in de stationshal kwamen stapte er een belachelijk koel uitziende jongeman op hen toe. George voelde zich alsof hij wekenlang niet in het bad was geweest.

‘Meneer en mevrouw Berger? Timmers is mijn naam. Ik kom u afhalen en naar uw hotel brengen. Mag ik uw koffertje mevrouw?’ hij stak zijn hand uit naar Annelies' koffertje.

‘Maar onze bagage?’ vroeg George aarzelend.

‘Daar wordt voor gezorgd. Mag ik uw reçu's even? Dank u, een ogenblik.’ Hij liep op een neger in uniform toe en gaf hem de biljetten.

‘Zo, dat is geregeld. Komt u maar gauw mee, u bent niet op het klimaat gekleed, u hebt het natuurlijk vreselijk warm. U logeert op Piscaderabaai, gelukkig dat u zo vroeg bent, nu kunt u voor het eten nog een duik in zee nemen. Wacht, daar staat mijn wagen. Mag ik u even voorgaan?’

De koele wind, de snelle rit met de raampjes van de auto neergedraaid, het was allemaal zo verkwikkend, dat beiden zich in enkele minuten een ander mens voelden. Timmers, die zonder op-

houden doorpraatte, hen opmerkzaam maakte op de kleine hutjes, de kleurige stenen huisjes, de armzalige plantengroei, nu het zo lang droog geweest was. En dan de lange weg langs het rif, waar de zee in kalme golfslag tegen brak. Piscaderabaai.

Ze hadden het niet meer warm.

'Straks een bad in zee en een drankje op het terras van het restaurant, daar knapt u van op. Dat is ook de bedoeling want u hoeft niet direct morgen al naar kantoor te komen. Gebruikt u die dag maar om wat uit te rusten en u wat vertrouwd met uw nieuwe omgeving te maken.'

Ze hadden zijn raad opgevolgd. Het zeewater was warm, maar toch verfriste het, de koude douche daarna deed hen zelfs rillen. Ze zaten na het diner in het donker nog wat op het terras in de wind. Het was zo koel, dat Annelies ineens huiverde en zei: 'Ik dacht niet, dat ik dat hier nog eens zou moeten doen.'

Later, toen ze in bed lagen, luisterend naar de wind, herinnerde Annelies zich weer het voorval op het vliegveld, de man, die haar zo doordringend had aangestaard, een lange man, met donker haar, maar die toch vloeiend Hollands gesproken had. De initialen op het koffertje... Wat waren die ook weer? R.C. - Roberto Castillo.

'George!' Annelies zat opeens rechtop in bed.

'Wat is er?' vroeg George. 'Leeuwen?'

'George, die man.'

'Die man op het vliegveld met het koffertje?'

'Ja, en nou?'

'De initialen op dat koffertje waren R.C.'

'R.C.? Rotterdamse Courant.'

'Roberto Castillo.'

'Ro... Annelies!' George zat op zijn beurt overeind. 'Ach klets,' zei hij op hetzelfde ogenblik. 'Zeg, je kunt iemand ook laten schrikken. En dat meisje was dan zeker Peggy? Zullen we gaan slapen? R.C., he? Ik weet er nog een, Ronde Tafel Conferentie of Raoul Castro, je weet wel die broer van Fidel. Die was het. Vast. Waarschuw de politie Annelies. O, nee, die hebben hem natuurlijk al.

Roberto Castillo. Dat zou wel een beetje al te toevallig zijn. Wel te rusten, droom maar niet van hem.'

Een ogenblik overwoog Annelies hem te vertellen van de gewaarwording, die ze gekregen had, toen ze de man had aangekeken, maar ze was moe, het leek ook allemaal een beetje overdreven. Ze was doodop van de reis en de gedachte aan Castillo was natuurlijk in haar onderbewustzijn. En daarom vertelde ze het George toch maar niet.

Hoofdstuk 24

De maan stond star en stil in de wolkenloze hemel boven de zacht golvende zee, een lange zilveren lichtglans spreidde zich over het water.

‘Wat heerlijk is het hier toch,’ zei Annelies. Ze zaten aan een tafeltje op het terras buiten het lichtschijnsel van de lampen. Er was alleen het licht van de maan. De koele avondwind was in verrukkelijke tegenstelling tot de gloeiende hitte van de middag. Die hitte die haar deed twijfelen aan de juistheid van hun keuze om naar de tropen te gaan. Nu was die hitte voor een ogenblik vergeten.

‘Zo heb ik mij de tropen voorgesteld,’ vervolgde ze en keek naar George, die lui weggezakt was in zijn stoel en bleef zwijgen. ‘Niet die barstende hitte, maar zo koel in de schaduw.’

‘Morgen is het weer heet,’ zei George opbeurend.

‘Heb jij er geen last van?’

‘Ik vind het verschrikkelijk, maar je went eraan zeggen ze.’

‘Wie zeggen dat?’

‘Nou zo maar, wie je erover spreekt.’

‘Ik geloof het niet.’

‘Je moet er niet over praten.’

‘Venezuela moet nog warmer zijn.’

‘Kan niet.’

‘Bob heeft er nooit over geklaagd. Gek is dat. Zou hij er geen last van gehad hebben?’

‘Misschien werkte hij 's nachts. Maar weet je, er is nog een manier om erover te denken, een man vertelde mij dat de eerste zes maanden de ergste zijn, dan wil je terug, de tweede zes maanden denk je aan je verlof dat dan al niet meer zo ver af lijkt en de derde zes maanden vind je het nog niet zo gek. Het duurt volgens die redenering dus niet zo lang meer of je wilt hier nooit meer vandaan.’

‘Och, klets. Geef me een sigaret.’

‘Heb ik niet meer.’

‘Roep dan de kelner.’

‘Roep maar, die zijn er niet.’

‘Haal dan even een pakje aan de bar.’

‘Strakjes.’

Ze zwegen beiden, genietend van het nietsdoen. Ze keken uit over de maanverlichte zee en naar de kust waar het donkere silhouet van de rotsachtige heuvels zich aftekende tegen de iets lichtere hemel. Uit de bar klonk gedempt het geluid van stemmen. George stond op.

‘Kom, ik zal toch dat pakje sigaretten maar gaan halen.’ Hij hees zich uit de stoel en zette zijn stijve spieren in beweging. ‘Ik ben zo terug,’ zei hij en liep langzaam naar het restaurant. Bij de deur liep hij bijna tegen een jongeman aan.

‘Ha, meneer Berger.’

George keek op. Hij herkende de man niet, maar die zei: ‘Ik ben Timmers. Bent u me al vergeten? Ik was juist op zoek naar u.’

‘Neem me niet kwalijk,’ zei George. ‘Het komt door het licht achter u, ik kon uw gezicht niet zien.’

‘Ik kom eens kijken of u al ingeburgerd bent.’

‘Nou, ingeburgerd is een groot woord. Maar ik geloof wel, dat ik het hier best naar mijn zin zal hebben.’

‘Prachtig. A propos, u wordt morgenmiddag om twee uur op kantoor verwacht. Tot zolang hebt u nog vakantie.’ Hij aarzelde even en vroeg toen: ‘Zullen we even aan de bar wat gebruiken?’

‘Mijn vrouw zit op het terras, ik ging even een pakje sigaretten halen.’

‘Haalt u dan uw vrouw hier. Ik heb verschillende kennissen aan de bar, dan kunt u zich een paar nieuwe vrienden maken. Nergens gaat dat beter en sneller, dan aan een bar. Tenminste als u daar prijs op stelt.’

‘Het lijkt me een heel goed idee. Ik zal haar even halen,’ zei George.

‘Ik wacht hier wel op u,’ zei Timmers.

George haastte zich naar het terras.

‘Ach nee,’ zei Annelies. ‘We zaten hier juist zo heerlijk. Moet dat nou? In zo'n gloeiend hete bar?’

‘Je kunt niet anders doen,’ zei George weifelend.

Annelies kwam zuchtend overeind. George had gelijk, dacht ze, je kon moeilijk weigeren, maar het was wel jammer van de prachtige avond.

Timmers wachtte hen zoals hij gezegd had bij de ingang op en ging hen voor de benauwde hete zaal binnen. Langs de halfronde bar zat een aantal mannen en vrouwen. Ze keken op toen zij naderbij kwamen.

‘Dit zijn meneer en mevrouw Berger,’ zei Timmers. ‘Pas aangekomen. Ze snakken er gewoon naar om kennis met jullie te maken. Nu dan, om te beginnen hebben we hier Hetty Buisman, die magere man naast haar is haar echtgenoot, Ben. Ben Buisman dus. Daarnaast zit Harry Mees. Ja, nu staat hij. Ga maar weer zitten, Harry.’

Timmers ging op deze manier door, tot zowel Annelies als George de tel kwijt waren en een aantal namen zich in grote verwarring in hun geheugen geplant had.

‘Komt u naast mij zitten,’ zei een man tegen Annelies. ‘Uw man vindt wel een plaatsje verderop. Mijn naam zult u wel vergeten hebben, daarom zal ik die herhalen. Entrop. Peter Entrop. Voor u Peter. Wat mag ik u aanbieden?’

‘Wat drinkt u daar?’

‘Dit?’ Entrop hief het glas, dat voor hem op de bar stond op

en bekeek kritiserend de inhoud. Toen proefde hij er even van.

'Precies wat ik dacht. Planterspunch. Wilt u ook zo iets?'

En zonder haar antwoord af te wachten, riep hij naar de man achter de bar: 'Voor mij nog een planterspunch, Julio.' Hij keerde zich weer naar Annelies, die nog steeds naast hem stond. 'Gaat u toch zitten, mevrouw Berger. Ja, op die kruk. Nee, het is niet iets, waarvoor u zich hoeft te generen, over een paar uur weet u niet beter. Ha, dank je Julio. Hier is op onze kennismaking, Cheerio.' Annelies proef de van het drankje, dat Entrop besteld had en ze vond het lekker. Ze nam een flinke teug en moest toen hoesten. Ze apprecieerde het dat Entrop deed alsof hij niets merkte. Ze keek rond en zag George aan de overkant van de bar, juist zijn glas opheffen en hij knipoogde tegen haar. Ze gaf hem ongemerkt een wenk om naast haar te komen zitten. Ze zag hoe hij opstond en om de bar heenliep, maar toen moest ze haar aandacht weer aan Entrop wijden.

'Hoe ik het hier vind?' Annelies lachte. 'Gelooft u dat ik dat nu al zou kunnen zeggen? Of bent u tevreden met de conventionele beleefdheidsfrase? Dan zou ik antwoorden: Wat een verrukkelijk eiland meneer Entrop, wat bent u een gelukkig mens om hier te mogen werken.'

'En als u nu eens niet conventioneel bent?' vroeg Entrop geamuseerd.

'Dan zou ik zeggen: zijn jullie nou helemaal gek geworden om een heerlijke avond als deze je op te bergen in een snikhete bar en de tijd te verdrijven met het drinken van grote hoeveelheden alcohol.'

'U hebt natuurlijk gelijk, maar u zult zien dat u daar binnen een heel korte tijd ook aan mee zult doen. U doet dat trouwens al weet u. Ah, daar is uw man, wat mag ik voor u bestellen, meneer Berger?'

'Niets, dank u,' zei George. 'Ik ben geen kettingdrinker.' Hij liet het bijna volle glas in zijn hand zien. 'Gaat dat hier elke avond zo?'

'Ha, ik zie het al, het kritisch oog van de Hollander ontdekt een

zwakke plek. Uw vrouw heeft mij ook al de les gelezen. Nee, meneer Berger, niet iedere avond.'

'Zeg Entrop,' klonk een stem van de overzijde. 'Je legt toch geen beslag op mevrouw Berger?'

Annelies keek verschrikt op, er had een insinuerende klank in de toon van de stem gelegen. Ze zag dat ook George het gehoord had en ze vatte het niet zozeer op als een belediging voor Entrop als wel voor haar zelf.

Maar Entrop redde de situatie. 'Mevrouw Berger laat geen beslag op zich leggen. Laat je dat gezegd zijn Buisman.'

Entrop keek George aan en begreep de uitdrukking op diens gezicht. 'Er is overigens niets kwaads mee bedoeld,' voegde hij er nog aan toe. 'Maar je moet toch wel een beetje op je woorden passen.'

'Een man alleen wordt hier dikwijls voor de gek gehouden,' zei hij nog tegen George. 'We trekken ons daar niet zoveel van aan.'

'Bent u niet getrouwd?' vroeg Annelies.

'Helaas,' zuchtte Entrop kwasi neerslachtig. 'Niemand wil mij hebben,' en begon te lachen, toen hij zag, hoe zijn woorden voor ernst opgevat werden.

Ook George en Annelies begonnen te lachen. Entrop was een sympathieke vent, vond George. Hij keek het kringetje eens rond en zag, dat de jongeman, die als Harry Mees was voorgesteld, nogal dicht bij mevrouw Buisman zat. Te dicht, schoot het George ineens in de gedachten. Ze fluisterden samen, de hoofden vlak bij elkaar. George keek naar Buisman. Die scheen niets te merken, hij zat dom voor zich uit te kijken en hief telkens het glas, dat voor hem stond op tot het leeg was en hij zijn vinger opstak naar de barkeeper Julio, die het dan onmiddellijk door een ander vol glas verving. Buisman was met zijn gedachten ver van deze wereld, zag George en zeker niet bij zijn vrouw. Timmers zat naast hem maar bemoeide zich niet met Buisman, hij zat druk te converseren met een broodmagere juffrouw, met een diep uitgesneden japon, die haar bescheiden aantrekkelijkheden accentueerde.

George was moe, het vreemde klimaat, het nieuwe van dit alles

en de drank, die hij niet gewend was, dat alles maakte, dat hij zich slaperig begon te voelen. Hij luisterde met een half oor naar de conversatie tussen Entrop en Annelies en verwonderde zich erover, dat ze de energie op kon brengen om nog zo vitaal te zijn.

Op dit ogenblik kwam een lange man de bar binnen en ging op een kruk tegenover hen zitten. Hoewel de afstand tussen hen ruim drie meter bedroeg en het licht gedempt was, herkende George plotseling de vreemdeling van het vliegveld. Hij keek naar Annelies, maar zag, dat zij de man nog niet opgemerkt had. Ze praatte druk met Entrop over de vliegtocht. George keek weer naar de man aan de overkant en zag hoe hij Julio wenkte.

Opeens hoorde hij Annelies naast zich een onderdrukte kreet slaken. Ze had zich naar hem omgedraaid en er stond opwinding in haar ogen te lezen, toen ze hem toefluisterde: ‘George. Daar aan de overkant. De man van het vliegveld.’

George knikte. ‘Ik had hem al herkend.’

‘Vanwaar al de opwinding?’ vroeg Entrop. ‘Of is het een geheim?’

‘Luister eens,’ zei Annelies. ‘Kent u die man, die zo juist is binnengekomen?’

‘Waar? O, die, nee ik heb niet het flauwste idee. Een interessante kop, geen wonder, dat uwe majesteit het oog genadig op hem heeft laten vallen.’

‘Maak toch geen nonsens. Ik moet weten hoe die man heet.’

‘Uw woord is mij een bevel,’ zei Entrop en gleed van zijn stoel.

‘Wat gaat u doen?’

‘Ik ga de graal voor u veroveren. Of liever ik ga de man vragen hoe zijn vader heette. Verwacht mij, als ge mij terugziet.’

Annelies keek hem na. George zei: ‘Hij doet het nog ook. Aardige vent, die Entrop.’

‘Ja, hij heeft een eigenaardige manier van zich uit te drukken, maar ik geloof wel dat hij het goed meent. Moet je nou zien.’

Entrop was naast de vreemdeling op een kruk gaan zitten, knikte hem vriendelijk toe en bestelde iets aan de barman. Ze

zagen hoe hij de man naast hem iets vroeg, die daarop glimlachend toestemde.

Ze spraken even later samen en toen Julio de glazen bracht, begreep George, dat Entrop begonnen was met hem iets te drinken aan te bieden. Toen ze hun glazen leeggedronken hadden stond Entrop op, schudde de vreemdeling de hand en slenterde de bar uit.

'Wat gaat hij nou doen?' vroeg Annelies verbaasd.

'Stil,' zei George lachend. 'Hij kan toch niet regelrecht met zijn informatie hierheen komen. Dat zou al te opvallend zijn.'

'Wat zit u daar alleen,' kwam Timmers, die op Entrops barkruk klom. 'Heeft Entrop u in de steek gelaten? Dat is niets voor hem.'

'Hij is even weggegaan,' zei George.

'O, dan neem ik zijn plaats dus in. Amuseert u zich?'

'Dat gaat wel,' zei George.

'Erg enthousiast klinkt dat niet,' zei Timmers lachend. 'U moet niet vergeten, dat het een doordeweekse dag is. Zaterdags is hier heel wat drukte en dan wordt er ook gedanst. O, daar is Entrop. Neem me niet kwalijk ouwe jongen, ik heb je stoel warm gehouden.'

'Een onhebbelijke gewoonte,' zei Entrop. 'Ik heb daar geen behoefte aan.'

'Maar het is snel verholpen,' zei Timmers, greep een leeggedronken glas, waarin nog een paar blokjes ijs achtergebleven waren. Hij keerde het glas boven de zitting om en water droop over het leer omlaag, terwijl de stukjes ijs bleven liggen.

'Zit prettig,' zei Timmers vriendelijk en drentelde weg.

George en Annelies hadden beiden verwacht, dat Entrop kwaad zou worden, maar daarin vergisten zij zich. Hij veegde glimlachend het ijs van de zitting en nam zijn zakdoek om de stoel droog te maken.

'Een jammerlijk gebrek aan humor, deze practical jokers,' zei hij. 'Opdracht uitgevoerd, uwe majesteit.' Hij keek Annelies aan, terwijl hij zijn zakdoek opvouwde en wegstopte. 'Een heel belangrijk personage, zoals u veronderstelde. De naam is Castillo. Ik

herinner me de naam in verband met een opstand die we nog niet zo heel lang geleden in Venezuela gehad hebben. Hij heeft daar een rol in gespeeld.' Entrop zweeg even en keek verbaasd naar Annelies. Iets van de emotie, die zij voelde moest zich op haar gezicht afspiegelen want hij zei: 'Komt die naam u bekend voor?'

Annelies herstelde zich. Ze durfde George niet aankijken.

'Ik heb over hem gehoord,' zei ze kalm, maar inwendig was ze verre van kalm. Het ogenblik was aangebroken! Vlugger dan ze verwacht hadden, het leek alsof het allemaal van tevoren in elkaar gezet was. Ze moesten Entrop kwijt zien te raken, ze zouden hem nooit een verklaring kunnen geven, waarom ze Castillo wilden spreken. Alsof hij haar gedachten geraden had, zei Entrop: 'Wilt u mij even excuseren?' en verwijderde zich uit de bar.

'Ga jij naar buiten. Als ze wat vragen zal ik wel iets verzinnen, dat het je binnen te warm was of zo. In de tussentijd verzin ik iets om Castillo aan te spreken. Op diezelfde manier als Entrop zo juist bij voorbeeld.'

'Goed, ik wacht op het terras.'

George keek Annelies even na en stond toen langzaam op. Een ogenblik kwam de gedachte in hem op, dat de mogelijkheid bestond dat dit helemaal niet de Castillo was, die zij zochten. Een broer, een familielid misschien. Maar toen schoot hem tebinnen, dat deze Castillo Hollands sprak, het moest hem zijn.

Hij liep langzaam achter de mensen aan de bar om, bleef een ogenblik in de deuropening staan, alsof hij op iemand wachtte. De kruk naast Castillo was nog steeds onbezet. maar verderop waren nu ook twee krukken vrijgekomen. Naast Buisman zag hij opeens. Maar Buisman zat nog in dezelfde houding en dronk.

Langzaam slenterde George naar de bar en ging op de kruk naast Castillo zitten. Deze schonk hem even een blik, maar keek dan weer voor zich.

George wist niet goed, hoe hij het woord tot de vreemdeling zou richten, maar hij begreep, dat hij iets moest zeggen, het werd de hoogste tijd. De man dronk zijn glas leeg en wenkte de barman, blijkbaar om af te rekenen.

Toen zei George: ‘Meneer Rutgers?’

Hij zag de man naast zich verstijven. Het was maar voor een paar seconden, maar het was genoeg. George wist dat hij zijn man gevonden had. Na die haast onmerkbare reflexbeweging had de man zijn onverschillige houding hernomen. Hij toonde geen enkele emotie, toen George zei: ‘Meneer Castillo.’

Langzaam, ongeïnteresseerd keek hij George aan. Had de eerste beweging nog toegeschreven kunnen worden aan het toeval, deze gekunstelde nonchalance was onnodig en het sterkte George in zijn overtuiging, dat hij de juiste man voor had.

‘Mijn naam is Castillo,’ zei de man op vlakke toon. ‘Zocht u mij?’

‘Soms is uw naam ook Rutgers, nietwaar?’ zei George. ‘Dat is toch de naam van uw vader?’

De ogen van de man boorden zich in de zijne, hard, onverschillig naar het leek.

‘Wie vertelde u dat?’ vroeg Castillo. Het verwonderde George, dat hij het niet ontkende. Het zou alles voor hem vereenvoudigd hebben en George was dan voor het dilemma gesteld, óf zijn excuses aan te bieden voor de vergissing, óf zijn aanval op de een of andere manier voort te zetten. Hij zag zijn stommiteit in en hij was dankbaar, dat Castillo die opening blijkbaar niet gezien had.

‘Zullen we zeggen een vriend van ons beiden? Bob Heuveling.’ Castillo zei niets. Hij keek George zwijgend aan en werd toen afgeleid door de barman, die vroeg, waarom hij geroepen was.

‘Ik wil even afrekenen,’ zei Castillo. Zijn stem klonk kalm. George voelde zich niet op zijn gemak toen hij toekeek hoe de man zijn rekening betaalde. Hij hoorde Castillo tegen de barman zeggen: ‘Het is mogelijk, dat er iemand komt die naar mij vraagt. Mijn naam is Castillo. Wilt u hem zeggen, dat ik verhinderd ben.’ Hij keerde zich om en keek George aan.

‘Ik veronderstel, dat u mij spreken wilt,’ zei hij. ‘Al hebt u dat niet met zoveel woorden te kennen gegeven.’

‘Ja,’ zei George. ‘Ik wil u spreken.’

‘Zullen we dan naar buiten gaan? Op het terras zullen we niet gestoord worden.’

'Ik had het u juist voor willen stellen.'

Castillo stond op. Toen ze achter de aan de bar zittenden naar de deur liepen, stond opeens Entrop voor hen. Hij glimlachte en zei: 'Ik zie, dat de heren elkaar ontmoet hebben. Waar gaat u naar toe?'

'We hebben iets met elkaar te bespreken,' zei Castillo. 'Wilt u ons excuseren?'

George zag de trek van stomme verbazing die er op het gezicht van Entrop verscheen. Hij maakte geen erg intelligente indruk, maar bleef een ogenblik hun weg vesprerren.

'Neemt u me niet kwalijk,' zei Castillo kort en schoof hem eenvoudig opzij. George volgde hem naar het terras en Entrop bleef sprakeloos achter.

Buitengekomen zei George: 'Misschien wilt u mij volgen, mijn vrouw verwacht ons.'

Even keek Castillo hem aan, maar hij stelde geen vragen. 'Zeker, gaat u voor alstublieft. Is uw vrouw hier ook in betrokken?'

'Ja.'

Annelies stond aan de rand van het terras naar de zee te staren. Toen ze voetstappen achter zich hoorde, draaide ze zich om.

'Dit is mijn vrouw, mijn naam is Berger. Hoe zal ik u aanspreken?' vroeg George kort. Hij verwonderde zich erover, dat Castillo zich zo meegaand toonde, hij had een ander optreden verwacht.

'Mijn naam is Castillo. De naam Rutgers gebruik ik alleen als ik in Europa ben,' zei Castillo en boog voor Annelies. Ook zij was verbaasd over zijn hoffelijkheid en wist niet goed zich een houding te geven. Castillo moest immers ter verantwoording geroepen worden. Maar hij handelde alsof het een beleefdheidsvisite betrof en hij geïnterviewd moest worden. Dit was belachelijk. Zou het een tactiek van hem zijn, hen te ontwapenen, voordat ze van hun wapens gebruik konden maken?

'Laten we gaan zitten,' zei Annelies en liep naar een tafeltje. Het was vrij donker op het terras, een enkel lampje wierp een schemerig licht, terwijl de maan achter een opkomende wolkenbank verdwenen was. George en Annelies gingen tegen over elkaar zitten en Castillo nam de stoel tussen hen in.

‘Wilt u roken?’ vroeg hij en hield Annelies op hetzelfde ogenblik zijn sigarettenkoker voor.

Tactiek, dacht Annelies, maar ze kon het spel evengoed spelen. Ze nam een sigaret en ook George deed dat. Even later rookten ze alle drie zwijgend. Annelies noch George wist precies hoe ze de kwestie ter sprake zouden brengen, de ontmoeting was te plotseling geweest, iets waarop ze niet voorbereid waren. Het was ten slotte Castillo, die het woord nam.

‘Meneer Berger, uit uw opmerking aan de bar maakte ik op, dat u bevriend bent met Bob Heuveling,’ begon hij.

‘Bevriend was,’ verbeterde George. ‘Bob is namelijk heel kort geleden gestorven.’ Even was het stil, toen zei Castillo: ‘Ik had daar nog niets van gehoord. Dat moet dan wel heel kort geleden gebeurd zijn.’

George keek hem aan. ‘Waarom zoudt u ervan gehoord moeten hebben?’

Annelies begreep plotseling wat George bedoelde. Castillo zou wel een van de laatste personen ter wereld zijn, die van Bobs dood op de hoogte gesteld zou worden.

Maar Castillo zei: ‘Er bestaat een zeer grondige reden waarom ik er wel van op de hoogte gesteld zal worden.’

Ze dachten beiden hetzelfde, Peggy. George trachtte Castillo's gezicht te zien, maar het was slechts een bleke vlek in het maanlicht met donkere schaduwen voor de oogholten. Castillo vervolgde: ‘Maar ik had het niet gehoord en het is voor mij toch een verrassing. Wat was de doodsoorzaak?’

‘'n Zwak hart,’ zei George kort. ‘Alles bij elkaar moet hij al lang ernstig ziek geweest zijn. Hij moet het geweten hebben.’

‘Waaruit concludeert u dat?’ Ze zagen Castillo's sigaret even opgloeien.

‘Hij kwam ons enige tijd geleden op een avond opzoeken. Hij was toen al ziek en moet geweten hebben, dat hij niet lang meer te leven had. Hij vertelde ons een verhaal, meneer Castillo, een verhaal, waarin u een zeer belangrijke rol speelde.’

Castillo zei niets. Er hing een gespannen stilte, zo lang, dat

Annelies zenuwachtig begon te worden en het wel uit had kunnen schreeuwen. Toen vroeg Castillo en zijn stem klonk volkomen beheerst: ‘Zoudt u mij in korte trekken kunnen vertellen wat de inhoud van dat verhaal was?’

‘Ik zie niet goed in, wat daar mee te bereiken is. Het komt er op neer, dat u de oorzaak bent geweest, dat Bob zijn vrouw en zijn dochter verloor. U weet dat evengoed als ik.’

‘En?’

‘Bob gaf ons de opdracht u te verzoeken Peggy naar hem terug te doen keren. Hij heeft u dat herhaaldelijk schriftelijk verzocht maar nooit antwoord gekregen. U hebt die brieven natuurlijk ontvangen.’

‘Ja, die brieven heb ik ontvangen. Ik achtte het beter ze niet te beantwoorden. Het zou zinloos geweest zijn.’

‘Maar Peggy was Bobs wettig kind,’ zei Annelies. ‘Is het geen misdrijf een kind aan de ouderlijke macht te ontrekken?’

‘Onder bepaalde omstandigheden wel,’ zei Castillo kort. ‘Ik veronderstel dat u van alles op de hoogte bent?’

‘U bedoelt of wij weten dat Peggy eigenlijk uw kind is? Ja, dat weten we. Maar voor de wet...’

Castillo maakte een ongeduldig gebaar, het eerste teken van emotie. ‘De wet,’ zei hij scherp. ‘Die heeft hier niets mee te maken.’

‘Toch wel,’ zei George. ‘Het is nu eenmaal een code volgens welke wij in een beschaafde wereld dienen te leven.’

‘Het blijkt wel, dat u lang niet alles weet,’ zei Castillo, ‘maar nu Heuveling gestorven is, zou ik zeggen, dat uw opdracht onmogelijk geworden is.’

‘Toch niet. Bob heeft ons verantwoordelijk gesteld voor Peggy's toekomst. Hij was niet onbemiddeld, als zij meerderjarig wordt, zal zij vrij gefortuneerd zijn.’

‘Een wonderlijke situatie,’ zei Castillo.

‘Wat bedoelt u?’

‘Heeft Heuveling u tot voogd van Peggy benoemd?’

‘Inderdaad.’

‘Merkwaardig. U denkt dus, dat ik u zonder me te verzetten Peggy zal afstaan?’

‘Ik heb u al gewezen op de wettelijke kant van de kwestie. U moet redelijk zijn. Als Peggy Heuveling zal zij een financieel onbezorgde toekomst tegemoet gaan, dat mag u haar niet onthouden.’

Castillo begon opeens te lachen. George voelde zijn woede opkomen; hij wist dat zijn argumenten zwak waren en bovendien had hij nu juist gedaan wat hij zich voorgenomen had dat in geen geval moest gebeuren. Hij had zich blootgegeven, zijn kaarten op tafel gelegd en hij wist dat er geen troef bij was, die had Castillo. Peggy.

‘Waar is Peggy nu?’ vroeg Annelies, alsof ze zijn gedachtengang gevolgd had.

‘Maakt u zich geen zorgen,’ zei Castillo. ‘Peggy is in goede handen. Ik wil u toch nog één vraag stellen. Kende u Heuveling goed?’

‘Ik heb met hem gestudeerd,’ zei George. ‘Dan leer je elkaar wel kennen.’

‘Hoe lang had u hem niet gezien? Hij was toch jaren in de tropen?’

‘Bijna tien jaar. Maar ik vond hem niet veel veranderd als u dat bedoelt.’

‘Maar een mens kan toch in tien jaar veel veranderen, meneer Berger.’

‘Het is me niet opgevallen. Alleen natuurlijk, dat hij ziek was.’

‘Dat op zich zelf was toch al een verandering?’

‘Natuurlijk, maar overigens? Nee, het spijt me, ik kan me niets herinneren, dat daarop zou wijzen.’

Annelies had zwijgend toegehoord. Waar doelde Castillo op? Was Bob niet veranderd? Ze had hem nooit gekend, maar uit de verhalen die George haar gedaan had, had ze afgeleid, dat Bob wél veranderd moest zijn. Tussen de levenslustige student, vol dwaze streken, die George haar geschilderd had en de tragische figuur, die hun zijn levensdrama geopenbaard had lag een hemelsbreed

verschil. En nu die vraag van Castillo? Waarom kon ze geen hekel aan de man hebben, die zoveel onheil op zijn geweten had? Of werd ze zelf een slachtoffer van de charme van de man, waarvoor Bob zo uitdrukkelijk gewaarschuwd had.

'Ik begin langzamerhand iets van de waarheid te vermoeden,' zei Castillo. 'Ik heb u een voorstel te doen. U hebt Bobs zijde van de geschiedenis gehoord. Ik zou het op prijs stellen, als u de mijne zoudt willen aanhoren.'

Annelies wilde hem toeroepen: 'Ja, vertelt u uw verhaal. U hebt er het recht toe. Een mens mag zich verdedigen,' maar George zei koeltjes: 'Alles wat u mij zoudt vertellen schakelt toch dit ene feit niet uit. Bob was haar wettelijke vader. Hij zou moeten beslissen wat er met Peggy moet gebeuren en niet u. Ik heb een verplichting op mij genomen tegenover een vriend, die nu dood is. Ik wil uw verhaal niet horen, want ik weet de bedoeling ervan, dat ik u Peggy laat houden. Bob wilde dat niet. Hij wist wat hij zei, toen hij mij dat opdroeg.'

'Denkt u dat?'

'Natuurlijk. Waarom maakt u die onzinnige opmerking?'

'Omdat ik weet, dat Heuveling de laatste tijd wel eens meer beweerde dan hem door het gezond verstand werd ingegeven.'

'Wat betekent dat?'

'Het betekent dat Heuveling ziek was. Niet alleen lichamelijk maar ook geestelijk. Dat is dan ook de reden dat hij naar Holland teruggestuurd werd.'

Hoofdstuk 25

Sprakeloos staarden Annelies en George naar het vaag zichtbare gezicht van Castillo. De maan was achter de wolkenbank te voorschijn gekomen en wierp een spookachtig schijnsel over het verlaten terras. Van binnen, uit de bar, klonk het geluid van een mannenstem, die heftig debatteerde. Het maakte de stilte nog intenser. Toen zei George: 'Wilt u beweren, dat Bob gek was?'

'Nee,' zei Castillo. 'Niet in de zin, die dat woord aangeeft. Maar hij was geestelijk gestoord en op bepaalde punten niet verantwoordelijk voor zijn daden.'

'Ik geloof u niet,' zei George. 'Hij maakte op mij helemaal die indruk niet.'

'U moet me niet kwalijk nemen, dat ik in twijfel trek of u tot oordelen bevoegd bent. Evenmin als ik dat ben. Niettemin is het de reden, waarom hij naar Holland teruggezonden werd.'

'In welke vorm openbaarde zich die afwijking?'

'Hij had een verwrongen voorstelling van zaken, om het populair te zeggen, hij zag spoken.'

'Waarmee u eigenlijk wilt zeggen, dat het verhaal van a tot z gelogen is.'

'Dat wil ik helemaal niet zeggen, omdat ik niet weet welk verhaal hij u verteld heeft. Het moet een geloofwaardige geschiedenis geweest zijn, anders had hij gefaald u van de waarheid te overtui-

gen. U lijkt me beiden genoeg nuchter verstand te hebben om voor u zelf uit te vinden of iets in zijn verhaal een zonderlinge indruk op u gemaakt heeft. Als u zover bent, zult u misschien bereid zijn mijn versie van de gebeurtenissen aan te horen.'

'Mogelijk,' zei George. 'Ik moet hierover denken. Het verandert echter weinig aan het feit, dat hij ons opgedragen heeft voor Peggy te zorgen. Als uw bewering waar zou zijn, neemt dat nog niet weg dat u nog steeds weigert Peggy aan ons over te geven. Wij vallen niet onder de termen, waarop uw handelingen tegenover Bob gebaseerd kunnen zijn. Waarom weigert u nu Bob dood is nog steeds in te zien dat het in Peggy's belang is haar rechtmatige plaats in de wereld in te nemen?'

Castillo stond op.

'Mag ik daar nog even het antwoord op schuldig blijven? Ik laat u nu alleen, want ik veronderstel, dat u beiden het een en ander te bespreken zult hebben. Het is bovendien al laat en u bent waarschijnlijk pas heel kort in de tropen?'

'We zijn gisteren aangekomen,' zei Annelies.

'U moet doodop zijn. We zullen dit gesprek morgen voortzetten. Laat ik zeggen dat ik u hier om tien uur weer kom opzoeken. Of had u andere plannen?'

'Nee, ik hoef mij niet direct te melden,' zei George intussen zijn hersens pijnigend met de gedachte hoe hij Castillo zou kunnen verplichten zich aan die afspraak te houden. Maar hij kon niets vinden. Als de man zou willen zou hij nu kunnen verdwijnen en nooit meer iets van zich laten horen. Maar iets gaf George de overtuiging dat hij dat niet zou doen.

'Ja,' zei ook Annelies, 'ik geloof dat we beter morgen hierover door kunnen gaan. Ik ben erg moe, ik kan haast niet meer denken.'

Even later waren ze met hun beiden alleen. Ze hoorden Castillo's voetstappen in de verte verdwijnen. Het was stiller dan het geweest was, zelfs vanuit de bar klonk geen geluid.

'Hoe laat is het George?'

'Halfeen.'

'Wat denk jij ervan?'

‘Van Castillo bedoel je? Er zijn twee mogelijkheden. Of we zijn het slachtoffer geworden van een gewetenloze bedrieger en dan zit die nou in zijn vuistje te lachen óf hij heeft de waarheid gesproken.’

‘Ik geloof niet, dat hij loog.’

‘Nee, die indruk kreeg ik ook niet. Het is bovendien mogelijk, die bewering over Bobs geestelijke afwijking te toetsen, tenminste dat denk ik wel. Niet officieel natuurlijk, maar ik kan daar toch wel achter komen. En dat verandert alles. En nu praten we er niet meer over. Ik kan mijn ogen haast niet meer open houden van de slaap.’

Annelies rilde. ‘Ik vind het koud.’

‘Dat zei je vanmiddag ook niet. Kom laten we naar binnen gaan.’

Ze liepen langzaam langs de bar, die al gesloten was naar hun nachtverblijf, dat in een van de bungalowtjes was, die op het terrein stonden.

‘Weet je,’ zei Annelies. ‘Ik vind die Castillo helemaal geen onsympathieke man.’

‘Zo?’ zei George. Jij ook al? Denk aan Bobs woorden.’

‘Zo bedoel ik het niet,’ zei Annelies lachend. ‘Waar is nou ons huis? Het moet hier toch ergens staan. Weet je het nummer nog?’

‘Ja, dat zou fraai zijn, als we het verkeerde binnengingen, alles staat hier open.’

‘Hier is het,’ zei Annelies. ‘Ik herken het aan de bak met bloemen. Wat zijn het?’

‘Geen interesse,’ zei George. ‘Waar maak je je zo druk over? In het holst van de nacht!’ Hij opende de deur en knipte het licht aan.

‘Ik neem nog een douche,’ zei Annelies.

Het was warm in de slaapkamer, door de shutters kwam af en toe een vleugje wind, maar de hitte van de dag was in het vertrek blijven hangen. ‘Ik ook,’ zei George, terwijl hij zijn overhemd uittrok. ‘Wat is het hier warm, he? En terwijl het buiten toch zo koel was.’

‘Gooi de ramen open,’ zei Annelies, terwijl ze een peignoir aantrok. ‘Maar dan eerst het licht uit, anders hebben we kans, dat er van alles komt binnenvliegen. Muggen en zo.’

‘Die komen toch ook wel door de shutters. Wat moet ik met dat overhemd doen? Het is morgen niet meer te gebruiken.’

‘O, daar staat een mand, gooi het daar maar in. Heb je niet gezien, dat de shutters aan de buitenkant met muskietengaas afgetimmerd zijn?’

‘Het is me niet opgevallen. Ga je nu?’

‘Ik ben al weg.’ Ze liep snel naar de douchegelegenheid, die door een deur met het slaapvertrek verbonden was.

George stak een sigaret op en ging met 'n bloot bovenlijf vlak voor de shutters zitten om maar wat frisse lucht op te vangen. Hij trachtte orde te scheppen in de chaos van indrukken waaraan deze dag zo rijk geweest was. In plaats van een maandenlang speuren om Castillo te vinden waren ze zo plotseling met het doel van hun reis geconfronteerd dat er nu geheel nieuwe problemen ontstaan waren. Hij trachtte zich alles nog eens te herinneren zoals Bob dat gezegd had, maar het was alsof de hitte in het vertrek en zijn vermoeidheid hem beletten zijn gedachten te concentreren. Hij zag weer Castillo's gezicht voor zich, zoals hij dat aan de bar gezien had. De donkere ogen met de sombere gloed erin, de ogen, die Bob zo duidelijk beschreven had, dat hij zich zelf een ogenblik in de ban van Castillo's doordringende blikken gevoeld had. De strakke scherpe lijnen in het magere gezicht, die wezen op een hard en meedogenloos karakter, een van Castillo's wapens, waarvoor Bob gewaarschuwd had. Een gezicht waarop zich Castillo's niet te onderschatten intelligentie afspiegelde. Zelfs zonder Bobs waarschuwing zou hij op zijn hoede geweest zijn na deze ontmoeting aan de bar, een ogenblik waarin de man zich blootgegeven had, toen hij hem met de naam aansprak, die hij in jaren niet gebruikt moest hebben.

Hij hoorde vanuit de badkamer plotseling het geruis van water en enkele wilde kreten van Annelies wat hem uit zijn stoel overeind deed springen. Hij rukte de deur van de badkamer open en daar stond Annelies onder het neerstromende water.

‘Wat is er?’ riep hij. ‘Waarom schreeuwde je?’

‘Het water is ijskoud,’ riep Annelies klappertandend. George

begon opgelucht te lachen, terwijl zij de kraan dichtdraaide en zich bibberend begon af te drogen.

'Lach maar als je er zelf onder staat,' zei ze.

'Nonsens,' zei George. 'Je maakt op zo'n manier alle buren wakker, het is nogal gehorig met die open ramen. Straks komen ze nog kijken of ik je aan het mishandelen ben.'

Hij hoorde haar antwoord niet, maar draaide de kraan op zijn beurt vol open. De schok die het koude water veroorzaakte deed hem even naar adem snakken, maar al gauw deed de kracht van het water zijn bloed sneller stromen.

Even later zaten ze allebei in pyjama op de rand van hun bed.

'Ik heb het alweer warm,' zei Annelies.

George antwoordde niet. Hij had Castillo nog niet uit zijn gedachten kunnen zetten. Het leek hem alsof hij dezelfde beklemmende spanning ondervond, die Bob destijds tot een obsessie geworden was. Het klopte allemaal zo precies en Castillo paste zo volkomen in de voorstelling die hij zich aan de hand van Bobs beschrijving van de man gemaakt had. Zelfverzekerd, hoffelijk, intelligent. Maar wat was achter deze uiterlijkheden verborgen?

Annelies strekte zich op het bed uit. 'Ga je nog niet slapen? Wat een dag he? Wie had ooit gedacht dat we hem zo gauw tegen het lijf zouden lopen. Zeg George?'

'Ja?' vroeg George afwezig. Hij stond van het bed op en liep de kamer door om het licht uit te draaien. Het werd niet helemaal donker, door de ramen viel het licht van de lampen van de terreinverlichting die de hele nacht bleef branden.

'Wat vond je van hem?' vroeg Annelies.

'Als ik de man onbevooroordeeld ontmoette zou ik hem misschien heel sympathiek vinden. Nu zijn we gewaarschuwd.'

Annelies zweeg. Buiten ritselde een palmblad in de wind. Het was verder doodstil.

'Ben je het niet met me eens?' Hij richtte zich half op een elleboog op en zag in het schemerdonker Annelies op haar rug in bed liggen, met de handen achter haar hoofd.

'Ik weet het niet George. Ik heb een vermoeden, dat we een

grote vergissing begaan hebben door alles wat Bob ons verteld heeft zo klakkeloos aan te nemen. Ik geloof niet, dat Castillo zo'n misdadiger is als Bob heeft laten voorkomen.'

George geeuwde luid. Hij draaide zich op zijn zij en zonk weg in de vergetelheid van de slaap.

Een mug gonsde venijnig en zette zich stil op zijn voet waar hij zich tegoed begon te doen.

De volgende morgen leek alles veel minder ingewikkeld. Ze ontwaakten toen de zon al in de kamer scheen. Het was heerlijk koel, maar toch was er in de lucht al die ondefinieerbare waarschuwing van de hitte, die binnen een uur haar volle kracht zou bereiken.

'Staan we op of blijven we nog wat liggen?' vroeg George. Maar Annelies was haar bed al uit en liep naar het raam. Ze konden vanuit hun kamer de zee niet zien, er was alleen het uitzicht op bloeiende struiken, van de Franse bloem en andere in gele en rode kleuren bloeiende heesters en ze konden een glimp opvangen van de bungalow verder op het pad, die niet in gebruik scheen te zijn.

'Laten we gaan zwemmen,' zei Annelies.

'Voor het ontbijt?' vroeg George, die honger had.

'Het moet nu juist heerlijk zijn.'

In hun zwemgoed liepen ze over het cementen pad langs het restaurant waar een enkele bediende aan het schoonmaken was, naar het zwembad, een afgezet gedeelte van de baai, die een vijftal meters onder hen volkomen vlak in het vroege zonlicht baadde. Het water was lauwwarm en ze verwonderden er zich over hoe gemakkelijk zij konden zwemmen, nu door het hoge zoutgehalte hun drijfvermogen zoveel groter was geworden. Tot nu toe had geen van beiden nog een woord gerept over Castillo, hoewel beiden bijna onophoudelijk dachten aan het komende onderhoud. Ze zwommen een half uur en hadden al die tijd het zwembad helemaal voor zich zelf alleen. Toen riep George: 'Ik begin een verschrikkelijke honger te krijgen. Zullen we nu maar uitscheiden?'

'Hoe laat is het?' vroeg Annelies.

'Ik heb mijn horloge niet aan, ik denk acht uur.'

‘Wat vroeg nog. Zouden we al wat kunnen krijgen?’

Ze waren het strandje opgelopen, dat aan het zwembad grensde.

‘Nog twee uur voordat Castillo komt.’ Het was eruit voordat George besefte, dat hij zijn voornemen om pas na het ontbijt Castillo te berde te brengen, opzij had gezet.

‘Heb jij ook aldoor aan hem gedacht?’ vroeg Annelies, terwijl zij naar de bungalow terugliepen.

‘Dat kon toch moeilijk anders?’

‘Nee, het is wel een groot toeval geweest, dat we hem hier tegen het lijf liepen.’

‘Ik beschouw het als een goed voorteken.’

George stond stil. ‘Er is iets, waar ik al een paar uur over heb lopen piekeren.’

‘Natuurlijk, ik ook.’

‘Ik vraag me af of het hetzelfde is. Het heeft me gisterenavond steeds meer verbaasd.’

‘Dat Castillo niet de gevaarlijke misdadiger lijkt, die Bob ons heeft voorgesteld?’

‘Precies. Het is jou dus ook opgevallen. Maar gisterenavond was gisterenavond. We waren moe, we konden ons niet onttrekken aan de invloed, die de entourage op ons oordeel had, maanlicht, de stilte en het feit dat we alleen Castillo's stem konden horen, maar niet zijn gezicht zien.’

‘Maar die bewering van hem, dat Bob krankzinnig was, hoe moeten we dat opvatten?’

‘Hij heeft niet gezegd, dat Bob krankzinnig was, alleen, dat hij geestelijk gestoord was. En als Castillo dat zo zonder meer te kennen geeft, zal dat ook wel een grond van waarheid hebben.’

‘We moeten daar achter zien te komen. Ik heb het nooit gemerkt, maar wat een eng idee. De tijd, dat we hem in huis gehad hebben, moet je denken. Stel je voor dat hij een aanval gekregen had.’

‘Hij was niet krankzinnig zei ik je toch al. Ik heb zo'n vermoeden dat Castillo schizofrenie bedoelde, maar veel weet ik er ook niet van.’

‘Wat is dat?’

‘Zo iets als gespleten persoonlijkheid.’

‘Snap ik niets van.’

Ze waren bij de bungalow gekomen en George ging voor naar binnen.

‘Ik zei je al, dat ik er ook niet erg mee op de hoogte ben. Maar als er in die richting iets met Bob aan de hand was, zal de maatschappij daar gegevens over hebben.’

‘Het is natuurlijk de vraag of ze je die zullen willen verstrekken.’

‘De maatschappij misschien niet, maar ik weet iemand, die het wel zal doen.’

‘Wie dan?’

‘Onze vriend Timmers. Hij is immers bij personeelszaken. Ik ga hem na het ontbijt opbellen.’

‘Voordat Castillo komt.’

‘Ja, natuurlijk. En ga nou mee, of ben je nog niet klaar?’

‘Wat een haast, we hebben de hele dag nog voor ons.’ Annelies trok de jurk over haar hoofd. Het was een eenvoudige katoenen jurk, zonder enige versiering, maar hij stond haar bijzonder flatteus. En dat zag ook George, die opmerkte: ‘Wat een verschil, die warme wollen kleren eergisteren en nu dit. Het staat je goed.’

‘Ja?’

‘Ja,’ zei George, terwijl ze de bungalow verlieten. ‘Maar jou staat bijna alles goed...’

‘Je bent complimenteus.’

‘Nee, ik constateer alleen een feit.’

‘Dus als het me niet goed zou staan zou je het ook zeggen?’

‘Dan zou ik niets zeggen,’ verbeterde George.

Het restaurant was verlaten op een eenzame man na, die in een hoekje zat te ontbijten. Ze zochten een tafeltje op met uitzicht op het terras en de zee.

‘Wanneer ga je Timmers opbellen?’ vroeg Annelies.

‘Na het ontbijt,’ zei George. ‘We hebben alle tijd.’

‘Wat heerlijk is het hier George,’ zei Annelies. ‘En dan te bedenken dat ze in Holland door de sneeuw baggeren of met griep in

bed liggen. Moet je eens kijken daar in de verte, is dat een zeilschip?'

'Waarschijnlijk een schoener tussen de eilanden koersend.'

'Het moet fantastisch zijn op die blauwe zee te kunnen zeilen.'

'Dat kunnen we misschien nog wel eens doen. Ik heb gehoord dat er soms wel tochten gemaakt worden. Misschien kunnen we ergens wel eens een boot huren en zelf gaan.'

'Het klinkt als een sprookje. Ik kan me ons zo voorstellen, in de verte doemen uit zee onbekende kusten op. Waarachtig George, kijk daar heel ver weg...'

'Gezichtsbedrog, dat zijn wolkenbanken.'

'Nee, het is de kust. Kijk dan daar, die donkerder schaduw.'

'Ja, waarachtig... de kust van Venezuela...'

'Van Venezuela...'

'Geef me de jam eens aan.'

'Niet zo dik, George.'

'Wat geeft dat. Ik betaal er toch voor? Eet jij niets?'

'Nee, laat maar.'

'Dat gaat niet goed. Let op mijn woorden.'

'Kletskoek. Ik zit net te denken. Venezuela, wat lijkt het dichtbij. George!'

'Wat is er nou? Ik heb zin in jam. Laat me toch.'

'Die kelner staat naar je te kijken.'

'Wat kan mij dat schelen. Nog een kop koffie graag.'

Annelies zuchtte, terwijl ze het koffiepotje optilde en George's kop volschonk. 'Veel eten is niet goed met die warmte.'

'Dacht je? Nou dan is dit mijn laatste.'

Toen George mes en vork neerlegde, zei hij: 'En nou ga ik Timmers opbellen. Blijf jij hier zitten?'

'Ja, dat is misschien wel beter.'

'Bestel dan nog een potje koffie voor als ik terugkom.'

Even later stond George in de telefooncel en draaide een nummer.

'Mag ik meneer Timmers?'

Het duurde een paar seconden voordat hij doorverbonden werd.

'Hallo, met Timmers.'

‘Met Berger. Hoe gaat het met je sinds gisterenavond?’

‘Je mag dat wel vragen Berger, maar eerlijk gezegd verwondert het me dat je dat interesseert, vooral na gisterenavond.’

‘Ik weet waarover je het hebt en ik begrijp best, dat ik je een verklaring schuldig ben. Die zul je ook hebben, maar niet over de telefoon en niet nu. Je kunt ervan overtuigd zijn, dat ik een heel aannemelijk excuus zal vertellen.’

‘Ja, dat neem ik dan maar aan. Ik wil je wel vertellen, dat ik een ogenblik niet wist hoe of ik het had.’

‘Nee, dat kan ik me begrijpen, maar je zult alles te horen krijgen. Dat was een van de redenen, waarom ik je opbel, een andere is dat ik je hulp nodig heb.’

‘Mijn hulp?’

‘Ja, je zou me een grote dienst kunnen bewijzen. Ik hoop dat je me zult willen helpen.’

‘Dat hangt er van af wat het is.’

‘Natuurlijk. Heb je Bob Heuveling gekend?’

‘Heuveling, zeg je? Nee, maar ik ben nog niet zo lang hier. Werkt hij voor de maatschappij?’

‘Heuveling is dood. Hij heeft voor de maatschappij gewerkt hier op Curaçao en in Venezuela. Om gezondheidsredenen werd hij een tijdje geleden naar Holland gezonden, waar hij gestorven is.’

‘Tot zover is het me duidelijk. En nu?’

‘Ik moet weten waaraan hij leed, wat de reden is van zijn terugzending. Heb je daar misschien iets over?’

‘Dat zou ik na moeten kijken.’

‘Wil je dat voor me doen?’

‘Met genoegen. Moet je het gauw weten?’

‘Zou je me binnen het uur iets kunnen laten weten?’

‘Het was mijn plan jullie straks te komen halen om naar de stad te gaan.’

‘Het spijt me Timmers, maar dat zal niet kunnen, ik heb vanmorgen een bespreking.’

‘Houdt je vraag over die Heuveling daar verband mee?’

‘Ja, maar meer kan ik je niet zeggen.’

‘Ik zal kijken wat ik kan vinden, dan bel ik je terug.’

‘Je bewijst me er een grote dienst mee.’

‘In orde kerel. Ik zal mijn best doen, maar misschien duurt het even.’

‘Dat geeft niet, ik wacht.’

‘Tot straks dan.’

George hing de hoorn op en liep terug naar het zaaltje waar Annelies achter een potje verse koffie zat te wachten.

‘En?’

‘Hij zal proberen het uit te vinden.’

‘Kende hij Bob?’

‘Nee. Dat is de moeilijkheid, hij moet het uit de officiële gegevens halen. Als het daar tenminste in vermeld is.’

‘Doen ze dat?’

‘Ziektegevallen worden meestal aangetekend voor zover ik weet. Je hebt koffie zie ik, schenk me dan maar in.’

Ze wachtten, langzaam verstreek de tijd en om beurten keken ze op hun horloge. Een kwartier, een half uur.

‘Misschien doet hij het niet,’ zei Annelies. ‘Zou je nog niet eens bellen. We moeten ook om Castillo denken.’

‘Ik kan toch niet nog eens bellen. Wat zou hij wel van me denken?’

Ze staarden zwijgend over het terras naar de zee. Vijf minuten. Toen zei Annelies: ‘Je moest toch maar...’ en op dat ogenblik kwam een kelner naar hen toe: ‘Meneer Berger, u wordt aan de telefoon geroepen.’

‘Ik kom.’ George stootte in zijn haast tegen het tafeltje en de koffiepot kon nog juist door Annelies gered worden.

‘Berger?’

‘Ja, ik ben hier.’

‘Ik heb het gevonden hoor. Maar het was een hele onderneming. Hier heb ik het, malaria en prothese van het linkerbeen. Reden genoeg zou ik zo zeggen om iemand terug te sturen.’

‘Verder niets?’

‘Is het nog niet genoeg?’

Nee, het was niet genoeg. Niet genoeg om Castillo's woorden te geloven.

'Wacht even, hier staat nog een aantekening, maar ik weet niet wat ik daarvan maken moet.'

'Wat staat er dan?' George hield zijn adem in.

'Er staat hier letterlijk "Ref.," dat is Rudolf, Eduard, Ferdinand punt. Referentie dus of refererend aan, zo iets dus. Ref. dr. Gulicker. Dat is alles.'

'Wie is dokter Gulicker?'

'Ik zal het even vragen. Blijf maar even aan de lijn.'

George wachtte. Dokter Gulicker was waarschijnlijk de behandelend geneesheer, die verantwoordelijk was voor het advies van repatriëring, maar hij moest zekerheid hebben. Volgens deze gegevens had Castillo gelogen, eenvoudig getracht hen te overbluffen met een vergezocht verhaal. Als Bob krankzinnig was, had hij of Annelies toch wel iets moeten merken. Ze waren gek geweest ook maar één ogenblik naar hem te luisteren, ze moesten nu iets verzinnen om Peggy uit zijn klauwen te bevrijden. Er moest een mogelijkheid zijn.

'Hallo Berger, hier ben ik weer.'

'Ja?'

'Dokter Gulicker is directeur van de psychiatrische inrichting hier. Meer kan ik je ook niet zeggen, niemand hier weet er meer van.'

Dus toch! Castillo had dus toch niet gelogen of het moest alles toeval zijn. Maar in dergelijke toevalligheden geloofde George niet.

'Hallo, ben je er nog?'

'Ja, ja, wel bedankt voor je moeite.'

'Dat is oké. Zie ik jullie vanavond nog op Pisca?'

'Ja, we logeren hier toch voorlopig?'

'Tot vanavond dan en loop niet weg zoals gisteren. Je bent me een rondje schuldig.'

'Dat zal ik met het grootste genoegen betalen en nog wel bedankt voor je inlichtingen.'

‘Heb je er wat aan?’

‘Dat geloof ik wel, ja. Tot ziens dan.’

George haastte zich terug naar de eetzaal.

‘Ik zie het al,’ zei Annelies. ‘Het is zo.’

‘Hoewel het er niet met zoveel woorden, of zelfs zo weinig woorden staat, kunnen we aannemen, dat Castillo de waarheid heeft gesproken.’ En hij vertelde haar van de aantekeningen op Bobs personeelskaart. Toen hij uitgesproken was, zei Annelies: ‘Ik ben blij, dat ik me niet vergist heb. Het zou een slag voor mijn zelfrespect geweest zijn. Noem het vrouwelijke intuïtie, maar ik wist, dat Castillo de waarheid sprak.’

‘Ik ben benieuwd naar wat hij ons te vertellen heeft,’ zei George.

Hoofdstuk 26

Ze gingen op het overdekte gedeelte van het terras zitten. Er waren nu wat meer gasten gekomen, het zwembad was bevolkt met vrouwen en kinderen, die elkaar allemaal schenen te kennen.

‘Weet je wat ik niet begrijp?’ zei Annelies.

‘Er is een heleboel wat ik niet begrijp,’ zei George. ‘Maar wat heb jij op het oog?’

‘Ik vraag me af, hoe het kwam, dat jij op een aanbeveling van Bob dat baantje bij de maatschappij kreeg.’

‘Ja, dat is vreemd. Zijn aanbeveling moet toch niet zoveel gewicht in de schaal gelegd hebben.’

‘Misschien zaten ze juist om iemand verlegen. Kijk eens wie daar aankomt. Entrop.’

‘Morgen, morgen,’ zei Entrop. ‘U bent er al vroeg bij zie ik. Goed geslapen?’

‘We zijn al uren op. We hebben al gezwommen en ontbeten.’

‘En wat voor plannen voor vandaag? Ik ben tot uw beschikking om u, als u dat wilt, wat wegwijs te maken.’

‘Om u de waarheid te zeggen verwachten wij tegen tienen bezoek. Ik ben bang, dat we van uw uitnodiging geen gebruik kunnen maken. Mag ik wat te drinken voor u bestellen?’

‘Koffie graag. Dat is jammer, maar er komt nog wel een gelegenheid.’

Ze spraken een tijd lang over zijn werk en toen stapte Entrop weer op. Het was bij tienen.

Onwillekeurig wierp Annelies een blik over de parkeerplaats, die aan het terras grensde. Castillo kon nu elk ogenblik komen. Ze was nerveus. Ze zag tegen deze ontmoeting meer op dan de vorige avond toen alles zo impulsief gebeurde.

Opeens zei ze: 'Als we ons toch eens vergissen George. Als Bob alleen maar nerveus was en daarom een psychiater moest raadplegen, als het van Castillo allemaal verzonnen werk is. Het zou onder de gegeven omstandigheden toch heel normaal zijn, als de dood van Suzy Bob zo had aangegrepen, dat hij geestelijk niet geheel tegen de moeilijkheden bestand was. En dat later alles weer in orde gekomen is.'

George knikte. 'Natuurlijk heb ik die mogelijkheid onder de ogen gezien. Het klopt allemaal, de bewering van Castillo komt overeen met die van Timmers. Alleen was Castillo positief in zijn verklaring en Timmers wist eigenlijk niets.'

'We moeten voorzichtig zijn George. Heel voorzichtig.'

'Wat een rotzooi. Wat zijn we in godsnaam begonnen.'

'Soms vraag ik me dat ook wel eens af. Hoe laat is het nou, George?'

'Over tienen.'

'Hij is laat.'

Ze zwegen beiden. Tergend langzaam verstreken de minuten.

'Misschien is er wat gebeurd,' zei Annelies.

'Zo laat is het nog niet.'

'Misschien heeft hij zich bedacht.'

'Ach kom.'

Ze zagen een auto met grote snelheid het parkeerterrein oprijden. George kwam half uit zijn stoel overeind. Toen zei hij met een zucht van verlichting: 'Daar is hij.'

Ze zagen Castillo uit de auto stappen. Hij kwam met grote stappen naar het restaurant.

'Zou je hem niet tegemoetgaan?'

'Nee,' zei George. 'Hij vindt ons wel,' en als om zijn woorden te

bevestigen kwam Castillo op dat ogenblik het terras op, keek even rond en liep toen snel op hen toe.

‘Mevrouw Berger, meneer Berger, het spijt me ontzettend dat ik zo laat ben, maar op het moment, dat we bij de brug kwamen, draaide die juist open. We zijn omgereden, maar dat kost tijd.’

Het leek een zwak excuus en pas later hoorde George, dat het een veel voorkomend verschijnsel was en een volkomen geldig excuus. De brug had al heel wat afspraken in het honderd doen lopen. Maar op dat tijdstip wist hij het nog niet.

‘Gaat u zitten,’ zei hij koeltjes. ‘Wat mag ik u aanbieden?’

‘Whisky graag,’ zei Castillo.

‘En jij Annelies?’

‘Alsjeblieft geen koffie meer. Iets kouds.’

George riep een kelner en bestelde. Toen offreerde hij sigaretten. Castillo informeerde naar hun nachtrust de tweede nacht in de tropen en toen werd het even stil omdat de kelner de dranken bracht. George had nu gelegenheid de man nog eens goed op te nemen. Castillo had een fijn besneden gezicht, met een haviksneus en diepliggende ogen. Zijn bijna zwarte haar was aan de slapen grijs. Hij maakte de indruk van een man, die een groot deel van zijn leven in de openlucht doorbracht. Hoewel George bevooroordeeld was kon hij Castillo toch niet onsympathiek vinden; waarop Bob zijn sinistere voorstelling van de man had gebaseerd bleef voor hem verborgen. Maar, besloot hij, zijn uiterlijk bevestigde een ding. Castillo was zeker geen slappeling, een man die als hij iets wilde, dat ook door zou zetten. Ook Annelies maakte van de gelegenheid gebruik, zich een oordeel over Castillo's uiterlijk te vormen en ook dat was onverdeeld gunstig. Ze vond Castillo niet knap, maar hij had in zijn gezicht iets, dat tot haar sprak, een zekere zelfbewustheid en zijn scherpe gelaatstrekken deden een ijzeren wil vermoeden. Een engerd? Ze moest haast lachen toen ze de uitdrukking, die ze indertijd tegen Bob gebruikt had in haar herinnering terugriep. Nee, geen engerd, maar een man, met wie niet te spotten viel.

‘Ja,’ zei George, toen ze alleen waren. ‘Wij willen uit uw mond horen hoe alles precies is gegaan.’

‘Ik ben u heel erkentelijk,’ zei Castillo. ‘Het is niet zo eenvoudig en ik heb me gisteren en vanmorgen afgevraagd, hoe ik het verhaal zou beginnen.’ Hij keek George even glimlachend aan. ‘Ik zal dan maar teruggaan tot onze ontmoeting aan boord van de Caribia. Zo heette het schip, waarmee we toentertijd de reis maakten.’

‘Ja, dat weten we,’ zei George.

‘Ons vertrek uit IJmuiden bracht ons direct in een hevige storm. Er waren niet veel passagiers die de veiligheid van hun hut verlieten, afgezien nog van het feit, dat de meeste zeeziek waren. Het schip ging hevig tekeer, maar aan dek was het wel uit te houden als je een beschut plaatsje opzocht. Ik wist zo'n plekje en ik was van plan daar te gaan zitten en te genieten van de zee, die ik in een storm op z'n mooist vind. Toen ik het plekje bereikte, zag ik dat het al ingenomen was door een meisje met blond haar en blauwe ogen. Ik wilde me terugtrekken, maar het meisje zei: ‘Het ziet ernaar uit dat u op de hoogte was van het bestaan van deze plaats. Gaat u toch niet weg, er is hier ruimte genoeg voor twee.’

‘Maar bent u dan alleen?’ vroeg ik.

Suzy, want het was Suzy, antwoordde: ‘Mijn vader en moeder blijven in de hut, die krijg ik met geen mogelijkheid aan dek. En het is hier juist zo heerlijk, luister eens naar die wind.’

‘Ja.’ Ik stelde me voor, wat vrij belachelijk leek en ik ging naast haar zitten. ‘Uw eerste reis?’ vroeg ik.

‘Ja, en direct maar alles, waar ik naar verlangd heb, de wind, de woeste zee. Ik heb er dikwijls van gedroomd, maar de werkelijkheid is nog veel mooier. Gaat u naar Curaçao?’

‘Nee, ik ga naar Venezuela.’

‘Woont u daar dan?’

‘Ja, daar woon ik. Ik ben er zelfs geboren.’

‘Wat vreemd. U bent toch Hollander. U hebt een Hollandse naam. Hoe is uw voornaam?’

‘Robert.’

‘Bob?’

‘Nee, Robert. Ik moet niets van dat ge bob hebben. In Venezuela heet ik Roberto.’

‘Roberto,’ zei Suzy. ‘Wat een romantische naam. Vertelt u mij eens wat over uw land. Ik weet er zo weinig van. U bent natuurlijk getrouwd. Hebt u kinderen?’

‘Hoho, niet alles tegelijk,’ zei ik lachend.’

Castillo glimlachte toen de herinnering hem de gebeurtenis weer voor de geest bracht, maar George vroeg opeens scherp: ‘Uw voornaam is dus Robert?’

‘Dat zei ik u toch?’

George keek Annelies aan, maar zag dat zij zijn bedoeling niet begreep, toen zei hij: ‘Een vergissing, ik dacht dat uw voornaam John was.’

‘Hoezo?’ vroeg Castillo verbaasd. ‘Hoe komt u daar aan?’

‘Heuveling gebruikte die voornaam.’

‘Ik begrijp het niet. Robert Rutgers. In het Spaans Roberto. John is toch een naam die daar niets mee heeft te maken. Noemde hij mij zo?’

‘Ja, maar het geeft niet, gaat u verder.’

‘Wonderlijk. Wel, toen Suzy vroeg of ik getrouwd was aarzelde ik of ik haar de tragedie van mijn huwelijk zou vertellen.

“Nee,” zei ik. “Ik ben niet getrouwd; niet meer.”

“Bent u gescheiden?” vroeg Suzy.

Weer aarzelde ik, maar iets in haar houding gaf mij de zekerheid, dat zij het niet zou opvatten alsof ik met mijn ongeluk te koop wilde lopen. Ik zei dan ook: “Ik ben getrouwd geweest, mijn gezin is bij een ramp om het leven gekomen.” Het was geen nieuwsgierigheid van haar kant, het was oprechte belangstelling en dat was dan ook de reden, waarom ik het haar vertelde.

“Ik was nog maar een jaar getrouwd,” zei ik. “We woonden op een van mijn plantages aan de Orinocorivier. Het: had in de bergen zwaar geregend en er was kans, dat de rivier zou stijgen, dat we het huis zouden moeten verlaten. Dat was niets bijzonders, het gebeurde wel meer in het regenseizoen, want hoewel het huis op palen gebouwd was, juist voor dergelijke gebeurtenissen, nam ik nooit het risico de hoogte van het water af te wachten om dan misschien volkomen geïsoleerd als op een eilandje te zitten tot het

water weer gedaald was. Liever kampeerde ik een paar dagen in de bergen tot het gevaar geweken was. De berichten, die ik die dag van de bovenloop van de rivier ontving waren verre van geruststellend en ik besloot nog dezelfde dag naar het hoger gelegen gebied te trekken. Ik liet mijn werk in de steek en ging te paard naar huis, wat nog een goed half uur rijden was. Ik was nog op een paar honderd meter van het huis verwijderd, toen ik de vloedgolf zag, die de rivier kwam opstormen, ver buiten zijn oevers bomen ontwortelend, alles vernielend wat op zijn weg lag. Ik spoorde mijn paard aan en riep zo luid ik kon mijn vrouws naam, om haar op het gevaar te wijzen. Ze kwam het huis uit met de baby op haar arm. Ik was tot op vijftig meter genaderd, toen de golf het huis bereikte, ik zag hoe de balken van de veranda eenvoudig afknapten en het huis door het water van zijn fundamenten gerukt werd. Mijn paard steigerde en weigerde een stap verder te gaan. Ik sprong uit het zadel en snelde naar voren. Wild bruiste de rivier rond mijn voeten. Het was doelloos, het huis was weg, overal kolkte de wilde stroom.

Ik trachtte te zwemmen maar het was onmogelijk, ik was de meeste tijd meer onder dan boven water, tot ik snakte naar adem en ik dacht te verdrinken. Toen vonden mijn voeten vaste grond en strompelde ik voort. Even vlug als het water was gerezen, daalde het ook weer. De waterstand werd bijna normaal. Ik waadde door de modder, zoekend naar een spoor van Maria en de baby. Ik vond niets. Ze is nooit gevonden."'

Even zweeg Castillo, maar vervolgde toen: 'Het is meer dan twaalf jaar geleden. Ik ben nooit meer naar die plek teruggekeerd, maar nam mijn intrek op een van mijn landgoederen bij Caracas, Daar woonde mijn schoonzuster Consuelo en ik nam mijn intrek bij haar. Het schijnt dat het in onze familie gebruikelijk is dat het huwelijk door een noodlottig gebeuren ontbonden wordt. Consuelo heeft vier kinderen, mijn broer sneuvelde tijdens de opstand in '39 in Caracas. Zij woonde van dat tijdstip af in het huis, maar ze was blij, dat ik in kwam wonen en haar een handje kon helpen bij het opvoeden van de kinderen.'

Annelies keek George aan, maar die merkte het niet op.

Castillo was in gedachten verdiept, die hem zijn omgeving deden vergeten. In zijn verbeelding zag hij weer die scène voor zich, hoe hij en Suzy daar in de storm elkaar zochten en vonden.

‘Ik vertelde haar over Venezuela, van de landgoederen, die ik overal verspreid over het land bezit, een nalatenschap die soms zijn goede, maar ook zijn kwade zijden bezit, want niet alle bedrijven zijn even rendabel. De tijd vloog om en Suzy raakte niet uitgevraagd. Maar eindelijk had ik alles verteld, wat er te vertellen viel en was het haar beurt. Ik geloof, dat wij elkaar die eerste dag reeds vonden, het was meer dan sympathie, het was het samenzijn in de storm op een schip, dat geheel verlaten leek, dat ons tot elkaar bracht. Toen het lunchtijd werd, zocht ze haar vader en moeder in de hut op, maar die verkozen daar te blijven. Ze kwam al gauw terug. Ik zag haar de eetzaal binnenkomen en ging haar tegemoet. Er waren haast geen passagiers, die van de lunch gebruik maakten, zodat ze bij mij aan tafel kwam zitten. Het was alsof de vertrouwelijkheid, die er tussen ons geheerst had sinds we elkaar ontmoetten zich verdiepte, alsof wij elkaar al veel langer kenden en niet pas een halve dag.’

Castillo zweeg even en nam een teug uit zijn glas.

‘Ik weet hoe de meeste mensen staan tegenover wat ze zoutwaterliefde noemen, in ons geval was dat niet toepasselijk. Natuurlijk, de omstandigheden werkten mee, het was door de storm, alsof wij het hele schip voor onszelf hadden, wij waren beiden zo'n beetje aan ons lot overgelaten en op elkaar aangewezen, maar er waren veel meer redenen, waarom ik nu achteraf gezien, toen al besloot dat ik nooit meer van haar zou willen scheiden.

Op de derde dag van de storm ontmoette zij Heuveling. Ze vertelde het mij 's middags, toen we op ons vaste plekje in de luwte van het dekhuis zaten.

‘Ik heb een oude kennis ontmoet, lieveling,’ zei ze, terwijl ze zich dicht tegen mij aannestelde, omdat de gure wind toch nog af en toe tot dit plekje doordrong.

‘Een man?’ vroeg ik lachend.

Ze knikte. ‘Ja, een man Robert. Ben je jaloers?’

‘Dat weet ik nog niet. Vertel eerst maar eens.’

‘Wel, moeder voelde zich wat beter en wilde wat frisse lucht aan dek gaan opdoen. Ik was vooruit gelopen en stond op haar te wachten toen er opeens een man naar mij toekwam. Eigenlijk moet ik je nu een bekentenis doen Robert, maar je weet het misschien al. Ik ben al eerder verloofd geweest, dat is uitgegaan, omdat we beiden begrepen, dat we toch niet zo bij elkaar pasten als we gedacht hadden. De man, die ik nu ontmoet heb was zijn vriend. Ik kende hem goed en het was niet zolang geleden, dat we elkaar gezien hadden, dus herkende ik hem onmiddellijk.

Hij waarschuwde me, dat ik gevaar liep overboord te slaan en we raakten in gesprek. Het bleek, dat hij nog niet wist, dat ik mijn verloving verbroken had en het bericht scheen hem merkwaardig veel genoegen te doen.’

‘Ah,’ zei ik, ‘daar heb je het al. Kapers op de kust.’

‘Ach wel nee,’ lachte Suzy. ‘Doe toch niet zo gek. Ik ken Bob al jaren. Zo iets zou al te belachelijk zijn.’

‘Zo, ga maar door met je biecht.’

‘Biecht? Zeg, luister eens, wat zou ik moeten biechten?’

‘Dat je in het geheim met die Bob getrouwd bent, maar dat je mij dat voorzichtig wilt vertellen.’

‘Je bent zot. Nou, moeder kwam op dat ogenblik aan dek en ze kende Bob ook en het zou heel gezellig geworden zijn, als niet juist een kwade golf ons door elkaar op een bank gesmeten had.’

‘Dacht ik het niet? Hoe komt die bank daar ineens. Ha!’

‘Die stond daar, aan dek. Ach, wat klets ik toch. Je houdt me toch maar voor de gek.’

‘Goed dan, ik zal ermee stoppen. Hoe heet dat vriendje van je?’

‘Bob Heuveling.’

‘Wacht eens, Heuveling? Die kerel is bij mij in de hut. Natuurlijk. Doodziek was hij, dus knapt hij alweer op. Gelukkig, want het is geen pretje met zeezieke mensen een hut te moeten delen.’

‘Bij je in de hut? Dat is ook toevallig.’

‘Waarom?’

‘Nou, zo maar, kun je nogal met hem overweg?’

‘Nou, dat mag geen naam hebben, we hebben amper een paar woorden gewisseld. Maar nu hebben we tenminste een aanknopingspunt, gemeenschappelijke interesse zou ik haast zeggen.’

‘Ach jij,’ zei Suzy.

Ik bekeek die avond mijn hutgenoot wat nauwkeuriger. Dat was gemakkelijk want ik was al naar bed gegaan toen hij de hut binnen kwam. Hij stond wat besluiteloos om zich heen te kijken, eerst in de ene kooi en daarna in de andere, waar mijn medehutbewoners nog steeds zeeziek lagen te snurken. Toen zag hij blijkbaar dat ik niet sliep, maar naar hem lag te kijken. Heuveling maakte de indruk vrij nerveus te zijn, ik maakte een opmerking over het feit, dat hij weer opgeknapt was en toen kleedde hij zich snel uit en klom in zijn kooi. Hij vergat het licht uit te draaien.

Even later viel ik in slaap. Ik werd wakker doordat er iemand geroepen had en in mijn onderbewustzijn wist ik dat het een kreet van doodsangst was geweest. Heuvelings kooi was recht tegenover de mijne en ik zag, dat hij rechtop in bed zat en naar mij staarde met zulk een uitdrukking van ontzetting in zijn ogen, dat ik uitriep: ‘Wat hebt u? Voelt u zich niet goed?’ Ik wierp het dek van mij af en klom uit de kooi om te zien of ik de man helpen kon. Toen ik voor zijn kooi stond zag ik zijn ogen nog steeds met diezelfde uitdrukking erin strak op mij gericht.

‘Je moet het niet doen, hoor je me?’ fluisterde Heuveling ineens en toen met luider stem: ‘Ik heb het altijd geweten, dat ze meer van jou hield dan van mij. Maar je kunt haar toch niet in de steek laten? Niet na alles wat ik voor jou over gehad heb.’

Het klonk me allemaal als wartaal in de oren, maar Heuveling was zo kennelijk buiten zich zelf, dat ik besloot met hem mee te spreken in zijn gedachtengang om hem te kalmeren.

‘Natuurlijk niet,’ zei ik. ‘Hoe kom je erbij?’

‘Maar ze heeft het me zelf verteld. Ze houdt van jou George dat weet ik, ze heeft nooit van mij gehouden. Jullie kunnen niet uit elkaar gaan, niet nadat ik mijn eigen geluk voor jullie opzij gezet had. Beloof het me, George.’

Ik wist niet wie George was. Maar ik trachtte hem te sussen.

'Ik zal doen wat je wilt. Probeer nu weer te slapen. Het is midden in de nacht.'

Ik hoorde achter mij iemand hoesten en ik keek om. Uit een van de kooien keek een slaperig gezicht. De man zei niets maar keerde zich demonstratief op zijn zijde.

Heuveling scheen kalmer geworden te zijn, de angst was uit zijn gezicht weggetrokken, het was alsof hij ontwaakte. Ik zag het bewustzijn in zijn ogen terugkeren.

'Wat is er?' vroeg hij verbaasd. Hij scheen zich niets te herinneren van de nachtmerrie, die hij klaarblijkelijk had gehad. En het leek mij beter hem daar ook maar niet aan te herinneren.

'Ik kon niet slapen,' zei ik dan ook zacht om mijn medehutbewoner niet opnieuw te ergeren. 'Ik ga een paar slaaptabletjes nemen.'

Het stelde hem blijkbaar gerust, want hij zei volkomen rustig: 'Misschien omdat het licht is blijven branden. Mijn schuld, neemt u mij niet kwalijk.'

'Zal ik het dan maar uitdoen?' vroeg ik en tot mijn verbazing stemde hij daar direct mee in.

Ik ontwaakte nogal vroeg, maar de reden daarvan zal wel geweest zijn, dat de storm voorbij was. Het was prachtig weer. Ik klom uit mijn kooi en ging voor de patrijspoort staan. Een geluid achter mij deed mij omkijken en ik zag, dat ook Heuveling ontwaakt was. Hij zag eruit als een dode en ik moest ineens denken aan het grapje, dat ik met Suzy gemaakt had. Als medeminnaar had ik van deze man niets te duchten. De gegachte deed me in de lach schieten.'

De herinnering deed Castillo weer glimlachen.

Hoofdstuk 27

Ik vertelde Suzy niets van het gebeurde, dat ik toeschreef aan de gevolgen van een nachtmerrie. Suzy vroeg me of ik haar ouders iets over Curaçao wilde vertellen, waar ik een aantal jaren heb gewoond en ik had toevallig een kaart, aan de hand waarvan ik het een en ander kon uitleggen. Tijdens ons gesprek kwam Heuveling zich bij ons voegen.

Niet dat ik in enig opzicht bang was, dat hij een rivaal zou blijken te zijn, maar alleen omdat ik niet erg op zijn gezelschap gesteld was, gaf ik Suzy een wenk, die zij begreep en ging aan dek. Even later kwam zij ook het dek op met aan haar zijde Heuveling. Dat was allerminst mijn bedoeling, maar ik veronderstelde, dat Suzy wel een uitvlucht zou vinden om hem kwijt te raken.

Ik had mij misrekend, blijkbaar was de heer Heuveling ook erg op Suzy's gezelschap gesteld. Pas tegen lunchtijd kreeg ik gelegenheid een paar woorden met haar te wisselen.

‘Waarom heb je ons geen gezelschap gehouden?’ vroeg ze, toen ik haar bij de ingang van de eetzaal eindelijk alleen trof.

‘Ik heb geen derde daarbij nodig,’ zei ik. Ik was kwaad door die verloren morgen, maar toen ik Suzy's gezicht zag, had ik me zelf wel kunnen schoppen.

‘Ik kon hem toch niet zo maar wegsturen,’ zei ze. ‘We hebben elkaar een hele tijd gekend, daar steekt toch niets in.’

Natuurlijk was ik jaloers en daardoor onredelijk.

‘Het spijt me,’ zei ik dan ook. ‘Natuurlijk kon je dat niet, maar vanmiddag hebben we toch alleen elkaar, hoop ik.’

‘Ik hoop het,’ zei Suzy en liep lachend de eetzaal in.

Het gebeurde niet. U weet dat Suzy's vader dokter was? Ja, natuurlijk weet u dat. Ze hielp hem soms in zijn praktijk. Nu was er een passagier, die een ongelukje gehad had en Suzy moest haar vader helpen en de vrouw verplegen, vertelde mevrouw Benting mij. Het gevolg was, dat ik Suzy pas de volgende morgen aan dek ontmoette. Ik hing een beetje landerig over de reling. Zonder Suzy vond ik de bootreis nu niet bepaald ideaal, maar dat veranderde toen ik haar stralend op mij zag toekomen.

‘Daar ben ik dan eindelijk,’ zei ze en ik was gelijk mijn boze bui vergeten.

‘Heb je je erg verveeld?’ vroeg ze.

‘Natuurlijk. Is het nou noodzakelijk, dat we ter wille van een volslagen vreemde...’

Ze legde haar hand op mijn mond. ‘Ik heb ook naar jou verlangd Robert. Maar ik moest vader wel helpen. Er is gelukkig een verpleegster aan boord, dus heb ik van nu af aan meer tijd om met je samen te zijn.’

‘Suzy?’

Ze keek mij aan met haar blauwe ogen met een blik, die mij genoeg zei, maar toch stelde ik de vraag. ‘Wil je met me trouwen, zodra we aangekomen zijn?’

‘Maar jij gaat toch naar Venezuela en ik naar Curaçao?’

‘Dan ga ik door naar Curaçao. Wil je dat liefste?’

‘Ja, Robert, dat wil ik.’

Ik stond op het punt haar in mijn armen te nemen, toen ik plotseling Heuveling op ons zag toekomen. Iets in zijn houding gaf me een waarschuwing, dat er gevaar dreigde.

‘Wat doe je daar? Wil je juffrouw Benting wel eens met rust laten?’

Ik dacht even dat hij mij een klap wilde geven en bereidde mij voor die af te weren.

‘Bob,’ zei Suzy scherp. Hij keek haar even wezenloos aan en daarna mij.

‘Wat is er gebeurd?’ stamelde hij. ‘Wat is er gebeurd, Suzy?’

‘Ga zitten,’ zei ik. ‘U bent piet goed. Kan ik iets voor u doen?’

‘Ik weet het niet,’ zei Heuveling en liet zich in een dekstoel vallen. ‘Ik moet mij vergist hebben.’

Over zijn hoofd ontmoetten mijn ogen die van Suzy. Was de man dronken of was hij ziek?

Maar dronken bleek hij toch niet te zijn. Na een ogenblik met zijn hoofd in zijn handen gezeten te hebben stond hij op, mompelde een verontschuldiging en verwijderde zich.

Later toen we samen in de hut waren, maakte hij zijn verontschuldiging. Het leek mij het beste er verder niet op in te gaan, maar het gebeurde bleef tussen ons hangen, we spraken in het geheel niet meer met elkaar.

De dagen verstreken en ik begon te vergeten wat er was voorgevallen. Suzy en ik waren veel samen en haar ouders moeten hun conclusies getrokken hebben. Toen zei Suzy op een gegeven dag: ‘Robert, zou je nu zo langzamerhand niet eens met vader spreken? Het mag dan ouderwets klinken, maar ik weet zeker, dat hij het op prijs zal stellen.’

Ik moest toegeven, dat de gedachte daaraan nog niet bij mij opgekomen was, maar ik begreep, dat zij gelijk had. Toch zag ik tegen dat onderhoud op.

‘Dat moest ik dan maar direct doen,’ zei ik.

‘Ik wacht hier op je,’ zei Suzy.

Het gesprek viel buitengewoon mee. Zowel dokter Benting als zijn vrouw waren, nadat ik alles over me zelf verteld had, met hun dochters keus wel ingenomen.

‘En ga haar nu dan maar halen,’ zei mevrouw lachend. Ik haastte mij naar het dek terug, waar ik Suzy in tranen aantrof.

‘Wat is er nou aan de hand?’ vroeg ik, verbijsterd. ‘Waarom zit je te huilen? Alles is toch in orde. Of heeft het te lang geduurd?’

‘O, Robert,’ snikte Suzy. ‘Dat is het niet. Bob was zojuist hier.’

‘Nou en? Als hij je lastig gevallen heeft...’

‘Nee,’ ze trachtte zich te beheersen. ‘Nee, lastig gevallen niet lieveling, alleen...’

‘Wat dan?’

‘Hij heeft me ten huwelijk gevraagd.’

‘Hij is gek.’

Ze droogde haar tranen en keek mij aan. Opeens glimlachte ze. ‘Zo, moet hij daar gek voor zijn?’

‘Ja,’ zei ik. ‘Om te denken, dat hij een schijn van kans zou hebben. Kom mee, kind, voordat de kapitein je ten huwelijk vraagt.’

‘Misschien zeg ik dan wel ja,’ zei ze.

Toen haastten wij ons terug naar haar ouders.

Maar ik was niet van plan, Suzy nog langer bloot te stellen aan de huwelijksplannen van meneer Heuveling. Toen ik in mijn hut kwam, zag ik, dat hij nog niet naar bed gegaan was. Alleen Donkers, een van de andere hutgenoten lag in zijn kooi te snurken. Ik ging op een stoel zitten om de komst van Heuveling af te wachten. Ik wilde hem voor eens en voor altijd duidelijk maken, dat Suzy met mij ging trouwen.

Zo zat ik daar geruime tijd en wachtte. Een hele tijd.

Hoofdstuk 28

Toen Heuveling eindelijk verscheen, zag ik direct, dat hij gedronken had. Ik aarzelde een ogenblik. Dit leek mij niet het juiste moment om de man tot rede te brengen. Het was de vraag of iets van wat ik wou zeggen tot zijn benevelde brein zou doordringen. Maar toch, nu waren we alleen, de snurkende Donkers scheen ook al te diep in het glaasje gekeken te hebben en de vierde passagier, ik ben zijn naam vergeten was niet in de hut.

Heuveling wankelde de hut binnen en sloeg de deur achter zich dicht. Hij bleef er met zijn rug tegenaan leunen.

'Meneer Rutgers,' zei hij met dikke tong. 'Goed dat u nog niet naar bed bent. Ik heb u wat prettigs te vertellen. O, nee, niet voor u, maar voor mij, ziet u. Ik heb me vanmiddag verloofd.'

'Ga zitten Heuveling,' zei ik kort. 'Je praat wartaal.'

'Wartaal he? Dat is goed.'

'Ga zitten,' zei ik nog eens en schoof een stoel bij.

Hij liet zich erop neervallen en bleef mij met troebele ogen aankijken.

'Luister eens Heuveling,' zei ik. 'Dit begint vervelend te worden. Ik weet niet hoe je aan die fantastische ideeën komt, maar ik wil je dit zeggen. Ik ben met juffrouw Beuring verloofd en ik kan niet toestaan, dat je dit gekke verhaaltje over haar gaat rondstrooien. Laat haar met rust, begrijp je dat?'

Heuveling begon te lachen. Eerst zachtjes, maar het klonk steeds luider, steeds hysterischer.

Ik stond op en gaf hem met de vlakke hand een klap in zijn gezicht. ‘Laat dat,’ zei ik.

Het resultaat was heel anders dan ik verwacht had. Hij sprong overeind en wierp zich op mij. Ik slaagde erin hem met een paar vuistslagen op een afstand te houden, maar hij had het voordeel van de verrassing en ik viel met stoel en al over de grond, toen hij zich weer op mij wierp. Toen hoorde ik een stem, van Donkers, die brulde: ‘Wat is dat hier voor nonsens!’ Hij wierp zich tussen ons in en een ogenblik zag ik niet wat er gebeurde. Toen ik opkeek stonden Heuveling en Donkers tegenover elkaar. Heuveling stond bij de wastafel, hij keek radeloos om zich heen en greep toen een gevulde waterkaraf, die naast de wastafel in een houder hing.

Donkers zag de klap aankomen en trachtte hem te ontwijken, maar dat lukte niet, hij sloeg voorover en sleepte Heuveling in zijn val mee. Ik was intussen op de been gekrabbeld, maar mijn tussenkomst was niet meer nodig. Ze lagen beiden bewusteloos op de grond. Ik besloot de kapitein te waarschuwen. Hij ging direct met mij mee. Onder het lopen vertelde ik hem in het kort wat er gebeurd was en de aanleiding er toe. Ik vroeg hem ervoor te willen zorgen, dat ik een andere hut kreeg, na het gebeurde wilde ik niet meer met Heuveling in een hut slapen.

Donkers bleek vrij ernstig gewond te zijn en dokter Benting wilde hem direct opereren. De kapitein besloot Heuveling in arrest te nemen.

Ik was aan een kant blij met deze oplossing, want ik veronderstel dat hij ons de resterende dagen van de reis wel niet met rust gelaten zou hebben en mogelijk een schandaal wilde veroorzaken. Als Donkers dood zou gaan was dat voor Heuvelings verantwoording, als hij zou blijven leven, zou hij waarschijnlijk een aanklacht tegen hem indienen. In beide gevallen was de kans, dat wij van Heuveling nog meer last zouden ondervinden, gering.

Het gebeurde had op Suzy een andere reactie dan ik verwacht

had. Tot mijn verwondering voelde zij zich aan wat er gebeurd was schuldig.

'Ik had hem niet zo bruusk moeten afwimpelen,' zei ze, toen ik haar de nachtelijke gebeurtenissen vertelde. 'Maar het kwam ook op zo'n raar ogenblik, ik kon alleen aan ons denken. Het moet een ontzettende teleurstelling geweest zijn. Nee, het is ten dele mijn schuld, ik ben niet tactisch genoeg geweest.'

'Luister eens Suzy. Heuveling is een volwassen man. Dat huwelijksaanzoek was maar een idiote geschiedenis, hij moet van tevoren geweten hebben, wat je antwoord zou zijn.'

'Dan zou hij het toch niet gevraagd hebben?'

'Toch wel. Hij is juist de soort man, die dat wel zou doen.'

'Ik mocht Bob toch graag. Moeder heeft een vreselijke hekel aan hem, maar ik ken hem al zo veel langer.'

'Laten we Heuveling vergeten, liefste.'

En we vergaten hem. Het werd weer allemaal zoals het eerst geweest was. Op een middag, de dag voordat we in La Guaira zouden aankomen zei Suzy: 'Ik zou graag eens zien waar je woont Robert. Hebben we geen tijd om daar eens te gaan kijken, als we morgen aankomen?'

'Ik ben bang van niet. Het neemt te veel tijd in beslag, maar we kunnen wel iets anders doen. Ik heb een oude plantage aan deze kant van Caracas, we zouden daar een kijkje kunnen nemen. Het huis is leeg, maar helemaal gemeubeld. Een oude opzichter woont in een van de bijgebouwen en houdt met zijn vrouw de boel op orde. Het is een voorbeeld van een plantage, zoals die vroeger hier geëxploiteerd werden. Nu is hij niet rendabel meer en ik heb al lang getracht hem te verkopen.'

'Kunnen we daar heen gaan?'

'Ja, daar is tijd genoeg voor,' dacht ik. Als ik een telegram naar José stuurde zou hij zorgen, dat alles in orde kwam om ons te kunnen ontvangen. Het was wel kort dag, maar het kon. José da Silva was de oude man, die voor het huis en de plantage zorgde.

De boot voer heel vroeg in de morgen de haven binnen, maar Suzy en ik stonden aan de reling. We moesten elke minuut van de

tijd, die ons gegeven zou zijn, benutten. Ik hoorde, toen ik de landingskaarten in orde maakte, dat Donkers veel beter was en ik besloot voor dat wij aan wal gingen, bij de kapitein te informeren of er werkelijk verbetering in zijn toestand was gekomen. Het bleek, dat Donkers de operatie goed doorstaan had en zich van het gebeurde maar heel weinig herinnerde. Hij wilde niet horen van een aanklacht tegen Heuveling en dat liet de kapitein geen andere keus, dan hem in vrijheid te stellen.

'Ik ga met juffrouw Benting een tocht maken,' zei ik. 'Ik hoop niet dat hij voor die tijd nog de gelegenheid waarneemt om onaangenaamheden te maken.'

'Dat denk ik niet,' zei de kapitein. 'Het zou toch al te gek zijn. Maar om die kans niet te lopen is er toch nog wel iets te vinden. Ziet u, ik heb het op het ogenblik erg druk en zeker geen tijd om me met meneer Heuveling bezig te houden,' hij gaf mij een knipoog en ik begreep zijn bedoeling.

'We gaan zo gauw mogelijk van boord,' zei ik dan ook.

We gingen direct van boord en namen de eerste de beste taxi.

Ik zal die dag nooit zolang ik leef, kunnen vergeten. Iedere minuut ervan staat in mijn herinnering gegrift. Het was geen lange rit naar de hacienda, maar geen gemakkelijke, want de weg was in lange tijd niet gebruikt en in een verschrikkelijke staat. De chauffeur braakte de vreselijkste godslasteringen uit en op een gegeven moment weigerde hij zelfs verder te gaan en alleen mijn belofte van een ruime vergoeding voor de slijtage aan zijn wagen, deed hem van zijn voornemen halverwege terug te keren, afzien.

'Waar brengje me naar toe Robert?' vroeg Suzy na een tijdje. 'Hier woont toch zeker geen sterveling?'

'We zijn er nu gauw,' zei ik. 'Als ik geweten had, dat de weg zo slecht was, had ik je dit niet aangedaan.'

'Maar ik vind het heerlijk,' zei Suzy.

Eindelijk bereikten we het huis. Ik sprak met de chauffeur af dat hij ons 's avonds om acht uur weer zou komen halen, waar hij eerst niets van wilde horen, maar het bedrag dat ik als beloning noemde deed hem van gedachten veranderen.

Ruim twaalf uur hadden Suzy en ik voor onszelf. De oude José was er om ons te ontvangen. Hij had gedaan wat hij kon in de korte tijd die hij tot zijn beschikking had en het was een wonder wat hij tot stand had weten te brengen. Het huis was in een staat, alsof het de vorige dag nog bewoond was geweest, zelfs hadden hij en zijn vrouw niet vergeten, hier en daar bloemen en planten te plaatsen. De uren vlogen voorbij, we wandelden in de verwaarloosde plantage en Suzy hield niet op vragen te stellen over alles wat voor haar nieuw was, de oude watermolen, de koffieaanplant, die nu overwoekerd was, de vele wilde bloemen, die uitbundig bloeiden, orchideeën die in vele variaties van de knoestige boomtakken omlaag hingen, een slang, die ritselend in het struikgewas verdween. Toen we moe en warm bij het huis terugkwamen stond de tafel gedekt. Het was een nieuwe bron voor nieuwsgierigheid, watermeloen, papaya, mango en andere vruchten, dingen die voor mij de gewoonste zaak van de wereld waren, bleken voor haar alle nieuw. Ik heb zelden iemand zo van het leven zien genieten, als Suzy aan die koffietafel.

Na het eten namen wij volgens de gebruiken van het land een siesta. En daar in de schemer van de slaapkamer kwam Suzy tot mij. Het was misschien verkeerd, maar ons huwelijk was toch nog slechts een kwestie van wat wettelijke formaliteiten, zo iets is niet aan tijd of plaats gebonden. Voor ons was het de juiste tijd.

Hoe meer het uur van vertrek naderde, des te sneller leek de tijd te verstrijken. Het was avond voordat we het wisten. Buiten begon het donker te worden. Suzy strekte zich op het bed uit en zei: ‘Ik zou hier altijd willen blijven Robert. Het is hier zo stil en zo vredig, zo ver van alle kleine onbenulligheden van het dagelijks leven.’

‘Maar we moeten toch naar het schip terug,’ zei ik. ‘Je moet om je ouders denken, het zou erop lijken dat ik je ontvoerd had.’

‘Veel minder heb je toch ook niet gedaan,’ zei Suzy lachend.

‘Niet tegen je zin hoop ik?’

‘Nee liefste, niet tegen mijn zin.’

Plotseling hoorden we het geluid van een auto, die het erf op

reed. Ik keek op mijn horloge. ‘Dat moet de chauffeur zijn,’ zei ik, ‘maar dan is hij toch een uur te vroeg.’ Ik stond op om uit het raam te kijken, maar ik kon niets onderscheiden. De wagen was zeker opzij van het huis geparkeerd.

‘Hij zal wel blijven wachten,’ zei ik.

‘Moeten we nu al gaan?’

‘Welnee, we hebben nog een uur.’

Er klonken voetstappen op de trap. Iemand kwam hardlopend naar boven.

‘Wel verdomd,’ zei ik naar de deur lopend, ‘dat is toch wel een beetje te brutaal.’ Maar voor ik de deur bereikt had werd die opengeworpen en stormde Heuveling de kamer binnen. Ik herkende de man eerst niet, zijn kleren waren gescheurd en zijn gezicht en handen met zwarte moddervegen bedekt. Toen ik hem herkende was het te laat. Suzy gilde, toen hij zich met een vreselijke vervloeking op mij wierp.

Ik was er niet op voorbereid en wankelde achteruit tegen een toilettafel aan, die met veel geraas omviel. Voordat ik mij had kunnen herstellen, hernieuwde Heuveling zijn aanval, mij in een hoek van de kamer drijvend. Ik greep een stoel, het dichtstbijzijnde wapen, om me te verdedigen en hief die boven mijn hoofd op. Heuveling moet het hebben zien aankomen, hij wist de slag te ontduiken wat mij uit mijn evenwicht bracht, de stoel brak en tegelijk sloeg Heuveling mij vol op mijn kaak. Ik tuimelde achteruit, struikelde en sloeg achterover het raam uit. Ik moet met mijn hoofd op de keien gekomen zijn en het bewustzijn hebben verloren, ik weet niet voor hoelang. Toen ik bijkwam zag ik José, die mij trachtte te helpen. Het was stikdonker en de kleine stallantaarn die hij droeg gaf zo'n flauw schijnsel, dat ik hem ternauwernood kon zien. Mijn hoofd deed pijn, alsof er met een zware hamer op geslagen was en ik kon mij niet herinneren wat er gebeurd was. Ik probeerde overeind te komen, steunend op José, die tegen mij sprak, mij iets trachtte te vertellen, maar ik kon hem niet verstaan, ik was me alleen vaag van zijn tegenwoordigheid bewust. Later, herinner ik me, zat ik in een leunstoel in de woonkamer met een

glas aan mijn lippen waaruit José trachtte mij whisky door mijn keelgat te gieten. Langzaam werd alles iets minder vaag, ik had een barstende hoofdpijn, maar ik kon weer denken.

'Suzy?'

'De señorita?' vroeg José en ik hoorde de schampere klank van zijn stem. 'De señorita is weg.'

'Weg?'

'Met die kerels, die haar kwamen halen. Hoe voelt u zich nu señor Roberto?'

'Niet best. Welke kerels José? Er was er maar een.'

'Nee, er waren er drie. Ze zijn vertrokken en hebben de señorita meegenomen.'

'Maar de señorita? Heeft zij niets gevraagd?'

'Nee, señor, geen woord.'

'Ik moet naar haar toe. Vlug José, waar is de chauffeur?'

'De chauffeur? Er is geen chauffeur.'

'Maar de auto moet toch gekomen zijn?'

'Alleen de auto met die drie kerels.' José haalde zijn schouders op. 'Ze zijn nu weg. U moet naar bed gaan, señor Roberto. U moet de dokter hebben. Maar die kan niet direct hier zijn. Morgen misschien, mañana. In de tussentijd moet u rusten. Maria zal voor u zorgen.'

Weer voelde ik mij wegglijden in die duizelingwekkende poel van vergetelheid en verloor ik het bewustzijn.'

Castillo zweeg. Hij staarde ver voor zich uit over de zee, die stil en blauw in het zonlicht glansde. George en Annelies hadden zijn verhaal niet onderbroken, daarvoor waren zij te veel geschokt geweest door de tegenstrijdigheden met Bobs geschiedenis. George keek op zijn horloge. Het was al lang lunchtijd.

'U blijft natuurlijk lunchen, meneer Castillo,' zei hij. 'Ik zal dat even in orde gaan maken.' Hij wenkte een kelner en bestelde de lunch voor drie personen. Toen de man weg was, vroeg hij: 'Hebt u Suzy daarna nog teruggezien?'

'Nee,' zei Castillo. 'Niet voordat ze met Heuveling mijn gast

was in Casa Blanca, mijn huis aan de andere kant van Caracas.'

'Dus ze was met Heuveling getrouwd? Na alles wat er tussen u was voorgevallen?'

'Juist daarom, maar laat ik verder vertellen. Ik ben lange tijd ziek geweest als gevolg van die val en nog een hele tijd daarna heb ik volkomen rust moeten houden. Ik schreef verschillende brieven aan Suzy, maar ik kreeg nooit antwoord. Ik was niet in staat tot reizen, anders was ik zelf gegaan om te zien wat de reden was, waarom zij zo plotseling uit mijn leven verdwenen was, tot ik op een gegeven dag hoorde, dat zij getrouwd was met Heuveling. Het was een slag, die ik eerst niet kon verwerken. Waarschijnlijk speelt mijn Zuidamerikaanse bloed daarbij een rol, maar ik maakte mezelf wijs, dat ik een grote gek geweest was. Ze had natuurlijk altijd om Heuveling gegeven en wat er tussen ons geweest was, was niet anders dan een korte episode, een liefdesaffaire op zee, kortom een avontuur, dat nogal een dramatische afloop had gehad, maar dat blijkbaar noch door Heuveling, noch door haar serieus genomen kon worden. Ik had een figuur geslagen, een belachelijk figuur, dat voor een man van mijn leeftijd dubbel belachelijk was. Ik had beter moeten weten. Jeugd hoort bij jeugd, dat was nu wel onomstotelijk bewezen. Er waren geen harten gebroken en iedereen was gelukkig en kon om die scheepsromance nog eens hartelijk lachen.

Ik slaagde er een hele tijd in mijzelf dat in te beelden. Drank speelde daar ook wel een rol in. Maar al die tijd, al die jaren, dat ik niets van Suzy hoorde, werkte het in mijn onderbewustzijn, 's nachts, als ik wakker lag, vergeefs de vergetelheid van de slaap zoekend, overdag zelfs, als ik met behulp van drank, trachtte te vergeten. Het was een nooit eindigende strijd, waarin ik zonder het toe te geven, telkens weer de verliezer was.

Tot de brief van de oliemaatschappij kwam, die mij verzocht onderdak voor een van haar employés op doorreis naar El Tigre te willen zoeken en hem zo mogelijk ook verder te helpen. Eerder had ik de maatschappij een concessie verleend om olie te boren op terreinen, die ik daar in de omgeving bezit. Ik staarde op de naam

in de brief *Mr. & Mrs. Heuveling and daughter eight*. Ze hadden dus een kind. Een kind van acht jaar! Acht jaar. Het was bijna negen jaar geleden, dat Suzy uit mijn leven verdwenen was. Een krankzinnige gedachte kwam in mij op. Zou het mogelijk zijn?

Ik vocht met de verleiding te antwoorden, dat ik geen onderdak kon geven, maar het verlangen, Suzy terug te zien was te groot. Ik antwoordde ten slotte, dat het me een genoegen zou zijn, hen zo lang zij wilden te huisvesten. Ik liep het risico een van de grootste fouten van mijn leven te maken en ik besefte dat ten volle. Maar ik was bereid alles op het spel te zetten om Suzy terug te zien. Ik telde de dagen, die mij nog scheidden van onze ontmoeting, mijn triomf haar te vernederen, als ze de gastvrijheid zou moeten accepteren van de man, die ze in het ongeluk had gestort. Met opzet stuurde ik mijn chauffeur naar het vliegveld om hen af te halen en bleef zelf thuis om hun komst af te wachten. Het duurde lang, het vliegtuig moest uren geleden geland zijn, ze hadden al lang moeten arriveren, maakte ik mezelf wijs, terwijl ik steeds nerveuzer werd, naar mate de tijd verstreek. Toen ik de auto aan de overkant van het ravijn zag aankomen en wist, dat ze nu binnen enkele ogenblikken na het riviertje gepasseerd te zijn, tegenover mij zouden staan, besefte ik opeens wat ik gedaan had. Het was geen triomf, ik had Suzy nog altijd lief, ik had mezelf alleen maar een groter marteling opgelegd. Wat moest ik zeggen, wat moest ik doen?

Wat een stommeling was ik geweest, het verleden niet te laten rusten, maar ter wille van een illusie deze onmogelijke situatie in het leven te roepen. Maar het was te laat om het ongedaan te maken. De auto reed voor het terras en ik ging naar buiten om mijn gasten te begroeten. Toen ik Suzy zag, merkte ik pas hoe wreed ik voor me zelf geweest was. Ik had haar even lief als negen jaar geleden, het was alsof de tijd wegviel. En toen ze mij zag en een ogenblik bleef staan zag ik opeens de blijdschap, de vreugde om het weerzien, die er in haar ogen verscheen. Toen zag ik ook Heuveling en hij herkende mij; hij stond als aan de grond genageld.

‘Robert,’ stamelde Suzy. ‘Wat doe jij hier?’

‘Wat heeft dat te betekenen Rutgers?’ vroeg Heuveling kwaad. ‘Als dit een grap is, dan vind ik het maar een heel goedkope.’

‘Mijn naam is Castillo,’ zei ik en toen zag ik hun kind. Ik: kon mijn ogen niet geloven, als er ooit een sprekende gelijkenis bestaan heeft tussen twee mensen, dan was het wel tussen de dochter van Heuveling en mij zelf. Er was geen twijfel mogelijk, wat ik eens als een dwaze veronderstelling had bedacht, was werkelijkheid.

‘Dit is Peggy,’ zei Suzy, die zich het best scheen te kunnen beheersen. Heuveling was naar de auto teruggelopen en ze keek naar hem om. ‘Wat ga je doen Bob?’

‘Wij blijven natuurlijk niet hier,’ zei Heuveling kort. ‘Kom je?’

Ze keek mij een seconde lang aan, in haar ogen stond de wens om aan Bobs bevel geen gehoor te geven, een wens en tevens een beroep op mij om de situatie te redden.

‘Zou het niet beter zijn, mij de gelegenheid te geven, u een verklaring voor mijn uitnodiging om hier te komen logeren te geven? vroeg ik. ‘U hoeft niet bang te zijn, dat ik oude koeien uit de sloot ga halen.’

Heuveling aarzelde. Nieuwsgierigheid maar ook gekrenkte trots deden hem ten slotte die aarzeling overwinnen.

‘Een verklaring lijkt mij inderdaad op zijn plaats, meneer eh... Castillo.’

‘Castillo was mijn moeders naam. Ik gebruik hem hier in Venezuela. Per slot van rekening ben ik half Venezolaan. Maar gaat u mee naar de veranda, daar is het koel. Zo, dit is dus Peggy? We zullen eens kijken of we voor jou een groot glas ijskoude limonade kunnen bemachtigen. Daar heb je zeker wel zin in.’

‘Graag meneer,’ zei Peggy gehoorzaam.

Ik waagde het, vlug een blik in Suzy's richting te werpen en ik zag dat zij zich moeite gaf, haar gevoelens te verbergen. Ondanks alles kon ik een glimlach niet onderdrukken.

Toen we op de veranda zaten, zei ik: ‘Om dan met de deur in huis te vallen. Ik kreeg van de maatschappij een brief, waarin mij

gevraagd werd, u gastvrijheid te verlenen. Ik heb even geaarzeld te antwoorden. Ik heb er zelfs over nagedacht te weigeren, maar toen bedacht ik, dat dit een goede gelegenheid was een mogelijk misverstand tussen ons uit de weg te ruimen. Als u namelijk hier op de concessie komt werken is het onvermijdelijk, dat wij dikwijls met elkaar in contact zullen komen. Als wij eens met elkaar konden spreken zou er veel duidelijk worden. Om die reden heb ik de uitnodiging gedaan, om te tonen, dat ik het gebeurde vergeten ben en hoop dat wij in de toekomst op een prettige manier met elkaar zullen kunnen omgaan.'

Het was een mooi speechje en ik verwachtte geen ogenblik, dat Heuveling erin zou trappen. Ik was dan ook stomverbaasd, toen hij zei: 'Dat verandert de zaak. Ik wil niet degene zijn, die roet in het eten gooit. We blijven natuurlijk niet langer dan strikt noodzakelijk is,' en ik zag Suzy's ogen, verdrietig en toch blij. Waarom was ze met die kerel getrouwd? Het was in die paar minuten, dat wij bij elkaar geweest waren duidelijk, dat ze niets om hem gaf. Zo iets merk je intuïtief. Waarom dan?

'Mag ik u nu uw kamer laten zien?' vroeg ik.

'Heb ik ook een kamer?' vroeg Peggy toen we gezamenlijk de trap opliepen.

'Ik ben bang van niet,' zei ik. 'Er is op het ogenblik maar één logeerkamer, het huis wordt verbouwd. Maar die kamer is nogal ruim, je hebt er wel je eigen hoekje.'

'Ik hoop, dat we hier heel lang blijven. Ik vind het hier heerlijk en ik vind u lief,' zei Peggy. Ik waagde het niet Suzy aan te kijken, toen ik zei: 'Ik vind jou ook lief. Dat is dan fijn, he? Dan zullen we reuzegoed met elkaar kunnen opschieten. Zo, hier is de kamer. Ik laat u nu alleen, dan kunt u zich wat opfrissen als u wilt. De badkamer is die deur daar aan uw rechterhand. Ik zie u dan later wel op de veranda.'

Toen ik alleen was, vroeg ik me weer af of ik ondanks de vreugde die mij Suzy's nabijheid verschafte, toch geen stommiteit had uitgehaald. Elk uur van de dag zou ik naar Suzy verlangen, elk uur zou een marteling zijn. Maar ik moest weten wat er was ge-

beurd, waarom ze met Heuveling getrouwd was, terwijl ze mij niet was vergeten. Want daar was ik zeker van, Suzy hield nog steeds van mij, al mijn veronderstellingen waren op los zand gebouwd en ineengestort. Ik moest een gelegenheid vinden haar alleen te spreken, ik moest achter de waarheid komen.

Die gelegenheid deed zich twee dagen later voor, de dag voor ons vertrek naar El Tigre. Oorspronkelijk zouden we pas na een week daarheen vertrekken, maar ik was betrokken bij de voorbereiding van wat later een omwenteling in de regering zou veroorzaken en men wenste mij in El Tigre te zien in verband met mijn belangen in de olie. Heuveling moest iets gegeten hebben of gedronken, dat hem een ingewandsinfectie bezorgde. Hij kreeg plotseling een aanval van hevige buikkrampen. Ik gaf hem tabletten en raadde hem aan in bed te blijven, als hij de volgende dag niet beter zou zijn zou ons vertrek uitgesteld moeten worden. Hij voelde zich ellendig maar schikte zich in het onvermijdelijke.

Ik zat op de veranda de krant te lezen, toen Suzy binnenkwam.

'Hoe is het met hem?' vroeg ik.

'Hij voelt zich doodziek,' antwoordde Suzy.

'Als hij geslapen heeft zal hij wel weer opgeknapt zijn, die tabletten werken nogal snel.'

'Robert,' zei Suzy, terwijl ze in een stoel ging zitten. 'Waarom heb je ons laten komen?'

Ik keek even rond, er was niemand te zien. Peggy speelde met de kinderen van mijn schoonzuster in de tuin.

'Omdat ik je spreken wilde, Suzy en omdat ik je wilde terugzien.'

'Daar heb je dan wel lang voor nodig gehad. Ik begrijp het niet, waarom moet je zo wreed zijn? Je had toch beter het verleden met rust kunnen laten. Maar misschien begrijp je dat niet.'

'Waarom ben je met hem getrouwd Suzy?'

Ze keek me even aan en ik zag dat ze tranen in haar ogen had. 'Heeft het enig nut, daar nu nog over te spreken?'

'Ik moet het weten. Je houdt niet van hem, je hebt nooit van hem gehouden.'

Ze stond op. Ik zag, dat ze een hevige tweestrijd voerde. ‘Hoe kun je mij dat verwijten? Je hebt ook nooit van mij gehouden.’

‘Waar ga je naar toe?’

‘Naar Peggy. Het heeft geen zin om hier verder op door te gaan. Het is allemaal voorbij, je moet dat toch ook inzien.’

‘Blijf hier Suzy. Ik wil het weten, ik wil weten waarom je nooit mijn brieven hebt beantwoord, waarom je met Heuveling getrouwd bent, je moet het me vertellen.’

‘Je brieven nooit beantwoord? Ik heb nooit een brief van je ontvangen. Je hebt zelfs niet de moeite genomen de mijne te beantwoorden. Waarom ik met Bob trouwde? Je hebt Peggy gezien. Dat is het antwoord. Daarom ben ik met hem getrouwd, om dat het kind een vader moest hebben.’

‘Maar ik heb nooit een brief van jou gekregen. Hoe komt dat?’

Plotseling kreeg ik een vermoeden. ‘Heb je ze zelf gepost?’

‘Zelf gepost? Nee, natuurlijk niet. Bob nam de post mee als hij naar kantoor ging. Hij kreeg onze post ook daar afgeleverd.’

‘Zo,’ zei ik. Het was allemaal zo duidelijk, ik verwonderde me erover, dat ze dat zelf al lang niet had begrepen. Nu, het te laat was, begreep ze het ook.

‘O, Robert,’ zei ze zwak. ‘Wat doen we nu?’

‘Je moet van hem scheiden. Ik heb je lief, Suzy, ik heb je altijd al die jaren lief gehad, maar ik dacht dat je me vergeten was.’

‘Nooit Robert, nooit heb ik je vergeten. Scheiden? Bob zal nooit in een scheiding toestemmen. Hij weet alles, maar hij heeft mij op zijn manier toch ook lief. Hij zal mij nooit willen afstaan. Bob is ziek Robert, zieker dan jij of ik vermoeden...’

‘Ach, die dysenterie...’

‘Dat bedoel ik niet, hij is geestelijk niet in orde, hij heeft mij nodig Robert, ik ben de enige, die hem steun kan geven. Als ik hem verlaat, zal hij een instorting krijgen, dan heeft hij niemand meer.’

‘Wil je ons geluk daaraan offeren? Heeft hij ons niet genoeg aangedaan?’

‘Ja, hij heeft ons genoeg aangedaan, meer dan genoeg. Maar ik

weet het niet Robert, hij is op zijn manier goed voor me geweest en hij is zo afhankelijk. Begrijp me toch.'

'Ik heb je lief Suzy, dat is voor mij het enige, wat erop aankomt. Bob Heuveling kan me gestolen worden, ik heb niet dezelfde scrupules als jij. Hij heeft me jou ontstolen op een vuile, verachtelijke manier. Zijn ziekte mag dan een excuus zijn, maar dat mag niet de reden zijn dat we ons leven verder ter wille van hem op moeten offeren. Dat kun je niet van me verwachten.'

'Dat doe ik ook niet. Maar ik zie geen uitweg. O, Robert na al die jaren.'

Ik sprong op en nam haar in mijn armen. Op dat ogenblik brak ook haar laatste weerstand. Ik vergat alles om mij heen, ik wist, dat ik nu eindelijk Suzy terughad en haar nooit meer zou afstaan. Toen zei een stemmetje: 'Wilt u mij ook een kusje geven?'

We lieten elkaar los, plotseling tot de werkelijkheid teruggebracht. Peggy stond ons met grote ogen aan te staren. 'Waarom kust u mammie?' vroeg ze.

Ik trachtte mijn lachen te verbergen, het was een dwaze vertoning. 'Omdat ik haar lief vind,' zei ik.

'Geeft u mij dan ook een kusje?' vroeg Peggy. 'U vindt mij toch ook lief?'

Toen ik haar kuste vonden mijn ogen die van Suzy. Ik wist dat ik haar had teruggevonden om haar niet meer te verliezen.

Hoofdstuk 29

De volgende dag was Heuveling zoveel beter, dat wij naar El Tigre konden vertrekken. Het is een lange tocht door een bar en dor landschap onder een gloeiende zon. Toen we het stadje eindelijk bereikten waren zowel Suzy als Heuveling beiden doodop en zelfs Peggy zat half te slapen. Ik bracht hen naar hun hotel en zocht verbinding met het hoofdkwartier van de revolutionaire beweging. Het bleek mij, dat de voorbereidingen al in een veel verder stadium waren, dan ik had verondersteld. Elk ogenblik kon de revolutie uitbreken.

Ik dacht opeens aan het gevaar voor Suzy en Peggy onder die omstandigheden. Ze moesten uit El Tigre weg, het beste zou zijn hen naar Cumaná te brengen, waar ik vrienden had waar zij zouden kunnen logeren. Het kwam geen ogenblik in mij op, dat Heuveling daar wel eens bezwaren tegen zou kunnen hebben.

Ik telefoneerde naar Cumaná en regelde het, dat zij daar de volgende dag al naar toe zouden kunnen. Toen ging ik naar het hotel. Suzy en Peggy waren al naar bed, maar Heuveling stond mij koel en afwijzend te woord. Hij voelde niets voor mijn plan en lachte mij uit voor mijn overdreven zorgen.

‘We zijn u erkentelijk voor uw gastvrijheid, meneer Castillo,’ zei hij stijfjes. ‘Maar de plaats van de vrouw is aan de zijde van haar man. Ik heb niets gezien, dat er op zou wijzen, dat u gelijk

had, geen samenscholingen, geen opstootjes. Nee, meneer Castillo, nogmaals bedankt voor uw zorgen, maar we zullen van uw aanbod geen gebruik maken.'

Er bleef mij niets anders over dan mij bij zijn besluit neer te leggen, maar ik was vast van plan de volgende dag Suzy over te halen mijn waarschuwing niet in de wind te slaan en naar Cumaná te gaan.

De volgende dag was het te laat. De revolutie was uitgebroken, er was een uitgangsverbod ingesteld, niemand mocht de straat op. Heuveling was 's morgens vroeg al naar de concessie vertrokken, maar Suzy en Peggy waren in het hotel. Ik kreeg geen tijd om naar hen toe te gaan voor laat in de middag. Er stonden wachtposten voor het hotel. Zij waren voorzien van karabijnen, er was een tekort aan andere wapens.

Ik ontmoette Suzy in de hal. Heuveling bleek niets van mijn voorstel aan haar overgebracht te hebben en ik drong er bij haar op aan naar mijn vrienden te gaan. Er werd nog niet geschoten, maar dat zou een kwestie zijn van enkele uren, de militia was onderweg.

'Maar ik kan Bob niet zo achterlaten,' zei ze. 'Natuurlijk gaan we met je mee, maar het zal niet zo lang meer duren voordat hij thuis is en ik wil het hem graag zelf zeggen. Dat is beter Robert.'

'Goed.' Een kwartier konden we nog wachten. Wanneer hij er binnen die tijd niet was zei ik haar dat we zouden moeten vertrekken. Ze stemde daarmee in.

'Ik ga nu maatregelen nemen voor een auto. Alle auto's zijn gevorderd, maar ik krijg er wel een.'

'Mag ik met u mee?' vroeg Peggy.

'Ach nee, Peggy,' zei Suzy. 'Blijf jij nu maar hier.'

'Maar ik zit al de hele dag binnen.'

'Laat haar maar meegaan, dan kun je in de tussentijd ongestoord je koffers pakken.'

'Is het niet gevaarlijk?'

'Ik zie niet in waarom, ik ben toch bij haar.' Ik nam Peggy bij haar hand. 'Kun je over een kwartier klaar zijn?'

‘Natuurlijk.’

Ik ging met Peggy naar de commandopost en het kostte me meer overredingskracht dan ik verwacht had, om een wagen los te krijgen. Er was echter geen bezwaar tegen mijn vertrek. Hoewel ik tot hun partij behoorde, wisten ze, dat ik mij altijd kantte tegen elke vorm van geweld. Ik zou hun waarschijnlijk meer in de weg lopen dan van nut zijn.

Toen we bij het hotel kwamen, parkeerde ik de wagen er recht tegenover. Ik zei tegen Peggy, erin te blijven zitten, want er was iets in de houding van de mannen, dat mij waarschuwde dat er gevaar dreigde. Het was de hoogste tijd dat we vertrokken. Ik liep snel het hotel binnen en Suzy was daar met haar koffer in de hal.

‘Bob is er nog niet,’ zei ze.

‘We moeten weg Suzy,’ zei ik. ‘Laat een briefje voor hem achter, maar maak in godsnaam voort.’

‘Nee Robert, dat kan ik niet doen. Ga jij vast in de auto zitten, ik kom direct nadat ik het hem verteld heb.’

‘Goed. Ik geef je vijf minuten. Als hij er dan niet is moet je komen. Het is geen grap Suzy, het is bittere ernst.’

‘Ik beloof het je.’

‘Goed, geef me je koffer maar.’

Ik sprak even met de wacht en gaf de order Suzy ongehinderd te laten passeren. Toen liep ik naar de auto, waar Peggy opgewonden op en neer zat te springen.

‘Allemaal mannen met geweren,’ riep ze. Ik keek snel om mij heen. Een groep gewapende rebellen zag ik in de richting van de buitenwijken van de stad verdwijnen. Er was geen moment te verliezen. Opeens zag ik de auto van Heuveling de straat inrijden en voor het hotel stoppen. Een paar van de mannen van de wacht stapten er op af en ik wist wat er gebeurde. Ze vorderden de auto; zoals ik verwacht had, protesteerde Heuveling heftig. Wat hem weinig baatte want, terwijl een van de mannen achter het stuur plaatsnam, dreven twee anderen hem zonder veel omslag het hotel binnen.

‘Komt mamma niet?’ vroeg Peggy. Het verwonderde me, dat

ze geen woord over Heuveling zei. Ze moest hem gezien hebben.

'Dadelijk,' zei ik en keek op mijn horloge. De vijf minuten waren om, ik startte de motor. Ik zag Suzy naar buiten komen, ze liep hard en vlak achter haar kwam Heuveling. De wacht sprong naar voren om hem tegen te houden, maar hij rukte zich los. Suzy had een paar stappen voorsprong, toen ik de mannen hun geweren zag heffen. Ik schreeuwde een waarschuwing, want ik zag het gevaar waarin Suzy verkeerde. Als ze Heuveling zouden missen... Het was te laat. Heuveling sloeg voorover neer en Suzy deed nog een paar passen, wankelde en viel ook op de grond. Ik wist niet meer wat ik deed, ik lette niet op Peggy maar sprong uit de auto en rende naar Suzy toe.

Toen ik bij haar was, hief ze haar hoofd op. 'Mijn been, Robert,' kreunde ze.

Ik zag, dat het gelukkig minder ernstig was, dan ik verwacht had, de wond in haar dijbeen, waar de kogel was binnengedrongen bloedde weinig. Ik trachtte door een stuk van haar onderjurk af te scheuren een noodverband te maken. Het nam maar enkele minuten in beslag, maar toen ik opkeek stond Peggy naast me. 'Terug naar de auto, vlug,' zei ik terwijl ik Suzy in mijn armen nam. Ik keek even rond om te zien hoe het met Heuveling stond, maar ik zag hem niet en ik begreep, dat ze hem dood of levend al weggebracht hadden. Ik had wel wat anders aan mijn hoofd, dan me om hem te bekommeren. Ik tilde Suzy op, ze woog haast niets en ik droeg haar naar de auto waar Peggy doodsbleek op ons wachtte. Ik haastte mij, haar gerust te stellen. Toen wierp ik een blik om mij heen. We hadden veel tijd verloren, te veel tijd. Verderop in de straat werd geschoten, maar ik had geen keus, ik moest Suzy naar het ziekenhuis of naar een dokter zien te brengen en in beide gevallen moest ik dwars door de vuurlinie. Ik had Suzy achterin de auto gelegd en ik zei tegen Peggy, dat ze naast haar moest gaan liggen. Ze gehoorzaamde zonder te vragen, als begreep ze, wat er ging gebeuren. Toen startte ik de motor weer.

Op ongeveer vijfhonderd meter afstand versperde een groep mannen de weg. Ik stuurde de wagen pal op hen af en gaf vol gas.

Ze moeten niet begrepen hebben, wat ik van plan was, want er werd niet geschoten, voordat ik op tien meter afstand was. De wagen sprong vooruit over de hobbelige bestrating, recht op het groepje aan. Toen verbrijzelde een kogel de voorruit, zonder mij te raken. Ik zag nog vaag schaduwen van mannen die opzij sprongen en voelde een hevige schok, het stuur werd mij bijna uit mijn handen gerukt, toen ik tegen iets of iemand aanreed maar ik was daar op voorbereid en slaagde erin de wagen op de weg te houden. Een ogenblik was ik bang, dat zij de banden kapot zouden schieten, maar zulke scherpschutters waren het niet. Het ging allemaal zo snel, dat ik geen tijd had me goed te realiseren wat er gebeurd was, voordat de weg open voor mij lag en ik mijn levensgevaartijke snelheid begon te minderen. Dat ik niet tegen een obstakel of een andere auto botste mag een wonder heten. Door de grote ster in de voorruit werd mij het uitzicht op de weg voor het grootste deel benomen. Ik keek om naar Suzy maar Peggy glimlachte geruststellend. Er was hun niets overkomen. Het was niet ver naar het ziekenhuis en men was daar voorbereid op dergelijke gevallen, zodat er geen vragen gesteld werden.'

Castillo zweeg. Hij keek van Annelies naar George en zag hoe zijn woorden hen in verwarring gebracht hadden. Hij glimlachte.

'Ik veronderstel, dat mijn verhaal op sommige punten van wat Heuveling u verteld heeft, verschilt,' constateerde hij.

Een kelner kwam naar hen toe en zei: 'De lunch is klaar, meneer.'

George keek Castillo aan. 'Als u het goed vindt zou ik graag, voor dat we aan tafel gaan de rest horen.'

Castillo keek op z'n horloge. 'Er is niet veel meer te vertellen,' zei hij.

'Ja, gaat u alstublieft verder,' zei Annelies. 'Aan tafel kunnen we zo slecht spreken met al die mensen om ons heen.'

George gaf de kelner een wenk. 'We komen over een paar minuten.' Toen keek hij even naar Annelies die zijn blik niet opving. Ze zat strak naar Castillo te kijken. Hij volgde haar blik en zag, hoe Castillo als in gedachten naar de parkeerplaats zat te

kijken. Hij scheen zich plotseling bewust van zijn schijnbaar gebrek aan belangstelling en glimlachte verontschuldigend.

'Zoudt u mij willen vertellen op welk punt mijn verhaal met dat van Heuveling verschilt?' vroeg hij opeens.

George kuchte. 'O, op verschillende punten, maar het meest belangrijke vertoont zo'n grote afwijking van Bobs versie, dat ik niet goed weet wat ervan te denken. Als ik het goed begrepen heb is Suzy dus niet gestorven.'

Castillo keek hem verrast aan. 'Dacht u dat dan?'

'Bob was daarvan overtuigd,' zei Annelies. 'Waar is zij?'

Castillo glimlachte. 'Een ogenblik. Ik hoop u binnen enkele minuten te kunnen overtuigen, dat Heuvelings veronderstelling, op een misverstand berust. Toch was die gedachte voor hem niet zo absurd. Het geeft mij een verklaring voor wat er volgde. Waarom hij er zo op gebrand was, Peggy onder zijn hoede te nemen. Het wonderlijke is wel, dat hij in zijn brieven aan mij er nooit over repte. Wel, dat ik Suzy zogenaamd in het ongeluk gestort had, maar niet over haar vermeende dood. Hij eiste Peggy op, als zijn kind.'

'U geeft dus toe brieven van hem ontvangen te hebben?'

'Natuurlijk. Waarom zou ik dat niet toegeven? Maar gezien in het licht, van hetgeen ik u over hem verteld heb, vond ik het beter ze niet te beantwoorden. Als u die brieven gelezen had, zoudt u er waarschijnlijk ook zo over denken. Het waren niet de brieven van een normaal mens.' Hij keek weer naar de parkeerplaats, waar juist een auto voorreed. 'Excuseert u mij een ogenblik,' zei hij en stond op. Met vlugge passen liep hij het terras over en was juist op tijd om een jonge vrouw en een klein meisje bij het uitstappen behulpzaam te zijn.

'George,' zei Annelies. 'Wie is dat?'

George was uit zijn stoel opgestaan.

'Castillo heeft een dramatisch effect willen bereiken,' zei hij, 'en is daar bijna in geslaagd. We zullen in plaats van met ons drieën met ons vijven de lunch gebruiken. De vrouw, die daar naar ons toekomt is Suzy. En dat meisje moet Peggy zijn.'

Ze zagen hoe Castillo Suzy op hen opmerkzaam maakte en zij kwam met uitgestoken handen op hen toelopen.

'George!' riep zij uit. 'Wat leuk om je terug te zien. Na al die jaren. Je bent niets veranderd.'

Jij wel, dacht George, toen hij de lijnen opmerkte, die de afgelopen tien jaar op haar gezicht gegroefd hadden. Maar het was ook het enige, dat daarop wees. Ze maakte niet de indruk onder geestelijke spanning te leven. De jaren hadden hun werk gedaan, dacht hij toen hij haar aan Annelies voorstelde, maar het resultaat was verre van ongunstig. Suzy was een aardig, vrij knap meisje geweest, nu was zij een interessante persoonlijkheid. Hij nam Peggy ditmaal goed in zich op, toen zij hem op haar beurt de hand drukte en nu zag hij ook de gelijkenis met Castillo, die zo frappant was. Even later zaten ze aan het tafeltje, terwijl een vertwijfelde kelner zich afvroeg of de lunch ooit geserveerd zou worden. 'Je blijft natuurlijk met ons lunchen?' vroeg George.

Ze stemde hier vrolijk mee in, terwijl ze naar Castillo keek. 'Robert gaf mij te kennen, dat dat de bedoeling was.'

Castillo begon te lachen, toen hij George's beteuterde gezicht zag. 'Ik heb haar niet in uw naam uitgenodigd, al lijkt het daar veel op. Ik heb alleen gezegd, dat ze naar Piscaderabaai moest komen.'

'Wist je dan waarvoor?' vroeg George aan Suzy. 'Wist je dat wij hier waren?'

Suzy gaf niet direct antwoord. Ze wendde zich tot het kleine meisje, dat geduldig op haar stoel zat te wachten.

'Peggy,' zei Suzy, 'als je vlug bent kun je voor we aan tafel gaan nog even een duik in zee nemen. Of hebben jullie haast?' vroeg ze Annelies.

'Nee, helemaal niet,' zei Annelies. 'George, waarschuw de kelner even. Is over een half uur goed?'

'Ja,' zei Suzy. 'Een half uurtje Peggy.'

Peggy verdween op een draf naar de parkeerplaats waar ze haar badgoed uit de auto haalde. George had een paar woorden met de kelner gewisseld, die berustend de wijzigingen aanhoorde en keerde naar hun tafeltje terug.

‘Ik wil liever niet alles bespreken, waar Peggy bij is,’ zei Suzy. ‘Voor haar jonge leventje zijn er al genoeg ernstige voorvallen geweest, die ik haar graag had willen sparen. Ja, ik wist dat jullie hier waren,’ Ze keek George aan. ‘Ik weet alles, George. Robert heeft het mij gisterenavond verteld. Het spijt me zo verschrikkelijk, dat wij de oorzaak zijn geweest, dat jullie je zoveel moeite hebt gegeven. Robert wilde, dat ik jullie op deze manier zou ontmoeten. Helemaal duidelijk is het me niet, maar hij zal er wel een verklaring voor hebben.’

‘Ik had nog wat te bespreken en ik wilde alle twijfel, die er nog bij hen zou bestaan wegnemen, door het levend bewijs te leveren.’

‘Daar bent u dan wel in geslaagd,’ zei Annelies en zich tot Suzy wendend vervolgde ze: ‘Bent u dan vanmorgen uit Venezuela gekomen?’

Suzy begon te lachen. ‘Echt iets voor Robert om u dat niet te vertellen. Nee, ik ben al een tijdje op Curaçao. We hebben hier een huis gekocht en Peggy gaat hier naar school. Ze moest eerst nog een examen in Venezuela doen en we vonden het zonde haar juist daarvoor weg te halen. Vandaar dat Robert naar Caracas vloog en haar mee hier naar toe bracht. Hij moest gisterenavond nog iemand spreken, die hij hier op Piscaderabaai zou ontmoeten. De man is niet op komen dagen en in plaats daarvan ontmoette hij jullie.’

‘Ik had u die verklaring natuurlijk eerder moeten geven, maar het is me in de loop van ons gesprek door het hoofd gegaan,’ verontschuldigde Castillo zich.

‘Daar zitten we nu, Annelies,’ zei George met een zucht. ‘Het is allemaal voor niets geweest. Maar je moet het ons niet kwalijk nemen dat we ons door Bobs verhaal om de tuin hebben laten leiden. In zijn waanvoorstellingen heeft hij data en gebeurtenissen door elkaar gehaald en het verwondert me dat hij uit al die verwikkelingen een verhaal heeft kunnen samenstellen, dat niet alleen aannemelijk klonk, maar dat wij zelfs als de waarheid hebben kunnen aanvaarden. Het frappante is, dat door het hele verhaal een draad van waarheid liep. Een ding staat onomstotelijk vast, zijn

grote liefde voor jou en Peggy Suzy, en dat is waarschijnlijk ook de oorzaak geweest dat hij de gebeurtenissen verwrongen zag. Zijn liefde voor jou werd hem tot een obsessie en toen hij dacht jou verloren te hebben, concentreerde zijn liefde zich op Peggy.'

Suzy zei niets, maar Castillo antwoordde op luchtige toon: 'Ik geloof dat u gelijk hebt, maar ik hoop, dat ik u ervan heb kunnen overtuigen, dat er voor Suzy en voor Peggy goed gezorgd wordt.'

Er blijft alleen nog die kwestie van het geld, dat Bob voor de opvoeding van Peggy bestemd had,' zei Annelies.

Castillo begon te lachen. 'Ik kan u verzekeren, dat ze in dat opzicht niets te kort zal komen. Ik ben niet bepaald onbemiddeld.'

'Niettemin blijft het feit bestaan dat Peggy wettelijk Bobs kind is en dus zijn erfgenaam. Of liever Suzy is dat nu weer. Het is allemaal verschrikkelijk ingewikkeld, ik zie er geen weg meer uit.'

'Als u dat gerust stelt kan ik wel een advocaat raadplegen om uit te vinden wat er met dat geld moet gebeuren. Het is van geen belang,' zei Castillo.

'U hebt hier op Curaçao een huis gekocht, vertelde u,' zei Annelies. 'Bent u van plan hier te blijven?'

Castillo knikte. 'Ik ben van plan hier in zaken te gaan,' zei hij.

'In zaken?' vroeg George een beetje verbaasd. 'Maar ik dacht dat al uw belangen in Venezuela lagen.'

'Laten we zeggen dat ik om politieke redenen er beter aan doe een tijd lang het land te verlaten. Het is niet allemaal gelopen zoals ik dat verwacht had. Daarom heb ik besloten me hier te vestigen en wat om handen te hebben.'

'Wat voor zaken?' vroeg George nieuwsgierig.

'Auto's,' zei Castillo.

'Nee, toch!' riep George stomverbaasd uit.

Castillo keek hem vragend aan. 'Wat bedoelt u? U hebt toch zeker ook geen plannen in die richting?'

'De hemel beware me,' riep George uit de grond van zijn hart.

Annelies begon te lachen. 'Zullen we nu eindelijk die kelner, die al een half uur met de lunch wacht eens zijn zin geven? Ik zie Peggy daar aankomen.'

Later toen zij aan tafel zaten hadden George en Annelies nog meer moeite zich voor te stellen, dat ze de avond tevoren Castillo nog gedacht hadden als een soort monster, een man, die ter wille van zijn eigen gevoelens Bobs geluk vernietigd zou hebben. De waanvoorstelling van een man, die door het verlies van het liefste, dat hij op aarde bezat, ten slotte zelf niet meer waarheid van verdichtsel kon onderscheiden. Het verwonderde George alleen, dat hij niet reeds de vorige avond tot die slotsom gekomen was.

En Suzy? Zoals ze daar zat naast de man, waarvan ze toch zo doodsbang moest zijn geweest, maakte ze de indruk van volkomen gelukkig te zijn. Evenals Peggy trouwens. Hij sloeg zwijgend het meisje gade en verbaasde zich over de opvallende gelijkenis. Dezelfde donkere ogen en ook die intelligente oogopslag. Dat was eigenlijk het enige in Bobs verhaal geweest, dat klopte. Dat Peggy Castillo's kind was.

Hij werd uit zijn gedachten weggehaald door Castillo, die hem vroeg wat zijn plannen waren en toen herinnerde hij zich opeens dat hij diezelfde middag naar het kantoor van de maatschappij moest gaan.

'Ik moet vanmiddag naar kantoor,' zei hij.

'Ik zal u wel even brengen, zolang u geen vervoermiddel hebt is het niet zo gemakkelijk je over het eiland te bewegen. En taxi's zijn kostbaar.'

'Als jij in de tussentijd eens met ons naar huis ging, Annelies?' stelde Suzy voor. 'Laten we dat u-gedoe maar achterwege laten.'

'Mag ik hier dan vanmiddag blijven zwemmen?' vroeg Peggy.

Even dacht Suzy na. Toen zei ze: 'Maar ik weet helemaal niet hoe laat of we terug zullen zijn.'

'Dat geeft niet,' zei Peggy. 'Ik weet toch de weg. Dan neem ik wel een busje.'

George keek haar even verbaasd aan. Het klonk zo zelfverzekerd, dat het leek alsof Castillo sprak.

'Goed dan,' zei Suzy. 'Maar als je om vijf uur niet thuis bent, komen we je halen.'

Het leek George nogal een omslachtige manier van een afspraak

te maken, maar hij scheen de enige te zijn, die daar zo over dacht. Behalve Annelies misschien.

'Ik kom je wel ophalen,' zei Castillo. 'Zo lang blijven we toch niet weg.' Hij wendde zich tot George. 'Als je over een auto beschikt bestaan afstanden hier niet. Je moet maar zorgen er gauw een machtig te worden.'

George merkte hoe Castillo hem tutoyeerde en het was een vreemde gewaarwording. Niettemin ging hij erop in.

'Maar ik weet nog helemaal niet of ik hier zal blijven,' zei hij. 'Het is best mogelijk dat ze mij ook doorsturen naar Venezuela. Maar anders ben ik misschien wel je eerste klant.'

Na de lunch stapten ze allemaal behalve Peggy in Castillo's auto. George zat naast hem voorin en Annelies met Suzy op de achterbank. Het was een gesloten wagen maar de ventilatieraampjes zorgden voor voldoende afkoeling en Castillo wees George op de voordelen, die er aan een gesloten boven een open auto verbonden waren.

'Soms moet je in de stad voor de brug wachten. Als je dan in een open wagen zit, zo pal in de zon, dan brand je er binnen een paar minuten uit. Het is sportiever natuurlijk, maar je heb je wagen niet alleen daarvoor.'

'Is het hier altijd zo droog?' vroeg George. 'Er zijn toch wolken genoeg zou je zeggen. Regent het daar dan nooit uit?'

'Soms wel. Meer dan je lief is. En ook wel eens een hele tijd achter elkaar niet. In zo'n periode zitten we nu. Daarom ziet alles er een beetje stoffig uit.'

Ze reden door de stad, de kleurige gevels met de ontelbare uithangborden van de winkels, die opschriften in Spaans, Engels en zelfs ook wel in het Nederlands droegen, de gekleurde bevolking met een enkele blanke ertussen deden George beseffen, dat hij in een ander deel van de wereld was. Hij had geen gelegenheid alles in zich op te nemen, daar ging het te snel voor, maar zijn indrukken waren die van felle kleuren onder verblindend zonlicht. Dan waren ze de stad weer uit, nadat ze een steile helling opgereden

waren, met aan weerskanten van de weg, kleine schilderachtige huisjes. Er kwam een klein stukje groen met dikke oude bomen, waarvan de takken boven hun hoofden samenkwamen en een afdak vormden. Kleine vrijstaande huizen nu, kleurig en met wat groen eromheen. Maar overheersend de rode kale aarde met wat stoffige cactussen, die dreigend hun vingers ten hemel hieven.

Castillo, die nogal snel gereden had, remde plotseling af en reed de wagen over een smalle droge sloot tot voor een gesloten tuinhek.

'We zijn er,' zei hij en toen hij George's verbaasde gezicht zag voegde hij eraan toe: 'Het huis is van hier af niet zichtbaar. Het ligt een eindje van de weg af.' Hij opende het portier en stapte uit om het hek te openen, waarna hij de auto erdoor reed en weer uitstapte om het zorgvuldig achter zich te sluiten. George vroeg zich af waarvoor het nodig was om zo hermetisch van de buitenwereld afgesloten te zijn, want aan weerszijden van het inrijhek zag hij dat een afrastering van harmonikagaas zich uitstrekte voor zover hij zien kon.

Hij hoorde Suzy achter in de auto aan Annelies de verklaring geven.

'Tegen de geiten,' zei ze in antwoord op Annelies' vraag. 'Er lopen hier altijd kudden geiten los. Als je het hek open laat, kun je ervan verzekerd zijn, dat het beetje groen, waarover we beschikken tot het laatste sprietje verdwijnt.'

Het leek George overdreven, want het terrein binnen de afrastering toonde geen verschil met dat erbuiten, ook hier lag de rode aarde kaal en droog met enkele stoffige groepjes cactussen. Bedolven onder het rode stof groeiden aan de voet van de metershoge kandelaarcactussen de wild dooreengestrengelde Spaanse juffers, die onverwoestbare cactus, die zelfs deze droogte scheen te kunnen doorstaan. De weg, voor zover het een weg genoemd kon worden, onderscheidde zich in niets van het omringende landschap, behalve dan dat autowielen een spoor over de aarde getrokken hadden. Verder weg groeide struikgewas en toen Castillo een paar honderd meter gereden had, dook het pad plotseling omlaag en

lag er voor hen een soort vallei, die een totaal andere aanblik bood dan het landschap waar zij enkele ogenblikken tevoren doorgereden waren. Hier groeiden zelfs in deze droogte nog groene struiken, een paar palmen hieven zich erboven uit en te midden van deze groene oase lag het huis.

George kon een uitroep van verbazing niet weerhouden en hij hoorde hoe ook Annelies achterin de auto, een uitroep van verrassing slaakte. Het huis lag daar, als een overblijfsel uit lang vervlogen tijden, langgerekt en laag, contrasterend met, maar toch volkomen passend tegen de achtergrond van rotsige heuvels, met links in de verte de blauwe glans van een baai. De heldergele muren, de omamentale gevels met hun krullen en bogen onder de felle zon, gaven het bouwwerk iets onwezenlijks. Naarmate ze dichterbij kwamen zagen ze dat het een heel oud huis moest zijn en George vroeg Castillo er naar. Hij knikte.

'Ruim tweehonderd jaar en nog even solide, alsof het gisteren gebouwd werd. Het is natuurlijk gerestaureerd.'

Ze hielden stil voor de hoofdingang en Castillo keek even achterom naar Suzy. 'Het is misschien beter, dat we nu niet mee naar binnen gaan,' zei hij. 'Ik breng George dan eerst even weg, ik heb daar toch iets te bespreken en op de terugweg halen we Peggy op.'

'Goed,' zei Suzy. 'In de tussentijd hebben Annelies en ik de tijd gehad elkaar wat beter te leren kennen.'

Ze keken de auto even na, die spoedig in een rode stofwolk verdwenen was.

'Kom binnen,' zei Suzy lachend. 'Je blijft veel te lang in de zon staan.'

Annelies merkte opeens, dat ze het toch wel warm gekregen had, maar ze was zo door alle nieuwe indrukken in beslag genomen, dat ze er geen aandacht aan had geschonken. Suzy ging haar voor de ruime hal binnen, die uitkwam op een brede gang. Onmiddellijk merkte Annelies het verschil in temperatuur. De overgang was zo groot, dat ze verlicht zuchtte: 'Wat heerlijk koel is het hier.'

'Dat doen die dikke muren,' zei Suzy. 'En de wind natuurlijk.'

Annelies keek om zich heen, zich verbazend over de ruimte. De gang was breder dan in Holland sommige kamers en scheen over de hele lengte van het huis te lopen. Uit een deur kwam een oude negerin hen tegemoet.

'Ah, Emilia,' zei Suzy. 'Dit is mevrouw Berger. Emilia is mijn hulp en toeverlaat. Breng ons iets te drinken, Emilia.'

De vrouw zei iets terug, maar niettegenstaande al de kennis, die ze van Spaans dacht opgedaan te hebben was het Annelies niet mogelijk de woorden te verstaan. Evenmin verstond ze Suzy's antwoord, dat in dezelfde taal gegeven werd. Emilia glimlachte en draaide zich om.

'Wat sprak je daar?' vroeg Annelies. 'Was dat Papiamento?'

'Ja,' zei Suzy. 'Daar versta je zeker nog niets van?'

'Nee,' zei Annelies bescheiden geworden, 'wel een beetje Spaans. Ik dacht dat ik me daar wel mee zou kunnen behelpen. Maar hier verstond ik geen woord van.'

'Dat leer je gauw genoeg, maar je kunt hier met Hollands toch ook bijna overal terecht. En Engels natuurlijk. Hier gaan we naar binnen.' Ze opende een deur.

De kamer, waar Annelies binnengelaten werd maakte meer de indruk van een zaal, dan van een woonvertrek op haar. De ene wand bestond bijna geheel uit hoge wijdopenstaande ramen met uitzicht op de vallei en in de verte de zee. De andere wanden waren bijna zonder versiering, grote witte vlakken. Een enkel felkleurig schilderij vormde een rustpunt voor het oog. De meubelen gingen bijna verloren in deze ruimte. De gladde houten vloer moest nieuwgelegd zijn en glansde goudgeel. Een vaas met felrode bloemen vormde een ander verrassend contrast met de strakke tinten in dit vertrek.

'Wat een heerlijke kamer,' zei ze. 'Ik had dit nooit in zo'n oud huis verwacht.'

'We hebben getracht de voordelen van het moderne in deze kamer toe te passen, zonder het huis geweld aan te doen,' zei Suzy. 'Ik vind het ook een prettige kamer. Trouwens het huis is helemaal gemoderniseerd, behalve dan natuurlijk het uiterlijk.'

‘Jullie moeten ontzettend rijk zijn,’ zei Annelies. ‘Om zo iets te kunnen bekostigen. Het is een droomhuis.’

Suzy glimlachte. ‘Een droomhuis? Ja, misschien is het dat wel Annelies. Maar dan een droom, die werkelijkheid geworden is.’

Ze keek op toen de negervrouw het vertrek binnen kwam. Ze droeg een blad met enkele glazen en twee kannen. ‘Wat heb je daar Emilia? O, papaya, ja ik denk dat mevrouw Berger dat wel lekker zal vinden. Ja, zet het daar maar neer. Ik zorg wel voor de rest.’

Annelies zag, dat de ene kan vol ijsblokjes was en de andere een soort gesneden vrucht bevatte. Suzy keek haar nieuwsgierig aan.

‘Wat is het?’ vroeg Annelies.

‘Papaya. Nooit geproefd zeker?’

‘Nee,’ zei Annelies aarzelend. ‘Is het lekker?’

‘Peggy is er dol op,’ zei Suzy een glas vullend met een mengsel van vruchten, sap en ijsblokjes. Even later moest Annelies toegeven dat ze gelijk had. Het smaakte iets naar meloen, maar was minder waterig.

‘Papaya is een dankbare vrucht, je kunt er van alles van maken.’ zei Suzy.

Annelies zette haar glas neer.

‘Suzy,’ zei ze opeens. ‘Je bent nu wel echt gelukkig, he?’

Een ogenblik antwoordde Suzy niet. Ze keek naar buiten over de groene vallei. Even dacht Annelies dat ze misschien niet op haar vraag zou willen antwoorden, maar opeens zei ze: ‘Zo, gelukkig, als ik zelfs nooit gedroomd had te zullen worden. Waarom vraag je dat?’

Annelies aarzelde met antwoorden. Had ze het recht het verleden op te roepen, nu het toch zo duidelijk was, dat Bobs verhaal berustte op de fantasieën van een ziek brein? Dat zijn opdracht zinloos was, nu toch gebleken was, dat Peggy in goede handen was? Maar toch, was er nog zoveel onverklaarbaars in dit alles. Als ze het nu niet uitsprak zou het haar tot in lengte van dagen blijven achtervolgen. Ze weifelde, ze wist zo gauw geen woorden te vinden om te vertolken wat ze dacht. Maar Suzy kwam haar te hulp.

‘Houdt het met Bob verband?’ vroeg ze. ‘Is er iets, dat je weten wilde?’

Annelies zag hoe volkomen beheerst ze was. Misschien verbeeldde ze zich maar dat Suzy niet over het verleden wilde spreken, maar toch trachtte ze haar vraag zo in te kleden, dat ze Suzy niet zou kwetsen.

‘Hield je niet van Bob?’ vroeg ze. ‘Waren jullie dan niet gelukkig?’

Een ogenblik aarzelde Suzy, toen stond ze op en liep naar een van de ramen, waar ze naar buiten bleef kijken zonder te antwoorden.

‘Als je er liever niet over denkt, neem me dan niet kwalijk dat ik het ter sprake heb gebracht,’ zei Annelies.

Suzy keerde zich om. ‘Ik neem het je helemaal niet kwalijk Annelies. Ik weet natuurlijk niet alles wat Bob jullie verteld heeft.’

‘Waarom heb je voor hem alles verzwegen van wat er in Er Tigre gebeurd is?’

Suzy knikte. ‘Ik had verwacht, dat je die vraag zou stellen.’ Ze nam een sigaret uit een doosje dat op tafel stond en bood Annelies er ook een aan. Toen ging ze op een stoel zitten. Annelies vond, dat ze er plotseling ouder uitzag dan tevoren, de lijnen in haar gezicht tekenden zich scherper af.

‘Weet je,’ zei ze opeens en blies een rookwolk uit. ‘Ik geloof dat een mens een heleboel verdragen kan. Tot op zekere hoogte. Dan breekt hij. Zo iets was het met mij ook. Ik kon niet meer, ik wilde niet verder gaan. Na wat er in El Tigre gebeurd was wilde ik Bob nooit meer zien, noch iets van hem horen. Nu is hij dood, dus nu geeft het niet meer. Ik ben er blij om. Er was altijd nog een kans, dat hij weer in mijn leven zou terugkeren. Nu niet meer. Of ik ooit van hem gehouden heb? Nee, Annelies, ik hield niet van hem, ik haatte hem ook niet, hij wekte alleen medelijden bij me op. En soms angst.

Je zult je misschien afvragen hoe ik ertoe gekomen ben om met Bob te trouwen? Zelfs ter wille van Peggy? Wel, je hebt Bob in die tijd niet gekend, evenmin als ik dat toen deed. Er was geen

mens, die overtuigender de zich zelf verloochenende minnaar kon spelen dan hij. Ik had niet het flauwste vermoeden, dat hij toen al ziek was, dat zijn hele optreden, al zijn handelingen beïnvloed werden door zijn ziekte.

Om het je allemaal duidelijk te maken zal ik een heel eind terug moeten gaan. Ik zal je vertellen wat er die avond in Venezuela gebeurde nadat Bob me uit Roberts huis had weggehaald. Toen ze me eindelijk aan boord van dat schip gebracht hadden, dacht ik dat Bob Robert vermoord had.

Ik wist niet wat ik doen moest, want hij uitte de vreselijkste bedreigingen als ik met één woord ooit zou zinspelen op wat er gebeurd was. Ik weet niet wat voor verklaring hij aan mijn ouders gaf, ik weet alleen dat ik doodsbang van hem was.

Het schip voer bijna onmiddellijk na onze terugkomst aan boord weg en ik was alleen in mijn hut en ten prooi aan de meest tegenstrijdige gevoelens. Als ik aan Bob dacht, zag ik telkens weer dat vreselijke ogenblik voor me, waarop Robert door dat raam achterover sloeg. Als hij niet dood geweest was, zou hij iets gedaan hebben om te verhinderen, dat Bob me meenam, terug naar het schip, weg van hem, die ik liefhad. Maar ik durfde niets te zeggen, want niet alleen was ik er toen van overtuigd dat Bob woord zou houden wat zijn dreigement betrof, ik was ook bang, dat ik verantwoordelijk gesteld zou worden en misschien beschuldigd iets met de moord te maken te hebben gehad. Ik was nog erg jong. Toen we op Curaçao aankwamen speelde alles zich af als in een droom. Een nachtmerrie. Ik keek dagenlang de kranten na om te zien of er een bericht in voorkwam over een moord in Venezuela, maar ik vond niets. Hoewel ik hem nooit meer had willen zien kwam Bob ons bijna dagelijks opzoeken. Hij gedroeg zich alsof er niets was voorgevallen, hij zinspeelde zelfs niet op Robert. Hij gedroeg zich zo voorkomend en toonde zich zo bezorgd voor mijn gezondheid dat zelfs moeder, die eerst niet met hem overweg had gekund, wel eens wat vriendelijks over hem wist te zeggen. Ik leefde in die dagen zo in gedachten, dat het me niet kon schelen of Bob er was of niet. Het drong zelfs niet tot me door, dat hij zijn

bedoellngen langzamerhand trachtte door te drijven. Weken gingen voorbij.

Het ontbreken van enig bericht over wat er zich in Venezuela had afgespeeld deed bij mij twijfel ontstaan of mijn veronderstelling juist was. Misschien was Robert niet dood, maar het duurde nog geruime tijd voordat ik de moed kon opbrengen Bob ernaar te vragen. Ten slotte kon ik het niet langer uithouden. Op een avond toen hij in een buitengewoon goed humeur leek te zijn en we samen op de porch in de avondwind zaten begon ik erover.

'Ik wilde je wat vragen Bob.'

'Alles wat je maar wilt, Suzy.' Ik kon zijn gezicht niet zien maar ik wist dat hij glimlachte.

'Je moet niet kwaad worden Bob,' zei ik daarom en uit zijn antwoord hoorde ik dat hij onmiddellijk op zijn hoede was.

'Wat bedoel je?'

'Wat is er met Robert gebeurd?' Het was eruit voordat ik had kunnen overwegen mijn woorden wat zorgvuldiger te kiezen. Ik hoorde hem ademhalen, zijn gezicht was vlak bij het mijne.

'Wat denk je?'

'Ik weet het niet Bob. Ik ben zo bang, dat je hem een ongeluk toegebracht hebt.'

Hij lachte snijdend. 'Dat zou zijn verdiende loon geweest zijn.'

Ik besefte opeens, dat die woorden betekenden dat Robert leefde! Ik kon van blijdschap geen woorden vinden, maar Bob vroeg achterdochtig. 'Waarom wil je dat weten?'

'Ik was zo bang. Het zou verschrikkelijk zijn als je hem gedood had.'

'Niet meer dan hij verdiende.'

'Waarom? Ik hield van hem Bob.'

'Dat kan wel. Maar hij hield niet van jou. Daar ben ik zeker van.'

Ik wist niet wat ik moest antwoorden, ik had al zo veel gevraagd dat alles wat ik nu nog zou zeggen hem alleen maar woedend zou maken. Maar nu hij blijkbaar in zo'n goed humeur was, moest ik nu de gelegenheid niet te baat nemen? Ik moest weten waar Ro-

bert was, ik moest hem schrijven, hem vertellen, dat het niet mijn schuld was, dat ik zo plotseling uit zijn leven was verdwenen. Maar ik durfde niet. Ik had eens Bobs wilde jaloezie meegemaakt en ik was doodsbang dat nogmaals onder de ogen te zien. Ik moest op de een of andere manier Roberts adres te weten zien te komen, zonder het aan Bob te hoeven vragen.

Dagen gingen voorbij zonder dat ik daar een oplossing voor vond. Bob bleef vriendelijk en voorkomend, ik kon me haast niet meer voorstellen, hoe hij zich die nacht gedragen had en soms betrapte ik me er op dat ik me zelf probeerde wijs te maken, dat ik zijn uitbarsting van drift door mijn eigen overspannenheid overdreven had gezien. Ik aarzelde tot ik ertoe gedwongen werd door iets dat ik niet had voorzien. Die nacht in Venezuela zou gevolgen hebben.

Nu aarzelde ik niet langer, ik moest me in verbinding stellen met Robert. Op een avond toen wij alleen waren vroeg ik het Bob. ‘Weet jij Roberts adres?’

Hij staarde mij een ogenblik verbaasd aan, voor hij antwoordde: ‘Waarom heb je dat nodig?’

Ik keek hem recht in zijn ogen. ‘Ik heb hem iets te zeggen, Bob.’ Het duurde even voordat het tot hem doordrong wat ik bedoelde. Hij werd doodsbleek maar hij beheerste zich volkomen.

‘Zo,’ zei hij na een paar seconden. ‘Hij woont op het ogenblik in Maracaibo. Ik moet het ergens bij me hebben.’

Hij haalde zijn portefeuille te voorschijn en begon erin te zoeken. Hij droeg dus Roberts adres bij zich en ik had er al die tijd over getobd, terwijl ik het hem maar had hoeven vragen.

‘Hier is het.’ Hij haalde een velletje papier te voorschijn, dat hij openvouwde. ‘Alsjeblieft.’

‘Je begrijpt het toch, Bob?’ vroeg ik onnozel, want het verwonderde me, dat hij zo kalm bleef.

‘Natuurlijk begrijp ik het. En ik weet ook, dat je niets liever zult doen, dan hem nu direct te gaan schrijven. Ik mag je er niet van terughouden, Suzy.’

‘Dank je.’ Ik wist niets anders te zeggen. Ik wist alleen, dat ik

weer contact met Robert zou krijgen en dat ik die brief direct klaar moest gaan maken, zonder uitstel. Het werd geen lange brief, ik vertelde Robert hoe blij ik was te hebben gehoord, dat hij het goed maakte, maar ik vertelde hem nog niet dat andere.

Toen ik me met de brief op zoek begaf naar een postzegel, zag ik opeens, dat Bob er nog was. Hij zat nog steeds in een stoel, als wachtte hij op iemand. Mijn binnenkomst scheen hem uit zijn gedachten op te schrikken en hij stond op.

'Ben je hier al die tijd alleen geweest, Bob?' vroeg ik.

Hij antwoordde rustig: 'Ik heb wat na zitten denken. O, heb je daar je brief? Ik zal hem wel even voor je op de post doen.'

'Maar er zit geen postzegel op.'

'Dat maak ik dan gelijk wel even in orde.' Ik gaf hem de brief, die hij in zijn borstzak stak. 'Ik kom vanavond nog even langs,' zei hij opgewekt, 'misschien kunnen we dan naar de bioscoop gaan.' Het leek me, dat wat ik hem verteld had niet veel indruk op hem had gemaakt.

Ik wachtte een week op antwoord. Een week waarin Bob regelmatig op bezoek kwam. Nooit zinspeelde hij op wat er voor mij op het spel stond, maar na een week vroeg hij opeens: 'Heb je nog geen antwoord uit Venezuela gekregen?'

Ik moest ontkennend antwoorden.

'Wil je dat ik hem eens schrijf?'

'Nee, liever niet. Ik zal hem nog een brief sturen.'

'Goed,' zei Bob. 'Ik ken toevallig iemand die morgen naar Maracaibo vliegt, daar kan ik hem aan meegeven. Beter dan over de post. Je weet maar niet.'

Ik had geen argwaan en ik gaf hem diezelfde avond mijn brief. Ditmaal had ik wel geschreven dat ik een baby verwachtte.'

Suzy nam een nieuwe sigaret en terwijl ze die aanstak keek ze Annelies aan. Ze blies een grote rookwolk uit.

'Je hebt zeker wel begrepen, dat er nu ook geen antwoord kwam. Bob verzekerde me, dat zijn kennis die brief persoonlijk aan Robert ter hand gesteld had, maar hij deed een beetje geheimzinnig

en wilde zich niet uitlaten over wat Robert aan die kennis gezegd zou hebben. Pas na heel lang aandringen kwam het hoge woord eruit. Robert zou de brief gelezen hebben en die daarna in kleine stukjes hebben gescheurd.

Het krankzinnige was, dat ik Bob toen geloofde. Je weet, dat als hij iets vertelt hij zo goed de indruk kan vestigen, volkomen de waarheid te spreken. Dat heeft hij met jullie ook gedaan en daarom zit je nu hier. Ik geloofde hem onvoorwaardelijk, hij was zo vol meegevoel, zo onzelfzuchtig. Hij deed niets, waardoor hij verdenking zou kunnen wekken, iets voor zich zelf te willen. Ik was wanhopig, ik wist niet meer wat ik moest doen. Ik zou het vader en moeder moeten vertellen en ik wist dat ze zich dat ontzettend zouden aantrekken. Een week lang liep ik radeloos rond, trachtend iets te bedenken. Toen vroeg Bob me ten huwelijk. Ik zag een uitweg, het was de enige, die me openstond, dacht ik toen. Ik zei hem, dat ik niet van hem hield, maar dat ik met hem wilde trouwen ter wille van het kind. Het was de grootste stommiteit die ik ooit heb begaan en ik heb het geweten.

De moeilijkheden begonnen vrijwel dadelijk nadat we getrouwd waren. Hij was verschrikkelijk jaloers, onredelijk en zonder enige aanleiding. Nu hij zijn doel bereikt had, viel zijn ridderlijkheid als overbodige ballast van hem af. Om het minste geringste maakte hij hooglopende scènes, om daarna zo diep in de put te raken, dat zijn berouw haast nog onverdraaglijker was dan zijn jaloezie. Ik begon toen te begrijpen, dat er iets niet met hem in orde moest zijn. Ik raadde hem aan een psychiater te raadplegen, maar ik had al gauw spijt erop gezinspeeld te hebben, want nauwelijks had ik de woorden gesproken of er gebeurde iets, dat ik niet zal vergeten zolang ik leef. Het leek, alsof wat ik gezegd had een duivel in hem deed losbreken. Hij werd lijkbleek en begon de liederlijkste taal uitte slaan, die ik ooit gehoord heb. Hij greep een vaas met bloemen, die op een tafel stond en smeet die in duizend scherven. Hij stond daar, trillend van emotie. Het was de eerste keer, dat ik werkelijk bang van hem was. Peggy was vier jaar oud, toen we naar Venezuela verhuisden. Het leek er een tijd lang op dat ik me onnodig onge-

rust had gemaakt. Hij vond voldoening in zijn werk. Er was in het kamp een jongeman, Hans Smit, een vrijgezel en Bob scheen goed met hem overweg te kwmen. Hij nodigde hem dikwijls uit bij ons te eten.'

Suzy zweeg even maar vervolgde: 'Ik had mijn ogen beter open moeten hebben. Ik wist toch, dat Bob ziek was. Ik verdenk hem er nog altijd van dat hij wat er volgde zelf in scène gezet had. Op een avond kwam Hans vroeger dan gewoonlijk voor het avondeten. Ik had juist de tafel gedekt. Bob was er nog niet en ik verwachtte hem ook nog niet. Het scheen dat Hans iets op zijn hart had, want hij deed erg zenuwachtig. Ik vroeg hem op de veranda te gaan zitten, omdat ik nog met het eten bezig was. Maar hij riep me.

'Suzy, ik heb je wat te vertellen.'

Ik wist natuurlijk niet wat er op het punt stond te gebeuren en ik volgde hem de veranda op. 'Wat is er gebeurd Hans?'

Plotseling keerde hij zich om en voordat ik erop verdacht was had hij zijn armen om me heengeslagen en overdekte hij mijn gezicht met kussen. Ik was een ogenblik zo verbouwereerd, dat ik me niet verweerde. Ik was volkomen verrast, want hoewel ik Hans een aardige jongen vond, was ik me er niet van bewust, dat zijn gevoelens die kant op waren gegaan. Het duurde maar een ogenblik, toen trachtte ik me los te rukken. Ik was niet kwaad, ik wist, dat het voor een jongen alleen in het oerwoud soms bijna ondraaglijk werd, maar ik moest hem overtuigen, dat hij zich iets voorgesteld had, dat onmogelijk was. Maar ik kon me niet losmaken, ik hoorde zijn stem, hees van emotie, liefdewoorden fluisteren, terwijl zijn sterke armen mij tegen zich aandrukten.

Plotseling klonk Bobs stem mij door Hans' gefluister in de oren. 'Laat haar onmiddellijk los, ellendeling.'

Ditmaal slaagde ik erin me uit Hans' armen te bevrijden en ik keek om. Bob stond in de deuropening, hij bewoog zich niet. Zijn gezicht was afgrijselijk vertrokken en ik zag het trekken van zijn mondhoeken, dat altijd een zenuwcrisis voorafging. In zijn ene hand had hij een oud conservenblik, het was roestig en vuil, maar ik had geen gelegenheid er lang bij stil te staan, want Bob begon te

spreken. Zijn stem klonk metaalhard en de woorden, die hij sprak deden Hans met gebalde vuisten een paar stappen naar voren doen. Ik wist, dat Bob niet verantwoordelijk was voor wat hij zei evenmin als voor wat hij zou doen en ik wilde erger voorkomen.

'Ga weg,' zei ik tegen Hans. 'Ga onmiddellijk weg.'

Maar Bob had mijn woorden gehoord. 'Er gaat hier niemand weg en zeker meneer Smit niet. Nietwaar beste vriend, wij hebben eerst samen nog een woordje te spreken?' Zijn sarcastische toon plotseling veranderend, zei hij snijdend: 'Kom hier, in de kamer.'

Ik wilde Hans nog tegenhouden maar die zei: 'Laat me Suzy. Hij is volkomen in zijn recht.'

'Het doet me genoegen, dat je dat nog beseft,' zei Bob. 'Ga zitten Smit. Nee, hier aan tafel.' Hij had het blik nog steeds in zijn ene hand. Met de andere veegde hij de tafel schoon en wat er op gestaan had, viel kletterend op de grond. Toen Hans aan de tafel had plaats genomen ging Bob recht tegenover hem zitten. Hij plaatste het blik voor zich op tafel en bleef Hans strak aan zitten kijken. Plotseling lachte hij en het klonk in de gespannen stilte schel en onnatuurlijk, zodat ik een rilling langs mijn rug voelde lopen.

'Ik had dit verwacht,' zei hij. 'Ik heb het aan zien komen. Een man kan zich in deze gloeiende hel doodwerken maar zijn vriend zal zich in die tijd de kans niet laten ontglippen om zich aan zijn vrouw te vergrijpen. Goed dan Smit, je zult je kans hebben. Een van ons tweeën is hier teveel. We zullen eens zien, wie dat is. De Indianen hebben daar een heel aardig spelletje voor, hebben ze me verteld. Een soort orakelspel. We zullen eens zien of er waarheid in het verhaal zit.' Hij hield zijn ogen strak op Hans gevestigd.

'Luister eens Bob,' zei Hans. 'Het spijt me wat er gebeurd is. Ik was me zelf niet. Ik kan het ook niet helpen, dat ik van Suzy ben gaan houden.'

'Nee,' zei Bob en ik verwonderde me over de kalmte van zijn stem. 'Maar juist daarom dient een van ons tweeën te verdwijnen. We zullen zien, wie dat is.'

Hij nam het blik van de tafel en nu keek ik er met meer aandacht

naar. Het was een gewoon groenteblik, maar het deksel was er niet geheel afgedraaid zodat het nog met een smalle strook aan het blik zelf bevestigd was en dus het blik weer gedeeltelijk gesloten kon worden. Bob bukte zich en raapte, zonder Hans uit het oog te verliezen een mes van de grond op. Hij stak het tussen deksel en blikrand en boog het losse stuk omhoog. Toen maakte hij een razendsnelle beweging met zijn hand en keerde het blik boven het midden van de tafel om. Er viel iets uit en ik kon eerst niet goed zien wat het was. Hans slaakte een kreet van afgrijzen. Op het tafelblad lag een afzichtelijk grote schorpioen. Het dier was versuft door de schok, het bewoog zich niet.

'Leg je handen op tafel Smit,' zei Bob kalm, liet het mes vallen en klemde zijn handen om de rand van de tafel voor zich. 'We zullen zien of er waarheid schuilt in die Indiaanse tovenarij. Dadelijk zal het dier gaan lopen. Naar een van ons. Dan zullen we zien.'

Ik zag, dat Hans zijn handen om de tafelrand geklemd had, het wit van zijn knoken was zichtbaar onder de strak gespannen huid. Ik kon niets doen, althans ik was te verbijsterd om iets te doen. Toen begon het dier te bewegen, het strekte zich en werd zich plotseling van gevaar bewust. Dreigend ging de staart met de venijnige doorn eraan omhoog.

Bob sprak nog steeds. 'Er komt leven in. Het zal nu niet lang meer duren.'

Ik kon het niet langer uithouden. Ik wilde het uitschreeuwen, maar ik stond daar, als aan de grond genageld, gefascineerd door wat er moest gebeuren.

De schorpioen bewoog zich traag, draaide rond, de staart hoog geheven. Plotseling scheen hij een besluit te nemen. Hij liep recht op Bob toe, aarzelde halverwege de afstand tot diens handen en bleef toen staan. Ik zag hoe zich op Bobs voorhoofd zweetdruppeltjes vormden, maar hij bewoog zich niet. De schorpioen draaide zich om en begon de andere kant op te lopen in de richting van Hans. Hij kwam maar heel langzaam vooruit, maar hij vervolgde zijn weg ononderbroken. Toen hij op tien centimeter van Hans' handen af was, kon ik de spanning niet langer verdragen. Ik gilde

en ik zag Hans overeind springen, hij wankelde van de tafel weg. De schorpioen zat doodstil.

Plotseling begon Bob te lachen, het was de lach van een waanzinnige. Hij trok een schoen uit en met één klap vermorzelde hij het insekt op de tafel. Toen kwam hij dreigend op Hans af. 'Eruit,' zei hij. 'Eruit, voordat ik jou verpletter, zoals ik met dat beest gedaan heb,'

Ik hoorde Hans met verstikte stem een antwoord geven, voordat hij zich omdraaide en de deur uitliep.

Ik heb hem nooit teruggezien, want hij vroeg kort daarop overplaatsing aan.'

'Maar Suzy,' zei Annelies. 'Waarom ben je bij hem gebleven?'

'Waar had ik heen moeten gaan? Mijn ouders waren gestorven. Ik had niemand.

Na het gebeurde met Hans leek het alsof de ziekte een gunstige wending zou nemen. Hij was nog wel eens driftig en onbeheerst, maar werkelijke woedeaanvallen bleven achterwege. Als hij wilde, kon hij erg sympathiek zijn en maakte zich gemakkelijk vrienden. Een paar jaar lang ging alles goed, we kregen een aardige kennissenkring. Hoewel het leven in het afgelegen gebied natuurlijk zijn bezwaren met zich meebracht was er door de onderlinge vriendschap toch ook veel gezelligheid, die je nu eenmaal in een grotere gemeenschap mist.

Peggy was zes jaar toen Bob opnieuw een inzinking kreeg. En nu gebeurde er iets dat ik nooit had verwacht. Ik was altijd dankbaar geweest, dat Bob en Peggy het zo goed met elkaar konden vinden. Nu scheen hij plotseling iets tegen Peggy te hebben en ik vermoedde wat het was. Zij was een steeds groter gelijkenis gaan vertonen met Robert en Bob moet dat gemerkt hebben. Ik geloof, dat hij toen Peggy begon te haten, zoals hij Robert gehaat moet hebben.'

'Peggy?' riep Annelies ongelovig uit.

'Dat verbaast je, he? Robert heeft je dat niet verteld. Hij vond het beter dat ik je dat persoonlijk zei. Want je moest Peggy toch voor Bob redden uit de handen van haar echte vader? Maar luister verder.

Het begon met een eerst voor mij onverklaarbare gebeurtenis. Peggy had een stuk speelgoed, een afschuwelijke pop met een houten kop, die door een van de Indianen voor haar uit een kokosnoot gesneden was. Het was niet veel moois maar zoals dat gaat Peggy was er dol op. Ze sleepte die pop overal mee naar toe. Zelfs 's nachts in bed was ze er niet van te scheiden. Op zekere dag, het was nog heel vroeg in de morgen en Bob was net vertrokken, hoorde ik uit de tuin een verschrikkelijk gehuil opstijgen. Ik schrok want ik dacht dat Peggy die buiten speelde, door een insekt gestoken was en ik rende naar buiten en zag Peggy naar me toe komen met iets in haar armpjes, dat ik zo gauw niet herkende. Ze stak het me toe en toen zag ik wat het was. De pop, of liever wat er van overgebleven was. De kop was verbrijzeld en de rest was nog wat onherkenbare vodden. ‘Wie heeft dat gedaan?’ vroeg ik aan Peggy omdat ik vermoedde dat ze ruzie gehad had met een van de dorpskinderen, die zijn wraak op haar speelgoed had gekoeld. Maar Peggy zei niets, pas toen Bob die avond thuiskwam kreeg ik een vermoeden. Ze begroette hem niet maar ze wierp hem een blik toe zo vol verwijt, dat ik plotseling begreep, wie de schuldige was.

Ik had me al meer ongerust gemaakt over Bob in die tijd. Hij had weer dikwijls last van neerslachtige buien en was dan prikkelbaar en ongemotiveerd driftig. Hij uitte die stemmingen dikwijls ten koste van Peggy. Eerst waren het kleinigheden, een onverdiende afstraffing, een ongeduldig woord of gebaar. Maar al spoedig werd het zo, dat ik angst begon te krijgen, angst voor het gevaar waarin Peggy zou kunnen verkeren. Zoals alle kinderen was Peggy vergevensgezind en het voorval met de pop was langzamerhand uit haar herinnering verdrongen door iets dat veel ernstiger was. Ze kon natuurlijk niet begrijpen, dat er achter die onredelijke behandeling iets heel anders stak dan dat Bob een hekel aan haar zou hebben. Ik besloot om erger te voorkomen er met hem over te spreken. Hoe voorzichtig ik het ook trachtte in te kleden de gevolgen waren verschrikkelijk.

‘Het is jouw kind en van die schoft,’ zei hij, ‘en ik ben er voor opgedraaid. Ik zal dat kind behandelen, zoals ik dat wil, begrijp je

dat?' Hij was lijkwit en zo kennelijk buiten zich zelf, dat ik er niet meer over durfde te beginnen. Ik leefde in die tijd in een voortdurende staat van angst en waakzaamheid en zorgde ervoor dat Peggy nooit met hem alleen kon zijn.

Gelukkig gingen we kort daarop met verlof. Ik heb me dikwijls afgevraagd of die verandering in Bob niet het gevolg was van het langdurig verblijf in die grote hitte, want nauwelijks waren we in Holland of zijn gedrag veranderde geheel en hij was weer tegenover Peggy, wat hij vroeger geweest was. Zorgzaam en hartelijk alsof die vreselijke periode er nooit tussen gelegen had.

Maar Peggy bleek het niet vergeten te hebben. Ik betrapte haar er dikwijls op als ze Bob peinzend zat aan te kijken, alsof ze zich afvroeg of dit en de man in de rimboe wel een en dezelfde persoon waren. Maar we moesten terug, ons verlof duurde te kort. Ik was bang, bang, dat Bob als hij weer in dezelfde omgeving zou komen weer terug zou vallen. Daarom was ik gelukkig toen ik hoorde dat we ergens anders zouden gaan wonen.'

'En toen werden jullie in El Tigre geplaatst, he?' vroeg Annelies.

'Ja,' zei Suzy, 'toen kwam El Tigre en dat was het einde. Wat er in El Tigre gebeurde bracht een volkomen ommekeer in mijn gemoedstoestand teweeg. Nu ik Robert weer ontmoet had, nu ik wist dat hij van mij hield zoals ik van hem was er niet veel meer voor nodig om mijn breuk met de man die dit alles op zijn geweten had tot stand te brengen. Zeker het was niet eenvoudig en ik hield me zelf voor, dat ik als vrouw toch zekere verplichtingen op me genomen had toen ik een huwelijk met hem aanging. Dat nu ik wist, dat hij ziek was, ik me zelf later waarschijnlijk verwijten zou maken dat ik mijn geluk gekocht had ten koste van iemand die zich zo op mij verliet als Bob. Als dat in El Tigre niet gebeurd was zou ik misschien in staat geweest zijn Robert op te geven maar wat daar gebeurde deed me besluiten, dat ik Bob nooit zolang ik leefde meer wilde terugzien. Robert heeft je verteld wat daar gebeurde?'

'Ja, hij heeft daar alles over verteld.'

'Alles? Nee, niet alles Annelies. Ik zal je nu vertellen wat er

werkelijk is gebeurd. Ik wachtte in het hotel op Bobs terugkeer van de concessie en zag hoe Robert met Peggy in de auto aan de overkant van de straat instapte. Toen zag ik Bobs auto aankomen en stilhouden voor het hotel. Ik hoorde hoe Bob vruchteloos protesteerde tegen de inbeslagname. Ik keek op mijn horloge, elke minuut was kostbaar en ik zou nooit tijd genoeg hebben om Bob te overtuigen van de noodzaak op Roberts voorstel in te gaan. Hij kwam het hotel binnen en ik zag onmiddellijk dat hij buiten zich zelf was. Toen hij mij zag, kwam hij trillend van emotie naar mij toe.

'Heb je het gezien, de schoften, maar als ze denken dat ik daar genoegen mee neem, dan hebben ze zich toch wel heel erg vergist.'

Hij liep ineens door naar de trap die naar de verdieping voerde waar onze kamers waren.

'Wat ga je doen?' riep ik. 'Luister Bob, ik...'

Maar hij was de trap al opgerend en ik stond vertwijfeld na te denken, wat ik moest doen. Op hem wachten of niet riskeren, dat om zijnentwil Robert en Peggy in nog groter gevaar kwamen? Opeens besefte ik wat hij was gaan doen. In het nachtkastje naast zijn bed bewaarde hij een revolver. Ik was zo geschrokken, dat ik me niet kon bewegen, maar doodstil op dezelfde plek bleef staan, terwijl ik razend snel nadacht hoe ik hem zou kunnen tegenhouden. Als hij zou trachten de wacht te imponeren met het vertoon van een vuurwapen, waren onder deze omstandigheden de gevolgen niet te overzien. Er was maar de kleinste provocatie nodig om deze mensen hun beheersing te doen verliezen. Het zou juist genoeg zijn. Ik moest proberen hem daarvan te overtuigen. Als hij tenminste nog wilde luisteren. Op dat ogenblik verscheen Bob boven aan de trap. In zijn rechterhand droeg hij de revolver.

Ik aarzelde niet langer maar liep hem tegemoet voor hij de trap af was. 'Nee, Bob,' riep ik, 'dat niet. Wacht... ik moet je wat vertellen...'

Hij bleef even staan en keek mij aan.

'Wat dan?'

'Castillo heeft je een voorstel gedaan om naar Cumaná te gaan.'

Hij was plotseling op zijn hoede. ‘Hoe weet je dat?’

‘Hij heeft het me zelf verteld. Hij wacht daar buiten op me om met hem mee te gaan. Ga ook mee Bob, blijf hier niet langer, het is te gevaarlijk. Elk ogenblik kan de revolutie uitbreken.’

Hij begon smadelijk te lachen. ‘Zo dat heb je mooi achter mijn rug bekokstoofd. Weglopen? Dat mag misschien de oplossing zijn voor die heldhaftige meneer Castillo, daar heeft hij al meer een handje van gehad. Maar Bob Heuveling laat zich door een paar van die imitatie-rebellen niet wegjagen. We zullen eens zien.’

‘Maar ik ga wel Bob. Ik ga niet alleen voor me zelf maar ook voor Peggy.’

‘Ik heb een goed middeltje hier om je dat te beletten,’ zei hij scherp. ‘Waar is Peggy?’

‘Ze wacht in de auto van Castillo aan de overkant van de straat. Tracht me niet tegen te houden Bob. Ik mag Peggy niet blootstellen aan het gevaar.’

Bobs gezicht was afgrijselijk om te zien, er was een gemene blik in zijn ogen gekomen toen hij zei: ‘Als ik het niet gedacht had. Met Castillo er vandoor, he? Ik zie je nog liever dood.’

Hij was zo overtuigd van zijn macht, dat hij een ogenblik niet oplette maar naar het raam liep dat uitzicht bood op de straat. Een vrouw in het nauw maakt net als een kat, rare sprongen. Ik wist dat mijn tijd om was, dat Robert wachtte. Ik zag mijn kans en ik sprong naar de deur. Bob draaide zich met een ruk om en trachtte mij te grijpen. Ik gaf hem een stomp die hem uit zijn evenwicht bracht, de revolver viel kletterend op de stenen vloer. Ik hoorde hem vloeken, toen hij zich bukte om hem op te rapen, maar ik had de deur bereikt, rukte hem open en rende de straat op, naar de auto waar Robert en Peggy wachtten. Ik hoorde Bob achter mij iets schreeuwen, toen klonken er schoten en weigerde mijn rechterbeen ineens mij te dragen. Even later boog Robert zich over mij heen.’

‘Hij heeft ons verteld, dat de wacht op Bob schoot en gemist moet hebben,’ zei Annelies.

‘Ja,’ zei Suzy. ‘Ik heb het hem nooit verteld, maar ik had een

vermoeden. Ik wilde zekerheid hebben en die kreeg ik. De kogel die uit mijn dijbeen verwijderd werd was geen kogel uit een karabijn waarmee de wacht bewapend was. Het was een kogel uit een revolver. Toen wist ik dat ik Bob nooit meer wilde zien. Ik wilde hem doen geloven, dat ik dood was. Ik wilde mijn geluk niet langer door hem in de weg laten staan.'

Annelies stond op, ze kon niet langer blijven zitten. De kamer leek benauwd, ze moest zich bewegen.

'Vertel niet verder, Suzy,' zei ze. 'Ik begrijp het nu allemaal. Het moet verschrikkelijk geweest zijn. Maar er is toch nog één ding dat me niet duidelijk is. Waarom, als hij toch zo'n afkeer van Peggy had, waarom wilde hij haar dan bij Robert weghalen?'

'Ik kan daar maar één reden voor zien, Annelies,' zei Suzy. 'Hij wilde wraak nemen op Robert, die hij ervan beschuldigde de oorzaak van zijn ongeluk te zijn.'

'Dan ben ik blij, dat we onze opdracht niet hebben kunnen uitvoeren, al zag dat er in het begin heel anders uit en voelde ik het meer als een mislukking.'

Er klonken stemmen en de deur van de kamer werd geopend. Peggy, bruingebrand en stralend, stormde binnen. Achter haar verscheen George en daar achter zag Annelies Robert. Ze keek naar Suzy maar er was niet aan haar te zien dat ze zo juist een van de meest tragische episodes uit haar leven had verteld. Het kostte Annelies even moeite zich aan die sfeer te ontworstelen maar ze zette een opgewekt gezicht, toen ze aan George vroeg: 'En wat heb je voor nieuws?'

'Zou je het heel erg vinden als we niet naar Venezuela gaan?' vroeg hij lachend.

'Niet naar Venezuela?'

'Nee, ze hebben in mijn plaats al iemand anders gezonden. En niet naar de concessie in El Tigre, die hebben ze opgegeven. De resultaten waren niet zoals ze verwacht hadden.'

'Nou ik vind het helemaal niet zo erg. Het lijkt me hier op Curaçao best uit te houden. Hoe denk je er zelf over?'

'O, het zal niet voor altijd zijn. Het is wel de bedoeling dat ik

later ook die kant op ga. En dan nog wat. Robert heeft ons aangeboden hier tijdelijk ons onderdak te nemen. Wat vind je daar van?'

Annelies antwoordde hem niet direct. Ze keek naar Peggy, die op de armleuning van haar moeders stoel zat, met haar arm om Suzy's schouders en naar Castillo, die tevreden neuriënd met een fles en een paar glazen aan kwam dragen en naar George, die met bewonderende blikken de kamer zat op te nemen. Toen zei ze, in het algemeen: 'Zo te zien heeft het toch allemaal wel zin gehad,' waarop Suzy zei: 'Ik begrijp, wat je bedoelt en ik ben het met je eens.'

Robert, druk bezig met ijsblokjes uit een kan, die Emilia had binnengebracht, in de glazen te doen, zei lachend: 'Vrouwen zijn niet alleen raadsels, soms spreken ze er ook nog in.'

Waarop niemand iets zei en alleen een klokkend geluid klonk, dat door de fles werd voortgebracht.